Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIV., štev. 218
Ljubljana, nedelja 17. septembra 1933
Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Občinske volitve

Kakor smo v »Jutru« že zabeležili, je bila v sredo v Beogradu seja ožjega glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke. V navzočnosti ministrskega predsednika in drugih članov vlade je ožji odbor razpravljal pred vsem o občinskih volitvah, ki so za 8. odnosno 15. oktober razpisane v vseh sedmih banovinah, kjer se še niso vršile. Glavno vodstvo stranke je z zadovoljstvom vzelo na znanje poročila, ki potrjujejo, da sijajni volilni uspeh v moravski in vrbaški banovini ne bo ostal osamljen. Za vsako banovino posebej je odbor razpravljal o političnih in taktičnih vprašanjih, ki so naravno v mnogočem odvisne od posebnih, zlasti tudi gospodarskih in socialnih razmer posameznih banovin. Sterjeni so bili potrebni sklepi. Končno je bil sklenjen poziv na pristaše in organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke, ki ga po »Glasniku JNS« objavljamo na drugem mestu.

Prepričani smo, da bo apel vrhovnega vodstva Jugoslovenske nacionalne stranke napravil najboljši vtis ne samo na vse politične prijatelje, temveč tudi na vso ostalo javnost. V njem sta srečno združeni **samozavest in odločnost velike vsedržavne stranke, ki čvrsto drži krmilo države v svojih rokah,** s širokogrudnostjo in modrostjo vse narodne politične organizacije, ki ji **ne gre za uspeh v starem partizanskem smislu, temveč za zmago ideje.**

Dva velika cilja sta postavljena pri teh občinskih volitvah. **Občina naj se vrne v roke izvoljenim zaupnikom naroda,** ki naj jih v duhu novega občinskega zakona upravljajo z neposrednim sodelovanjem prebivalstva. Ob enem pa naj se **občina skladno uvrsti v okvir državnega in nacionalnega programa, ki je postal neizpremenljiva osnova naše države.**

Jugoslovenska nacionalna stranka bo storila vse, da se ta cilj doseže. Zato tudi ne odklanja sodelovanja z onimi trežnimi možmi, ki sicer niso v njenih organizacijah, ki pa vedo, da je **jugoslovenska politika realnost, katere se z nobenim sredstvom ne da izbrisati; z možmi, ki se zavedajo, da ne bodo po krivem prisegli, če se bodo kot izvoljeni občinski odborniki zakleli čuvati državno in narodno edinstvo.** Če pa take spekulacije na krivo prisego morda le kje obstojajo, potem bodo ostale prazne. **Jugoslovenski režim pod nobenim pogojem ne bo dopustil, da bi morebitni trenutni uspeh nasprotnikov ideje državnega in narodnega edinstva v tem ali onem kraju mogel naše občine izklopiti iz sistema, ki je uveden v Jugoslaviji** ne po volji kake stranke, temveč po zgodovinski nujnosti in po od vsega naroda odobrenih odločitvah vrhovnega poglavarja naše države.

Pri nas v Sloveniji je situacija še posebej interesantna. V vrstah protivnikov jugoslovenske misli se sedaj ob občinskih volitvah opaža velika razdvojenost v mišljenju. Eni so za nadaljevanje abstinenčne politike in so v tem vsaj ostali zvesti sami sebi. Drugi intransingentni punktaši pa fantazirajo o tem, kako bi bilo potrebno pod raznimi lažnimi zastavami nastopiti pri občinskih volitvah ter z zlorabo sedanjih težkih gospodarskih in socialnih razmer prirediti demonstracijo proti režimu. Gre jim seveda za demonstracijo proti Jugoslaviji, kakršno je ustvaril manifest od 6. januarja. O tem pa naravno ne govore sedaj pred volitvami, to so si prihranili za komentarje po volitvah, če bi jim uspeh količkaj bil naklonjen. Kakšno je še vedno njihovo pravo razpoloženje, o tem smo se te dni znova žalostno prepričali, ko smo čitali resolucije takozvanih slovenskih katoliških društev v Ameriki. Resolucije so sestavljene, kakor zapeljani rojaki sami zatrjujejo, na podlagi informacij iz stare domovine.

Sedaj pred volitvami porabljajo in razširjajo punktaški režiserji vse drugačne argumente. Svojim bivšim pristašem pravijo, da bi jim uspeh pri občinskih volitvah omogočil povratek na državno oblast in da bodo z občinami v svojih rokah mogli zopet obnoviti svoj nekdanji vpliv doma in v Beogradu.

To je seveda nepoštena prevara in grda spekulacija na naivnost ljudi. **Ni sredstva, ki bi omogočilo obnovo nekdanjega partizanskega režima in hudo se bodo opekli vsi oni, ki bi pri tej blazni spekulaciji pomagali. Brezvestno je zlorabljati naše občine za take načrte, ker je jasno, da jim iz tega nastane le največja škoda.** Onim, ki menijo, da bi mogli pri občinskih volitvah oslabiti pozicije Jugoslovenske nacionalne stranke, odnosno njenega slovenskega dela, pa bodi rečeno: **Jugoslovenska nacionalna stranka ni koalicija nekakih skupin, nego enotna stranka, ki bo vsak svoj del tem bolj ščitila, čim bolj je izpostavljen napadom.** Svoječasna teza, da morajo biti na primer klerikalci močni in vplivni v Beogradu, ker so doma uspeli ustrahovati večino ljudstva s svojim brezmejnim partizanstvom, je enkrat za vselej pokopana. Nacionalna fronta v Sloveniji bo toliko jaka, kolikor sta v Beogradu močna celokupna Jugoslovenska nacionalna stranka in njen program. To je fakt, s katerim naj blagovolijo tudi punktaši vendar že enkrat računati. Njihovi računi, ki tega ne upoštevajo, so iz osnove pogrešeni. O tem naj si bodo enkrat za vselej na jasnem.

V dravski banovini smo neposredno pred občinskimi volitvami morali reševati težek problem spajanja občin. Zaradi kratkega časa ta problem gotovo ni v vseh krajih rešen tako, kakor bi odgovarjalo razpoloženju prizadetih občin. Toda to vprašanje k sreči **še ni rešeno definitivno. Korekture so mogoče in se bodo izvršile.** Mogle se bodo izvršiti, ker zakon to dopušča. Ako bo ljudstvo pri občinskih volitvah glasovalo za kandidatne liste, sestavljene od Jugoslovenske nacionalne stranke in od njenih sodelavcev, **si bo ustvarilo možnost, da izreče potom te stranke tudi svojo končno sodbo o spajanju občin.** Ravno tako bo rešeno tudi vprašanje končnoveljavnih sedežev posameznih, novo stvorjenih občin. Udeležba pri volitvah in glasovanje za liste, postavljene od Jugoslovenske nacionalne stranke ali z njenim sodelovanjem, bo torej otvorilo možnost, da se tudi **komasacijski problem definitivno zaključi tako, kakor bo odgovarjalo splošni narodni volji in koristi prizadetega prebivalstva.**

Do volitev je le še pičel mesec. Strankine organizacije in vsi trezni, svojim občinam in državi dobro hoteči ljudje se morajo zato lotiti dela z vso vnemo. Glavna skrb naj bo, da pri volitvah tudi v njihovi občini zmaga veliki program vsedržavne JNS. Takoj je treba začeti tudi s sestavljanjem kandidatnih list, za kar daje najboljša načelna navodila zgoraj omenjeni proglas strankinega vodstva. V občinske odbore morajo priti pošteni in sposobni občani, dobri in trezni gospodarji. K delu za volitve naj se združijo vsi trezno misleči, vsi oni, ki so spoznali, da se stare razmere nikdar več povrniti ne morejo. Tudi naše občine bodo krenile definitivno na pot jugoslovenske politike, ki jim edina jamči neoviran razvoj in možnost uspešnega dela za vsestransko okrepitev.

MISIJA PAPENA IN KANYE

Poset nemškega podkancelarja Papena v Budimpešti — Madžarski zunanji minister Kanya se vrne iz Pariza v Budimpešto v ponedeljek

Budimpešta, 16. septembra. AA. Dopoldne je prispel v Budimpešto podkancelar nemške vlade Papen, ki je popoldne odpotoval na povabilo ministrskega predsednika Gömbösa v Kiraly Szallas, kjer se bo udeleži lova. Na lov je povabljenih tudi več članov madžarske vlade. Papen se bo vrnil v Budimpešto najbrže že v ponedeljek, da počaka na povratek zunanjega ministra Kanye, ki se mudi v Parizu. Pred odhodom z Madžarskega bo Papena sprejel tudi regent Horthy.

Papen je izjavil novinarjem, da bo za bivanja na Madžarskem imel priliko razpravljati o vprašanjih, ki prav tako zanimajo Nemčijo kakor Madžarsko, zlasti o gospodarskih zadevah.

Kanya pri Boncourju in Daladierju

Pariz, 16. sept. AA. Zunanji minister Paul Boncour je danes sprejel madžarskega zunanjega ministra Kanyo. Razgovarjala sta se o gospodarskih odnošajih med obema državama, pri čemer je Boncour naglasil, da Francija z zanimanjem spremlja razvoj gospodarske organizacije srednje Evrope. Kanya je s svoje strani obrazložil Boncourju, katera sredstva bi bila po njegovem najboljša za gospodarsko ozdravljenje Srednje Evrope. Ministra se nista dotaknila nobenega političnega vprašanja.

Popoldne je sprejel madžarskega zunanjega ministra predsednik vlade Daladier.

Kanya bo odpotoval iz Pariza najbrže že v ponedeljek in se vrnil v Budimpešto. Ob koncu meseca bo odšel v Ženevo, sredi oktobra pa namerava odpotovati v Turčijo.

»Figaro« je objavil ob prihodu madžarskega zunanjega ministra v Pariz komentar, v katerem pravi med drugim:

Po pravici se vprašujemo, ali je madžarski zunanji minister Kanya, prišedši v Pariz, odložil vsa politična vprašanja pakta štirih in revizije mirovnih pogodb in ali bo omejil svoje razgovore samo na trgovinsko zbližanje med Madžarsko in naslednjimi državami po bivši avstro-ogrski monarhiji. Priznati je treba, da je izmenjava blaga zelo težka med državami brez medsebojnega zaupanja in z visokimi zaščitnimi carinami. Zato je madžarska vlada hotela s tem obiskom dokazati svojo miroljubnost, ker ji gre očividno samo za to, da se obnove prejšnja pogajanja glede trgovinske pogodbe s Češkoslovaško, ki so bila prekinjena po Madžarski krivdi. Danes obstaja prav tesna zveza med Prago, Beogradom in Bukarešto tudi na gospodarskem polju. Ako se želi Madžarska pogajati s temi prestolnicami, mora stopiti v stike z vso Malo antanto. Madžarski zunanji minister Kanya si želi francoskega posredovanja za trgovinske razgovore med Madžarsko in Češkoslovaško. Tako si je treba pojasniti tudi skrajno ljubeznivost madžarskega tiska, ki komentira potovanje zunanjega ministra Kanye in navaja pri tej priliki zgodovinske, duhovne in moralne stike, ki vežejo Madžarsko in Francijo. Tega stališča madžarskega javnega mnenja se lahko samo veselimo, kar pa ne pomeni, da ne bi zahtevali od Madžarske, naj nas pouči tudi o svojih drugih zvezah, zlasti o svojih zvezah z Nemčijo.

Pariz, 16. septembra č. Vest o prihodu nemškega podkancelarja Papena v Budimpešto je izzvala tem večjo pozornost, ker se istočasno mudi madžarski zunanji minister Kanya v Parizu. »Petit Parisien« pravi, da je malo verjetno, da bi Papen došel samo zaradi lova na Madžarsko in da se očividno pripravlja nova ofenziva v korist revizijske politike. Zato v diplomatskem pogledu poset Kanye v francoskem zunanjem ministrstvu ne pomeni mnogo. Zdi se, da je došel v Pariz samo zato, da bi sondiral teren in pripravil atmosfero za revizijsko kampanjo, ki naj sledi.

Nemčija in madžarski poset v Parizu

Berlin, 16. sept. č. O posetu madžarskega zunanjega ministra Kanye v Parizu naglašajo v nemških političnih krogih, da za Nemčijo ne more biti neugoden, ker se ob tej priliki ne morejo pokazati napram Nemčiji neprijateljske tendence. Nasprotno vedo v Nemčiji, da bo Kanya branil v Parizu načelo enakopravnosti in stališče Nemčije v pogledu razorožitve in rešitve srednje-evropskega vprašanju.

Gospodarski problemi glavni predmet

Pariz, 16. septembra, s. Zunanje ministrstvo je objavilo naslednje uradno poročilo:

Francoski zunanji minister Paul Boncour je dopoldne sprejel madžarskega zunanjega ministra Kanyo. V zelo prisrčnem razgovoru sta državnika poudarjala medsebojna prijateljska čustva ter proučila stanje gospodarskih odnošajev med Francijo in Madžarsko. Zunanji minister Boncour je imel priliko poudariti madžarskemu zunanjemu ministru zelo velik interes, ki ga ima neprestano Francija za gospodarsko reorganizacijo centralne Evrope. Madžarski zunanji minister je opozarjal na pogoje, ki se mu zdijo najprimernejši, da se med interesiranimi državami najde sporazum, in ki so neobhodno potrebni za dosego praktičnih uspehov. Oba državnika sta izrazila svoje zadovoljstvo o novih perspektivah, ki jih bi mogel ta sestanek prinesti v francosko-madžarskih odnošajih.

Glede na ta komunike izjavljajo, da so bili gospodarski problemi glavni predmet razgovora. Na željo francoske vlade sta državnika zelo na kratko in na splošno razpravljala o političnih vprašanjih. Francoski zunanji minister svojemu madžarskemu kolegi ni predložil nobenih podrobnih načrtov, kako si Francija misli gospodarsko reorganizacijo Srednje Evrope, opozarjal pa je na to, da bi se mogla nova organizacija Evrope pričeti s sklepom dvostranskih gospodarskih dogovorov, ki bi se sklenili med posameznimi državami popolnoma neodvisno od drugih. Boncour je opozarjal, da bi se na ta način najlažje odstranile zapreke, ki obstojajo v gotovih srednje-evropskih državah in tudi na Madžarskem proti gotovim zvezam, ki bi združile Madžarsko z drugimi srednje-evropskimi državami v sklenjenem bloku. Zunanji minister Boncour je nadalje izjavil, da nikakor ni potrebno pričeti z vsemi srednje-evropskimi državami obenem gospodarskih pogajanj. Zadostovalo bi, ako bi se ta sistem postopno izpopolnjeval.

Reforma železniške tarife

Najvažnejše zasedanje tarifnega odbora — V svrho sanacije železniških financ bo izvršena tudi reforma potniške tarife

Beograd, 16. septembra. p. Sedanje zasedanje tarifnega odbora, ki se je začelo 12. t. m., je odločilne važnosti za vso nadaljnjo tarifno politiko jugoslovenske železniške uprave v bližnji bodočnosti. Naloga tarifnega odbora je, da z ozirom na težko finančno stanje naših železnic najde nove dohodke za železniško upravo v višini, ki bo zasigurala ravnotežje železniških financ, to pa v sorazmerju, ki je za narodno gospodarstvo, katero je prav tako v težavnem položaju, dopustno in znosljivo. Kakor v naši splošni gospodarski politiki, tako se tudi v železniški tarifni politiki pojavljajo različna stališča agrarnih in industrijsko-obrtnih interesentov. Sklicujoč se na padec cen agrarnih pridelkov, ki ni v skoro nič manjši meri nastopil tudi pri večini industrijskih in obrtnih panog, zahtevajo zastopniki kmetijstva znatne tarifne ugodnosti v taki meri, ki bi namesto povečanja dohodkov železniške uprave spravila v vprašanje redno pokritje tekočih eksploatacijskih izdatkov ter bi pomenila prekinitev kontinuitete tarifne politike, obenem pa povzročila občutno zmedo v poslovnih in trgovskih odnošajih v državi.

V teku debate bo poizkušal tarifni odbor najti srednjo pot. Če pa se to ne bo moglo doseči, bosta obe skupini podali svoje mnenje, ki bo predloženo prometnemu ministrstvu, da ono na podlagi podanih argumentov v tem ali onem smislu izvede potrebne reforme.

Ker se uravnoteženje železniškega proračuna mora izvesti z novimi dohodki v vseh panogah železniškega prometa, je pričakovati, da se bo moral tarifni odbor odločiti tudi za povišanje tarife za potniške vlake, čeprav se istočasno predvideva znižanje tarife za brzovlake na daljših progah poleg drugih eksploatacijskih in konkurenčnih ukrepov proti drugim prevoznim sredstvom. Finančni efekt reforme potniške tarife se ceni na 40 do 50 milijonov letno.

Grško-turško prijateljstvo

Političnemu sporazumu naj bi sledilo čim tesnejše gospodarsko sodelovanje

Ankara, 16. sept. AA. O razgovorih med grškimi in turškimi ministri, ki sta jima prisostvovala tudi grški poslanik v Atenah, je izšlo uradno poročilo, ki pravi, da so še enkrat proučili v prijateljskem duhu vsa vprašanja grške in turške politike. Ugotovili so popolno istovetnost v naziranjih obeh držav.

Sklenili so nadalje, naj se okrepe trgovinski stiki med Grčijo in Turčijo. V to svrho bo ustanovljen mešani odbor, ki se bo sestal v Ankari. Naloga odbora bo, da prouči možnosti novega gospodarskega sporazuma med Grčijo in Turčijo. To bo storjeno do novembra, nakar pride grški minister za gospodarstvo v Ankaro, da stopi v nove stike s svojim grškim tovarišem. Naposled so sklenili likvidirati svojčas grško-turškemu razsodišču in mešanemu odboru izročena vprašanja.

Pariz, 16. sept. AA. »Le Journal« piše o te dni podpisanem grško-turškem paktu:

Pogodba med Grčijo in Turčijo je prišla kmalu po paktih, ki jih je Rusija sklenila s svojimi sosedi. Tako spada tudi grško-turški pakt v okvir teh pokrajinskih dogovorov, ki ob pomanjkanju splošnih pogodb uspešno prispevajo k okrepitvi miru v tistih krajih Evrope, ki so bili prej najbolj razburkani. Pakt utegne prav dobro ustrezati Grkom, še bolj pa Turkom, in predstavlja začetek velikega sporazuma na Balkanu. Poglobitev prijateljstva med Grki in Turki bi utegnila ustvariti kočljiv položaj za Bolgarijo, ki slej ko prej zahteva izhoda na Egejsko morje. Toda zdi se, da razodeva izjava Mušanova, ki je dejal, da nova pogodba nima osti proti bolgarskim interesom, namen Bolgarije, da začne tudi sama v kratkem razgovore za sklenitev podobnega dogovora.

Spor med čsl. vlado in papeževim nuncijem

Izredna seja ministrskega sveta — Sestanek nuncija z dr. Benešem — Čsl. vlada se bo pritožila pri Vatikanu

Praga, 16. septembra. h. Zunanji minister dr. Beneš je imel dopoldne daljši razgovor z ministrskim predsednikom, nakar je bila za popoldne sklicana izredna seja ministrskega sveta, ki se je bavil izključno samo s sporom z nuncijem Ciriaccijem. Današnji praški listi, ki se bavijo s pismom Ciriaccija Hlinki, kažejo gotovo rezerviranost. Iz komentarjev listov je razvidno, da so čakali na izjavo vlade. Nekateri listi menijo, da bosta klerikalna ministra Šramek in Dostalek podala demisijo, ki je pa predsednik republike ne bo sprejel. Tudi jutranji listi se bavijo s tem vprašanjem. »Česke Slovo« piše med drugim:

Snoči pozno v noč so se vršila posvetovanja političnih ministrov o Ciriaccijevi aferi. Vlada upa, da se dobri odnošaji z Vatikanom ne bodo skalili zaradi osebnih stvari gospoda nuncija in zaradi težke pogreške, ki jo je napravil z vsebino kakor tudi s tonom pisma. List odklanja izjavo organa nemških klerikalcev »Deutsche Presse«, ki je očividno inspirirana iz okolice nuncija, ter veli dalje:

Nuncij je krivičen proti češkim katolikom. Ne gre za interpretacijo besed, temveč za značaj in smisel napada, ki je bil docela političen. Češkoslovaška vlada bo še dalje ostala pri politiki napram Vatikanu, ki jo je doslej izvajala.

Papeška nuncijatura objavlja v čeških listih naslednje:

Snoči je imel nuncij Ciriacci nad tri ure dolg razgovor z zunanjim ministrom dr. Benešem. Razgovor je bil zelo prisrčen in prijateljski. Nuncij Ciriacci goji za osebo zunanjega ministra dr. Beneša slej ko prej največje spoštovanje. Vsebina razgovora, ki ga je imel dr. Beneš v imenu vlade, je bila zelo resnega značaja. Nuncij je mnenja, da je sedaj odvisno samo od češkoslovaške vlade, ali bo položaj ostal še nadalje napet.

Beneški Slovenci ne smejo moliti v slovenskem jeziku

Beograd, 16. septembra. M. Iz Vidma poročajo, da je 70 katoliških duhovnikov slovenskega porekla, katerih župnije se nahajajo na področju videmske nadškofije, bilo pod grožnjo aretacije v prisotnosti karabinjerjev prisiljenih sprejeti na znanje odlok italijanskih civilnih oblasti, da v cerkvah ne smejo več pridigati v slovenskem jeziku. Prizadeti duhovniki so poslali protest Vatikanu prepričani, da je ta odlok bil izdan brez vednosti Vatikana. Večina teh duhovnikov, kakor tudi prebivalstvo njihovih župnij sploh ne zna italijanskega jezika. Prebivalstvo je zaradi tega postopanja oblasti skrajno ogorčeno in javno grozi, da bo prestopilo v pravoslavno cerkev, če se ta odlok ne bo ukinil.

Eksplozija skladišča smodnika v Mostarju

Beograd, 16. sept. AA. Včeraj 15. t. m. se je pripetila v Mostarju eksplozija v vojaškem skladišču v okolici mesta, kjer je skladišče gradbenega smodnika. Dva vojaka sta pri tem našla smrt; eden izmed njiju je bil v trenutku eksplozije v skladišču, drugi na straži pred skladiščem. Razen tega je ubilo tudi neko kmetico, ki je šla ravno mimo skladišča, 3 druge je pa ranilo. Zaradi hude detonacije so popokale šipe na oknih sosednih hiš. Po dosedanjih ugotovitvah je mogla eksplozija nastati edino zaradi nepazljivosti vojaka, ki je bil v skladišču, bodisi, da si je prižgal cigareto, bodisi, da je z okovanim čevljem stopil na kakšno zrno smodnika, kar je po sodbi strokovnjakov takisto moglo povzročiti eksplozijo.

Rumunski zunanji minister v Ljubljani

Ljubljana, 16. septembra. Nocoj ob 7.15 je prispel preko Trsta v Ljubljano rumunski zunanji minister g. Titulescu, ki je nadaljeval svojo pot proti Beogradu ob 8.05 z monakovskim brzovlakom. Na glavnem kolodvoru ga je pozdravil rumunski konzul g. Jelačin. Ker je imel časa 45 minut, si je na lastno željo ogledal Ljubljano. Odšel je po Miklošičevi in Tyrševi cesti mimo nebotičnika ter po Šelenburgovi ulici na Kongresni trg in nazaj na kolodvor. G. minister Titulescu se je jako pohvalno izrazil o Ljubljani ,v kateri se je mudil ob tej priliki prvič. Posebno se je zanimal za nebotičnik in ljubljanski grad, ki je bil razsvetljen za proslavo septembrskih dogodkov pred 25 leti. Ljubljana mu je jako ugajala in se je nad vse laskavo izrazil o njeni lepi legi.

Beograd, 16. septembra p. Minister za zunanje zadeve Boško Jevtić je odpotoval v Subotico, da počaka rumunskega zunanjega ministra Titulesca, ki se vrača v Bukarešto in s katerim se bo sestal jutri dopoldne.

Imenovanja železniških pripravnikov

Beograd, 16. septembra p. Z odlokom prometnega ministra so postavljeni za uradniške pripravnike Ivan Gruden v Brezovici, Boleslav Loborec v Hrastniku, Boris Prosenc v Rajhenburgu, Franç Ivančič v Ljubljani (glavni kolodvor), Franc Černivec v Ptuju, Gojmir Gala v Račjem, Fran Obram v Krškem, Ivan Župančič v Logatcu, Ivan Perovič v Ljubljani (gorenjski kolodvor), Fedor Miklič v Litiji, Albin Černe v Trbovljah, Leo Lenard v Laškem in Jernej Šlibar v Zagorju.

Nedelja — dan počitka

in razmišljevanja o potrebah današnjih hudih časov. Koristno vas vodi „Jutrov" mali oglasnik, ki ima danes 455 ponudb in povpraševanj.

Na delo za volitve!

Proglas vodstva Jugoslovenske nacionalne stranke ob priliki razpisanih občinskih volitev

Beograd, 16. septembra p. V sredo je bila, kakor je »Jutro« že poročalo, seja ožjega glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke. Udeležba članov je bila polnoštevilna; iz dravske banovine so bili navzoči: ministra dr. Kramer in Ivan Pucelj, Adolf Ribnikar ter senatorja dr. Ploj in dr. Rajar. Seja je bila v glavnem posvečena občinskim volitvam in je bilo ob tej priliki sklenjeno, objaviti poseben razglas vsem pristašem JNS. Proglas objavlja današnja številka »Glasnika JNS« na uvodnem mestu. Po opozorilu na vzgledne rezultate občinskih volitev v moravski in vrbaski banovini pravi razglas dalje:

»V nekaterih od onih banovin, kjer so za 8. odnosno 15. oktober razpisane občinske volitve, je problem gotovo bolj kompliciran, ker nastopajo proti nacionalnemu in državnemu programu naše stranke nasprotniki v nameri, da s proglasitvijo abstinence ali pa s postavitvijo navidezno nevtralnih, dejansko pa političnih kandidatur omalovažujejo ali pa vsaj oslabe odločitev naroda, ki jo je podal 8. novembra 1931. Trdno smo prepričani, da jim niti eno, niti drugo ne bo uspelo. **Narod je tudi v krajih, kjer je prej bil separatizem močan, že davno uvidel škodo in jalovost pasivne politike ter se ne bo dal zavajati, da bi zanemaril občine, te za vsakdanje življenje najvažnejše upravne edinice.** Na drugi strani pa je narod tudi v teh krajih **že** sam odklonil separatistično demagogijo in bo skrbel za to, da **svojih občin ne izroči v roke spekulantom, ki bi občine na škodo življenjskih interesov naroda zlorabljali v svoje politične svrhe.**

Zato poziva vodstvo stranke vse strankine organizacije, da se **z vso energijo lotijo volilne akcije. Edinstvo stranke mora ostati ohranjeno za vsako ceno.** Vsi naši prijatelji morajo zastaviti ves svoj vpliv, da se v vsaki občini, ako je le količkaj mogoče, **postavi enotna kandidatna lista naše stranke.** Kjer pa lokalne prilike ali taktične potrebe zahtevajo drugačno postopanje, **morajo to postopanje predhodno odobriti merodajni činitelji stranke.** Vsako oddvajanje na lastno pest ima za posledico veliko odgovornost pred stranko.

Strankine organizacije lahko **pritegnejo k sodelovanju tudi ljudi, ki dosedaj sicer niso vstopili v strankine vrste, toda priznavajo velika načela naše nacionalne in državne politike ter so voljni sodelovati za splošno dobrobit. Nikjer in pod nobenim pogojem pa ne more biti kompromisa z onimi, ki ne priznavajo načela narodnega in državnega edinstva, niti z njihovimi eksponenti. kajti v občinah ne more biti sodelovanja z deklariranimi nasprotniki jugoslovenske misli.«**

Sestavljanje in vlaganje kandidatnih list

Kako sestavim in vložim kandidatno listo?

Najprej moram dobiti kandidate in namestnike za kandidatno listo. Vedeti je treba, da se z volitvijo odbora potom kandidatnih list obenem vrši že volitev predsednika občine (župana) in članov občinske uprave (občinskih svetovalcev). Prvo mesto na kandidatni listi je mesto nosilca liste, ki obenem kandidira za predsednika občine; drugo, tretje, četrto, peto in šesto mesto na kandidatni listi pa omogoča izvolitev za člana občinske uprave (občinskega svetovalca).

Da bi mogel vpisati kandidate v kandidatno listo, moram predvsem dobiti njih pristanek na kandidaturo

Oskrbim si potrebne tiskovine in sicer vsaj dva izvoda izjave o pristanku na kandidaturo in najbolje tri izvode *kandidatnih list.*

Izjavo izpolnim takole: Na levi strani zgoraj vpišem občino, za katero hočem sestaviti kandidatno listo, in zapišem pod značko občine ime političnega sreza, v katerem leži ta občina. V sami izjavi vpišem v prvo prazno mesto ime občine (isto, katero sem že označil na levi strani zgoraj) in potem dan: 15. oktobra 1933, katerega se volitve vršijo. Volitve se vršijo za *nove občine*, kakor so združene z uredbo od 8. septembra 1933, Službeni list dravske banovine od 12. septembra 1933 kos 73, ter jih je treba *označiti z imenom*, katero določa ta uredba.

Tako izpolnjeno izjavo morajo kandidati lastnoročno podpisati, na kraju pa je napisati še kraj in datum dneva, katerega se namerava predati lista sodišču ali pa katerega je poslednji kandidat podpisal. Drugi izvod izjave je enako izpolniti ter porabiti za podpise namestnikov, zato je v prvi vrsti tiskovine treba črtati besedo »odbornika«. Izjave se lahko podpisujejo tudi na več izvodih tiskovin ter ni treba, da so vsi podpisi združeni na enem izvodu. Mogoče je celo, da vsak kandidat posebej podpiše izjavo na posebni tiskovini.

Izjave kandidatov in namestnikov je čuvati, ker se morajo obenem s kandidatno listo predložiti okrajnemu sodišču

Kdo lahko kandidira v občinski odbor

Praviloma vsaka oseba, ki je vpisana v potrjen volilni imenik in ki ima domovinsko pravico (občinsko članstvo) v dotični občini ter je vsaj 25 let stara. Kjer se je več občin združilo v eno upravno občino, ima domovinsko pravico v novi upravni občini vsak občan, ki je imel domovinsko pravico pred združitvijo v eni od občin, ki je pripadla v celoti ali pa vsaj z delom, kjer dotičnik stanuje, novi upravni občini. — Kdor nima v občini, kjer bi želel kandidirati, domovinske pravice, lahko še sedaj prosi za njo ter jo more dobiti s sklepom občinskega odbora. Za tak sklep je pristojen odbor stare občine, ki v zadevah lastnega delokroga v smislu § 53. zakona o občinah posluje do prevzema poslov po novem občinskem odboru (10. dan po izvršenih volitvah)

Ne morejo biti odborniki ter se naj ne kandidirajo, tudi če imajo predpisano starost, volilno pravico ter domovinsko pravico v občini:

1. Občinski uslužbenci, to so osebe, ki so nastavljene od občine za občinsko službo ter prejemajo plačo iz občinske blagajne. Sem spadajo predvsem občinski tajniki, živinozdravnik, ki prejema za klavniško službo oziroma za mesogled itd. pavšalni mesečni honorar, ni občinski uslužbenec, ako ni izrečno z občinskim dekretom nastavljen kot občinski uslužbenec.

2. Uradniki sreskega načelstva (zpostave), ker to oblastvo vodi neposredno nadzorstvo nad občino Sem spadajo tud sreski šolski nadzorniki, sanitetni, veterinarski, tehnični referenti, sreski ekonomi itd

3. Tisti, ki ima pred sodiščem spor (pravdo) z občino, dokler ni pravomočna razsodbe.

4. Občinski dobavitelji, ki redno vršijo dobave za občino, podjetniki občinskih del n. pr. graditelji cest ali mostov, seveda dokler to stanje traja, in zakupniki občinske imovine in občinskih dohodkov Sem spadajo zakupniki parcel ali objektov, ki so last občine, zakupniki občinske trošarine, kar pa pri nas navadno ne prihaja v poštev, ker se pobira trošarina navadno po organih finančne kontrole oziroma po posebnih občinskih nastavljencih. Lovišče ni občinska imovina, zato tudi zakupnik občinskega lovišča lahko kandidira za občinskega odbornika.

5. Tisti, ki jim je bila **poverjena uprava** občinske imovine ali kakega občinskega zavoda ali pa naročen za občino kak poseben posel, ne morejo biti odborniki, ako so ostali na dolgu s polaganjem računov. Kdor opravlja posle občinskega blagajnika, a je za preteklo proračunsko leto položil obračun, lahko kandidira tudi če v tekočem letu še ni zaključen občinski obračun.

6. Občinski siromaki, ki dobivajo stalno podporo iz občinskih ali drugih javnih sredstev, razen državnih.

Zakon določa, da ne morejo biti odborniki tisti, ki so s predsednikom ali člani uprave v krvnem sorodstvu do vštetega četrtega kolena ali v svaštvu do vštetega drugega kolena. V prvem kolenu svaštva sta zet in tast, v drugem kolenu pa brat in sestrin mož (svak). Svaštvo predpostavlja krvno sorodstvo z enim od obeh zakoncev. S tem pa ni povedano, da se take osebe ne bi mogle vpisati v kandidatno listo. Predsednik občine in člani občinske uprave so namreč izvoljeni le na oni kandidatni listi, ki je dobila večino. Ker pa pri več kandidatnih listah ni gotovo, katera lista bo dobila večino, tudi ni mogoče že vnaprej nekoga smatrati za predsednika oziroma člana uprave občine, temveč pribaja izključitev zaradi sorodstva ali svaštva v poštev šele povodom prevzema odborniškega mesta

Zato bi bila kandidatna lista kljub event. sorodstvu oziroma svaštvu pravno veljavna.

Kako sestavim kandidatno listo

V obrazcu kandidatne liste izpolnim najprej na levi strani zgoraj ime **občine, za** katero se lista sestavlja (tedaj ime nove združene občine!); pod imenom občine zapišem ime sreza, v katerem leži občina Na sledeči prazni vrsti dalje označim dan volitev ter zapišem: **15. oktober 1933.**

Poleg besede »kandidatna lista« v sredi napišem rodbinsko in rojstno ime **nosilca liste**, n. pr. **Koren Jurij.**

Nato izpolnim po redu rubrike z imeni kandidatov ter vpišem tekoče številke Pod tekočo številko 1. vpišem na levi strani najprej rodbinsko in rojstno ime, poklic in bivališče in hišno številko onega kandidata, ki naj bo **nosilec liste** in v slučaju zmage predsednik (župan) občine, n. pr. **1. Koren Jurij, posestnik, Drensko rebro 17.**

Pod tekočo številko 2, 3, 4 itd. se nadalje vpisujejo po redu kandidati za odborniška mesta, in sicer najmanje 24 naslovov; ako pa šteje občina več kot 5000 prebivalcev je treba vpisati vsega 30 kandidatov (v občinah z več kot 8000 prebivalci pa 36 kandidatov). Prvih 6 kandidatov je treba izbrati tako, da morejo biti obenem člani občinske uprave (občinski svetovalci), ker se z vrstnim redom vpisa kandidatov določa obenem kandidatura za predsednika občine in za člane občinske uprave. Enako kakor kandidate je treba vpisati v rubrike na desni strani ime, poklic, bivališče in hišno številko **namestnikov** počenši s tekočo številko 1 najmanje 24 naslovov, oziroma 30 event. 36 oseb, ako šteje občina nad 5000, oziroma nad 8000 prebivalcev.

V novih združenih občinah se morajo na kandidatno listo v prvih dveh tretjinah odborniških mest (ako je 24 kandidatov na prvih 16 mestih) vpisati najmanj po enega kandidata in namestnika iz vsake doslej samostalne občine, ki je prešla v celoti ali deloma v sestav nove občine.

Kandidati za občinsko upravo

(starešinstvo).

Na prvih šestih mestih kandidatne liste ne morejo biti postavljene osebe, ki ne govorijo in ne pišejo slovenskega ali srbohrvatskega jezika in osebe, ki so v aktivni državni ali samoupravni službi, kakor tudi duhovniki. V aktivni državni službi se smatrajo osebe, ki prejemajo za redno vršenje službe svoje prejemke iz državne blagajne (nameščenci, za katere velja zakon o uradnikih, zakon o prometnem osobju in zakon o ustrojstvu vojske).

V aktivni samoupravni službi se smatrajo osebe, ki opravljajo aktivno službo v občini ali banovini ter prejemajo plačo iz občinske blagajne ali pa so nastavljeni na osnovi pravilnika o službenih razmerjih banovinskih uslužbencev od 25. aprila 1933.

Ta omejitev ne velja za prva mesta namestnikov. V ostalem morajo kandidati na prvih šestih mestih izpolnjevati tudi vse pogoje, ki veljajo sicer za kandidate na odborniška mesta.

Predstavniki kandidatnih list

Ako je potrebno število kandidatov in namestnikov vpisanih v kandidatno listo, se vpišejo predstavniki kandidatne liste in njih namestniki (rodbinsko in rojstno ime, poklic in bivališče). Predstavnik (namestnik) mora biti vpisan v volilni imenik dotične občine. Ako se voli na več voliščih, se lahko vpišeta predstavnik in namestnik za vsako volišče. Vpis predstavnika liste ni neobhodno potreben, temveč omogoča le prisotnost predstavnika liste (namestnika) v volilnem odboru.

Predlagatelji kandidatnih list

Ko se je na kandidatni listi napisal kraj izdaje in datum, sledijo podpisi predlagateljev.

Medtem ko imena kandidatov in namestnikov lahko kdorkoli vpiše v kandidatno listo, **morajo predlagatelji listo lastnoročno podpisati.** Podpisi naj bodo čitljivi ter naj vsebujejo poleg rodbinskega in rojstnega imena tudi bivališče, zlasti ako je v dotičnem kraju več oseb z istim imenom.

Predlagatelji ne smejo biti obenem kandidati na isti listi. Vsak volilni upravičenec sme podpisati samo eno kandidatno listo. Predlagateljev mora biti na kandidatni listi najmanje 20 v občinah do 1000 prebivalcev, a 40 predlagateljev, ako ima občina več ko 1000 in manj ko 4000 prebivalcev, in končno 60 predlagateljev, ako šteje nad 4000 prebivalcev.

V največ slučajih bo tedaj pri nas treba 40 predlagateljev. Ker ima občina do 5000 oseb 24 odbornikov, je treba za vsako kandidatno listo vsega 24 odbornikov, 24 namestnikov in 40 predlagateljev, tedaj vsega 88 volilnih upravičencev.

Kandidatna lista se mora izpolniti v dveh enako se glasečih izvodih, ki sta oba **izvirnika. Podpisi predlagateljev** morajo biti **na obeh izvodih lastnoročni.**

Priloge kandidatne liste

Poleg kandidatne liste v **dveh** izvodih moramo pripraviti še po en izvod kandidatne liste za vsako volišče brez imena predlagateljev. **Izjave o pristanku** kandidatov, oziroma namestnikov je treba priložiti kandidatnim listam.

Predaja kandidatne liste sodišču

Kandidatne liste v dveh izvirnikih, dalje po en izvod kandidatne liste brez imen predlagateljev za vsako volišče in izjave o pristanku kandidatov se predajo **najbolje osebno okrajnemu sodišču,** v čigar področju leži dotična občina, v potrditev. To se mora izvršiti najkasneje 8 dni pred volitvami, to je vsaj do vključno 6. oktobra 1933. Tako opremljena kandidatna lista pa se sme poslati sodišču tudi **priporočeno po pošti,** obenem pa se mora navesti ime onega, ki listo pošilja.

Popravki kandidatne liste

Kandidatne liste, potrjene od sodišča, se ne smejo več popravljati in izpreminjati, razen če od dneva, ko je lista potrjena, pa do dneva volitve kak kandidat umre ali izgubi pogoje, določene z zak. o občinah. V takih primerih pa je izprememba dopustna samo do tretjega dne pred volitvami. Tako izpremenjena lista se preda iznova sodišču v potrditev.

Ban g. dr. Marušič o komasaciji občin

Ljubljana, 16. septembra. Agencija Avala objavlja razgovor svojega urednika z banom g. dr. Marušičem o problemu naših občin po izvršeni komasaciji. G ban je med drugim izjavil:

»Združitev naših malih občin se je morala izvesti; kajti ne samo draga, naravnost nemogoča bi bila v mali občini uprava, kakršno predvideva novi zakon, nemogoča bi bila že sestava upravnih organov, nemogoče volitve itd. Združitev še ni izvedena v vsem obsegu, ki bi točno ustrezal novemu zakonu. Vpoštevala se je izrazita izoblikovanost terena, ki v dravski banovini največkrat sama diktira meje občine, vpoštevala pa nemalo tudi stoletna tradicija prebivalstva, ki mu je mala občina k srcu prirasla, ker mu je tako zelo blizu. Uredba predstavlja zato kompromis med zahtevo zakona in željo naroda. Zelo se je pazilo tudi na ohranitev mej upravnih in sodnih srezov ter zlasti mej katastrskih občin, da se ne oškodujejo interesi ostalih upravnih enot in da se prebivalstvo v sedanji krizi obvaruje visokih stroškov, ki so z delitvami katastra neobhodno zvezani.

Razporeditev občin v uredbi je rezultat temeljito započetega ugotovitvenega dela, ki pa se je moralo zaradi nenadno odrejenih občinskih volitev naglo skončati. Še v zadnjih dneh je bilo stavljenih mnogo novih predlogov, ki se seveda niso mogli dovolj temeljito obravnavati. Tako utegne uredba vsebovati marsikako grupacijo, ki ne bo v vsakem oziru ustrezala željam vsega prebivalstva ali pogojem dobre občinske uprave. Ni namere, da bi razporeditev občin, kakršno prinaša omenjena uredba, morala neizpremenjena držati za cele generacije. **Le do volitev je seveda vsaka izprememba izključena,** ker bi preveč motila volilni postopek in povzročila nered. **Po volitvah pa so izpremembe možne še skozi tri leta.** Izpremeniti se bo moglo ime nove občine, popraviti še njene meje, možna je pa tudi še čisto nova grupacija, ako bi se izkazala sedanja za neumestno. Takoj po volitvah se bo razpravljalo tudi **o sedežih novih občin, ki doslej sploh še niso določeni.** Svoj **začasni** sedež ima nova občina na sedežu one stare občine, katere naloga je, da novo občino organizira in izvede volitve njenega odbora.«

Iz sodne službe

Beograd, 16 septembra p. Premeščeni so: k okrožnemu sodišču v Zagrebu sodnika **sreskega sodišča v Ormožu Stanko Svetek** in dr. Erik Konšek ter sodnik sreskega sodišča v Radečah Miloš Lečnik in sodnik sreskega sodišča v Logatcu Ferdinand Kvas.

Septembrski demonstranti na današnji proslavi

V povodu proslave 25letnice septembrskih dogodkov v Ljubljani, so se snoči drugič sestali v magistratni posvetovalnici demonstranti iz leta 1908. Zbrali so se vsi oni, ki so bili ali ranjeni ali pred sodiščem obsojeni, v preiskovalnem zaporu ali sicer preganjani zaradi ljubljanskih demonstracij.

Vsi ti septembrski demonstranti se udeležijo korporativno današnjih svečanosti s posebnimi oznaki, kakor so jih nosili ob pogrebu Rudolfa Lundra in Ivana Adamiča (narodni trak, ovit v črni flor). Položili bodo tudi venec na grob in na spomenik.

Po soglasnem sklepu zbranih demonstrantov bo v smislu določitev akcijskega odbora za proslavo govoril v imenu demonstrantov na pokopališču magistratni uradnik g. Branimir Kozinc, na Pogačarjevem trgu ob odkritju spominske plošče pa g. načelnik Adolf **Ribnikar,** ki je bil svojčas osem tednov v preiskovalnem zaporu in **obtožen kot glavni povzročitelj demonstracij,** a je bil po dvodnevni razpravi pred senatom oproščen.

Skrivnostni napadalci v črnih pelerinah

V kroniki ljubljanskih septembrskih dogodkov pred 25 leti menda še ni bil omenjen slučaj, o katerem mi je pripovedoval poponoma verodostojen očividec, ki je nekaj minut pred demonstracijo pred Kazino šel po Zvezdi proti nunski cerkvi. Ta slučaj, ki je ostal pred vojno iz razumljivih vzrokov v tajnosti in ki menda tudi po prevratu še ni bil nikjer zabeležen, nam bo popolnoma razumljiv, če pomisimo na takratno razburjenje in ogorčenje vse slovenske javnosti zaradi napadov Nemcev in nemčurjev na skupščinarje CMD v Ptuju.

Mladi idealisti v Ljubljani so v svojem ogorčenju nad divjanjem ptujske nemčurske drhali iskreno želeli in iskali prilike, da bi se mogli na kakršenkoli način znesti nad ljubljansko nemško kazino in se vsai nekoliko revanžirati za dejanske napade in vsa zasramovanja, ki so jih bili deležni skupščinarji CMD v Ptuju. Toda kako naj se neopaženo približajo kazini in izvršijo svoj načrt, ko je bilo poslopje po ptujskih dogodkih tako skrbno čuvano in zastraženo, kako naj pridejo Nemcem do živega in jim vrnejo milo za drago, da jih ne bodo izsledili in jih potem strogo obsodili kot zlobne »atentatorje«? Najlepša prilika se je prožila v času, ko je bilo pred Mestnim domom 18. septembra zvečer demonstracijsko zborovanje in je bila vsa policija zaposlena na Mestnem trgu ali pa v Wolfovi in Šelenburgovi ulici, kjer je čuvala prehod proti kazini Takrat ni bilo težko izvršiti načrta, toda prepustimo očividcu, da nam sam opiše, kako je stvar potekla:

»Protestni shod pred Mestnim domom na večer 18. septembra 1908 se je bližal koncu in številni klici so pozivali večtisočglavo množico demonstrantov na obhod po mestu. Jasno je bilo, da bo skušala vsa ta ogromna množica priti pred kazino in dati tam duška svojemu silnemu ogorčenju nad ptujskimi dogodki. Stanoval sem takrat poleg nunskega samostana in ker sem vedel, da so vsi dohodi na Kongresni trg zastraženi, sem se bal, da ne bom mogel priti domov. Fklenil sem zato, da prehitim dolge vrste demonstrantov in sem zato tik pred zaključkom shoda odhitel po najkrajši poti proti domu. Magistratni komisar, ki je v Wolfovi ulici poveljeval policijskemu kordonu, me je spustil naprej, da sem lahko nadaljeval pot preko Zvezde.

Kongresni trg je bil kakor izumrt. Vse je bilo na protestnem shodu pred Mestnim domom, ostali so pa na Marijinem trgu čakali na povorko demonstrantov. Sredi Zvezde pri veliki svetilki sem se ustavil in se oziral na okrog. Nobene žive duše ni bilo videti ne v Zvezdi ne na Kongresnem trgu in tudi pred Kazino ni bilo nikogar. Še celo stražnika, ki je bil v takratnih časih nerazdružljiv čuvar nemškega templja, ni bilo na običajnem mestu. Vsa policija je bila koncentrirana pred vhodom v Selenburgovo in Wolfovo ulico in je čuvala dohod do Kazine. Kazina je bila zaprta, rumene zavese na oknih kavarne in restavracije so bile spuščene in le par medlih svetilk je razsvetljevalo velike prostore, ki so bili pa očividno prazni. Nemci in nemčurji so se tisti večer iz strahu poskrili in nikogar ni bilo na spregled.

Šel sem počasi dalje po Zvezdi, komaj pa sem stopil pod prvo drevo, sem zaslišal, da se s Kongresnega trga v urnem teku bliža več ljudi. Prihajali so iz smeri od vogala Vegove ulice do Bleiweissove hiše. Stopil sem v senco najbližjega drevesa, da bi skrit opazoval, kaj se bo zgodilo. Kakih deset v temne pelerine zavitih oseb z globoko na oči potisnjenimi pokrivali je preskočilo ograjo ter je med drevjem mimo mene švignilo proti kazini. Trenutek kasneje so zažvenketale šipe v oknih kazinske kavarne in restavracije in že so napadalci v naglem diru zopet bežali mimo mene v isto smer, odkoder so prišli. Videti je bilo, da so napadalci izvršili svoje dejanje po točno določenem načrtu. Vsak je imel izbrano svoje okno in pripravljenih par kamnov, da so bila v trenutku razbita vsa proti Zvezdi obrnjena okna restavracije in kavarne. Napadalcev ni nihče zasledoval niti videl, ker pred kazino, kakor sem že prej rekel, ni bilo nobenega stražnika. Kordoni v Šelenburgovi in Wolfovi ulici so komaj še vzdrževali pritisk demonstrantov, ki so si hoteli priboriti dohod do kazine.

Komaj je potihnilo žvenketanje razbitih šip na kazini in so skrivnostni napadalci izginili proti Vegovi ulici, so že prihrumeli pred Kazino demontranti iz Wolfove in takoj nato iz Selenburgove ulice ter nadaljevali delo, katero so pravkar započeli oni skrivnostni napadalci v črnih pelerinah. Nikoli nisem mogel zvedeti, kdo so bili ti ljudje, o dogodku pa sem govoril šele po prevratu.«

Napadalci so gotovo računali s tem, da demonstranti ne bodo mogli prodreti policijskega kordona niti v Selenburgovi niti v Wolfovi ulici in priti pred kazino. V tem primeru bi imela Ljubljana prihodnji dan novo senzacijo: na kazini bi bile razbite šipe, povzročiteljev pa ne bi mogli odkriti.

I. Z.

Spored današnje proslave v Ljubljani

Slavnosti so se pričele že sinoči. Ob 20. je bil na Kongresnem trgu promenadni koncert železničarske godbe Sloge, ob 21. pa koncert sokolske godbe na Gradu. Grajsko poslopje je bilo razsvetljeno. Mesto se že popoldne okrasilo z zastavami, zvečer pa so se zablestela okna.

Danes ob 8.30 bo maša zadušnica pri Sv. Križu, Pri maši bodo peli pevski zbori. Ob 9. bo na pokopališču svečano odkritje spomenika Adamiču, Lundru in Vindišarju. Po spominskih nagovorih ob spomeniku bodo zapeli žalostinke združeni pevski zbori Hubadove župe. Vsa kulturna, prosvetna, strokovna in gospodarska društva in udruženja se naprošajo, da se udeleže spominskih svečanosti na pokopališču vsaj z manjšo deputacijo.

Nadalje bo danes na Pogačarjevem trgu tudi odkrita spominska plošča Lundru in Adamiču. Ob 11. se zberejo vsa društva, korporacije in dijaštvo ljubljanskih šol pred Narodnim domom, oziroma na Bleiweisovi cesti. Povorka se bo pomikala po Bleiweisovi cesti, Rimski cesti, Napoleonovem trgu, Vegovi ulici, Kongresnem trgu, Wolfovi ulici, Marijinem trgu, Stritarjevi ulici skozi Šolski drevored na Pogačarjev trg. Dijaštvo se bo ločilo od povorke v Stritarjevi ulici in pride po cesti Pred škofijo in Semeniški ulici na slavnostni prostor. Ob 12 bo odkritje spomenika. — Izčrpno poročilo o svečanostih bo prineslo ponedeljsko »Jutro«.

Lahkoatletsko tekmovanje za državno prvenstvo posameznikov

Zagreb, 16. septembra d. Ob zelo lepem vremenu so se danes nadaljevala lahkoatletska tekmovanja za državno prvenstvo posameznikov. Udeležba tekmovalcev je bila zelo velika. Tekmovanje se je pričelo s tremi predteki na 100 m. izven konkurence sta startala v predteku Primorjaša Kovačič in Cerer. Rezultati so bili naslednji:

1. predtek 100 m: Stefanović (Jugoslavija) 11.6, 2. Krauth (Makabi) 11.7, 3. Ferković (Hašk) 11.8.

2. predtek: 1. dr. Buratović (Concordija) 11.4, 2. Kovačič (Prim.) 11.6, 3. Ferenščak (Maraton, Zagreb) 11.6.

3. predtek: 1. Tauber (Makabi) 11.6, 2 Cerer (Prim.) 11.8, 3. Stropnik (Železničar) 12.

Met krogle: 1. Spahić (BSK) 13.84, 2. dr Narančić (Concordia) 13.65, 3. Kovačević (Con.) 13.55, 4. Kleut (Jugoslav.) 13.39, 5 prof. Ambrozy (Hašk) 13.20, 6. Stepišnik (Ilirija) 12.61. Kvalitativno najboljše dosedanje tekmovanje na državnih prvenstvih v metu krogle, ker je pet tekmovalcev doseglo marko nad 13 m.

Finale 100 m: 1. dr. Buratović (Con.) 11.3, 2. Stefanović (Jugoslav.) 11.5, 3. Tauber (Makabi) 11.5. Tekmovalci, ki so startali izven konkurence, to so člani Primorja, so bili po tekmovanju na 100 m prisiljeni, da izbirno tekmujejo sami med seboj

1. predtek 400 m: 1. Madžarević (Con.) 54. 1, 2. Nikhazi (Pančevo) 54.4, 3. Braum (Con.) 55.

2. predtek: Zupančič Ilirija 53.4, 2. Ferenščak (Maribor) 64.6, 3. Stock (Železničar)

3. predtek izbirni za Atene: 1. Gaberšek (Prim.) 53.6, 2. Longin (Prim.) 54.2.

Skok v daljavo z zaletom: 1. dr. Buratović (Con.) 6.48, 2. Rajčič (Bačka) 6.17, 3 Tauber (Makabi) 6.14.

1. predtek 200 m: 1. Stefanović (Jugoslavija) 23.8, 2 Krauth (Makabi) 24, 3. Stropnik (Železničar).

2. predtek: 1. Pfaff (Con.) 24.4, 2. Tauber (Makabi) 24.8, 3 Stock (Hašk)

3. predtek izbirni za Atene: 1. Kovačič (Prim.) 24.1, 2. Cerer (Prim.) 24.2.

Skok v višino z zaletom: 1. dr. Buratović (Concordia) 180, 2. Telesko (Pančevo) 175, 3. Kallay (Marathon) 170. Isti rezultat so dosegli Mikić (Bačka) ter Žgur in Martini (oba Primorje), ki so startali izbirno za Atene.

Met diska helenski stil: 1. Kleut (Jugoslavija) 35.56, 2. dr. Narančić (Concordia) 34.94, 3. Stepišnik (Ilirija) 31.43.

Tek 1500 m: 1. Predanić (Concordia) 4:30, 2. Grmovšek (Marathon, Maribor) 4:31, 3. Sindelar (Marathon, Zagreb) 4:32. Tekmovalci Primorja Krevs, Žorga F. in Goršek, ki so startali izbirno za Atene, so neoficielno zasedli prvo, drugo in tretje mesto, in sicer Krevs v času 4:15.8, Žorga 4:22.5 in Goršek 4:26.

Met diska: 1. Kleut (Jugoslavija) 43.42, 2. dr. Narančić (Concordia) 42.73, 3. Manojlović (Concordia) 41.91, 4. Kallay (Marathon) 40.69, 5. Stepišnik (Ilirija) 39.45, 6. prof. Ambrozy (Hašk) 39.30.

1. predtek 110 m zapreke: 1. Banščak (Pančevo) 17, 2. Jug (Hašk) 17.6.

2. predtek: 1. dr. Buratović (Concordia) 16.8, 2. Kallay Levin (Marathon) 17.2, 3. Ehrlich (Hašk).

Finale 400 m: 1. Madžarević (Concordia) 52.8, 2. Nikhazi (Pančevo) 53.9, 3. Zupančič (Ilirija) 54. Zupančič je bil od vsega početka v vodstvu ter si priboril na 300 m 12 m naskoka. Iz neznanih razlogov pa je na zadnjih 100 m popustil.

1. predtek stafete 4×100 m: 1. Hašk 46.5, 2. Concordia 47, Bačka izpade.

2. predtek stafete 4×100 m: 1. Marathon 50.8 .Stafeta Makabija je bila kot druga diskvalificirana zaradi izgube palice.

Zanimivo je, da je savez tekmovalce Primorja, ki so bili prijavljeni izbirno za Atene, primerjal z ostalimi tekmovalci samo po času, ni jih pa stavil v konkurence z njimi. Tudi starti niso bili najboljši.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno vedro z začasnim lokalnim porastom oblačnosti, zmerne temperature. —

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Menjajoče se oblačno, mirno jesensko vreme.

Naši kraji in ljudje

Vuk Stefanović Karadžić

Danes se v selu Tršiću na svečan način posveti restavrirana hiša, v kateri se je rodil Vuk Stefanović Karadžić, veliki reformator srbohrvaškega jezika in tvorec cirilskega pravopisa, oče narodne jugoslovenske kulture.

Rodil se je 1787. v malem kraju ene najrodovitnejših srbskih pokrajin, Mačve, kot sin rodbine, ki je izvirala iz Hercegovine. Bil je hrom že od rojstva. V dobi, ko so njegovi vrstniki pomagali svojim staršem že pri težjih poslih, je bil Vuk sposoben čuvati edino ovce, kar je bil drugače posel ženske dece ali starcev. Toda takrat že, ko je pazil na svoje črede, je imel priliko poslušati pesmi starih pastirjev in občutiti prvič ves čar narodne poezije, ki ji je pozneje posvetil največji in najplodonosnejši del svojega književnega in rodoljubnega udejstvovanja.

Ni pa ostal dolgo na svojem domu. Njegov oče, ki je uvidel, da družina nima pričakovati mnogo koristi od telesnega dela mladega nebogljenca, ga je dal v uk menihom. Tako je imel Karadžić priliko, da se v samostanu Tronošu nauči čitati in pisati, privileg, ki je bil tedaj zelo redek med balkanskimi narodi, celo če je šlo za člane imovitih rodbin. Če bi njegov odhod v samostan pomenil za njegovo družino izgubo delovne moči, bi bil mladi Vuk ostal vse življenje gotovo nepismen kmet, a srbski jezik bi moral verjetno še dolgo časa čakati na reformatorja, ki bi mu vrnil potrebno gibčnost in usposobil za vse znanstvene stroke.

Ker so v tej dobi bili pismeni ljudje v Srbiji silno redki, je postal Vuk že v svojem petnajstem letu pisar pri neki vplivni srbski osebnosti. V želji, da se izpopolni, a še bolj v težnji, da spozna tiste jugoslovenske kraje, ki so bili pod avstrijskim jarmom — kar jim je pa vse drugače ne-

go Srbom pod turško upravo dalo možnost, da se kulturno razvijejo — je Vuk Karadžić l. 1804. odpotoval v Karlovce, a potem na Hrvatsko v Petrinjo. Ko se je l. 1807. vrnil v Srbijo, ni bil več samo mlad človek, ki je znal čitati in pisati, temveč človek, ki mu je dotik z rodoljubnimi Srbi in Hrvati, izobraženimi v evropskem duhu, toda vernimi sinovi svojega naroda, odprl nove vidike in mu dal podlago, da se je lotil velikega dela: osvoboditve narodne književnosti in kulture vsakega tujega vpliva.

Toda Vuk je bil pred vsem realist. Po povratku v Srbijo je kmalu uvidel, da se mora dežela, ki ni bila še niti popolnoma osvobojena, usposobiti najprvo za samostojno življenje in da ji je potrebno dati najprvo upravo, ki bi ji zagotovila normalno delovanje državnega aparata. Zato je odložil svoje reforme za pozneje in v želji, da bi svojemu narodu takoj koristil, je stopil v državno službo. Zavedal se je, da se z na pol pismenimi in neizšolanimi uradniki ne more ustvariti veliki napredek, zato je stopil v razne panoge državne službe in v vsaki je ostal samo toliko časa, da se je seznanil z njenimi nedostatki in da je izučil svoje tovariše v pravem delu. Tako ga vidimo v letih 1809. do 1813. prehajati kot praktičnega in požrtvovalnega nastavljenca iz stroke v stroko, iz mesta v mesto, kot upravnega tajnika, učitelja, carinskega, davčnega in sodnega uradnika.

Medtem niti hrabrost vojvod, niti požrtvovalnost uradnikov in niti odpornost naroda niso bile sposobne, da preprečijo propast Srbije. V tragičnem letu 1813. je moral Vuk z drugimi odličnimi osebnostmi iz Karadžordževe vstaje oditi v Avstrijo in se naseliti na Dunaju. Tu je pričel resno delati v književnem področju, v katerem ga je s svojimi nasveti in koristnimi zvezami vsestransko podpiral naš veliki filolog Kopitar, ki ima poleg Vuka največ zaslug za reformo srbohrvatskega književnega jezika, pravopisa in jugoslovenske književne kulture. V letih 1814. do 1818. je Karadžić objavil svojo prvo zbirko narodnih pesmi, »Pismenico«, ki je njegovo prvo slovniško delo, kakor tudi nekoliko manjših del. L. 1818. je izdal znameniti »Srpski riječnik«, ki predstavlja mejnik ne samo v njegovem ustvarjajočem življenju temveč v razvoju srbohrvatskega književnega jezika sploh. V tem slovarju, kakor v njegovem predgovoru je Vuk uporabljal čisti narodni jezik, opozarjajoč na potrebo, da bi se v književnosti gojil jezik pastirjev in kmetov, ki so narodni jezik ohranili v vsej njegovi lepoti. V tem delu je Vuk tudi dokončno izvedel svojo pravopisno reformo, ki je zasnovana po načelu, da ima vsak zvok srbskega jezika svoj posebni znak.

Vzpodbujen po odobravanju, ki ga je ta njegova reforma naletela v nekih krogih v Rusiji, je Vuk l. 1819. odpotoval tja. Po povratku iz Rusije, kjer se je med drugim seznanil z znanim zgodovinarjem Nikolajem Karamzinom, mecenom grofom Rumjancovim in drugimi uglednimi osebnostmi, se je l. 1820. iz Avstrije vrnil v Srbijo, od koder je že l. 1822. odšel v Nemčijo, da bi tam študiral medicino.

V Nemčiji je dosegel Vuk v razmeroma kratkem času velike uspehe. Tu se je seznanil z znamenitim nemškim filologom in književnikom Jakobom Grimmom, ki mu je pomagal, da je izdal zbirko narodnih pesmi. Grimm se je tako navdušil za Vukove reforme, da je l. 1824. prevedel na nemški jezik njegovo slovnico, ki ji je sam napisal velik predgovor in ki ji je prof.

Rojstna hiša

Vater dodal pripombe o narodnih in junaških pesmih Južnih Slovanov. To je Vuku omogočilo, da je prišel v osebni stik z najuglednejšimi predstavniki nemške književnosti, med drugimi tudi z Goethejem, ki se je iskreno navdušil za srbsko narodno poezijo in je Vuka bodril, naj bi vztrajal v svojem nabiranju jugoslovanskih narodnih umotvorov in z njimi obogatil evropsko književnost.

Vuk Štefanović Karadžić, sin navadnih kmetov, rojen v zasužnjeni domovini, človek, ki si je samo za ceno velike požrtvovalnosti in ogromnega napora izvojeval ugledno mesto med odličnimi kulturnimi delavci 19. stol., je prebil večji del svojega življenja izven svoje domovine, predvsem zato, ker mu je inostranost prožila povoljnejše delovno polje.

Največ časa je preživel v Avstriji, ker Dunaj ni bil daleč od Srbije, a zatem tudi zaradi tega, ker je bil tu v Avstriji v svojem narodnem elementu, saj so bile jugoslovenske pokrajine Hrvatska, Slovenija, Dalmacija, Istra in Vojvodina tedaj sestaven del avstro-ogrskega cesarstva. Tem bolj razumljivo nam postane to njegovo bivanje v Avstriji, kjer je l. 1864. tudi umrl, če pomislimo, da so se zbirali na Dunaju preteklega stoletja ne samo jugoslovenski, temveč tudi drugi slovanski omladinci v želji po izpopolnitvi in da so se tu položili temelji marsikateremu slovanskemu kulturno-narodnemu gibanju.

V večni želji po novih spoznanjih je Vuk čim bolj potoval, da vidi čim več krajev in čim več ljudi. Njegova denarna sredstva pa mu niso dovolila, da bi se mu v tem pogledu izpolnile vse želje. Z velikimi žrtvami mu je uspelo, da se je seznanil z vsemi kraji jugoslovenske domovine in da je posetil tudi Nemčijo ter Rusijo. V francosko deželo, ki se je njenim duhovnim težnjam in kulturnim tokom vedno divil, pa mu ni uspelo priti. Pa vendar jo je kot človek, ki je stalno z zanimanjem spremljal dogodke svojega časa, dobro poznal in l. 1828., ko je šlo v Srbiji za novo zakonodajo, je uporabil ves

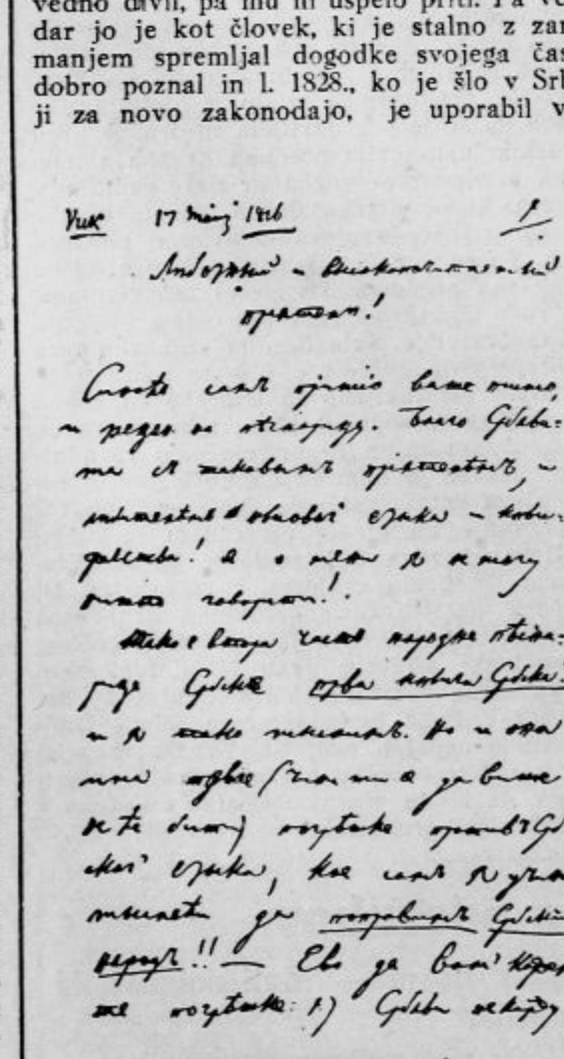

Једно писмо Вука Караџића Јернеју Копитару.

Vukovo pismo Jerneju Kopitarju

svoj vpliv, da so Srbi sprejeli Napoleonov zakonik, ki ga je prevedel sam. Tudi v tem oziru se moramo diviti svobodoumnosti, velikopoteznosti in delavnosti njegovega duha.

Kopitar in Vuk

Naš veliki filolog Jernej Kopitar je bil odločilnega pomena za Vukovo življenjsko pot. Sam Vuk se je v tem pogledu izrazil, da ostane glavni vzrok, da je postal pisatelj, za večno Kopitar. Po mnenju najkompetetnejšega Vukovega biografa Ljube Stojanovića je Kopitar ustvaril Vuka književnika in da ni bilo njega, bi Vuk verjetno ne postal to.

Kopitar je sam zbiral slovenske narodne pesmi, sodeloval v nemških romantiških listih in ljubil narodno poezijo. Tudi pred srečanjem s Karadžićem je vedel za srbsko narodno pesem, ki jo je smatral za tako blago, kakršne nima morda noben drug narod. Nanj je naletel slučajno, ko je kot cenzor za slovanske jezike na Dunaju prečital neki njegov članek v »Novinah serbskih«. Takoj je začutil v njem poznavalca ljudskega jezika in se seznanil z njim. Ko sta stopila v tesnejše stike, je opazil njegove velike prirodne sposobnosti in ga proglasil za najboljšo glavo med Srbi.

Kopitar je bil Vuku Stefanoviću Karadžiću vodja v značaj ljudskega jezika in ljudskih umotvorov, dal mu je prva navodila, kako naj dela in je bil njegov glavni sodelavec v vseh poslih. Zanimal se je do kraja zanj in za njegovo delo in često mu je rabil kot most do drugih ljudi. Znano je, da je bil Kopitar kot učenjak svetovnega slovesa tisti, ki je zainteresiral nemške književnike in učenjake za srbski jezik in srbsko narodno poezijo. Brez dvoma je bil on glavni jarek, skozi kateri si je srbska narodna pesem stekla evropsko slavo.

Znano je iz tega, kar je Vuk sam povedal o sebi, da se je Vuk že pred srečanjem s Kopitarjem zanimal za ljudsko govorico in si beležil vse, kar je slišal v narodu. Resno pa ga je za ta posel pripravil šele Kopitar, ki je med Slovenci vodil boj za ljudski jezik in je iskal med Srbi človeka, ki bi mu mogel izdelati slovnico srbskega jezika. Vuk je prav hitro razumel ideje svojega učitelja in izdelal »Pismenico Serbskega jezika po govoru prostoga naroda napisano«. To slovnico je sprejel Kopitar z navdušenjem.

Kopitarjevim pobudam se moramo zahvaliti tudi za Vukov srbski slovar. Vuk ga je pisal ob tesnem sodelovanju svojega učitelja, kateremu je čital besede iz svojega slovarja in jih tolmačil, a Kopitar jih je prevajal v nemščino in latinščino.

Po Kopitarjevem prigovarjanju je Vuk najprvo zapisal tiste narodne pesmi, ki se jih je spominjal, čeprav mu v tem času še ni bil popolnoma jasen pravi način zbiranja teh narodnih umotvorov. Kopitar mu je dal tu pravilne smernice.

Kopitar je pomagal Vuku tudi pri prevajanju Novega zakona iz starih slovanskih prevodov. Ta prevod predstavlja krono Karadžićevega književnega delovanja in po Daničićevem mnenju najlepši vzor srbskega književnega jezika.

Solčavski Nestor je umrl

V *Solčavi* je v petek 15. t. m. v visoki starosti skoraj 90 let umrl g. *Anton Herle*, širom Slovenije znani in sloveči čebelar, oče pokojnega gimn. profesorja v Kranju dr. Mirka Herleta in oskrbnika Piskernikove koče v Logarski dolini g. Forta Herleta. Pokojnik je bil vse življenje odločen narodnjak, ki si je pridobil velike zasluge za tujski promet v svojem rodnem kraju.

Bil je velik ljubitelj slovenske zemlje, ki jo je opetovano vso peš prehodil. Še pred dvema letoma je šel peš iz Solčave v Kranjko goro in Radeče, da ondi na svoje oči vidi veliki napredek tujskega prometa.

Ko se je pred 40 leti osnovala Savinjska podružnica SPD, je bil pokojni Herle njena najmočnejša opora v Savinjskih Alpah, kjer so takrat neomejeno gospodarili celjski Nemci. Da si je SPD pridobilo svojo postojanko v Logarski dolini in na Okrešlju, je zasluga pokojnikova. Frischaufov dom je bil zgrajen po njegovem nasvetu in pod njegovim stalnim nadzorstvom. Razume se, da je bil med planinci splošno znan in visoko spoštovan. Cenili pa so ga tudi zaradi njegove visoke inteligence in izredne naobraženosti. Dasi je bil samouk, si je pridobil presenetljivo veliko splošno znanje, da je lahko inteligent ž njim govoril o vseh vprašanjih domače in svetovne politike. V čebelarstvu je bil strokovnjak, znan širom Jugoslavije. Na čebelarskih razstavah je opetovano dobil prva odlikovanja. In kar je pokojnika najbolj odlikovalo, je bil njegov brezpogojni jugoslovenski patriotizem.

Bil je navdušen Jugosloven, pripravljen za svojo državo Jugoslavijo žrtvovati vse, tudi premoženje. Še pred par tedni je pisal poslancu svojega okraja, da bi bil pripravljen dati radevolje vse svoje skromne prihranke, ako bi vedel, da bi tudi drugi storili isto in ako bi bilo s tem pomagano domovini, da bi se rešila težke gospodarske krize. Vzoren rodoljub! Njegovo požrtvovalno delo za rodne kraje in domovino je našlo priznanje tudi na najvišjem mestu. Nj. Vel. kralj ga je odlikoval z redom sv. Save. Pogreb bo danes v nedeljo, ob 9.45 na domače pokopališče v Solčavi. Zaslužnemu pokojniku bodi ohranjen trajen spomin!

70letnica krepke korenine

V Tihaboju pri Litiji je praznoval 14. t. m. ugledni domačin gospod Ignacij Z i d a r svoj 70. rojstni dan. Vzornega kmečkega možaka veljaka poznata Zasavje in vsa Dolenjska. V mlajših letih je bil zgleden kmetovalec na Zidarjevem gruntu, imel je najlepšo živino v vsem okolišu, njegovi konji pa so dobivali vsepovsod odlikovanja. Takrat je imel tudi dve gostilni. Eno na domačiji v Tihaboju, drugo pri Prešini v Sv. Križu nad Litijo. V predvojnih letih pa je dajal zaslužka vsemu okolišu, ker je klal prašiče za izvoz. Naložil je tedensko do trideset komadov. Zidar Nace se je naučil podjetnosti v Ameriki in je izkušnje izza velike luže porabil v korist svojih občanov. Bil je občinski odbornik celo četrtstoletje.

Še vedno je krepka korenina. S prvo ženo je imel 16 otrok; 6 od teh jih še živi, večina v Litiji. Še je mladeniško korajžen, v prijetni družbi zauka in zapoje, kakor fant, ki gre na nabor, in razdira take okrogle, da se vse smeje. Jubilantu Nacetu želimo, da bi bil tak še dolgo, dolgo!

Pred 15 leti: „Naprej v svobodo ali smrt!“

Zgodovinska odločitev za zmagoviti preboj solunske fronte

V teh dneh pred 15 leti se je odločala usoda jugoslovenskega rodu z naporom njegovih zadnjih sil. Usodepolna velika odločitev se je začela na skalnatih vrhovih in na planotah, preko katerih sta pred 1050 leti hitela sveta brata Ciril in Metod, da prineseta Slovanom, ki so živeli v moči in blagostanju tudi prosveto.

Solunska fronta je nastala po ugotovitvi objektivne kritike nekam nepričakovano in deloma celo proti volji zaveznikov, med katerimi so bila vedno o tej fronti različna mnenja. Večkrat so bili stavljeni celo predlogi, naj bi se ta fronta sploh likvidirala zaradi neugodne morske poti pri oskrbovanju čet iz Anglije in Francije. Ta fronta je zahtevala vedno velike žrtve, ki so padale v breme zapadnega bojišča. Zaradi vsega tega so se o pomenu solunske fronte vodile dolgotrajne vojno-politične diskuzije. Naš vladar, tedanji gerent je kot vrhovni poveljnik večkrat s Krfa in Soluna potoval v Pariz, ogrožen od avstrijskih in nemških podmornic, da založi svojo vladarsko avtoriteto v korist solunske fronte. Po zaslugi njegove prepričevalnosti so se zavzeli naposled za solunsko fronto v Franciji in Angliji prvi državniki in vojskovodje razburjen, in ko je general Pešić na kratko orisal splošno prodiranje, je francoski vojskovodja povedal, da je na bitoljski fronti pod poveljstvom generala Haurisa položaj neizpremenjen, dočim so se morali na dorjanski fronti Angleži in Grki že umakniti bolgarskemu protinapadu v svoje stare rove. Opis 19. septembra je zaradi tega general Pešić zaključil z naslednjimi kratkimi besedami: V trenutku ko je naša vojska izvršila proboj, sta pretrpeli angleška in grška vojska neuspeh.

Ko se je naša vojska kakor mogočen klin zarila globoko med sovražnike in ni imela od zaveznikov še nobene prave pomoči za nadalnje prodiranje, je nastopila »zgovinska noč na Bukoviku«, katero general Pešić takole opisuje: V mali nizki kolibi smo v prisotnosti vrhovnega komandanta in prestolonaslednika razpravljali o položaju na fronti. Vojvoda Mišić in jaz sva se dolgo razgovarjala, ker se nisva strinjala v odločitvi, ali naj se ofenziva prekine in preide v obrambo, ali pa naj se prodiranje nadaljujejo za vsako ceno. Vrhovni poveljnik je najine razgovore pozorno poslušal, po daljšem premisleku

Kajmakčalan, kjer so padle hekatombe žrtev za svobodo

Šele 8. avgusta 1918. je padla odločitev o veliki akciji na solunski fronti med rekama Sušico in Lešnico v širini 30 km. Po načrtu naj bi se izvršil preboj najprej na odseku II. armade med Kamenom in Sokolom, potem pa razširil na vso srbsko fronto. Po tem načrtu se je začelo zgodaj zjutraj 14. septembra z artiljerijsko pripravo in so ves dan topovi majali sovražne postojanke. Drugi dan po so že naši pešci vdirali v sovražne rove. Tu in tam odbiti, so se morali vrniti v svoje postojanke, pa so naskočili spet ter prodrli in tako je šlo vse do 19. septembra, ko je II. armada začela prodirati v smeri Demir-Kapije in Grackega, timoška divizija na progi vasi Radnja-Bošane, jugoslovenska divizija pa proti Kavaradu. Prva armada, ki sta jo tvorili drinska in dunavska divizija na eni, moravska divizija pa na drugi strani, je tedaj tudi že podrle vse sovražne postojanke pred seboj in prodirala naprej. Bivši načelnik glavnega generalštaba, upokojeni armijski general Petar Pešić navaja v svojih spominih, kako ga je 19. septembra popoldne poveljnik vzhodnih čet general Franchet D' Esperey po telefonu naravnost vprašal: »Kakšna je situacija na vaši fronti?« — Po glasu je bilo čuti, da je pa je izrekel odločitev, dostojno njemu in naši hrabri vojski — namreč: »Naprej v slavo ali smrt!«

Veliko delo je uspelo, pot naprej je bila slavna in zmagonosna. Vratolomno so čete hitele naprej ter brez odmora in prehrane dnevno pustile za seboj po 40 do 50 km. Prekoračile so Pelagonijo, Vardar, obe Moravi, Dunav, Savo, Drino, Tiso ter se pojavile na Jadranskem morju podeč sovražnika pred seboj. V enem mesecu so imele za seboj okrog 1500 km in ustavile so se pri Temešvaru in Segedinu, še preko naše sedanje severne meje, potem pri Skadru, prišle v Istro in povsod jih je narod pozdravljal kot osvoboditelje. S to veličastno zmago se je začela nova doba v zgodovini Jugoslovenov.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne **»Franz Josefove« grenčice**, ki doseza radi tega ker čisti kri, želodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja **»Franz Josefova« voda** že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. **»Franz Josefova« voda** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kaj nam letos prinaša Vodnikova družba?

Vse čitatelje bo izredno zadovoljila knjiga slovenskega vojnega ujetnika, ki se je 10 let vračal preko Sibirije in Kitajske v domovino. V naslednjem priobčujemo razgovor književnega referenta Vodnikove družbe s pripovedovalcem:

»Dvema stvarema sem se čudil, ko sem čital vaše zgode in nezgode«, sem rekel gospodu Mucu, ko sva se sestala pri Lovšinu, kjer zvečer vasuje s svojimi prijatelji.

»Da ste se čudili!...«

»Da, čudil sem se, da ste sploh še živi po vseh teh nevarnih dogodivščinah in čudil sem se tudi vašemu spominu. Ali ste si delali zapiske?«

»Včasih sem si tudi kaj zapisal, pa vsega nisem mogel.«

»Saj sem tudi jaz med vojno marsikaj doživel, a moram reči, da se sedaj nekaterih stvari že precej motno spominjam. Mislim, da se tudi drugim tako godi. Posebno imena so mi šla skoraj vsa iz spomina.«

»Jaz pa vse še dobro pomnim,« je rekel gospod Muc, »čeprav bo od prvih dogodkov že dvajset let.«

»Koliko časa ste pravzaprav tavali po tujem svetu.«

»Skoraj deset let.«

»Kakor Odisej, ko se je vračal iz trojanske vojne. In kaj je bila tista pot od Troje do Itake v primeru z vašo!«

Res, naslov »Skozi Sibirijo« ne pove vsega. Sibirija je bila le en del moje poti. To, kar izide letos, je komaj polovica. Od »Ljubljane do Kamčatke ..«

»Ne vem, ali bi smatral za srečo ali nesrečo, da toliko časa niste mogli domov.«

»Kakor se vzame. Takrat je bilo včasih res hudo. Tožilo se mi je po domu. Morete si misliti, kako rad bi se bil vrnil domov, ker sem se peljal v tistih nevarnih časih iz Vladivostoka v Odeso, ko sem slišal, da od tam pošiljajo ujetnike v Jugoslavijo.«

»Iz Vladivostoka v Odeso! To je dolga pot!«

»Da, in iz Odese zopet v Vladivostok, ker je bilo v Odesi še hujše ko v Sibiriji.«

»Za tako pot je bilo takrat treba že nekaj poguma. Zato pravim, da se čudim, da ste še živi. Saj je prežalo povsod tisoč nevarnosti...«

»Pa sem imel vedno srečo, da sem se izmuzal. In ko sem bil v Egiptu, torej že skoraj tik pred domom, bi bil skoraj umrl.«

»Škoda bi bilo. Ni bilo vsakemu dano, da bi bil toliko videl in doživel kot vi. Škoda bi bilo, ko bi se to pozabilo.

»Tudi jaz sem tako mislil. Pravzaprav sem hotel pisati svoje spomine samo za svojega sina, da bi vedel, kaj vse je prestal njegov oče... Saj veste, da nisem nameraval za javnost pisati. Tu in tam sem kaj pripovedoval svojim prijateljem in so vsi rekli, da bi bilo prav, če bi tudi drugi kaj izvedeli o teh nenavadnih dogodivščinah. Tako sem se lotil dela in poslal nekaj podlistkov v »Domovino«. Jaz seveda nisem pisatelj.«

»To nič ne de. Pripovedujete ves čas zanimivo in živahno. Jaz sem kar užival, ko sem čital rokopis. To bo nekaj za naše ljudi — sem si mislil.«

»Jaz sem tudi zadovoljen, da izide knjiga v Vodnikovi družbi, da pride bolj med ljudstvo.«

»Čitali jo bodo stari in mladi; prav tako na deželi kakor v mestih. Koliko naših mož in fantov je bilo takrat avgusta 1914. pri Przemyslanih! To ime je bilo pri nas povsod dobro znano. Raznesli so ga ranjenci in oni, ki so se vrnili...«

»In oni, ki se niso...«

»Tudi. Marsikje so brali: padel pri Przemyslanih... Zdaj že na to precej pozabljamo. Tisti, ki so bili zraven, se bodo radi spominjali, oni pa, ki so takrat šele rastli, bodo zvedeli, kako je bilo... Zdi se, da mladina rada posega po knjigah, ki pripovedujejo o svetovni vojni, o kateri slišijo le tu in tam kako besedo.«

»Ko bi hotel človek povedati vse, bi ne bila dovolj ena knjiga...«

»To je ravno prednost vaše knjige, da pove takorekoč vse in tako resnično, da se vidi, da ni v nji nič izmišljenega. Koliko naših je bilo n. pr. v Karpatih in vendar nimamo doslej še knjige, ki bi nam pripovedovala o tisti zimi in tistih bojih. Vi imate skoraj v enem poglavju vse. Človeka skoraj jezi, da pripovedujete tako na kratko, šele potem ko se vrsti toliko zanimivih dogodkov skoraj skozi vso Azijo, spozna, da je bilo vse samo uvod. Res, Galicijo nam bo še lahko kdo natančneje popisal, tega pa, kar ste vi sami doživeli, nam ne more povedati nihče več. Saj so bili tudi drugi v Turkestanu in povsod, a temu se ne ljubi, drugi nima časa in pa, kar je glavna stvar, *ne zna vsak doživljati in pripovedovati. Moram vam priznati, da imate talent.*«

»Ko bi imel več prakse... A zdaj že gre, sem se nekako privadil. Morete si misliti, kako je, če nosi človek leta in leta v glavi toliko dogodkov.«

»Saj pravim, da imate sijajen spomin. To je mnogo vredno. Pa ste tudi prav presojali dogodke, n. pr. revolucijo, boje z boljševiki, Kolčakovo afero itd. Kaj bi iz tega napravil Sven Hedin ali Karl May! Jaz sem n. pr. čital Nansenovo knjigo o Sibiriji in še neko večje delo — imena se več ne spominjam, — ki je tudi popisovalo vzhodne azijske kraje in otok Sahalin — a moram reči, da sem pravo Sibirijo in dogodke po ruski revoluciji spoznal šele iz te vaše knjige.«

»Pa še nisem gotov, kakor vidite, še do Vladivostoka nisem prišel, ko sem odšel iz Rusije.«

»Mislim, da bodo vsi nestrpno pričakovali nadaljevanja. Ko smo risali zemljevid, na katerem je vaša pot okoli sveta, je šel komaj na eno stran. Saj toliko skoraj noben svetovni potnik ni prehodil.«

»Prehodil! Prehodil bi že, če ima človek denar in vse ugodnosti. A vojni ujetnik, brez vseh zvez z domom, v stalni borbi za življenje! To je kaj drugega.«

»Seveda, zato je pa vaša pot tem bolj zanimiva. Drugod imajo cele zbirke vojnih spominov, mi smo bili skromni. Oni, ki smo šli skozi vojno, bomo drug za drugim odšli in pomrli. In vse pojde z nami v grob. Čez deset, petdeset ali sto let bodo pa ljudje vendar le radi vedeli, kako nam je bilo. Saj tudi nas zanimajo danes francoske vojske in kot dečki smo se zanimali celo za Vis in Kustozzo. Pa kaj je bilo vse to v primeri z Galicijo in Sibirijo.«

»Ljudje se čudijo, če se še vedno ta ali oni vrne domov. Jaz sem prav nalašč omenil nekaj imen, da bodo vedeli, koliko naših ljudi je še tam in zakaj je mogoče, da se še niso vrnili.«

»Tudi to je zanimivo, dasi drugi gotovo niso zašli tako daleč na sever, kakor vi. Tista pot med iskalci zlata je res nekaj nenavadnega. Ljudje, ki so komaj vedeli, da je vojna, takrat, ko se je že pet let ves svet klal med seboj! Ali pa zgodba o komisarju Jumskem. Bolj žive slike o boljševiški strahovladi menda nimamo!«

»Jaz pa pravim, da najzanimivejše šele pride.«

»Dobro, dobro! Le pišite, da nas ne prehiti čas.«

*

Tako sva kramljala z gospodom Mucem in zraven sem premišljal, kako na čuden način se rode včasih knjige in kako malo prav za prav vedo člani, ki prejmejo na mizo 4 knjige za 20 dinarjev, koliko dela in truda je stalo, preden je ena teh knjig dobila tisto obliko, v kateri jo dobijo v roke čitatelji. Oni so kakor gledalci, ki gledajo že vse dovršeno na odru pred seboj, ne vidijo pa tega, kar se je godilo prej za kulisami. In vendar je tudi tam zanimivo. In morda zna še pravilno oceniti knjigo v rokah ali igro na odru oni, ki je videl njeno pot od življenja do onih, mrtvih črk na papirju, iz katerih se nam zopet oživljajo dogodki, ki so jih drugi doživeli. Lahko je nam v sobi, pri peči, v naslonjaču, ko beremo vse te čudovite zgodbe, a kako je bilo človeku takrat, ko se je boril s prirodo, s sibirsko zimo in — kar je najhujše — s človekom, ki je takrat povsod širil smrt in razdejanje in v svoji besnosti uničeval vse, kar je stalo na poti njegovi pohlepnosti! To so zgodbe, ki jih je vredno prečitati in ni nič čudnega, če se človek čudi, da sedaj sedi tu pri mizi s teboj človek, ki je vse to doživel. In zraven si misliš, koliko hodi med nami ljudi, ki bi o njih sodil, da so navadni ljudje, in vendar nosi vsaki iz njih s seboj svojo povest in Bog ve, koliko daljnega in tajnega se skriva za temi ljudmi, ki jih srečavamo vsak dan na ulici, v vlakih, tramvajih in povsod.

Danes je ta knjiga dotiskana in čez nekaj tednov bodo člani uživali te čudovite zgodbe, ki segajo že tako na mejo fantastičnih potopisov, da bomo komaj verjeli, da je vse to doživel človek, ki živi med nami. In se bomo spomnili, da smo takrat med vojno slišali o vsakovrstnih dogodkih in smo potem pozabili nanje. Sedaj bodo vstajali pred nami in z njimi vred še mnogi drugi, ki so od takrat prešli v pozabljenje. Te pa bo čitala mladina še pozno v bodočnosti.

Dr. I. L.

Končane priprave za volitve v Delavsko zbornico

Najvažnejše priprave za volitve v Delavsko zbornico so v glavnem že končane. Danes je potekel rok za reklamacije, ki pa jih je bilo po posameznih volilnih okrožjih le neznatno število. Med tem je glavni volilni odbor določil že tudi prva obratna volišča. Tako bodo v svojih obratih volili delavci naslednjih podjetij: Tekstilna v Kočevju, rudnik v Krmelju, rudnik v Hudi jami, tovarna »Peko« v Tržiču, papirnica v Vevčah, tovarna Glanzmann in Gassner v Tržiču ter rudnik v Zabukovici in keramična tovarna v Libojah, ki bosta imela skupno obratno volišče.

Rok za vlaganje kandidatnih list je določen od 15. do 25. t. m. V splošni delavski skupini bodo predvidoma vložene tri kandidatne liste: liste nacionalnega delavstva, marksističnega in krščansko-socialna. V meščanski skupini pa bodo nastopile, kakor se obeta, štiri frakcije, ker bodo poleg krščanskih socialcev postavili svoje posebne kandidate tudi nameščenci, ki so se svojčas zbirali okrog bivše SLS, tako zvana Kremžarjeva skupina.

Glavni volilni odbor je določil že tudi barvo glasovnic. Nacionalno delavstvo bo imelo modre, marksisti rdeče, krščanski socialci pa bele glasovnice. Narodna strokovna zveza je imela v torek v dvorani Okrožnega urada zborovanje ljubljanskih zaupnikov, ki so se ga v velikem številu udeležili najaktivnejši borci nacionalnega in socialnega gibanja iz vseh ljubljanskih okrajev. Dvorana je bila polna in na zborovanju se je kazalo izredno živahno zanimanje. Vsi zaupniki so prejeli točna navodila, kako naj vsak na svojem področju najvzorneje oskrbi vse priprave za volitve. Narodna strokovna zveza je na sedežih vseh volišč postavila posebne agitacijske odbore. Samo v Ljubljani deluje 16 takšnih odborov. Med vsem nacionalnim delavstvom se opaža živahno gibanje in resno pripravljanje za te nad vse pomembne volitve, ki bodo odločile, po kakšnih smernicah se naj v bodoče upravlja in vodi Delavska zbornica kot osrednja institucija za obrambo in zaščito delavskih interesov.

Tržiška občina kupuje lastno streho

Tržič, 16. septembra.

Tržiški občinski odbor je ondan rešetal več važnih zadev, med katerimi zavzema glavno mesto akcija za nakup tovarniškega poslopja Mali & Demberger, katere lastnik je g. Emil Mali, ki je nedavno umrl, njegovi dediči pa ne mislijo tovarne zopet vpostaviti. Kupna pogodba bo v kratkem podpisana. Za nakup tega poslopja je izbran poseben odsek, ki mu načeluje župan gosp. Globočnik.

Mestna občina nima svoje strehe, temveč je najemnica v Devjvi hiši, kjer je občinska pisarna, sodišče, stanovanje sodnega predstojnika in nekaj poslovnih prostorov. Gotovo je, da mora prej ali slej priti občina pod lastno streho in ne sme zamuditi sedanje prilike, ko je naprodaj najlepša hiša na trgu, v katero se lahko spravijo vsi tržiški uradi in kjer je v tovarniških objektih toliko lepega prostora, da se da z malo prezidavo spremeniti v vsem higienskim predpisom odgovarjajočo šolo, ki jo Tržič krvavo potrebuje. Preden je stopila občina v dogovore, je prosila g. inž. Dedka za strokovno mnenje, če se da stavba prezidati v šolske svrhe. To mnenje, ki je zelo laskavo je pospešilo razgovor in če nas vse ne vara, se bo mestna občina v najkrajšem času preselila v lastno poslopje. Izvoljeni odsek je upravičen takoj skleniti kupno pogodbo.

V tajni seji se je sprejelo v domovinske zvezo osem novih občanov, trem se je odstopil občinski svet v Preski za zidavo stanovanjskih hiš, petnajstim prosilcem pa so se uredile ali naklonile ubožne podpore. To je bila zadnja seja sedanjega odbora, ki se pa z novimi volitvami ne bo veliko izpremenil. Če še povemo, da je dobila na tej seji Jadranska straža stalno letno podporo 500 Din in da je bil imenovan banski svetnik g. Snoj tudi za podnačelnika sreskega cestnega odbora, smo storili svojo poročevalsko dolžnost.

Zadnja skupna seja Trboveljčanov in Hrastničanov

Trbovlje, 15. septembra

Po novi ureditvi občin se je odcepil Hrastnik od občine Trbovlje ter se združil z občino Dol. V četrtek 14. t. m. se je vršila zadnja skupna seja, ki je bila sklicana po naročilu sreskega načelstva z nalogo, da sestavi volilne odbore za občinske volitve. Bila je obiskana razmeroma slabo.

Župan Vodušek je poročal o proračunu, katerega je banska uprava občutno znižala. (V glavnem so znižani šolski proračuni in to v prvi vrsti na stroške učiteljstva. Učiteljstvu, ki je nad 50 let uživalo prosto kurjavo, se sedaj ta ugodnost ukine.) Zaradi znižanja dajatev TPD in padca dohodkov na trošarini bo znašal primanjkljaj v občinskem proračunu okrog 1,300.000 Din. Banska uprava svetuje, naj se krije ta primanjkljaj s štednjo pri drugih postavkah. Občinske doklade so znižane od 111 odst. na 100 odst. Kako naj občina zadosti vsem socialnim nalogam in pri tem še prištedi 1,300.000 Din, je vprašanje, ki bo povzročilo novemu občinskemu odboru velike skrbi. Podrobneje se pa o občinskem proračunu ni razpravljalo, ker se bo moral s tem vprašanjem baviti novi občinski odbor.

Pritožbi mesarjev, da naj se pobira užitnina po 75 par tudi od one slanine, ki jo uvažajo trgovci, se ugodi. Ker škropilni avto zaradi neprimerne shrambe močno trpi, bo zgrajena primerna garaža. G. Rozinu se pod gotovimi pogoji dovoli navrtanje glavne vodovodne cevi, vodomere pa mora nabaviti pri obč. vodovodni upravi.

Nedavna revizija občinskih podjetij je ugotovila najlepši red. Zaradi pasivnosti občinskega kopališča se uvedeta samo dva kopalna dneva v tednu in to petek in sobota, nadalje dan pred praznikom in ob nabornih dneh. Za novo občinsko bolnico se nabavi operacijska miza, električni reflektor in nekaj druge opreme. Dovolijo se popravila na občinskem elektrovodu. Zemlja v občinski koloniji za upokojence se parcelira in odda v najem. Zagotovi se sprejem v občinsko zvezo g. dr. Wormserju, ravnatelju cementarne. Ker je izčrpan kredit v ministrstvu pravde za uradne dneve v Trbovljah in bi morali ti uradni dnevi odpasti, se sprejme predlog odbornika Pleskoviča, naj do konca t. l. občina prevzame stroške.

Odborniki za posamezna volilna okrožja v Trbovljah so: I. Sušnik, Cestnik; II. Plesković, Ratej, III. Potrata, Malgaj, IV. Počivavšek, Voljčanšek, V. Skrinjar, Černač, VI. Letnik, Levstik, VII. Štruc, Berger; za Hrastnik: I. Sovre, Orožim, II. Restar, Strovs, III. Zupan, Dolinšek, IV. Draksler, Pikl. — Ker je bil dnevni red izčrpan, se je g. župan poslovil od Hrastničanov in jim poželel, da bi se vse njihove nade, ki so jih stavili na odcepitev od Trbovelj, s katerimi so živeli v občinski zajednici od leta 1848., uresničile in da bi nova občina čim bolje uspevala.

Prebivalcem dravske banovine

V torek, 19. t. m. ob 9. zjutraj prispo na glavni kolodvor v Ljubljani predstavniki parlamenta in senata bratske republike Poljske.

Prvič prihajajo oficijelni predstavniki-parlamentarci v tako častnem številu v našo državo in tudi v naše slovensko ozemlje, da se pobliže seznanijo z našimi razmerami in učvrste prijateljske stike z našimi parlamentarci, ki so jih navezali z njimi meseca junija na Poljskem. Globoko je v naših dušah zasidrana zavest, da je le v solidarnem nastopu in v medsebojni pomoči — moč slovanstva. Zato smo prepričani, da čuti sleherni naš državljan važnost tega obiska in da je tudi vsakdo uverjen, da bo tak obisk okrepil bratske vezi med viteškim narodom poljskim in našo Jugoslavijo.

Pokažimo torej tudi mi v Sloveniji, da se odkritosrčno veselimo dragih bratov in da želimo, da bi se še zadnje ure, ki jih prebijejo pred odhodom v domovino v naši državi med nami, počutili res kot doma med najljubšimi brati.

Zato pozivamo in prosimo zlasti vse meščanke in meščane bele Ljubljane, da prirede našim bratom ob prihodu na kolodvor čim veličastnejši sprejem. Tudi prebivalce naše lep Gorenjske prosimo, da pozdravijo drage goste na primeren način, ko se bodo vozili z avtomobili na Bled, ki kot zadnja postojanka ne bo zaostal za drugimi.

Prosimo vsa narodna društva in naše narodne žene in dekleta, da se udeleže sprejema; poslednje prosimo še posebej, da nastopijo v čim največjem številu v narodnih nošah. Nikakor pa ne sme izostati naša narodna mladina! Okrasite svoje domove z narodnimi in tudi poljskimi zastavami!

Ta poziv naj velja vsem brez razlike.

V Ljubljani, dne 16. septembra 1933.

Odbor za sprejem poljskih parlamentarcev

Za odbor: *predsednik:*
Senator dr. Fran Novak l. r.
podpredsednik senata

Lov za zlatom na našem jugu

Beograd, 18. septembra.

Da se je na ozemlju bivše kraljevine Srbije dobivalo zlato že v starodavnih časih, je znano. Saj so se odtod zalagali z zlatom vsi nekdanji gospodarji teh krajev od Grkov, Makedoncev in Rimljanov do srbskih Njemanićev in drugih srbskih carjev in despotov ter turških sultanov. Pozneje je dobivanje zlata prenehalo, dasi zlato samo pač ni izginilo. So pač bile gospodarske razmere take, da ni bilo zadostnih in primernih sredstev, da bi se ležišča zlata mogla z dobičkom izkoriščati. Ko pa je tamle pred svetovno vojno znani zasledovalec zlata, inž. Hofmann, ki je proučeval geološke razmere v predvojni Srbiji, zašel tudi v oni njen severno-vzhodni kot med Dunavom in Timokom, je ugotovil, da se tu nahajajo ležišča zlata, ki bi se ob zadostni obratni glavnici dala z modernimi sredstvi zelo dobičkanosno izkoriščati. Svetovna vojna je seveda preprečila vsak poizkus in prva leta po vojni tudi niso dala misliti na to. V sedanjih časih splošne gospodarske krize pa je bila stvar tudi nemogoča, vsaj z domačimi sredstvi. Toda kar nam je nemogoče, ni nemogoče drugim, pa se je našla inozemska družba, ki si je nadela nalogo, da izkoristi to naše naravno bogastvo.

Gre za zlatonosno ozemlje v dolini rečice Peka in si je pariška rudokopna družba »Generalna družba za eksploatacijo rudnikov« pridobila koncesijo za pridobivanje zlata pri Sv. Barbari. Ta družba ima tudi v svojih rokah tudi pridobivanje zlata v Kongu. Za pridobivanje zlata v dolini reke Peke pa se je pod okriljem te družbe pred kratkim ustanovila posebna družba z imenom »Francoska družba za zlate rudnike v Peku«, ki se je takoj lotila dela in določila za središče svojega delovanja mestece Pek. Tu se je začela graditi tvornica, ki bo vsak dan predelala štirideset ton zlatonosne rude. Zidajo se tudi vsa ostala poslopja za laboratorije, skladišča in stanovanja za inženjerje in delavstvo. Vse to bo že dozidano in pripravljeno za uporabo do konca letošnjega meseca oktobra, tako da se bo meseca novembra že pričelo delo v rudnikih. Družba je namreč nakupila precej sosednjega sveta, tako da se bo pričelo raziskavanje na precej razsežnem področju.

Upravni ravnatelj podjetja je dr. Vincenzo Nitti, sin znanega, v izgnanstvu živečega italijanskega državnika Francesca Nittija, tehnični ravnatelj pa znani geolog, vseučiliški profesor Jean Middleton, strokovnjak za dobivanje zlata. Oba se že nahajata v Peku in se izražata zelo optimistično o uspehih podjetja. Družba razpolaga z veliko obratno glavnico in je prepričana, da bo ta glavnica sijajno naložena v naših zlatih rudnikih.

Pod strahovlado oderuhov

Kričeči primeri oderuškega izkoriščanja v Bosni — Mali dolgovi, ki požirajo domačije.

Sarajevo, 15. septembra

V mnogih naših pokrajinah je problem kmečke zadolžitve — brez vsakega pretiravanja — problem oderuhov ali kakor jim pravijo, zelenašev. Oderuštvo je veliko socialno zlo, ki se je ponekod silno močno ukoreninilo. Bosanska Posavina je n. pr. vsa prepletena z oderuškimi mrežami. Dolga leta so bili kmetje brez vsake zaščite pred brezvestnimi oderuhi. Na tisoče kmetov brez razlike vere in socialnega položaja se je popolnoma izčrpalo v oderuških mrežah, izgubilo je svoje domačije in svoja zemljišča zaradi fiktivnih dolgov.

Vas Puračić v okolici Tuzle nudi kričeč primer oderuškega izkoriščanja. Večina kmetov tega kraja je prava raja pod strahovlado oderuhov. V zadnjih dneh so se šele začele oblasti zanimati za te pajke in pijavke in v samem Puračiću se vodijo sedaj preiskave o strašnem izkoriščanju revnih kmetov. Do intervencije oblasti je prišlo zaradi tega, ker so se nekatere žrtve v največjem obupu ohrabrile in dale točne podatke o oderuških sleparijah. Mnogo pa je takih, ki molče in se ne upajo na dan s krivicami in bremeni, ki so jih jim naložili oderuhi. Skozi desetletja so revni kmetje prišli pač do prepričanja, da je denar vsemogočen, nekateri pa so v svoji primitivnosti tako zapleteni v izkoriščevalskih mrežah, da vseh spon ne znajo niti popisati.

Oderuhi pritiskajo na svoje žrtve z lažmi in grožnjami in zgodili so se že primeri, da so bile žrtve, ki so se uprle, potem še hujše udarjene. Sedaj, ko so oderuhi v škripcih, obiskujejo njihovi pomočniki kmete z obljubami, da jim bodo dolgovi črtani, če molčijo. Drugi prihajajo seveda še vedno z grožnjami, a je pri vsem tem vloženih že preko 60 tožb. Iz teh tožb in prijav je razvidno, da izposojajo oderuhi revnim kmetom denar proti bajeslovnim obrestim. Od desetaka se zahteva po eden in celo po 3 dinarje mesečno za obresti. Neki kmet iz vasi Devetaka se je zadolžil za 4450 Din, plačal pa je 25.550 Din. Kmet Huso Vešić iz Lukavca si je izposodil 12.100 Din, pa so za ta dolg šle tri njive in s šestero otrok se je znašel, kakor pravijo na »hišni kladi« ali na beraški palici. Osman Burgić si je izposodil 3 tisočake in ker je zaostal z odplačevanjem zapadlih velikanskih obresti, je moral podpisovati vedno nove menice na obresti od obresti, tako da ima že 47 menic, ki predstavljajo večjo vrednost kakor vsa njegova posest. Aden Dubravić iz Turije si je leta 1926. izposodil 2000 Din, pa je doslej na samih obrestih tega dolga plačal že 40.000 Din. Kmetje, ki so prezidavali ali pa gradili hiše, so od oderuhov dobili nekaj denarja ter material po strahovito pretiranih cenah. Ko so bili z delom gotovi, je bila hiša z zemljiščem vred oderuhova last. So tudi primeri, da se je zadolžil pri oderuhu že oče ter mu znosil ves denar, ki si ga je odtrgal od ust in ki ga je sploh mogel izvleči iz svojega posestva. Ko je oče umrl, je bil sin prepričan, da je dolg že davno poravnan, oderuh pa mu je prinesel neke listine, prave ali ponarejene, po katerih znaša dolg skoraj še toliko, kolikor je vredna hiša.

Mnogi oderuhi so se med svetovno vojno pod Avstrijo udejstvovali kot nabavljalci sena in drugih potrebščin za vojaštvo. Bili so tudi nadzorniki pri raznih delavskih kompanijah. Takoj po vojni pa so se vrgli na oderuštvo in so danes težki bogataši. Eden od njih ima v okolici Puračiča velikansko posestvo, na katerem redi okrog 400 glav živine. Vsa ta zemlja je bila last njegovih dolžnikov. Zanimivo je to, da je bila med oderuhi do zadnjih dni, ko je začelo sodišče v Tuzli s preiskavami, huda mržnja in konkurenčna borba. V nevarnosti pa so se oderuhi obeh veroizpovedi in raznih oderuških metod čvrsto združili in prva njihova skupna akcija je bila ta, da so skušali žrtve, ki so začele govoriti, pred oblastjo očrniti kot upornike in hujskače. To jim sicer ni uspelo, potrebno pa je na vsak način, da temeljita preiskava opogumi mnogoštevilne žrtve.

Planinsko slavje na Smrekovcu

Šoštanj, 13. septembra.

Kakor je »Jutro« že obširneje poročalo, je dobil Smrekovec, 1570 m nad Šostanjem, svojo planinsko kočo, katero je dogradila in dne 3. t. m. slavnostno otvorila šaleška podružnica SPD.

Že na predvečer je ugasli ognjenik Smrekovec zopet zažarel, to pot v odsvitu mogočnega kresa, ki je oznanjal Šaleški in Savinjski dolini slavnosten dan.

Koča, ki je sicer zelo prostorna, je komaj sprejela pod streho mnoge planince in domačine okoličane, ki so prispeli že v soboto zvečer. Kljub nekoliko deževnemu nedeljskemu jutru so prihiteli še številni zunanji gostje, med njimi tudi 6 članov kluba »Sljeme« iz Zagreba. Na idilični, s smrečjem obdani planoti Romi, kjer stoji koča, je opravil č. gospod Glasinc, župnik iz Belih vod, službo božjo na prostem; zatem pa je z lepim nagovorom blagoslovil kočo in kraj dolgoletni član šaleške podružnice SPD č. gospod Rožman, župnik iz Zavodnje.

Načelnik domače podružnice SPD gospod ravnatelj Koritzky je pozdravil v imenu društva vse navzoče, med njimi tudi vse delegate posestrimskih podružnic ter prečital došle brzojavne in pismene čestitke: Osrednjega odbora SPD, g. Pučnika Karla, nadzornika SPD, g. Tillerja Frana, častnega predsednika savinjske podružnice SPD, g. Badjure Rudolfa, referenta za turizem pri dravski banovini, Hrvatskega planinarskega društva, Zagreb; Društva Fruška gora; Društva planinara, Sarajevo; Srpskega planinarskega in turističkega društva, Sarajevo in SPD Gorje pri Bledu. V nadaljnjem govoru je kratko orisal zgodovino postanka prepotrebnega planinskega doma ter se imenoma zahvalil vsem podpornikom in mecenom zlasti: kr. banski upravi dravske banovine, Tujsko prometni zvezi Maribor, mestni občini Šoštanj, Olepševalnemu in tujsko-prometnemu društvu, Šoštanj; tvrdki Westen, Celje; Zedinjenim tovarnam stekla v Hrastniku, tvrdkama Rakusch v Celju in Woschnagg & sinovi v Šoštanju, nadalje g. Mazeju za podarjeni prostor, gospodoma Badjuri Rudolfu in Tillerju Franu ter dnevniku »Jutru« in vsem darovateljem za opremo koče, kakor tudi obrtnikom, ki so v redu izvršili svoja dela. Nato je g. načelnik s prisrčnimi besedami predal kočo javnemu prometu.

V imenu članstva je spregovoril šolski upravitelj Lojze Menhart, ki je izrekel zahvalo in priznanje odboru, zlasti pa neumornemu in požrtvovalnemu načelniku gospodu Lucetu Koritzkemu, kateremu je s trdno voljo in ljubeznijo do stvari v teh težkih gospodarskih prilikah uspelo to veliko in občekoristno delo. Med viharnim odobravanjem vseh navzočih je nato gospod Menhart, izpolnjujoč željo in sklep celotnega članstva, v priznanje dela in zaslug načelnikovih za zgradbo krstil kočo na njegovo ime: »Koritzkega koča na Smrekovcu.« — G. ravnatelj Koritzky je preko svojih predsodkov glede osebnega poimenovanja koč, med navdušenjem in pritrjevanjem navzočih, to spontano priznanje članstva sprejel.

Hrvatski turistični klub »Sljeme« je zastopal njegov predsednik g. Jakšić, ki je prinesel tople pozdrave in čestitke svojega kluba ter poklonil dograjeni koči 3 odeje in lepo umetniško planinsko sliko. Te izraze iskrenega tovarištva kluba »Sljeme« so prisotni sprejeli z velikim odobravanjem. Nato je povzel besedo nadzornik SPD gospod sodni svetnik dr. Senjor, ki je v daljšem govoru razmotrival zadnja leta tako oživljeno delovanje šaleške podružnice SPD ter kot častni predsednik mariborske podružnice SPD izrekel čestitke k dograditvi koče. Nadalje so še čestitali gg.: dr. Jančič v imenu Tujsko-prometne zveze Maribor, Ivo Kvac za mislinjsko podružnico SPD v Slovenjgradcu, Stane Rudolf za olepševalno in tujskoprometno društvo v Črni, Beg Ante za trboveljsko podružnico SPD, Anton Kopinšek pa za savinjsko podružnico SPD v Celju; na svoj znani humoristični način je zaključil vrsto govornikov.

Medtem pa je že tudi toplo jesensko solnce dvignilo meglene koprene ter z otvoritvijo koče odprlo tudi diven razgled daleč naokrog. Zavriskala so planinska srca in po kratkem, toda tem bolj veselem planinskem rajanju ob zvokih godbe iz Javorja se je začela armada planincev polagoma razhajati. Koritzkega koča na Smrekovcu, dobro opremljena, z vodovodom in planinsko udobna, vse leto dobro oskrbovana, vabi zdaj vse ljubitelje planin, ko pa bodo zaplesale prve snežinke, zlasti tudi smučarje pod svoj gostoljubni krov.

Pristopajte k „Jadranski straži“!

20. september 1908

Alojz Gradnik:

Septembrskim žrtvam

Kdo vas vihti, usod žareče meče,
ki sečete poti v temin goščave?
Kaj v vas živi, o rane prekrvave,
da kri je slajša, če za druge teče?

V svobodi nam zdaj je skrivnost očitna:
národa zarje se rodé le v noči,
njegova rast in moč so žrtvujoči —
bolj od življenja smrt je rodovitna.

Obe smrtni žrtvi na mrtvaškem odru

Fotografija je bila l. 1908. v tisoč in tisoč izvodih kot slika in razglednica razširjena po vsej Sloveniji. Objavili so jo tudi številni slovanski listi in revije

Vsa Ljubljana je prisostvovala pogrebu

Misli ob obletnici

Kratko je razdobje petindvajsetih let od onega 20. septembra, ko so se sprožili usodni streli avstrijske soldateske in je nedolžna kri pordečila ljubljanski tlak. Še so žive priče, ki so videle in doživele grozote tujega nasilja in vedo, kako je od groze in ogorčenja vzdrhtel ves narod. Ljubljanski streli so odmevali v zadnjo gorsko vas in med nami in Avstrijo se je odprl prepad, ki se ni dal nikdar več premostiti. Dvoje nedolžnih mladih življenj je moralo pasti kot žrtev sovraštva in zlobe, ki sta veljala celemu narodu. To je bila kulminacija brutalnosti, ki je zadela slovenska srca do najglobljih globočin in zapustila v njih neizbrisen sled. Nič ni pomagalo, da sta policija in cenzura skušala zadušiti zunanji izraz obsodbe krvavega dejanja, da je vlada s prepovedjo spomenika skušala izbrisati misel na kruti zločin — pri nas ni bilo pozabljenja. O tem glasno priča zgodovina avstrijskega razpada in našega osvobojenja.

Ko se letos spominjamo črnega dneva pred petindvajsetimi leti in ko je postavljen žrtvam tudi viden spomenik, se nam obujajo sicer grenki občutki, močnejši pa je čut zmagoslavja, ki nas navdaja. Žrtve so morale pasti, da smo našli pot v svobodno domovino. Danes smo rešeni onega jarma, ki nas je tlačil skozi stoletja, naš jezik, ki smo se za njegove pravice morali boriti vsak dan in vsako uro, svobodno in ponosno razglaša našo zmago.

Ptujsko slavje je za nami; dalo je sijajno zadoščenje za ponižanje leta 1908. Z ljubljansko manifestacijo se zaključuje vrsta spominskih svečanosti. V teh dneh se je mnogo poudarjalo, da je treba mlademu rodu ohraniti spomin na bridka leta narodnega trpljenja, ker le oni, ki pozna naše nesvobodne čase, bo vedel, kaj pomenja narodna svoboda: le oni, ki se zaveda, kako težko je bila pridobljena, jo bo znal ne samo ceniti, temveč tudi braniti in za njeno ohranitev žrtvovati vse, kar je in kar ima.

Tega opomina je pri nas v današnji dobi treba, kajti Slovenci le preradi pozabljamo, in mnogokrat se zdi, da je zavest o potrebi pozitivnega nacionalnega dela in požrtvovalnosti, kakor je bila lastna prednamcem, močno upadla. Povojna zgodovina našega narodno obrambnega dela ni razveseljiva in v Ptuju je morala biti izrečena marsikatera resna, pa tudi svarilna beseda. Vendar se ne odrekamo upanju, da je slovesni spomin septembrskih dogodkov raznetil stari plamen in da pojdemo od slavja na poživljeno delo. Naša meja tega dela potrebuje, ako naj bo resnično in za vedno ohranjena.

Res je sicer, da mlada generacija, ki se je rodila v svobodi, ne občuti, tako živo, kaj se pravi živeti v tuji oblasti, kakor ona, ki je bila tega življenja še sama deležna. Beseda ni dovolj močna, da bi mogla nadomestiti lastno doživetje. Toda saj na žalost tudi danes nismo brez vzgledov. Naše državne meje niso tako oddaljene, da bi ne mogli videti preko njih.

In ravno ta pogled je grenka kaplja v čašo našega veselja nad pridobljeno svobodo. Našli smo sicer svobodo, ali ne vsi. Stotisoči krvnih bratov še danes ječijo pod tujim jarmom in ne vedo, ali smejo sanjati o svetlejši bodočnosti. Z nami vred so korakali od leta 1908. naprej za istim ciljem, kruta realnost pa jim je pred koncem poti zaustavila korak. Naše misli so danes pri njih, onkraj Snežnika in onkraj Karavank. Vemo, da se tudi oni spominjajo na čase, ko so delili z nami avstrijsko usodo, in da toliko težje nosijo svoj delež, ker so njihove nade in sanje izginile v nedoglednost in jim je ostalo potrojeno, postoterjeno trpljenje.

Hujše, kakor pred petindvajsetimi leti je preganjan njihov, naš jezik. Še mati ga v strahu šepeče svojemu nebogljenčku, da je ne bi slišal sovražni ogleduh. Šola je ognjišče tujstva, niti v cerkvi se ne glasi domači glas in mrzle tuje molitve spremljajo umrlega na zadnji poti. Tudi onstran meje so padli streli in je tekla nedolžna kri; ne pred pet in dvajsetimi leti, in še danes je Bazovica grozeč memento. Na starodavnih tleh, kjer se glasi zvon Gospe svete, pa gine rod za rodom, izpostavljen nasilnemu potujčevanju, katerému služita posvetna in duhovna oblast.

Kakor krik iz daljave smo slišali obupno prošnjo za pomoč na dunajskem katoliškem shodu. Bog bi se usmilil, ali se bodo usmilili njegovi zastopniki na zemlji, bodo odločili oni in pa še bolj njihovi gospodarji. Izkušnja pa je nas Slovane in posebno Jugoslovene izučila, da milosti od tujcev nimamo pričakovati in da nam bosta pomagala le vera in zaupanje v lastno moč. Moči pa ni tam, kjer smo razkropljeni, zato je naša smer začrtana. Že se poraja novo slovanstvo in prišel bo čas, ko se bodo uresničile sanje naših pradedov, ki so naš narod budili iz spanja. Ko bo slovanska solidarnost postala realno dejstvo, bo tudi narodnim manjšinam breme olajšano.

Težko nam je pri srcu, da bratom v tujini ne moremo dati niti pomoči niti utehe. Le naša ljubezen jim naj velja neomejeno, in pa vera, da še ni konec vseh dni. Ta ljubezen nas bo bodrila, da se bomo tem bolj oklenili svoje rodne zemlje in se še tesneje oklenili skupnosti, s svojimi svobodnimi brati. Jugoslovensko zedinjenje nam je pridobilo svobodo, zedinjeni narod mora posvetiti vse svoje delo svoji mladi državi, da bo velika in močna, da se bo slišal njen glas tudi preko domačih mej. Če bomo prav razumeli klic dvajsetega septembra, če bomo brez pridržka in omejitve izpolnili svojo dolžnost, se nam ni treba odreči upanju, da pride dan, ki prinese tudi bratom v tujini dejansko tolažbo.

Krvava nedelja

V včerajšnjem članku smo na kratko obudili spomin na dogodke, ki so se odigrali v Ljubljani v dneh 18., 19. in 20. septembra 1908. Dne 18. septembra — bil je petek — je bil v Mestnem domu ogromen protestni shod proti tolovajskemu napadu ptujske nemškutarije na mirne Slovence. Razumljivo je, da je bilo slovensko prebivalstvo Ljubljane zaradi ptujskih izgredov nad vse razburjeno, posebno še, ker so Ptuju sledila še druga nemška gnezda s Celjem na čelu; od vseh strani so prihajale vesti o nemškutarskih izgredih proti Slovencem. Tako zelo so bili Nemci in nemškutarji prepričani, da smo Slovenci le sužnji, oni pa gospodarji, da so celo v že takrat skoro popolnoma slovenski Ljubljani kljub razburjenju med prebivalstvom nastopali še bolj oholo in izzivajoče. A vendar bi najbrž tudi mogočna protestna manifestacija potekla brez hujših posledic, ako ne bi Nemci še takrat izzivali množic. Ko so se namreč razhajale, so jih iz dveh nemških hiš polivali s črnilom. Tedaj je zavrela tudi ponižna in ustrahovana slovenska kri. V opravičenem besu so se množice razlile po vsem mestu in zaznamovale vse nemške in nemškutarske postojanke s tem.

Svetislav Peruzzi: Spomenik septembrskim žrtvam

Figura iz kararskega marmorja je 3 m visoka, ves spomenik pa meri 7 m višine. Na podstavku je reliefni portret Adamiča in Lundra. Po dolgih letih je vendar prišel na svoje mesto in bo danes slovesno odkrit

"Riviera"

odlikovano terpentinovo milo izdelano na bazi čistega olivnega olja

HRANI VAŠE PERILO.

POSKUSITE! PREPRIČAJTE SE!

da so razbile okna na 37 poslopjih in lokalih, pred vsem seveda na Kazini, ki je bila takrat glavno zbirališče naših tlačiteljev.

Že tisti petek je nastopilo vojaštvo, ki pa ni napravilo večje nesreče, ker so se bile množice demonstrantov med tem že same razšle. Naslednji dan, v soboto, je zažvenketala le še tu in tam kaka šipa ali je bil odstranjen kak izzivajoč nemški napis. No večjih izgredov pa ni prišlo.

Še bolj mirno bi najbrž potekla nedelja, dne 20. septembra. Toda avstrijske oblasti, ki so v Ljubljani storile seveda vse, kar so hoteli tukajšnji Nemci in nemškutarji, so ali hotele pokazati svojo brezobzirno moč in do skrajnosti ponižati slovensko prebivalstvo, ali pa so se zaradi svoje slabe vesti res bale še hujšega srda poniževanega naroda: brez potrebe so poslale na ulice in ceste nemške vojake, ki so zaprli vse prehode in brez vsakega povoda neprestano izzivali in šikanirali ljudi. Posledica je bila, da so se proti večeru vnovič začele zbirati gruče ljudi, ki so s prepevanjem slovenskih pesmi pa tudi z žvižgi in s klici reagirali na brutalnosti nemškega vojaštva. To pa je bil vojakom dobrodošel povod, da so nad slovenskim prebivalstvom razsuli ves svoj nemški oholi šovinizem. Surovo so navalili na vsako skupino ljudi ter jih razganjali s puškinimi kopiti in bajoneti. Posebno so se pri tem udejstvovali dragonci, ki so jih bili poprej v takratni nemški pivovarni napojili s pivom. »Slovenski Narod« je o postopanju vojaštva napisal v svoji izdaji 21. septembra 1908: »Vojaštvo je divjalo po mestu, kakor bi hotelo vse pobiti, vse poklati in postreliti.«

Več prebivalcev je bilo že pri tem ranjenih od bajonetov, nekateri med njimi precej nevarno. Do tragedije pa je prišlo kmalu po osmi uri zvečer na Pogačarjevem trgu za stolno cerkvijo. Tam je oddelek vojaštva pod poveljstvom poročnika Mayerja naletel na večjo skupino ljudi in jo naskočil z nasajenimi bajoneti. »Slovenski Narod« je o tem poročal: »Videč, da se bliža vojaštvo z povešenimi bajoneti, je nekdo iz gruče zaklical: Fej Mayer! To je poročniku Mayerju dalo povod, da je dal povelje naj se strelja. Množica je v begu hitela proti cerkvi, v tem pa so že padli streli v njen hrbet!«

Posledica salve je bila, da sta mrtva obležala Ivan Adamič in Rudolf Lunder, več drugih pa je bilo težko ranjenih.

Prehod med škofijo in stolno cerkvijo z lužo, kjer je padel Ivan Adamič

Na oboku, ki veže stolnico s škofijsko palačo, bo danes odkrita spominska plošča

Arnošt Adamič:

Zadnji dan brata Ivana

Star sem bil deset let, ko so mi ubili brata Ivana. Med tem jih je prešlo petindvajset, a še vedno se vrstijo pred mojimi očmi dogodki onega nesrečnega septembrskega dne z jasnostjo bežeče slike na filmskem platnu. S tiho boljo v srcu in ponosom, ki ga prinese s seboj spoznanje let, so prekvašeni ti daljni spomini...

Življenje naše številne družine je potekalo, kakor pač poteka življenje slabo plačanega učitelja zunaj na deželi, zadnja leta pa je bil oče Avgust premeščen kot nadučitelj na šolo pri cerkvi sv. Petra v Ljubljani. Tu je bil po pet in štiridesetih letih službe upokojen. Po upokojitvi smo se preselili v svojo hišo v Zalokarjevi ulici, zadaj za gluhonemnico. Tu je morala moja mama prestati najhujšo materinsko bol potem, ko se nas je rodilo enajst otrok. Ko je zazvonilo Ave Marijo, smo morali biti vsi doma. Po večerji smo še malo pokramljali, pripraviti se je bilo treba za šolo, potem smo šli k počitku. Mati ni delala nobene izjeme, pokoriti smo se morali vsi, najsi je bil ta ali oni že v službi. Vladal je strog red, vsak je moral pomagati pri vseh domačih opravkih in neredko je sestra ribala tla, brat se je pa sukal pri ognjišču, zdaj ta, zdaj oni. Emil se je tako naučil celo nogavice plesti. Kratko: stara, a dobra vzgoja, polna domačnosti in priklenjenosti k domu in staršem. Ples? Nogomet? Sploh kakšen sport? Vsega tega nismo poznali. Kljub temu, ali bolje, tudi brez tega smo se vsidrali v življenje. Morda je bila taka vzgoja v nekaterih pogledih enostranska, pretesna, a svojemu namenu je ustrezala, saj nismo še poznali onih tisoč stvari, ki so na programu današnje prostejše mladine.

Mama je bila pobožna iz srca in na svojih jutranjih obiskih bližnje cerkve si je od tega nakopala revmo, ki jo je baš pričela priklepati na posteljo. Očeta je malo prej zadela kap, da je tudi on ostajal doma. Zato smo to dobo, kolikor nas je ostalo pri hiši — nekateri so bili že v službah — kakor domenjeni ostajali še rajši doma. Zdi se mi kakor tiho medsebojno poslavljanje: nekaj let še, in oče in mama sta umrla, potem je nastopila svetovna vojna. Bratje z izjemo Viktorja in Toneta smo odšli pod zastave, hiša se je izpraznila...

Prve dolge hlače.

Ono jesen je Ivan, vse skozi odličnjak, prestopil v peti razred gimnazije na Poljanah. V prisilni delavnici mu je dala mama pomeriti nove dolge hlače, ki jih je usodni dan prvič oblekel. Dopoldne se je še okopal in pri Dinterju ostrigel. Preveč resen za svoja leta ni na zunaj pokazal radosti nad novimi hlačami. Le v ustne se je večkrat ugriznil, da je skril nasmešek, enkrat pa je stopil k oknu in se lagodno pretegnil v svetlo luč septembrskega dopoldneva. Takrat sem se igral pred hišo in se ozrl vanj. Z vrta gluhonemnice se je zdajci pripodil trop lastavic in priklenil mojo pozornost. Spravljale so se v gruče za polet čez morja...

Ubita steklenica

Po kosilu je mama dala Ivanu krono, meni pa trebušat liter iz finega stekla.

»Pojdita k Flegarju po vino,« je dejala. »Ko boste spisali šolske naloge in se naučili, se bomo tombolali, jedli kostanj in pokusili vino. Če imajo že mošt, pa tega vzemita.«

Dobila sva vino. Preprosil sem Ivana, da mi je dovolil nesti steklenico. Ob Cegnarjevi ulici, kjer je gostilna pri Flegarju, je vzdolž ene strani žična ograja gluhonemničnega vrta na kamenitem podstavku. Ivan me je nekajkrat že posvaril, naj z litrom ne ‚zvonim' pri hoji, jaz se pa nisem preveč menil ter v mislih na sladki maroni hi-

tel domov. Nenadno sem se podstavku preveč približal, treščil obenj, steklenica se je ubila, vino razlilo. Nekaj časa sva molče stala in pobirala čepinje, zdaj eden zdaj drugi in se slednjič brez žal besede vrnila domov.

Mama se je zgenila, kakor od nenadne slutnje in žalostno pripomnila: »Škoda, tako sem se veselila tega dne.. Ivan, kaj boš zdaj počel?« — je vprašala, zvesto pogledala, da bi ugenila, s čim bi ga razveselila. Ivan je odmahnil z roko, da ni nič in da bi šel rad v meste.

Mati se je skrbljivo zamislila.

»V mesto?«

»Z Žanetom sva se domenila, da bi šla pogledat za mraka.«

»Nikarta! Toliko ljudi je prišlo iz vseh krajev. Bojim se nemirov.«

»Saj bova takoj nazaj.« — Več si ni upal ugovarjati, tiho se je vdal in sedel h knjigam. Mama je pa le opazila, da ga žene močna želja v mesto.

»Dobro, pa pojdi,« se je vdala. »Ampak res z Žanetom.« (To je bil njegov sošolec dr. Ivo Pirc.)

»Kmalu bova nazaj«, se je razveselil Ivan. Pozno popoldne sta skupaj odšla pri srednjih vrtnih vratih in nikdar več se ni vrnil.

Po njegovem odhodu je mamo zaskrbelo, da bi se mu kaj hudega ne pripetilo, ker se ji je sanjalo, in »sanje so mnogokrat pomembne«, da je šla skozi Lattermanov drevored in so tam vse navzkriž ležali od viharja izruvani kostanji.

Usodni večer

Septembrski dnevi hitro ugašajo. Morda se je na večer tudi pooblačilo, ne vem več, družinsko sobo, ki je bila zastrta z gostimi zavesami je kmalu zatemnil mrak. Motna luč je ugašala na ozkih oprimih staromodnih stolov, blestela na ovalasti mizi kakor gladina samotnega jezerca v temni gošči, zamirala na pohištvu, ki se je tiščalo oddaljenejših sten.

Mama je sedela sklenjenih rok v zelenem naslonjaču in šepetaje molila. Iz stranske sobe sem slišal drsajoče korake očeta, ki je končaval dnevni obhod skozi sobe in iz navade tipal s palico po mrtvih predmetih, kakor bi se vedno hotel še in še prepričati, da je res oglušel. Kar videl sem ga, kako, vitek, s sivo, po južnjaško pristriženo brado in gostih sivih pokončnih las prisluškuje, nestrpno premikajoč stol, če je res, da mu je življenje pri njegovih sedemdesetih letih odvzelo eno največjih uteh: glas, šum, ton, katerega je tako neizrečeno ljubil, kadar je sedel h klavirju ali v župni cerkvi po polnočnici, ko je zaorglal poskočno koračnico, da je privzdigovalo celo stare ženice, za katere brez tega ni bilo Detetovega rojstva. Nekoč ga je njegov ljudskošolski učitelj udaril za uho in od tega je po malem ogluševal, bolezen in starost sta mu dokončno opustošila sluh.

Ave Marijo je že davno odzvonilo pri svetem Petru. Ivana pa od nikoder. Iz mesta so časih prihajali nerazločni glasovi kakor streljanje in hrup oddaljenih množic. Tudi jaz sem slutil nekaj težkega in tem nepremično sedel v stolu v drugem kotu sobe in opazoval mamo in vlekel na uho, kdaj se bo oglasila znana stopinja v veži. Med šepetanjem molitvic, ki jih je molila mama že v temi, in med trkanjem očetove palice je potekala tesna večnost. Morda sem bil za hip zadremal, ne vem, ali povsem nenadno sem se zbudil od ostrega glasu železnih vrtnih vrat, ki so zacvilila v tečajih. Zaslišal sem stopinje. Več ljudi je moralo biti, in popolnoma tujih, saj Ivanov korak sem dobro ločil, mehak in hiter je bil, ti pa so se obotavljali in nenavadno dolgo drsali po strgulji ob hišnih vratih. Pozorno sem prisluhnil in slišal, da je mama molila skoro na glas. Bog ve kako globoko jo je že med tem prešinila zla slutnja. Imam občutek, da tako molijo izpokorjenci, ko zaslišijo v vratih ključ mrkega krvnika.

Zdaj je nekdo odprl vrata.

»Zakaj pa kar v temi sedite?« je vprašal svak Verbič, ki sem ga spoznal po glasu. Odskočil sem in prižgal petrolejko. Med tem je bil že stopil korak naprej in se ozrl na mamo, ki je negibno obsedela. Za njim sem ugledal še druge ljudi, ki jih pa nisem prepoznal, ker nisem utegnil, le preveč me je priklenil nenavadni razgovor. Stric Karol, tako smo ga klicali, je malomarno vprašal:

»Ivana še ni doma?«

Sedaj so sledili mamini odgovori, ki me vedno bolj prepričujejo, da je do vsega grenkega dna slutila Ivanovo usodo. Drhte je odvrnila:

»Kaj se je zgodilo?!«

»O, nič, nič, kar tako vprašam«, se je izogibal odgovoru.

»Zakaj si pripeljal te ljudi? Nekaj hudega je, ne taji!«

»Nič, prav nič hudega, samo malo je ranjen, samo ranjen je, ranjen, nič drugega...«

»Ubili so ga! Mrtev je!«

Vsi smo okameneli ob tem razodetju, ki je spontano planilo iz njenih ust. Nihče ni odnikal, nihče se ni genil, tiho kakor v grobu, le očetovi koraki so se drsaje približevali iz zravne sobe. Mama se je vzpela, vzdignila roke kakor bi govorila Bogu in vdano izrekla besede nečloveškega premagovanja in vere:

»Nisem ga bila vredna!«...

Nato se je sesedla in vsi smo priskočili, da bi jo tolažili. Oče je strme obstal med podboji, živčno sprašujoč, kaj je, pa nihče ni našel časa ne poguma, da bi mu povedal. Z roko v trobljo skrčeno na ušesih je začudeno strmel, morda že doumel, da se godi nekaj nenavadnega. Prav natanko pa mu tega tudi pozneje nihče ni razodel.

V hišo so začeli prihajati neznani ljudje, vso noč ni bilo pravega miru. Naslednji dan popoldne sem zvedel, da leži Ivan mrtev v mrtvašnici pri svetem Krištofu. Vzel sem leseni obroč in ga podil pred seboj s paličico, gledat mrtvega brata. Tam okoli se je strnila silna množica ljudi. Molče so me pustili naprej — najbrž me je kdo teh spoznal. Na kameniti mizi, zasuta v cvetje sta ležala mrtva Lunder in brat. Na senceh je imel za oreh veliko rano od padca. Začudeno sem strmel, nisem še mogel doumeti vsega tega, kar je uklenilo kropečo množico v zamolklo mrmranje. Vse to me je navdalo z imenitnim občutkom, za katerim so se skrivale pekoče solze.

Naša hiša je po tem dogodku za nekaj dni izumrla, ker sta se starša preselila v Škofjo ulico k sestri Miri, odkoder sta lahko videla neskončno dolgi pogreb, ki je prišel po Dunajski cesti skozi Prešernovo ulico, se pomikal po Šentpetrski cesti do stare mitnice pri Šarabonu in tu zavil na šmartinsko cesto proti svetemu Križu...

Vidim kako se pogrezata v zemljo dve krsti z bakreno prevleko, vidim črn gozd velikih ljudi, zastave... vse je zavito v oblake kadila, in potem ne vidim ničesar več skozi solze, skozi potok solz.

— — — — — — —

Polagoma se je vrnil red v našo hišo, nekoga pa je za vedno manjkalo in to se je dalo nekako čutiti na vsakem predmetu. Mama je časih še stopala v cerkev, a največkrat je ostala doma in davno pred dnevom sem jo včasi slišal, kako je molila, dokler se ni zbudila cesta. Nihče se ni vpričo nje dotikal tega dogodka, vsaj namenoma ne. Kadar smo bili sami brez nje, smo obnavljali spomine in tako sem zvedel za nekatere podrobnosti.

V Prešernovi ulici sta Ivan in Žane imela menda nekega sošolca, ki ga je šel Žane klicat na dom. Ivan se je pa ta čas sprehajal po ulici. V tem se je začela od pošte sem valiti množica demonstrantov, za njimi so pa pritiskali oddelki kanalčkov — tako smo klicali vojake z rumenimi našitki — pod vodstvom poročnika Majerja. Ko je Ivan spoznal, da se ne more skriti, je začel bežati z množico, ki ga je potegnila vase. Ustavil se je v zavetišču vrat Mayerjeve trgovine. Ta vrata gledajo na frančiškanski most. Zdelo se je pa, da skozi vse ulice prodirajo kordoni, padali so streli, zavetišče je postalo nezadostno. Baje je tam stal tudi ravnatelj ledinske šole, pokojni Jakob Dimnik. V nekem premoru, ko je ponehalo streljanje, da mu je zaklical: »Fant, zdajle pa brž teci!« Ivan se je res pognal proti magistratu ravno prav, da ga je pogodila smrtonosna krogla iz salve od zadaj. Zadet v levo ramo s pretrgano aorto!

»Jezus, Marija! Ustreljen sem!«

je zakričal in se opotekel ob zid Mayerjeve hiše, se drsal do konec ulice; puščajoč krvave sledove na zidu se je privlekel z zadnjimi močmi vzdolž škofijske palače na pločnik nasproti gostilne pri Kolovratu in se tam zgrudil. Pasanti so ga brž vzdignili in odnesli v vežo imenovane gostilne. Kmalu so pritekli še z Lundrom in za njim mestni katehet Jerše z zakramenti.

Lunder je bil ustreljen v trebuh, torej sta oba imela smrtni rani, tudi mestni fizik dr. Krajec jim ni mogel rešiti življenja.

Ivan je bil še pri jasni zavesti, spomnil se je na mamo, ki mu je bila branila v mesto. V stiski svojega srca se je spomnil na bol, katero ji bo prizadejal, se skušal vzdigniti, a se mu ni več posrečilo, zaprosil pa je z jokajočim glasom:

»Nikar mami povedat'!«

Ta čas se je moj brat Francelj nahajal nekje v bližini frančiškanske cerkve in zvedel, da so ustrelili nekega Adamiča. Zaslutil je nesrečo, pohitel h Kolovratu in res našel Ivana v agoniji. Skušal mu je z roko zatisniti zevajočo rano in ustaviti kri. Med tem je bil nekdo odredil prevoz v Mestni dom, kjer je Ivan izkrvavel v bratovih rokah. In brat ga je vzel v naročje, sedel v kočijo ter se z njim odpeljal v mrtvašnico.

Izza njegove smrti je minilo sedem let in pol, ko je umrla mama. Vsak dvajseti dan v mesecu se je postila za pokoro, ker ga ni znala obdržati doma — to je bila čista materinska zadeva. Na zunaj nikoli ni pokazala boli, a če je pozneje kdo omenil, da je postal narodni mučenik, se je na njenem ljubem licu pokazal drobcen nasmešek, da bi nihče ne prepoznal, ali je ponos ali grenkoba.

Spal sem čisto blizu nje in na njen obraz je padala luč cestne svetilke. Kdaj pa kdaj sem jo na skrivnem gledal pri jutranji molitvi preko blazine in videl kakor blaženost na njena lica razlito nekaj takega, kar je špartanska mati pokazala svetu.

Danes je pet in dvajseta obletnica in sedemnajst let sta že skupaj nad zvezdami.

Ave!

Fran Lapajne:

Spomini na tovariša Lundra in september 1908

Tisto leto v drugi polovici avgusta je bilo pevsko društvo »Slavec« prvič v Pragi. Bila je tam I. svetovna razstava. Z nami je bil kot pevec tudi Rudolf Lunder. V Pragi so nas prisrčno sprejeli, kakor pač znajo sprejemati le bratje Čehi. Na razstavi je imel »Slavec« dobro obiskan koncert pod vodstvom bivšega ljubljanskega opernega dirigenta H. Beniška. Po koncertu smo na visoki terasi peli »Slovanski hod« pred tisočglavo množico, pozdravljani kot Slovenci z velikanskim navdušenjem. Na razstavi smo bili slikani (Sliko hrani pevsko društvo »Slavec«.) Bil je na tej sliki Rudolf Lunder predzadnjič slikan. — Po dneh v Pragi smo obiskali staro husitsko mesto Tabor, kjer smo tudi priredili v Sokolskem domu koncert; dvorana je bila prenapolnjena, navdušenje skoraj še večje kakor v Pragi. Naslednji dan smo imeli v Taboru v hotelu »Solnce« banket. Umljivo, da smo bili po celotedenski turneji precej utrujeni in tako se je zgodilo, da je meni nasproti sedečemu Rudolfu Lundru med jedjo omahnila roka in je pri kosilu trenutno zaspal. Seveda so poskrbeli Čehi takoj za razvedrilo in priredili po kosilu lep izlet v okolico, kjer smo se lepo zabavali in razvedrili. O polnoči nas je spremila ogromna množica na kolodvor. Sto in sto rok nam je segalo v slovo, v očeh so blestele solze. Zapeli smo v slovo »Slovenec sem«, zbor sivolasih čeških mož nam je zapel v odgovor: »Byvali Čehové.«

*

Ko smo se vrnili v Ljubljano, je prišla vest, kako se je vršila v Ptuju skupščina CMD in kaj vse se je pripetilo skupščinarjem od strani nemškutarjev. Umljivo da je nas, ki smo vprav tiste dni prinesli iz Prage toliko slovanskega navdušenja in samozavesti, novica še posebno razburila. — Bil sem takrat mladenič 24 let, preživel sem že več demonstracij proti Nemcem in Madžarom, saj smo bili složni s Hrvati proti banu Khuenu-Hedervariju, največkrat pa smo robantili proti izzivajočim ljubljanskim nemškutarjem. Po ptujskih dogodkih je bil sklican 18 septembra zvečer v Mestnem domu javen protestni shod. Razburjenje se je razleglo iz Ljubljane preko vse Slovenije. Pojavile so se demonstracije.

Udeleževal sem se s starejšim bratom pokojnega Ivana Adamiča demonstracij kot gledalec vse večere. Po shodu, v petek večer, so krenili vsi zborovalci strnjeni izpred Mestnega doma proti Zvezdi, proti nemškutarski trdnjavi. Že pri davkariji so skušali nekateri sneti samonemški napis, a ni šlo. Pač pa je bil napis nakrat polit s črnilom. Enako je bilo pri Kordinu poleg škofije. V Wolfovi ulici je zaprl demonstrantom pot kordon mestne policije; zato se je del demonstrantov vrnil v Streliško ulico pred šulferajnsko šolo (sedanje dečje zavetišče), del demonstrantov je krenil po Prešernovi ulici, glavni del je pa prodrl kordon in demonstriral pred Kazino. Ko so proti polnoči nastopili orožniki, se je Zvezda polagoma izpraznila. A demonstracije so se v soboto nadaljevale. Parola je bila: Stran z nemškutarskimi napisi! Nemci so sami hiteli odstranjevati napise, preleplja-li so jih ali prebarvali. Tako so v par dneh res izginili vsi nemški napisi in jelo se je Ljubljani kazati po božji in ljudski pravici njeno pravo, slovensko obličje.

*

To soboto torej, okrog pol šeste zvečer je pričel korakati iz belgijske, (sedanje vojvode Mišica) vojašnice c. kr. 27. pešpolk, ki se je delno razpostavil od pošte proti Zvezdi, deloma se je pa skril kot rezerva v bivše vojaško skladišče, kjer stoji danes Kreditna banka. Tam notri so bili že tudi skriti dragonci. V Zvezdi pred nunsko šolo so pa stali Janezi, bivši slovenski 17. pešpolk. Umljivo, največ iz radovednosti, kaj namerava vojaštvo, se je pričelo ljudstvo zbirati in že so pričeli kanarčki pred pošto razganjati mirne ljudi, ki so se razburjali zaradi njihove brutalnosti. Kmalu je bilo slišati posamezne klice proti vojaštvu, jeza se je bolj in bolj stopnjevala. Ko je nastajal vedno večji vrvež, je potisnilo vojaštvo množico proti Zvezdi, kjer so stali Janezi v vrsti do nunske cerkve. Vzklikali smo jim, da so oni vendar tudi Slovenci, naj vsaj oni ne razburjajo ljudi. In res smo se sporazumeli. Posledica: na mah je prišlo povelje — in odkorakati so morali Janezi nazaj v vojašnico, kjer so bili potem dalj časa tako rekoč internirani.

Na večer se je zbiralo vedno več ljudi in okrog 9. ure so se pojavili dragonci, da izpraznijo ulice. Res smo bežali pred pijanimi, zbesnelimi konjeniki, ki so z golimi sabljami udrihali po nas. Jaz sem med takim čiščenjem preskočil železno ograjo poleg stopnic pred frančiškansko cerkvijo: pri tem me je neki dragonec udaril s sablo po levici, na kateri nosim še danes spomin. Na ovinku je konj na trotoarju padel, a konjenik se ga je držal kakor klop in ni zdrknil z njega — jaz sem pa ogledoval skelečo levico, ia kateri je, hvala Bogu, bilo več črne barve kakor krvi: bila je železna ograja sveže prebarvana... (Še bolj žalosten je zatorej bil pogled na moje sive hlače!)

S prijateljem Adamičem in še nekaterimi drugimi tovariši smo si napolnili žepe s kamenjem, ki ga je bilo takrat še obilo po ljubljanskih ulicah. Ko so spet pripeketali dragonci doli po Prešernovi ulici, smo jo ubrali za vodo za Prešernovim spomenikom. Nasproti gostilne »pri Fajmoštru« so vodile k Ljubljanici lesene stopnice, pod katerimi je bilo izborno skrivališče. Ko so pridrveli za nami dragonci, smo jih pošteno okameniali, potem smo se pa skrili pod stopnice. Ob neki taki priliki je vdrl srdit konjenik kar v gostilno pri »Fajmoštru«, misleč, da so ga od tam kamenjali. O tem dogodku je bilo pozneje več notic v novinah. Mi pa smo seveda previdno molčali, kako se vodi »misteriozno« kamenjanje.

*

Ker je bila tisti čas policija še mestna, so posamezne demonstrante, v kolikor jih nismo orožnikom in vojakom v gneči iztrgali, zapirali na magistratu. Tam smo namreč prežali na eskorte, napravili brž umetno gnečo in rešili aretirance, da so hitro pobegnili. Ob neki taki priliki je ostal žandar brez puške. Ob Krisperjevi trgovini je pa stal oddelek kanarčkov, ki nam je hotel take vrste eksekucije preprečiti. Ker je dal neki mlad poročnik že parkrat zatrobiti naskok, a se le še nismo hoteli raziti, pač pa smo na signal k naskoku odgovarjali s pesmijo, so vojaki dvignili puške z nasajenimi bajoneti. Menda se ta trenutek le ne bi bil predobro iztekel, da ni vprav tisti čas prišel iz magistrata dr. Triller, ki je priskočil in ustavil poročnika, nas pa pozval, naj se razidemo. To pa se ni takoj zgodilo, zahtevali smo, naj prej izpuste nekaj naših znancev, ki so bili zaprti na magistratu. Šele ko je poslal poročnik nekega vojaka po pomoč k štabu, ki je bil pri pošti, smo takoj vedeli, kaj bo. In res so že v par minutah pridrveli dragonci, pred katerimi niti za stebri nad magistratnim stopniščem nismo bili varni. Sobotno noč smo torej z demonstracijami prenehali.

*

V nedeljo 20. septembra je slavilo naše društvo tiskarjev v Ljubljani 40 letnico obstoja. Slavnostno zborovanje se je pričelo ob 8. zjutraj v Narodnem domu. Ob pol 13. smo se vsi na vrtu slikali, med nami Rudolf Lunder kot tiskarski strojnik; bil je tokrat zadnjič fotografiran. (Glej našo sliko, op. ur.) Vse popoldne do večera smo imeli potem zabavo na vrtu in v areni Narodnega doma. Pri našem omizju je sedel Rudolf Lunder s svojo zaročenko in pogovarjali smo se ves čas le o praškem izletu, na demonstracijo ta dan nihče izmed nas niti mislil ni, dasi so ves dan obkrožali vrt vojaki z bajoneti na puškah. Ob pol 20. uri se je Lunder z zaročenko poslovil in odšel proti domu.

Proti pol 21. uri je odšlo tudi naše omizje. Ker je bil od pošte dalje vsak prehod zaprt, smo vstopili pred pošto na tramvaj in se peljali do magistrata. Ko tam izstopimo, prihiti k meni tovariš Mohorič in mi pove, da so ravnokar vojaki streljali in da sta med drugimi ranjenci ubita Lunder in Adamič. Vest me je pretresla, ker je bil Lunder še pravkar v naši družbi. Prestrašil sem se pa tudi zaradi Adamiča, ker sem mislil na svojega prijatelja, a sem kmalu zvedel, da je mrtev njegov mlajši brat.

Pohitela sva z Mohoričem do gostilne pri »Kolovratu« nasproti škofije, kjer je ležal na tleh z glavo na pragu tovariš Lunder, mrtev. Adamiča in druge ranjence so ta čas že odnesli, po Lundra sta pa pravkar prišla dva možaka z zeleno okroglo nosilnico, ga naložila in odnesla v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Z Mohoričem sva edina stopala za nosilnico do srede Stritarjeve ulice, kjer nama je neki oficir s sablo zabranil nadaljnjo žalostno pot. — Krenil sem nazaj k Mestnemu domu, od koder so prevažali ranjence v bolnico, Adamiča pa so žal morali tudi odpraviti k Sv. Krištofu.

Lunder se torej demonstracij sploh udeleževal ni, padel je res kot nedolžna žrtev.

*

Po strašnem dogodku, ko so streli nemškega vojaštva opravili krvavo žetev, so demonstracije nekako utihnile. Ali to je bil zadostni alarm za umik ljubljanske nemškutarije. Naslednji dan, v ponedeljek, so izginili poslednji nemški napisi.

*

V torek se je vršil pogreb Lundra in Adamiča skozi žalujočo Ljubljano. S hiš so plapolale črne zastave, vse električne svetilke so bile ovite s črno tenčico. Sprevod se je pomikal od Sv. Krištofa po Dunajski (Tyrševi) cesti in Prešernovi ulici dalje k Sv. Križu. V nepregledni vrsti so korakala vsa društva, župan ljubljanski Ivan Hribar in občinski svetovalci, vsi odlični meščani in ogromna množica zastopnikov vse Slovenije, ob mrtvaškem vozu so svetili »Slavci« in tiskarji. Na pokopališču so odpeli žalostinke združeni pevski zbori, ob odprtem grobu so govorili doktor Ivan Tavčar, župan Ivan Hribar in Anton Kristan, ki je z v srce segajočim glasom pričel svoj pretresljivi govor: »Grobovi tulijo...« Naša srca tožijo...«

Mestna občina ljubljanska je izkazala narodnima žrtvama največjo čast, dala ju je pokopati na občinske stroške. Po vsem Slovenškem so se nabirali prispevki za septembrske žrtve, da se jima postavi dostojen spomenik. »Slavec« pa je še posebej počastil spomin Rudolfa Lundra. Izdal je sliko pokojnega, ki jo je povzel po sliki tiskarskega društva, z nedeljskega posnetka v Narodnem domu. Dve sliki je poslal »Slavec« na Češko, ker so ju želeli imeti češki pevci, ki so se bili z Rudolfom Lundrom seznanili in pobratili v Pragi in v Taboru. — »Zlata Praha« je priobčila sliko »Slavca« z razstave v Pragi s pripombo, da je bil »23 letni Slovenec, brat Rudolf Lunder pri ljubljanskih demonstracijah kmalu po svojem povratku s krasnega praškega zleta po nesrečnem naključju ustreljen od vojaštva...«

Sočustvoval je z nami ves slovanski svet, prispelo je nešteto žalnih brzojavk na mestno občino.

Od tega dne šele je dobila Ljubljana povsem slovensko lice in je šla s krvjo nedolžnih mučenikov novim dogodkom pogumno naproti.

Ivan Cankar:

„Kaj sem storil, o Gospod?“

Zgodovinska črtica

Pričujoča črtica je bila prvič objavljena v decembrski številki »Ljubljanskega Zvona« 1909. Ponatiskujemo jo iz Cankarjevih zbranih spisov, ki jih izdaja »Nova založba« v Ljubljani.

Marko je bil v mestu že drugi dan. Ali še zmerom mu je migljalo pred očmi tako svetlo in čudesno, da je videl vse in da ni videl ničesar.

Ko se je napotil z doma, je bil ves bojan od koprnenja. Ni se ozrl ne enkrat in tudi ni pomislil na mater, ki je stala na pragu. V daljavo so hlepele njegove oči, v tisto solnčno meglo, ki je bila kakor zagrinjalo pred paradižem.

Sedel je na vozu in ni mislil drugega nič nego: »Zdaj se pričenja življenje; kar je bilo doslej, je bilo samo grenko suženjstvo!«

Otroci, porojeni iz bede in bolesti, mislijo zgodaj in mislijo visoko. Oko je videlo solze in jih je občutilo tudi samo; uho je slišalo ihtenje in kletev; ali srce je mislilo: »Bog ni ustvaril oči, da bi jokale, ne jezika, da bi preklinjal, ne srca, da bi obupavalo. Tam zadaj je še drug svet, tam daleč je drugo življenje; tja se napotim!«

Ker je Marko tako rekel, je bilo resnično v njegovem srcu že drugo življenje ter so resnično njegove oči že ugledale visoko pot v svetlejši svet.

Strma je bila pot, ali Marko se je ni bal. Kakor da mu je bil Bog sam povedal in obljubil, tako trdno je veroval: »Ne bom se utrudil, tudi padel ne bom; visoko pod solncem je moj slavni cilj!«

Zakaj trdna vera se porodi le iz bede in bolesti.

»Ne bom jedel belega kruha in tudi se ne bom gosposko oblačil, dokler ne pridem do vrha; mnogo bo truda, skrbi še več. Pa kaj bi meni glad, pa kaj bi meni mraz, kaj trud in skrb — do vrha pridem, veselo prepevaje!«

Le iz noči se dan rodi, le iz trpljenja pogum.

Marko se je izprehajal po mestu in iz njegovih oči je odsevala vsa lepota, ki so jo gledale. Belo jesensko solnce je sijalo na široke ceste, na gosposke hiše, na zlato listje v drevoredu. Srečaval je fante, oblečene napol kmečko, napol mestno, ki so prav tako počasi hodili ter prav tako strmeli kakor on sam. Zdelo se mu je, da ga z očmi pozdravljajo in Marko jim je odzdravljal. Čutil je globoko, da je ves svet lep in blag in da ni zlega v nobenem srcu.

Nenadoma so se ljudje razbegnili, kakor da je bič udaril mednje; nekateri so planili v vežo, drugi so se stisnili ob zid; tudi Marko je skočil s ceste. V viharnem diru je prijezdila mimo četa dragoncev, zabliskalo se je na čakah in na golih sabljah, prah se je vzdignil za njimi in se ni polegel, ko je že zdavnaj utihnil v daljavi topot kopit.

»Kam gredo?« je vprašal Marko fanta, ki ga je z urnim korakom prehitel.

»Vrag z njimi!« je odgovoril fant in je hitel dalje.

Marko se je napotil v drugo ulico. Ni še dolgo hodil, ko mu je privrela naproti gruča ljudi. Zasopljeni so bili in prašni, očitno je bilo, da so bežali. Marko se jim je umaknil v vežo; gledal je in ugibal, pa si ni mogel razbistriti, pred kom da beže in čemu.

Ker je bil truden in lačen, se je namenil domov.

»Kod si hodil?« ga je vprašala teta Hana.

»Po mestu!« je rekel Marko.

»Doma ostani! Dovolj se boš mesta še nagledal, presedalo ti bo! Doma ostani, celo še pod večer. Ker zdi se mi, da niso varni dnevi.«

»Zakaj da niso varni dnevi?« se je začudil Marko.

»Ne vem, pa tudi vedeti ne maram! Najbolje je, da se človek pokriža ter gre po svoji poti, drugi pa naj se pobijajo, kakor jih je volja. Le toliko vem, da ceste niso varne ob teh časih; k zidu se stisni, če že moraš iz hiše in ne oziraj se preveč! Ko sem šla davi iz cerkve, so gnali nekoga vklenjenega; ves krvav je bil!«

»Kaj pa je storil?«

»Kaj jaz vem, kaj da je storil! Le toliko vem, da niso varni dnevi!«

Marko je strmel ter se čudil.

»Ali, teta Hana, kako da bi jaz ne smel na cesto, če so gnali tatu in razbojnika? Jaz nisem ne tat in ne razbojnik, nikomur nisem žalega storil — čemu da bi ne smel na cesto?«

»Saj nisem rekla in tudi mu ni bilo zapisano, da je bil tat in razbojnik tisti, ki so ga gnali vklenjenega. Doma ostani, ne hodi na cesto!«

Marko se je najedel jabolk, ki jih je bil prinesel z doma, nato pa se je napotil. Ob ovinku se je ozrl in je videl teto Hano, ki je stala na pragu ter gledala za njim — prav tako, kakor je stala mati, ko se je bil poslovil od nje.

Mračilo se je; hiše so bile sive in oprašene; Marku se je zdelo, da ulice niso več tako široke kakor so bile pod svetlim solncem.

»Prišel mu je naproti gospod s košato brado ter ga ustavil.

»Kam, fant?«

»Sam ne vem!« je odgovoril Marko.

»Če ti ne veš, jaz pa vem: lepo se okreni ter se vrni domov! Ceste niso varne, posebno še ne pod večer!«

Marko se je začudil.

»Tudi teta Hana je rekla, da ceste niso varne! Jaz pa bi le rad vedel, čemu da niso varne — čemu da ne zame, ki nikomur nisem žalega storil!«

Gospod ga je potrepljal po rami.

»Blagor ti, da še nikomur nisi žalega storil in še bolj ti blagor, da ne veš, čemu da ceste niso varne! Zatorej nič ne izprašuj ter ostani doma!«

Marko pa se ni vrnil, temveč se je z urnimi koraki namenil v mesto. Prej je hodil križem po ulicah brez cilja in smeri, zdaj pa je videl smer in cilj.

»Izpraševal bom, dokler mi ne povedo, zakaj da ceste niso varne!«

Pač je vedel, da za tatove, razbojnike in mnogotere druge grešnike ni varna očitna cesta in da jim je bolje, če se skrivajo po brlogih. Ali on, Marko, ni

Dr. Ivan Lah:

Slovenska bolest

Tiste dni so bila čudovito odprta naša srca. Vse naše narodno telo je bilo razboljeno in, čim bolj je rastlo spoznanje na smrt obsojenih, tem bolj smo čutili vsako rano, tudi one, ki so se bile že davno zacelile. Vsaka beseda iz vrst naših gospodarjev, nam je postajala žalitev in poniżanje. Zavedli smo se, kakor še nikoli v življenju, svoje slovenske bolesti.

Morebiti bi je ne bili čutili tako zelo, da nas niso nanjo opozorili drugi. Takrat se je pojavila na naši severni meji Bartscheva knjiga: Das deutsche Leid... Nemška bol... Oni, ki so čitali nemške romane, so bili zanesli med nas njeno slavo. Segla je daleč v nemško ozadje in tam pripovedovala o prelepi deželi štajerski. Nemška bol! Kakšna nemška! Čudovita je njena lepota: ti zeleni vinogradi, plodna polja, šumeča Drava, griči naokrog, jagnedi ob cestah,

Povečani posnetek Rudolfa Lundra s fotografije Društva tiskarjev. Fotografiran je bil opoldne, zvečer je padel

topoli na višavah in zopet vinske gorice, cerkvice, dvorci, vasi, zidanice!... Vse nepopisna lepota, zato je tem večja nemška bolest, da hodijo po tej zemlji tuji ljudje, ki govori tuj jezik, se drže svoje grude in nočejo sprejeti nemške kulture. A preprosti kmetje in viničarji bi morda še spoznali svojo zmoto in bi dali svoje otroke onemu narodu, ki je bolan od pohlepa, da bi bila vsa ta lepa zemlja njegova, toda Sokoli, učitelji in razni narodni agitatorji motijo ta dobri narod, da ne sprejema nemških dobrot, ki se mu ponujajo... In vendar gre pot na jug in nemška mesta so kakor oaze v puščavi. Kakšna bol! Kako velika je nemška bolest!

Pa so rekli oni, ki so čitali nemške romane: »Vidite, tako se piše! Kdo zna pri nas kaj takega napisati?« In so kupovali in širili povsod tisto nemško bol.

Pa se je že pisala slovenska knjiga, ki je daleko prekašala po lepoti vse, kar je ponujal nemški sosed v vsej svoji umetnosti, in je bila že skoraj napisana, a nje lepota je bila tem večja, ker je bila porojena iz bolesti in hrepenenja in jo je ožarjala resnica, ker je bila živa beseda tistih teptanih in zaničevanih, ki si je narod gospodarjev nad njimi lastil oblast in govoril celo o nemški boli, ker ni mogel na mah zbrisati z zemlje teh par tisočev, ki so se upirali njegovi kulturi. Odgovor je pisal oni, ki je tisto leto z deseto knjigo obhajal svoj prvi in edini jubilej in že deset let revolucionaril slovensko mladino in z njo vse slovensko življenje, da ga pripelje na pot do pravice. Res je, da imajo vsa dela Cankarjeva iz teh let širši in občečloveški pomen, vendar če vzamemo slovenski kolektiv — da govorimo z jezikom

Prapor ameriškega Društva Lunder-Adamič v Clevelandu, ustanovljenega dober mesec po septembrskih dogodkih

sedanjosti, — je takrat ves naš narod s svojimi kralji in gospodarji na Betajnovi vred predstavljal ono siromašno procesijo, ki je že poldrugtisoč let romala po slovenski zemlji in molila svojo neskončno molitev križevega pota, z očmi obrnjenimi v tla in brez upanja v bodočnost.

Tako je razumela Cankarja mladina, ki je sprejemala njegov evangelij in čutila čim dalje bolj slovensko bolest, kakor jo je čutil Cankar kot socialno krivico. Zato se je bil tista leta sam vrgel v boj, da bi v življenju vresničil, kar je pridigoval že deset let. Čim dalje bolj je v njem zmagovalo prepričanje, »da je na svetu nekaj stvari, ki so važnejše od poezije,« **da je treba spoznati tiste sile, ki gnetejo življenje posameznika, naroda in človeka, ne pa se jim vdati na slepo ter sanjati o zvezdah.«** Zahteval je odločnosti: **»V zatišju jamrati je otročje. V boj je treba stopiti. Na zmago seveda ni misliti, pač pa je delati treba. Sedanjost ni nič, bodočnost vse.«** Ista bojevitost odmeva iz predavanja »Slovensko ljudstvo in slovenska kultura«. Tako je je rekel: **»Edina pot je boj ljudstva, brezobziren boj, dokler ne pade poslednja barikada, dokler ni dosežen poslednji cilj! Boj za popolno socialno politiko in pol. osvobojenje, zakaj brez socialne in politične svobode je nemogoča kulturna svoboda.«**

Take in podobne so bile besede, ki so vžigale bojevitost posebno v onih, ki so jim bile namenjene: v mladini in v delavstvu. Ni čudno, da sta padla na ljubljanskih ulicah dijak in delavec, dva glavna sobojevnika Cankarjeva. V teh dveh so se rodila ona velika dela, o katerih je najgloblje izražena slovenska bolest. Le odprite »Kurenta« in poslušajte njegovo neskončno slovensko pesem: **»Narod enkrat blagoslovljen, devetkrat obsojen, kako si živel, kaj si doživel? Tvoja dolga povest je povest o siromaku betežnem, ki vstaja, vstati ne more. Kolikor je dolin in kotlin po teh lepih deželah, ne držale bi tiste krvi, ki je bila tod prelita. In koliko je bo še prelite! Komaj si stopil na svet, si bil narod sužnjev, suženj med narodi... Otrok, pa že suženj. Psovka ti je nauk delila, palica**

Medaljon

vzidan v obok med stolnico in škofijsko palačo. Spredaj Adamič, zadaj pa Lunder

ti ga je vtepala. Suvoli so te od vseh strani, očmi in mačehe, botri in botrce. Časih si zajokal, časih si omahnil ves truden, časih pa si tudi planil. A komaj si planil, so te podrli na tla, zvezali so te še tesneje in celo usta so ti zaklenili. V curkih je tekla kri iz tvojih žil, napojila je zemljo za več klafter globoko; zato je ta zemlja rodila in kadar si jedel svoj kruh, si jedel sam svojo kri. Močan si, o slovenski narod! Tisoč in petsto let krvaviš, izkrvavel nisi. Narod mehkužnih bi dušo izdihnil, še sveče bi mu ne užgali, še bilj bi mu ne peli — ti pa tisočkrat ranjen, v trpljenju utrjen, ti komaj zmaješ z rameni pod težko sovražno pestjo in praviš: Nikarte! Ta burka je stara že tisoč let!... Dolgo si trpel, ti sužnji narod, stanovitno si nosil svoj križ, toda Kristus sam se je zgrudil na klancu: Da, sam, ki je bil rojen za posodo trpljenja, je zajokal na križu. Kaj niso tudi tebi že dnevi šteti?

Ne daj mi dočakati, o Gospod, da bi se glasila tuja govorica po teh krajih! Ne daj mi dočakati, da bi storil suženj suženjsko smrt! Moč mu dodeli, da raztrga vrvi. — Če je treba, da umrje, naj umrje svoboden!«

Dasi je izšla knjiga še le 1909. je bilo to spoznanje že dozorelo v umetniku in v onih, ki so ga poslušali. Kajti to leto je bil že nastopil hlapec Jernej svojo pot do pravice. Ravno to leto 1908.

Kdor ve, kako je mladina takrat čitala Cankarja, bo razumel kakšen vpliv je morala knjiga imeti na vse, ki so sprejemali Cankarjeve besede z isto živo vero, s katero so bile pisane. Svetopisemski slog s svojo čudovito jasnostjo in nepremagljivo prepričevalnostjo je klesal v mlade duše stavke, ki so bili najvišja izpoved pravice željnega in krivico trpečega človeka in kljub temu, da je imel hlapec Jernej obračun z Betajnovo, je dobil kmalu vsenarodni pomen in so v njem videli bojevnika proti tujemu gospodarju. Ves narod je bil kakor hlapec Jernej. »Zgrabilo ga je v prsih, vzdignilo se mu je v grlu, čudno kakor nikoli. Zato je Jernej pokleknil pred razpelo in se je prekrižal in se sklonil globoko, tako da je čelo naslonil na blazino:

»Oče naš, kateri si v nebesih... tvoje pravice iščem, ki si jo poslal na svet. Kar si rekel, ne boš oporekel, kar si napisal, ne boš izbrisal! Ne v ljudi ne zaupam, ne v svojo pravico ne zaupam, v tvoje pismo zaupam Oče naš, kateri si v nebesih... neskončno si usmiljen, daj beraču vbogajme; neskončno si pravičen, daj delavcu plačilo! Oblagodari hlapca, ki je pravice lačen in žejen, nasiti ga in napoji. Samo ukaži, pa bo živa tvoja beseda, in bo napolnila vsa srca, da bodo spoznala pravico!... Oče naš, kateri si v nebesih... ne izkušaj jih predolgo, dotakni se s prstom njih oči, da bodo čudežno izpregledale; in tudi svojega hlapca ne izkušaj predolgo, ker je že star in nadležen; in potolaži ga, ker je potrt in slab od bridkosti. Oče naš, kateri si v nebesih...«

To je bila slovenska molitev v tistih dneh. Dogodki v Ljubljani so bili prva pest na gospodarjevo posest. Zamahnil je hlapec suženj in udaril po tuji lasti, ki je vzrastla na njegovih tleh in iz njegovih žuljev. Prijela ga je oblast in puške so se sprožile proti njemu... Takrat je v njem vzrastla zavest kakor v hlapcu Jerneju: da je ni pravice ne pri Bogu ne pri ljudeh, ne pri cesarju ne pri županiku in iz daljave je zažarela misel: uniči, kar si toliko let gradil s svojo krvjo!... In z mladostno radostjo je čakal na trenutek, ko se bo zasvetil požar na Betajnovi... Tam je imela zgoreti slovenska bolest, ko bo propadlo bogastvo tujega gospodarja in njegova nemška bol, porojena iz pohlepa. Tam se je imela končati ta poldrugtisočletna zgodba in Cankarju je bilo dano, da je videl ta požar in poveličanje onega naroda, ki mu je kazal pot v tistih težkih dneh lastne in narodove bolesti. Njegova slovenska molitev je bila uslišana.

Luža krvi na Pogačarjevem trgu, kjer je nevarno ranjen obležal dijak Božidar Borštnik

Žrtve 20. septembra

Dne 20. septembra sta bila ustreljena na Pogačarjevem trgu:

Rudolf Lunder, 22letni strojnik »Narodne tiskarne« v trenutku, ko je s svojo nevesto odhajal: zadet je bil od zadaj v pljuča in bil na mestu mrtev;

Ivan Adamič, 15letni četrtošolec, ki mu je krogla predrla pleča in šla skozi pljuča na drugi strani ven. Katehet je ranjenca dal v poslednje olje.

Hudo ranjeni so bili:

Anton Adamič, bratranec ubitega Ivana Adamiča. Preboden je bil od zadaj z bajonetom;

Josip Simončič, 17letni kleparski pomočnik; imel je na levi nogi meso popolnoma raztrgano;

Albina Traven, kontoristka, je bila zabodena z bajonetom v meča;

Božidar Borštnik, 18letni sedmošolec, je imel obe nogi pod kolenom prestreljeni;

Mihael Golavšček, 20letni mesarski pomočnik, krogla mu je predrla ramo;

Albin Tomšič, 17letni kovaški pomočnik, prestreljen je imel prsni koš in ranjena desna pljuča;

Pavel Štrukelj, 31letni delavec, je imel od bajoneta globoko rano na desnem stegnu in prebito glavno žilo;

Martin Štrukelj, 41letni delavec, je bil zaboden z bajonetom v rebra.

Adamiču in Lundru se je čez dve leti, kot **tretja smrtna žrtev** avstrijskega nasilstva v septembrskih dneh pridružil še mladi Sokol, trgovski pomočnik **Arnošt Windischer.** S 13 drugimi Ljubljančani je bil obtožen zaradi demonstracij v onih septembrskih dneh. Z izredno naglico je takrat poslovala avstrijska justica. Že dober mesec po demonstracijah se je vršila sodna razprava. Vseh 14 obtožencev je bilo brezobzirno obsojenih, med njimi Arnošt Windischer, bolehen in slaboten dečko, ki je dobil šest mesecev ječe in kasneje še tri zraven. Kljub vsem zdravniškim izpričevalom je moral svojo kazen odsedeti. Nakopal si je v ječi jetiko, ki ji je v aprilu 1911 podlegel.

Bratje

Ob 25-letnici

Kakor sedaj, tako je tudi pred 25 leti privozil brzovlak iz Trsta pol ure po polnoči v Ljubljano. Tisto nedeljo — 20. septembra 1908 — sem bil na Krasu, kjer sem imel v Št. Petru predavanje. Ko sem v Ljubljani izstopil, se mi je zdelo čudno, da je na kolodvoru vse tako prazno in mrtvo. K meni je pristopil znan mi železniški uradnik ter mi na kratko povedal, da je tisti večer kri škropila ljubljanska tla.

Ljubljanske ulice so bile v tisti popolnočni uri prazne. Kavarne in gostilne so bile zaprte. Vse kakor izumrlo. Nad Ljubljano je ležala težka, temna, jesenska noč.

PREDSVEM
TRIOTRON-CEVI!
potem bode Vaš sprejemnik selektiven a reprodukcija bode odlična!

Že v zgodnjih dopoldanskih urah naslednjega dne se je začela zavijati Ljubljana v črnino. Ni je bilo hiše, raz katero ne bi plapolala črna zastava, ni ga bilo človeka, ki ne bi nosil znaka žalosti, ni bilo ust, ki ne bi tisti dan neštetokrat spregovorile imen: **Adamič, Lunder.**

Čudovito je Ljubljana takrat spremenila svoje lice. Kakor da je vsaka kaplja krvi, ki je v nedeljo zvečer poškropila ljubljanske ulice, rodila stotino rdečih cvetov, tako je izgledalo po ljubljanskih ulicah, po katerih je mrgolelo rdečih srajc Sokolov in Orlov, ki so prišli na pogreb. Takrat še mlada orlovska organizacija je poslala za njene razmere lepo četo podeželskih fantov v Ljubljano, kar je pričalo, da so odjeknili tragični ljubljanski dogodki do zadnje naše gorske vasi. Ob železniškem prelazu, tam kjer se sedaj izliva Bleiweisova cesta v Tyrševo, smo se srečali Orli in Sokoli. Na čelu prvih sva korakala pokojni dr. Lovro Pogačnik in jaz, impozantno četo Sokolov je pa vodil dr. Viktor Murnik. »Na zdar!« »Na zdar!« To je bil pozdrav, ki nam je zvabil solze v oči.

Lahek mrak tožnega jesenskega večera je začel pokrivati obsežna ljubljanska polja, posuta z belo-rdečkastimi cvetovi ajde ko smo se vračali od Sv. Križa. Pa je bilo nekaj čudovitega v naših srcih: žalost je premagovala upanje v nekaj boljšega in lepšega. Spominjam se, da nisva na tem potu z dr. Pogačnikom spregovorila niti ene besede, toda kadar so se srečali najini pogledi, sva se razumela. Vodila sva orlovsko četo nazaj proti Ljubljani. Sredi polja smo se morali ustaviti, ker je bil promet spredaj prekinjen. Pred nami se je morala ustaviti tudi kočija, v kateri se je vozil dr. Ivan Tavčar, tako da smo prikorakali prav do njega. Obrnil se je v kočiji in nas pozdravil: »Na zdar!« — »Na zdar!« Naša srca je objelo nekaj toplega.

Med pogrebom je stal dr. Janez Ev. Krek pri oknu hiše Zadružne zveze na tedanji Dunajski cesti. Določeno je bilo, da bo tudi on govoril ob odprtem grobu pri Sv. Križu, toda vlada je omejila število govornikov, zato je moral dr. Krek izpasti. Ob oknu je stal in motril sprevod. Takrat je čutil:

Nešteta množica se pomika po Ljubljani, nad tridesettisoč, glava pri glavi, vsi resni kot jesensko solnce, ki zapada nad njimi. Med bronastimi glasovi, ki se zibljejo v ozračju z ljubljanskih stolpov nad strehami, med prazniško mrtvimi hišami, med množico, med mol-akordi pogrebnih melodij, med burnimi utripljaji, ki se v njih krčijo srca teh tisočev, med solzami, ki jim močijo lica, pa plava ena velika misel: **Moč sovraštva je rodila moč ljubezni.** Zato pa v nedogovorjenem soglasju kipi himna ljubezni do rodne zemlje, do uboge vdove, zapuščene, in do vseh njenih otrok, do vsega nesrečnega slovenskega naroda, med njimi na dan. In ko v izmerjenih taktih, ki po njih stopajo sinovi in hčerke tega naroda po trdem tlaku, veličastno odmeva ta himna, ne veš, je-li bi prej sklonil svojo glavo in poljubil mrzli rakvi, je-li bi razširil svoje roke in v dolgem, gorkem objemu oklenil vse tisoče, ki pojejo, vse iste stotisoče, ki danes od Drave do Jadranskega morja ponavljajo, **da smo bratje med seboj, in da imamo bratovske dolžnosti, ki jih nikdar pozabiti ne smemo.**

Ker jih ni smel govoriti ob grobu, je Janez Evangelist Krek zlil na papir te preročške misli.

20. september 1908 je bil — žal — prehitro pozabljen. Morala so priti krvava leta svetovne vojne, da smo se ponovno zavedli, da smo vsi bratje.

Slovenec, kako žalostno je to, da te mora vedno kri spomniti, da smo bratje med seboj in da imamo bratske dolžnosi, ki jih nikdar pozabiti ne smemo!

Ivan Podlesnik.

Krznarstvo KENK
Židovska ulica. 10205
Izdelava in moderniziranje po dunajskih in pariških krojih. Popravila hitro in poceni

Ranjenci v bolnici

Zgoraj od leve proti desni: Pavel Štrukelj, Martin Štrukelj in Božo Borštnik. Spodaj od leve proti desni: Golavšček, Simončič in Tomšič.

storil nikomur žalega. Tudi je vedel, da se ob vojnem času ljudje ne izprehajajo po takih krajih, koder frče sovražnikove krogle. Ali je vojska v deželi?

»Povprašam!« je rekel Marko ter je stopil do gospoda, ki je prišel mimo.

»Ali je vojska v deželi, gospod?«

»Molči in domov se poberi!« mu je odgovoril gospod.

»Vojske ni!« je pomislil Marko. »In če vojske ni, je cesta varna zame, ki nisem nikomur žalega storil.«

Šel je dalje in je prišel do ovinka; tam je stal stražnik, zgrabil je Marka za ovratnik ter ga je stresel in zalučil v stran, da je butil ob zid.

»Čemu?« je vzkliknil ves osupel.

»Cesta je zaprta!« je rekel stražnik.

Marko je gledal od daleč, da bi videl in spoznal, čemu da je cesta zaprta. Nič se ni razlikovala od drugih cest; hiše so bile kakor vse druge hiše, ne bolj gosposke pa tudi ne bolj siromašne, le da ni bilo nobenega človeka razen stražnikov.

Kakor kamen je legla skrivnost na Markovo srce. Tako bi stal v gluhi noči sredi pustinje.

»Nekaj je med ljudmi, nekaj hudega... pa skrivajo pred menoj in mi nikoli ne bodo povedali!«

Občutil je žalost in sram.

»Že mnogo sem grenkega skusil, že mnogo butar sem nosil. Zakaj mi ne razodenejo še te hude skrivnosti? Ne bi umrl! Majhen sem, pa sodijo, da sem slab!«

Napotil se je, da bi sam razodel skrivnost ljudi.

»Ne vrnem se domov, dokler ne vidim!« je rekel.

Začul je od daleč trušč in vik, pa je planil tja. Vedel je: »Tam je razodetje!«

Zmračilo se je bilo že popolnoma, svetilke so gorele. Marko je hitel najprej naravnost, nato pa je zaokrenil v drugo stran; zakaj trušč se je nenadoma oglasil drugod.

»Beže!« je izpreletelo Marka. »Kam beže in čemu?«

Tekel je, da je bil ves zasopljen; potil pa se ni, temveč mraz mu je bilo, da so mu zobje škepetali. Komaj je dospel do visoke cerkve, je butil naravnost v gručo ljudi, ki so hiteli kakor brez cilja.

»Kam?« je vzkliknil Marko.

Spotaknil se je in se zvrnil, toda vstal je takoj in je hitel, kamor so drugi hiteli. Okrenil se je v teku, da bi videl sovražnika; tedaj pa ga je nenadoma udarila močna pest na prsi. Ozrl se je osupel, pa ni videl nikogar. Stal je pred cerkvenimi vrati, vsi drugi so bežali v noč. Tedaj pa se je visoka temna cerkev zamajala. Marko je obe dve dlani pritisnil na usta in se zgrudil.

»Streljali so!« je vzkliknil iz daljave hripav glas.

Pod dremotno svetilko je ležal Marko. Vzdignil je mokre dlani in je pogledal. V silni grozi je planil na kolena.

»Kaj sem storil, o Gospod?«

Nato pa mu je bilo blago in sladko pri srcu, kakor da ga je prijazna roka pogladila po laseh.

»Blagor ti, Marko!«

Legel je na kameniti prag in je zaspal...

VSAK JUTROV NAROČNIK JE ZAVAROVAN ZA PRIMER SMRTNE NEZGODE ZA 10000 DIN

Domače vesti

+ **Izpremembe v državni službi.** Profesor dr. Josip Cotič, doslej na državni trgovski akademiji v Osijeku, je premeščen na trgovsko akademijo v Kotoru, nadzornik strojev Jakob Smrtnik, doslej v kurilnici v Vinkovcih, pa v kurilnico na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Poštno hranilnični uradnik v Ljubljani Milan Šporn je napredoval v 8. položajno skupino.

+ **Nova sodnika.** Pred izpraševalno komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani sta 15. t. m. napravila sodniški izpit gg. dr. Stane Leskovic in Martin Perovšek, oba sodniška pripravnika pri okrožnem sodišču v Ljubljani. Čestitamo!

+ **Z ljubljanske univerze.** Na tehniški fakulteti ljubljanske univerze so bili diplomirani za kulturno-geodetske inženjerje gg.: Kerin Lojze iz Sv. Križa pri Kostanjevici, Logar Maks iz Bohinjske Bistrice, Ostanek Lojze iz Ljubljane in Praprotnik Vilko iz Braslovč.

Dame so najelegantnejše, ako nabavijo
DAMSKE PLAŠČE
pri K. PUČNIK
Šelenburgova ul. 1, nasproti kavarne Zvezde
ZA GOSPODE NAJUGODNEJE
vse, kar nudi krojaštvo. 240
Za sport izgotovljene specialitete.

+ **Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu** je podaljšan rok za vlaganje prošenj za sprejem do 1. oktobra, ker je praznih še nekaj mest v letni šoli. Lastnoročno pisane prošnje kolkovane s 5 Din, naj se pošljejo ravnateljstvu banovinske šole na Grmu. Pogoji so bili objavljeni že pri prvem razpisu in se dobe pri ravnateljstvu.

+ **Službeni list dravske banovine** objavlja v 75. številki zakon o organizaciji gasilstva, razglas o začasnem pobiranju takse v korist Rdečega križa ter objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v l. 1933.

+ **Brezplačni ambulatorij za bolne na pljučih na Golniku** je bil otvorjen 15. t. m. za siromašne prebivalce kranjskega okraja. V ambulatoriju se bodo bolniki, ki bolehajo na pljučih brezplačno preiskali in v kolikor je to ambulatno mogoče, tudi zdravili. Ambulatorij posluje izključno le ob sredah in sobotah od 10. do 12. dopoldne. Sprejeli se bodo v ambulatorij samo oni prebivalci kranjskega okraja, ki bolehajo na pljučih in nimajo nikakih sredstev za preiskavo in zdravljenje. Zdravila se bodo dajala, ker so sredstva omejena, le izjemoma najbolj potrebnim. Vsak ki hoče biti pregledan, naj prinese s seboj ubožni list svoje občine. Člani bolniških blagajn se bodo sprejeli samo izjemoma, če prinesejo potrdilo svojega zdravnika, da on preiskavo želi. Brez ubožnega lista, oziroma potrdila zdravnika naj nihče ne hodi na Golnik. Ravnotako se nikakor ne morejo povrniti stroški za vožnjo na Golnik in nazaj. Ker je pričakovati, da se bodo nove ustanove posluževali ljudje v velikem številu, že danes opozarjam, da je ambulatorij namenjen izključno le za siromašne bolnike, ki bolehajo na pljučih. Drugim se ne more nuditi brezplačna preiskava.

+ **Gospodinjski-kuharski tečaj za zaročenke in neveste** bo na dr. Krekovi gospodinjski šoli v Zg. Šiški pri Lubljani od oktobra do božiča; opozarjamo, da bo ta tečaj prvi te vrste, pri katerem bodo sodelovale strokovne učne moči s posebnim sporedom. Sprejmejo se notranje in zunanje udeleženke. Vpisovanje bo 1. in 2. oktobra. Pojasnila in prospekti se dobe pri ravnateljstvu šole.

* **Ureditev turizma v naši državi.** V svrho pospeševanja turizma bo ministrstvo za trgovino in industrijo, turistični odsek, čim zbere potrebne podatke, sklicalo širšo konferenco, na kateri se bodo razpravljala vsa vprašanja za ureditev tujskega prometa v naši državi. Ministrstvo proučuje tudi vprašanje ureditve Boke Kotorske, ki je imela letos rekordno število turistov.

+ **Parobrodno društvo »Oceania« na Sušaku** obnavlja svoj park. Društvo »Oceania«, ki ima redne zveze s pristanišči v Italiji in Severni Afriki je že prodalo svoj parnik »Morava«, ker je že star, sledile pa bodo še druge prodaje in izmenjave brodov. Z novim parnikom, ki vstopi v službo namesto »Morave«, bo društvo vzdržavalo redne zveze s španskimi pristanišči.

Na željo številnih interesentov je redni vpis v
DOPISNO TRGOVSKO ŠOLO
v Ljubljani
podaljšan do 22. t. m.
Tudi za ta čas nudimo izjemne ugodnosti. 10236

MODNI ATELJE
„GENTLEMAN"
se je preselil z Miklošičeve ceste 18
v Tavčarjevo ulico št. 2-I
10112 Se priporoča T. HLEDE.

Velezabavna in komičnih zapletljajev polna šaloigra iz veselega vojaškega življenja
LJUBIMKANJE NA MANEVRIH
Gretl Theimer, Paul Heidemann, Albert Paulig, Ida Wüst, Oskar Szabo
Smeh! Novo!
Predstave danes, v nedeljo, ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer.
Zvočni kino Ideal

+ **Izlet v Južno Srbijo.** Društvo Fruška gora v Novem Sadu, kakor tudi Putnik, Beograd organizira izlet s posebnim vlakom v Južno Srbijo, v dneh od 5. do 11. oktobra t. l. Vožnja Beograd - Skoplje - Beograd stane III. r. Din 165, II. r. Din 280, dočim plačajo izletniki izven Beograda od svoje vstopne postaje do Beograda 2/3 popust na normalno ceno. Zahtevajte čimpreje programe. Prijave sprejema »Putnik« v Ljubljani **do 30. t. m.**

+ **»Ljubljanski Zvon«.** Pravkar je izšla 9. številka te slovenske revije s prav pestro vsebino. E. Spektorski prinaša prvi del študije o Turdenjevu. Anton Žnidarič debitira s črtico v »Mraku«. Snov je zajeta tam nekje iz Slovenskih goric. Ivo Brnčič priobčuje dvoje pesmi. France Veber končuje svojo razpravo »Starogrška filozofija in Slovenci«. Tone Seliškar pričenja daljšo socialno novelo »Hiša brez oken«, kjer nagnete vsega gorja na pretek. A. Debeljak končava svojo študijo »Iz portugalskega pesništva«. V Obzorniku piše Anton Ocvirk o Lucienu Tesnieru in kritiki njegove knjige ‚Oton Zupančič'. Božidar Borko prinaša življenjepis Sergeja Jesenjina. Mimo tega najdemo v tej številki več knjižnih poročil, gledališki pregled, ter poleg zapiskov še dvoje polemik in sicer »Naš jezik« od Pavla Brežnika, ter odgovor uredništva na napad dr. P. Skoka »Degeneracija in dialekt«. Prav pestra številka jasno priča, da se »Ljubljanski Zvon« stalno dviga .

+ **»Gledališka družina Istra«**, ki je prirejala dosedaj gostovanja pod imenom »družina Soča«, bo nastopala odslej le pod imenom »gledališka družina Istra«. Prvi nastop pod tem imenom bo danes v nedeljo v Št. Vidu v Ljudskem domu ob pol 4. pop. Spored je pester in zanimiv. Uprizori se Cankarjev »Hlapec Jernej« v spremljevanju s klavirjem in z lučnimi in zvočnimi efekti, solospevi ob klavirju (poje A. Jarc, že član bratislavske opere), in Maska satana, groteska v enem dejanju. Režira Košuta.

+ **Odvetniki in odvetniške organizacije.** Zadnja številka lista »Odvjetnik«, ki ga v Zagrebu urejuje dr. Ivo Politeo, predsednik zagrebške odvetniške zbornice, prinaša obširen članek o odvetnikih in njihovih organizacijah v Jugoslaviji. Zaradi kongresa mednarodne odvetniške unije je ta članek pisan v francoskem jeziku. V Jugoslaviji je 2828 odvetnikov in jih je največ včlanjenih v zagrebški odvetniški zbornici (787), najmanj pa v Podgorici (34). Ostale odvetniške zbornice imajo naslednje članstvo: Beograd (674), Ljubljana (255), Novi Sad (541), Sarajevo (182), Skuplje (191), Split (163). Za našo državo, ki ima 14 milijonov prebivalcev, število odvetnikov ni baš veliko v primeri z drugimi državami. Vsaka odvetniška zbornica ima svoj pokojninski sklad in so vsi skladi z zaključkom ob koncu lanskega leta znašali blizu 15 milijonov dinarjev. Po vplačilih je najsiromašnejša zbornica v Beogradu, najbogatejša pa zbornica v Ljubljani.

+ **Nenavaden incident pri proslavi 15-letnice preboja solunske fronte.** Združenje rezervnih častnikov je v petek dopoldne na Sušaku proslavljalo 15-letnico zmage na solunski fronti in so se udeleženci zbrali pred gimnazijskim poslopjem, spredaj pod oboki poslopja pa sta bila urejena dva oltarja, eden za katoliškega, drugi pa za pravoslavnega duhovnika. Katoliški duhovnik pa ni prišel na proslavo in je bilo poveljstvo II. planinskega polka uradno obveščeno, da je senjski škof Starčević prepovedal katoliškim duhovnikom izvrševati kakršnekoli obrede istočasno in na istem mestu z duhovščino drugih cerkvá. Vkljub temu so proslavi prisostvovali poleg zastopnikov oblasti in društev tudi mnogoštevilni meščani.

+ **Velik uspeh vojaškega analfabetskega tečaja.** Pri 26. pešpolku v Sisku so zaključili tri in pol mesečni analfabetski tečaj, ki ga je obiskovalo 420 vojakov iz drinske in zetske banovine. Za sposobne so proglasili 275 vojakov, ki so dobili spričevalo o pismenosti. Tečaja ni z zadostnim uspehom dovršilo 70 vojakov, dočim je moralo 75 vojakov šolanje prekiniti zaradi dopustov, odpustov, bolezni in premestitev v druge polke.

+ **Na učiteljiščih v savski banovini** so sprejeli na novo samo 57 dijakov. Pet učiteljišč je brez prvega letnika, v Zagrebu pa sta ostali brez prvega letnika državna preparandija in ženska preparandija v samostanu usmiljenih sester.

+ **Na vprašanje, ali smejo biti nameščenci, ki so v disciplinarni preiskavi, zagovorniki pred disciplinarnim sodiščem,** je prometni minister odobril razlago komisije za tolmačenje zakonov, uredb in pravilnikov, ki se glasi: »Samo suspendiranemu nameščencu se sme odreči pravica do zagovorniške dolžnosti, ker mu je glavno svojstvo državnega nameščenca, to je vršitev njegove funkcije ukinjeno.

+ **Saditev sadnega drevja na našem Primorju.** Ker se na našem Primorju in na otokih Krk, Pag in Rab na področju savske banovine, kjer je turistika važna panoga narodnega gospodarstva, ne producira sveže sadje v toliki meri, da bi ga ne bilo treba uvažati, se je pokazala potreba, da se v teh krajih po možnosti pospešuje sadjarstvo. V to svrho je ban savske banovine odredil, naj se v spomin desetletnice prestolonaslednika Petra ob neznatnem prispevku interesentov v srezih Crikvenica, Kastav, Krk, Rab, Senj in Sušak zasadi 15.000 komadov raznih sadnih drevesc. Ta odredba se bo izvršila še v teku letošnje jeseni.

+ **Naši rojaki v Argentini** Središče slovenskih izseljencev je še vedno Paternal, pa tudi v Rosarii in Cordobi je več tisoč slovenskih izseljencev. Kriza je občutna, pa se vendar lažje prenaša, kakor v severni Ameriki, ker je življenje samo zelo poceni. Za en pezos na dan se lahko preživi majhna družinica, ki ima dobro gospodinjo. Draga pa so stanovanja. Sobica brez okna in majhna kuhinja, navadno lesena, pol drugi meter v kvadratu, pride najmanj na 25 pezos mesečno, kar odgovarja našim 350 Din. Zanimivo je, da dobijo ženske lažje delo, kakor pa moški in da so celo boljše plačane. Dostikrat žene vzdržujejo družino. Žene hodijo na delo, moški pa opravljajo doma vse posle. V nekaterih primerih pa služita tudi oba, mož in žena. Ženske zaslužijo povprečno 60 do 80 pezos mesečno poleg vse oskrbe, moški pa po 3 do 5 pezos na šiht ali 80—100 pezos mesečno brez hrane in stanovanja. Ker so se v zadnjih letih razširile in uredile prometne zveze, postajajo najemnine vedno večje in tudi stavbišča vedno dražja. Za izseljenca, ki v mestih išče svoj zaslužek, so tudi izdatki za obleko zelo občutni. To posebno zaradi tega, ker v argentinskih mestih posvečajo čedni obleki veliko važnost. Delavec ne more dobiti službe, če nima primerne obleke.

* **Poroka na grobu.** Redek primer so doživeli te dni v Krčanjah na Koroškem. Kakor poroča »Koroški Slovenec«, bi se imel poročiti Lojze Zwitter iz Rude z Marijo Čemerjevo, po domače Modrejevo. Nekaj dni pred poroko sta obiskovala svoje sorodnike, pri Kosu pa je postalo ženinu naenkrat slabo; komaj je še prišel na nevestin dom. Tam se je vlegel in domači so takoj poslali po zdravnika v Grebinj. Zdravnika pa ni bilo doma. O polnoči je ženin umrl. V nedeljo, ko bi se imela vršiti poroka, so ga pokopali. Poročena sta bila na grobu. Ženina na grobu je zastopal nevestin brat.

Bomba na velesejmu
ne bi povzročila toliko zanimanja, kakor ga je povzročila v gospodinjskem paviljonu razstava »LUSTROL« parketnega voščila z brizgalko. Gospodinje, ki so na velesejmu kupile »LUSTROL«, istega prehvaliti ne morejo. Zahtevajte ga tudi Vi pri Vašem trgovcu. 10238

+ **Hude nevihte.** V četrtek zvečer je besnela okrog Kostajnice huda nevihta, med katero je več minut padala tudi debela toča. Med silnim nalivom je bil vsak promet med Hrvatsko in Bosansko Kotajnico ustavljen. V petek zjutraj pa so divjale nevihte v južnih krajih. V Skoplju ne pomnijo take nevihte niti starejši ljudje. V glavnih ulicah je veter razmetal klopi in mize, ki so stale pred raznimi lokali. Ko je ob 8. zjutraj začela divjati nevihta, je bil na ulici velik poštni voz, poln raznovrstnih zavojev. Težak voz je naenkrat zaokrenilo preko ceste. V delih starega Skoplja je nevihta lomila drevje in poškodovala mnogo streh. Orkan je odnesel celo minaret znane džamije Mustafe-paše. Silna nevihta je trajala k sreči samo 15 minut. V moraviškem okraju pa je med nevihto napravila občutno škodo toča. V Loznici je divjala nevihta v petek popoldne in je zahtevala tudi človeško žrtev. Mizar Velimir Rakić je bil na ulici, pa mu je na glavo padla odtrgana električna žica visoke napetosti. Mož je bil takoj mrtev. Občutno škodo, povzročeno od toče in silnega orkana, javljajo tudi iz nekaterih drugih krajev.

* **Nevarne posledice namakanja konoplje v rekah in potokih.** V Gospić je prišel vodja zoološkega zavoda v Zagrebu prof. Plančić, da bi v liških vodah proučil škodljive posledice namakanja konoplje. V rekah in potokih Like, kjer namakajo konopljo, poginjajo postrvi in raki. Profesor Plančić je ugotovil, da konoplja, ki se namaka v vodi, jemlje vodi kisik in da je to poguba za postrvi in rake, od katerih ima ljudstvo lepe dohodke. Urediti bo treba posebne jarke, v katerih bodo ljudje namakali konopljo, da se v rekah in potokih obvaruje zarod postrv in rakov.

+ **Razprava s 600 pričami.** Pred sodiščem v Strumici v vardarski banovini se je začela razprava proti Gregoriju Garišu, bivšemu poslovodji strumniške zveze agrarnih interesov zaradi poneverbe. Bivši poslovodja si je namreč pridržal denar, ki so ga vplačali mnogi agrarni producenti kot zakupnino. Na razpravo so pozvali okrog 600 prič, da se ugotovi, kaj je zveza od njih prejela, in koliko denarja si je obtoženec pridržal.

+ **Pri pomanjkanju teka,** kislem vzpehavanju, slabem želodcu, leni prebavi črevesnem zagatenju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, oporišču, srbečici, osvobodi naravna »Franz-Jožefova« voda telo vseh nabavnih strupov gnilobe.

Atelje za arhitekturo
Notranjo opremo
Ing. arh. L. Tavčar
Šelenburgova 6/II., Ljubljana.

Do 20. t. m. je čas prijave za veliki
FOTOIZLET V ROGAŠKO SLATINO
katerega priredi
specijalna fototrgovina JOŠKO ŠMUC,
Wolfova ulica 12, dvorišče. 10244

PRAKTIČNA ZOBOZDRAVNICA
M. U. Dr. ELZA SOSS
KONGRESNI TRG - VEGOVA ULICA 2/II

Priznano največjo izbiro preciznih računal Nestler
kakor ŠESTIL svetovnih znamk in vseh tehničnih potrebščin nudi po najnižjih cenah veletrgovina s papirjem
M. Tičar, Ljubljana
Šelenburgova ulica 1, Sv. Petra cesta 26.

Lepe, moderne
SPOMENIKE
poceni izdeluje
KUNOVAR FRANJO,
kamnoseško in kiparsko podjetje v LJUBLJANI,
pokopališče Sv. Križ.
Telefon 27-87

Opereta
PAULA ABRAHAMA
Krasna muzika in nepozabne popevke!
polna najočarljivejših popevk
Havajska roža
Po znameniti opereti, ki je triumfirala po vseh evropskih operetnih odrih!
MARTHA EGGERTH, SVETISLAV PETROVIČ
HANS FIDESSER, tenorist berlinske opere, ERNST VEREBES
HANS JUNKERMANN
Najnovejši Paramountov zvočni tednik
Predstave ob 3., 5., ¼8. in ¼10. uri
ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

+ **Fotografski posnetki.** Foto Pelikan v Rogaški Slatini ima razne posnetke vseh prireditev 10. t. m. v Ptuju. Posnel je v slikah sokolsko slavnost na trgu, sprevod, telovadbo, zborovanje Narodne odbrane, skupščino CMD. v gledališču in zunaj gledališča gospo dr. Tavčarjevo. Društva in organizacije, ki želijo vso serijo slik za en dan na ogled zaradi morebitnega naročila, naj se obrnejo na gornji naslov. Slike so po 5 Din.

+ **Če s starim sprejemnim radijskim aparatom niste zadovoljni,** ker vam pri najboljšem zvočniku ne odgovarja reprodukcija, in ker ste opazili, da selektivnost aparata popušča, še to ni vzrok za nabavo novega aparata. Nabava novega aparata bi bila prevelika žrtev v sedanjih težkih časih. Vaš aparat je že nekaj let v uporabi in so v njem še prvotne cevi, ki se stalno izrabljajo. Najboljša pomladitev radijskega aparata so Triotrom cevi, ki so izdelane na podlagi dolgoletnih izkustev in laboratorijskega dela v najmodernejših tovarniških obratih. Pri konstrukciji posameznih tipov se je posebno mislilo na to, da nova cev ne nanomesti samo prvotne kvalitete marveč, da jo celo nadkriljuje. Zahtevajte od svojega trgovca cenik Triotrom cevi s praktično tabelo razporedbe. Če vaš trgovec slučajno ne bi imel cenika, obrnite se na generalnega zastopnika g. F. Rosenfelda v Beogradu, Zeleni Venac 8.

+ **Redno vpisovanje v dopisno trgovsko šolo** v Ljubljani je podaljšano do 22. t. m. Vodstvo se je odločilo za ta korak, da ugodi številnim željam interesentov, ki so se kasno javili. Uradni prostori šole se nahajajo na Pražakovi 8-II. Uradne ure pa so dnevno od 9. do 12. in od 16. do 18. Šola poučuje dopisnim potom vse potrebne trgovske vede, kakor knjigovodstvo, korespondenco, trgovinstvo, stenografijo, trgovsko računstvo itd. Posebno važen pa je pouk modernih jezikov, katerih se lahko vsakdo doma nauči; tako poučuje: srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, angleščino, francoščino itd. Šolo, ki se je že splošno priljubila in šteje na stotine zadovoljnih absolventov, toplo priporočamo.

+ **Christofov zavod, Ljubljana,** znana najstarejša privatna trgovska šola, vpisuje dnevno le še tekoči mesec na Domobranski cesti 15. Vpisnina 30 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni popust. Šolsko leto se prične 2. oktobra. Zahtevajte prospekt.

+ **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

u— **Ob posetu poljskih parlamentarcev** v torek 19. t. m. bo mestna občina ljubljanska razobesila zastave na vseh svojih poslopjih. Da bi bil sprejem naših slovanskih bratov čim slovesnejši, se vabijo gg. hišni lastniki, da tudi okrase svoje hiše z državnimi zastavami. Župan in mestni načelnik dr. Dinko Puc.

u— **Ljubljanske CM podružnice** bodo ob slavju septembrskih žrtev pobirale prispevke za sklad proti 100 milijonov grošev, ki jih namerava zbrati Südmark-Schulverein. Pričakujemo, da ne bo nihče odrekel svojega daru.

u— **Vojni invalidi,** udeležite se danes proslave septembrskih žrtev! Zbirališče točno ob 11. dopoldne pred mestnim domom. Krajevni odbor UVI.

u— **Sokol Ljubljana II.** poziva svoje članstvo, da se udeleži proslave 25 letnice septembrskih dogodkov danes v kroju. Zbirališče ob 11. na vrtu Narodnega doma.

u— **Društvo »Tabor«** vabi svoje članstvo in prijatelje, da se polnoštevilno zberejo danes ob 11. dop. pred Narodnim domom za obhod ob priliki odkritja spomenika mučenikoma Adamiču in Lundru. Vsi z društvenim znakom! Ob 8. dop. odhod društvene deputacije izpred glavne pošte k Sv. Križu.

u— **Češke »septembrske« vžigalice.** Po septembrskih dogodkih v Ljubljani 1908. je češka tovarna vžigalic v Budjejovicah hotela izdati škatlice žveplenk v spomin ljubljanske tragedije. Avstrijska oblast je seveda vso zalogo takoj zaplenila. Pri ravnatelju tovarne Jaroslavu Huli se je takrat mudil g. Josip Kiovsky, sedaj višji uradnik državnih železnic v Ljubljani. Ravnatelj mu je iz svojega tovarniškega muzeja od dveh zavojev zaplenjenih »septembrskih« vžigalic izročil enega, g. Kiovsky pa je ta zavoj sedaj poklonil uredništvu »Jutra«. Zavoj vsebuje deset izvrstno ohranjenih polnih škatlic, na katerih je žalostni datum 20. — IX. — 1908. Poglejte izložbo Tiskovne zadruge.

u— **Ko proslavljamo 15 letnico zmage na solunski fronti,** ne smemo pozabiti, da kruti boji za obstanek tudi solunskim borcem ne prizanašajo. V prvem navdušenju po solunski zmagi se je solunskim borcem obetalo vse mogoče, borijo se pa vendarle mnogi z bedo. Med nami v Ljubljani je rojak-dobrovoljec s solunske fronte, ki je že dolgo brez posla in izčrpan od pomanjkanja. Kdor bi mu hotel pomagati s kako skromno zaposlitvijo ali kakorkoli, naj javi svoj naslov uredništvu »Jutra«.

u— **Ob priliki proslave septembrskih dogodkov** je darovala ljubljanska podružnica Saveza grafičkih radnika Jugoslavije v spomin na svojega člana Lundra Rudolfa 500 Din za grafično Dobrodelno društvo, da jih razdeli med brezposelne.

u— **Sožalje k letalski nesreči.** Glede na letalsko nesrečo v Ljubljani sta izrekla banu g. dr. Marušiču sožalje v imenu odsotnega češkoslovaškega konzula inž. J. Ševčika gerent Bloudek in ataše francoskega poslaništva Robert H. Orlandi.

u— **Anton Lušinov fond.** Predsedstvo Zveze bojevnikov, skupina Ljubljana-Trnovo je soglasno sklenilo, da ustanovi v počastitev spomina svojega zvestega tragično umrlega člana Antona Lušina — Anton Lušinov fond v korist bojevnikov v sili. Vse svoje velike sile in vse svoje sposobnosti je povetil pokojni Anton Lušin svojemu narodu, vedno je imel odprto roko za tovariša in človeka v sili in zato je naša dolžnost, da s prispevki za tovariše v sili počastimo. Podroben pravilnik Anton Lušinovega fonda se bo izdelal kasneje in se bo v ta namen sklical sestanek vseh darovalcev v fond. Prispevke sprejemajo: predsedstvo Zveze bojevnikov, skupina Ljubljana-Trnovo, trgovec Stanko Florjančič, Resljeva cesta, Ivan Bizovičar, vrtnarstvo Trnovo, Franjo Škerbec, lesni trgovec, Dunajska cesta, Anton Verbič, trgovec Stritarjeva ulica. Doslej so darovali v Anton Lušinov fond: Ivan Jelačin, predsednik Zbornice TOI Din 200; po 100 Din, J. J. Kavčič, predsednik Zveze trgoskih združenj, Stane Vidmar, predsednik društva industrijcev in veletrgovcev, Franjo Medič, industrijec, August Agnola, veletržec, Franjo Škerbec lesni trgovec, Erle Gombač, priv. uradnik, Franjo Heinricher, industrijec, Anton Verbič, trgovec, Karol Soss, trgovec, Stanko Florjančič, trgovec. Prispevajte v Anton Lušinov fond!

SOUVAN ■ 7 dni za dom ■ 18. do 25. IX. ■ 7 dni za dom ■ Mestni trg 24.

u— **»Zadnji dnevi Pompejev«** kot zvočni film jutri ob 14. uri. Ker današnja ZKD predstava zaradi spominskih svečanosti na septembrske dogodke odpade, predvaja ZKD ta film še v ponedeljek, na kar opozarjamo vse tiste, ki monumentalnega zgodovinskega filma še niso videli .

u— **Poštna tombola,** ki je bila nameravana 10. t. m. pa je bila zaradi slabega vremena preložena, bo danes 17. t. m. ob 8. popoldne. Občinstvo se opozarja, da posega po tombolskih tablicah že dopoldne, ker bi se utegnilo pripetiti, da popoldne že poidejo.

u— **Posetniki umetnostne razstave** v Jakopičevem paviljonu so danes vabljeni k prvemu žrebanju nagrad za doslej prodane vstopnice. Žrebanje bo na razstavi od 10. do 12. dopoldne. Zaradi nepričakovano velikega zanimanja je razstava podaljšana do 1. oktobra.

u— **Tečaj ruskega jezika.** Po primeru prejšnjih let priredi tudi letos Ruska Matica tečaj ruskega jezika za Slovence. Ta tečaj se deli v tri skupine: I. za začetnike, II. in III. za naprednejše. Za II. skupino so predvidene tudi vaje iz ruske klasične literature Puškinove dobe, zlasti Puškina »Evgenij Onegin« in Lermontova »Junak našega časa«. Za III. skupino pa iz literarne dobe po Puškinu, zlasti Turgenjev. Ukovina znaša 20 Din mesečno in enkratna vpisnina 10 Din. Podrobnejše informacije: Ljudska šola na Cojzovem grabnu. Torek, četrtek in petek od 18.30 do 20.30.

u— **Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev** razpisuje mesto kontraktualnega zobozdravnika za celo ali poldnevno zaposlitev. Prošnje naj se vložе do 26. t. m. pri vodstvu državne šolske poliklinike v dopoldanskih urah.

Šolam samo
zdrave, štedljive peči Lutz, Ljubljana-Šiška

FOTOTEHNIKA
Prešernova ulica 9, ima vedno zveže fotopotrebščine. Film 6/9 z 8 posnetki 23-26 šeinera 18—20 Din. Razvijanje filma 4 Din. Kopija 1 Din. Povečave. Po pošti obratno.

Najokusnejšo, sočno praško šunko
izredno fine prekajene kranjske klobase, sir, salame po najnižjih cenah delikatesa
V. A. JANEŠ, Ljubljana, Aleksandrova.

DOBER CVIČEK
DOBRO KAVO 10230
pri Zalazniku — Ti damo!

u— **Gasilno društvo Barje** priredi danes trgatev grozdja pri Češnovarju na Dolenjski cesti. Vinograd bo bogato obložen, zato so prijatelji grozdja iskreno vabljeni. Začetek bo ob 4. popoldne. Odbor.

u— **»Zveza ruskih delovnih ljudi«** bo imela v ponedeljek 18. t. m. ob 20. v prostorih Ljubljanskega Sokola (Narodni dom, Bleiweisova cesta) svoj občni zbor. Odbor vabi vse ruske ljudi, ki se za zvezo zanimajo ali žele k njej pristopiti, da se zbora udeleže. Podano bo poročilo in dobe interesenti vse potrebne informacije.

u— **Večerni kuharski tečaj** se začne 5. oktobra ob pol 19. Vpisnina 100 Din, mesečnina 125 Din. Priglase sprejema do 2. oktobra Krekova gospodinjska šola v Zg. Šiški. Tel. 30-94. Istočasno bo tudi vpisovanje za nedeljski kuharski tečaj.

u— **Novo otvorjena elektromehanična delavnica »Unitas«** inž. Manda, Šelenburgova ulica 7, tel. 22-19, izvršuje vsa popravila električnih strojev in aparatov solidno in poceni. Obrat v tovarni Ljubljanske komercialne družbe, Celovška cesta 90a Telefon 29-64.

u— **Absolventka praškega konservatorija in pedagoške šole Ravnikova** poučuje klavir, gosli in citre po zmerni ceni

u— **Aeroput** vas najhitreje popelje iz Ljubljane v Zagreb, Beograd, Skoplje ali Sušak. Poslužujte se letal Aeroputa, ki odhajajo iz Ljubljane v vseh smereh dnevno razen ob nedeljah. V petek je naš potnik zjutraj ob 7. odletel v Beograd in se že istega dne po izvršenem poslu vrnil ob 17.30 zopet v Ljubljano. Vse informacije dajeta pisarna »Aeroput« tel. 36-21 in »Putnik« v Ljubljani.

u— **Veliki izlet v Rogaško Slatino za fotoamaterje** in druge izletnike s posebnim brzovlakom v nedeljo 24. t. m. Spored: Dopoldne ogled zdraviliških objektov, popoldne izleti v vinske gorice, zvečer plesna zabava v dvorani Zdraviliškega doma. Razpisane so tudi razne nagrade za najboljše slike, in sicer v denarju 1000 Din ter v materialu za 700 Din. Ta izlet organizira specialna foto trgovina Joško Šmuc, Wolfova ulica 12, dvorišče. Prospekti se dobijo istotam. Prijave se sprejemajo do 20. t. m.

u— **Cenj. občinstvu naznanjamo,** da je uprava policije določila začasno postajališče za avtobusno progo Ljubljana-Ig-Iška vas in Ljubljana-Vel. Lašče-Stari trg na Krekovem trgu, ker je dosedanje postajališče pred gostilno Češnovar na zasebnem zemljišču. — Avtopodjetje Pečnikar.

u— **Costova ulica** nasproti pokopališča Sv. Krištofa bo zaprta za dobo štiri do pet dni za vozovni promet. Omejitev voznega prometa velja le za del te ulice do Pleteršnikove.

u— **Vojaški pregled koles za mesto Ljubljano** bo na Ambroževem trgu točno ob pol 8. zjutraj po naslednjem redu 18. t. m. za lastnike z začetno črko priimka A, B, C; dne 19. t. m. za črke Č, D, E, F; 20. t. m., za črke G, H; 21. t. m. za črki I, J; 22. t. m. za črko K; 23. t. m. za črki L, M; 25. t. m. za črke N, O, P; 26. t. m. za črke R, S, Š; 27. t. m. za črke T, U, V, Z in Ž. — Vsi lastniki moških koles se pozivajo, da pripeljejo opremljena kolesa določenega dne k pregledu, sicer bodo kaznovani po voj. kaz. zakonu.

u— **Koliko je Ljubljana izdala avgusta za sadje?** Ljubljančani so postali veliki ljubitelji svežega sadja. To kaže od leta do leta statistika mestnega dohodarstvenega urada, ko se konzumirajo vedno večje množine sadja. Od julija naprej se je šele pričela prava sezona za sadje in dosega septembra višek. Avgusta je Ljubljana konzumirala vsega 287.235 kg svežega domačega sadja, iz inozemstva je bilo uvoženo samo 4921 kg. Če povprečno računamo cene domačemu sadju 5 Din kg, vidimo da je Ljubljana avgusta potrošila za sadje lepo vsoto 1,336.175 Din. Zanimivo je, po katerih prometnih žilah je bilo uvoženo največ sadja v mesto. Glavni kolodvor izkazuje za avgust 188.790 kg, Doleniska cesta 20.282, Dunajska cesta 27.317, Poljanska cesta pa samo 14.697, kajti avgusta je že nehala sezona za češnje, ki so jih po tej cesti največ dovažali Dobrunjčani in Sostrčani. Julija je namreč polianska mitnica izkazala za sadje 53.093 kg. Limon je bilo avgusta uvoženih 19.927 kg, pomaranč pa 3246 kg.

u— **Zanimivosti s sadnega trga.** Dovoz je bil včeraj srednji. Pripeljanih je bilo okoli 1000 kg lepih štajerskih hrušk, kakor tudi hrušk iz škofjeloške okolice. Prevladovale so maslenke. Na debelo so bile hruške 2 do 3 Din, na drobno 3 do 5 Din kg. Bosanskih sliv sploh ni bilo na trgu, ker jih zdaj izvažajo v inozemstvo, zlasti na Dunaj, in so se podražile. Na mestu v Bosni stanejo 2.40 do 2.50 Din kg na debelo. Štajerske češplje so 2 Din na debelo, tako zvane »kalanke« pa 3.50 do 4 Din na debelo, na drobno 5 do 6 Din kg. Štajerska jabolka, katerih dovoz je bil srednji, so bila na debelo 2.50 do 3.50 Din kg, na drobno 4 do 5 Din. Grozdja, zlasti iz Banata, je bilo okrog 2000 kg, na debelo 4.50 do 6, na drobno 5 do 8 Din kg. Veliko je povpraševanje po paradižnikih. Domačih je sploh malo, ker je neugodno vreme slabo vplivalo na rast. Mrzle noči in deževje so povzročile, da domači paradižniki ne morejo dozorevati in so zelo vodeni. Zato jih dovažajo večji del iz Novega Sada in so na debelo 3 Din, na drobno 4 do 4.50 Din kg.

u— **Avtomobil ga je podrl.** Pred kolodvorom je opoldne neki avtomobilist podrl trgovca in posestnika Antona Kopača iz Ljubljane. Kopača so morali prepeljati v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima zlomljeno levo nogo.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3 temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5 smer in brzina vetra 6 oblačnost 1—10 7 padavine v mm, 8 vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

16. septembra

Ljubljana 7, 769.5, 6.9, 94, mirno, 0, —, —;
Ljubljana 13, 767.3, 17.5, 77, SSE1, 1, —, —
Maribor 7, 769.0, 7.0, 85, N1, 7, —, —;
Zagreb 7, 769.7, 9.0, 86, WSW2, 0, —, —;
Beograd 7, 767.9, 9.0, 94, WSW1, 0, —, —;
Sarajevo 7, 770.2, 6.0, 92, mirno, 1, —, —;
Skoplje 7, 766.8, 13.0, 75, SE4, 7, —, —;
Split 7, 766.9, 16.0, 55, NE10, 7, —, —;
Kumbor 7, 764.6, 17.0, 60, NE7, 8, —, —;
Rab 7, 768.6, 14.0, 56, N6, 2, —, —

Temperatura: Ljubljana —, 6.0; 18.5, —; Maribor 19.4, 6.0; Zagreb 20.0, 8.0; Beograd 16.0, 7.0; Sarajevo 17.0, 3.0; Skoplje 26.0, 12.0; Split 26.0, 14.0; Kumbor —, 17.0; Rab —, 14.0.

u— **Nesreča na cirkularki.** Marija Žirovnikova, žena delavca in žagarja je pomagala danes popoldne svojemu možu pri delu na cirkularki na Karlovški cesti. Malo nerodno se je zasukala okoli cirkularke, pa jo je zgrabila za levico in ji odtrgala dva prsta. Morala je v bolnico.

Iz Maribora

a— *Abonirajte se v gledališču!* Iz ekonomskih razlogov je priporočljivo abonirati se v gledališču. Zlasti letos, ko bo gostovalo več odličnih gostov. Zaradi njih bodo cene večkrat povišane — to pa se abonentov ne tiče, ker oni dobe tudi vse te predstave v svojem abonmaju. — Rok za prijave starih abonentov, ki še reflektirajo na svoje lanske sedeže, je podaljšan do torka, 19. t. m. Po tem roku se bodo oddajali njihovi sedeži drugim interesentom.

a— *Obrtniki iz Avstrije na obisku v Mariboru.* Drevi ob 20. uri se bodo pripeljali z avtobusi v Maribor mnogoštevilni obrtniki iz Avstrije na obisk k svojim mariborskim poklicnim tovarišem. Mariborski obrtniki člani vseh tukajšnjih obrtniških združenj, jih bodo svečano sprejeli ob omenjeni uri pred hotelom »Orel«.

a— *Udeleženci vsedržavnih strelskih tekem* v Beogradu dobe brezplačne vozovnice le še danes do 12. ure opoldne pri tajniku Mariborskega strelskega okrožja v Gosposki ulici št. 11-I.

Knjigarna Tiskov. zadruge
v MARIBORU, Aleksandrova cesta 13
ima v zalogi
šolske knjige
za vse šole
in veliko izbiro šolskih potrebščin.
Dijaki kupujte v naši knjigarni!

a— *Nove uradne ure v mestnih uradih.* Od včeraj dalje so uradne ure v vseh mestnih uradih spremenjene in sicer so vsak dan od 8. do 13. in od 15. do 17. ure, ob sobotah pa le od 8. do 13. ure. Za stranke ostanejo sprejemne uradne ure slej ko prej vsak dan od 8. do 12. ure.

a— *Nesrečen padec s kolesa.* V petek popoldne je padel s kolesa 29letni ključavničarski pomočnik Herman Lubanjšek iz Razvanja ter si zlomil desno roko. Reševalci so ga morali prepeljati v bolnišnico.

a— *Otrok — živa bakla.* Včeraj dopoldne sta odšla zakonca Likerjeva iz Bistrice pri Limbušu na dnino na Pobrežje pri Mariboru. Doma sta pustila samo 8letno hčerko Ivanko, ki si je hotela, ker jo je zeblo, zakuriti v železni pečici. Pri tem pa je ravnala tako neprevidno, da sta se ji vnela nenadoma oba rokava. Deklica je naglo stekla na prosto, toda med tem je bila že vsa obleka v plamenih in je nesrečno dekletce izgledalo kakor živa bakla. Neka soseda jo je hotela zaviti v odejo in tako pogasiti ogenj, toda deklica je zbežala naravnost proti vaškemu potoku in planila v vodo. Ko jo je soseda potegnila iz vode, je bila deklica že skoraj popolnoma nezavestna. Prepeljana je bila nemudoma v mariborsko bolnišnico, kjer imajo pa malo upanja, da bi jo mogli ohraniti pri življenju, ker ima nevarno opečenega nad dve tretjini telesa in so ji docela zgoreli tudi lasje.

Iz Celja

e— *Narodni poslanec Ivan Prekoršek — častni občan dramljske občine.* Občinski odbor v Dramljah pri Št. Juriju ob juž. žel. je na svoji seji dne 14. t. m. na predlog podžupana g. Blaža Jeseneka imenoval narodnega poslanca g. Ivana Prekorška za njegove velike zasluge pri komasaciji občin v prid dramljske občine za častnega občana te občine.

e— *Izredni zbor članstva krajevne organizacije JNS za Celje-okolico* bo v ponedeljek 18. t. m. ob 20. v gostilni g. Permozerja v Gaberju. Dnevni red: priprava za občinske volitve. Udeležba je obvezna za vse članstvo.

IZLET
na Plitvička jezera preko Senja, Crikvenice, Sušaka, Kočevja, Ljubljane in nazaj v Celje je preložen z odhodom 23. septembra zjutraj. Prehrana, stanovanje in vožnja je za osebo 500 Din. Nadaljnje prijave sprejema pisarna Mestnega avtobusa v Celju do 21. septembra. Ne zamudite ugodne prilike!

e— *Okoliški občinski svet* je imel v petek od 18. do 19.30 po daljšem presledku redno sejo. Župan g. Vinko Kukovec je najprej sporočil, da je od prepovedi točenja in prodaje vina in žganja po zasebnikih plačevanje obč. trošarine na vino in žganje naraslo. V četrtek 21. t. m. ob 9. bo na sreskem načelstvu na licitaciji oddan občinski lov v Zagradu v zakup. Po odobritvi zapisnika zadnje seje so bili izvoljeni reklamacijska komisija in volilni odbori za občinske volitve 15. oktobra. Za predsednika reklamacijske komisije je bil izvoljen župan g. Kukovec, za člana pa obč. odb. Fr. Wltavsky in Četina. Volilne odbore tvorijo naslednji člani občinskga sveta: za glavno volišče na Bregu: predsednik župan Kukovec, člana Četina in Uršič, namestniki Božič, Knez in Košič; za volišče v Gaberju: predsednik Wltavsky, člana Hrastnik in Kajtna, namestniki Frajtag, Grilec in Zupanc; za volišče na Lavi: predsednik podžupan Samec, člana Kovač in Šuperger, namestniki Čerenjak, Ratajc in Velenšek. V imenu računskih preglednikov je poročal obč. odb. Gams o občinskim blagajniškem poslovanju letos od 1. januarja do 26. julija. Blagajna je v vzornem redu in je bila blagajniku izrečena pohvala za točno izvrševanje poslov. Občinski svet je odobril, da prevzame banska uprava dosedanji občinski cesti Lava-Gaberje (Dečkova cesta) in Celje-Ostrožno-Šmartno v Rožni dolini. Občina bo dala razširiti in pokriti cementirani cestni jarek pri »Skalni kleti« na Cesti na grad popraviti poškodovano cestno ograjo ob Savinji pod Starim gradom in namestiti javno električno svetiljko na Cesti na grad pri hiši g. Krašovca. Prošnja gasilnega društva na Lopati za podporo za nabavo sanitetnega materijala je bila odklonjena. Primanjkljaj skupne pomožne akcije za brezposelne v celjski mestni in okoliški občini znaša 29.000 Din. Okoliška občina bo prispevala za kritje primanjkljaja znesek 10.742 Din. V tajni seji so bile nato rešene nekatere personalne zadeve.

e— *Javno predavanje* o nevarnostih, ki v vojni pretijo civilnemu prebivalstvu in njegovemu imetju od sovražnih avijonskih napadov in o načinu obrambe pred temi napadi bo priredil krajevni odbor za obrambo pred napadi iz zraka za Celje in okolico danes ob 10.30 na Dečkovem trgu pred Narodnim domom. Predaval bo poročnik g. Franjo Toš. Predavanje je važno kot priprava za nočno vajo vojaške in civilne obrambe pred sovražnimi napadi, ki bo v torek 26. t. m. od 22. do 24. v Celju in okolici.

Manufakturno blago
se kupuje, kljub najboljši kakovosti, po izredno nizki ceni pri
ANTON BRUMEC
CELJE, Kralja Petra cesta štev. 13.

e— *Strelske družine* se prosijo, da pošljejo člane k državni strelski tekmi v Beogradu. Udeleženci naj se zaradi brezplačne vožnje v Beograd oglasijo pri kapetanu g. Milutinoviću v skladišču 39. p. p. v Celju.

e— *Nabavite si* nove srečke drž. razredne loterije takoj v podružnici »Jutra« v Celju.

e— *Kino Union.* Danes ob 16.15, 18.30 in 20.45 in jutri ob 20.30 zvočna operета »Caričina podveza« in dve zvočni predigri. Danes ob 10.30 matineja — predstava za otroke.

Iz Kamnika

ka— *Cerkveni koncert.* Glasbena Matica ljubljanska priredi v nedeljo 24. t. m ob 16. v kamniški dekanijski cerkvi cerkveni koncert z naslednjim sporedom: Prof. Matija Tomc zaigra 3 skladbe za orgle, ki so jih napisali stari orgelski mojstri iz 17. in 18. stoletja. Kamniški kaplan, g. Mihael Jenko bo imel govor o skladatelju Jakobu Petelinu-Gallusu, pevski zbor Glasbene Matice, pod vodstvom ravnatelja Mirka Polič a pa zapoje naslednje Gallusove zbore: Pater noster. Ave Maria. Media vitae. Ecce quomodo moritur justus. Ubi Plato. Laus et perennis Gloria. Inpetuum inimicorum in Alleluia. Cantate Domino! Slednja dva zbora sta napisana za tri mešane zbore. — Vstopnice so v predprodaji v trgovini Slatnar na Glavnem trgu v Kamniku in v trafiki Bremšak na Šutni. Cena posameznim sedežem je 10, 8 in 6 Din, stojišča pa 3 Din. Občinstvo Kamnika in okolice opozarjamo na prvovrstni cerkveni koncert, ki bo nudil velik umetniški užitek.

ka— *Sneg* je pobelil Kamniške planine v četrtek ponoči. Zjutraj so se iz megle prikazali vrhovi, pokriti s tenko plastjo belega snega, ki pa je proti poldnevu že izginil. Temperatura je te dni močno padla in kmetje se zelo boje slane, ki bi bila katastrofalna za ajdo, ki letos obeta dobro letino kot že dolgo ne.

ka— *Državna cesta* od Trzina, posebno pa od Ježice do Ljubljane je velika preizkušnja trpežnosti in odpornosti za vsa vozila. Tako je že zdelana, da se vsakemu smilijo avtomobili in avtobusi, ki morajo voziti preko gostih lukenj in kotanj po cesti, poleg katere pa so naloženi veliki kupi gramoza. Ceste, ki jih vzdržuje okrajni cestni odbor so v kamniškem okraju neprimerno boljše.

Iz Trbovelj

t— *Krajevna organizacija JNS in občinske volitve.* Krajevna organizacija hoče postopati pri sestavi kandidacijske liste popolnoma demokratično in dati članstvu priliko, da si samo izbere kandidate, upoštevajoč pri tem, da bodo na listi zastopani vsi sloji. Na seji širšega odbora krajevne organizacije JNS, ki se je vršila v petek 15. t. m. zvečer, je bil s tajnim glasovanjem s 17 proti 7 glasovom določen za nosilca liste učitelj g. Rudolf Pleskovič. Definitivno pa bo odločalo o kandidaturi nosilca liste in ostalega odbora vse članstvo na svojem širšem sestanku, ki se bo vršil v četrtek 21. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Sokolskega doma. Tudi na tem sestanku se bo odločalo s tajnim glasovanjem. S tem hoče dati stranka svojim pristašem priliko, da odločajo popolnoma svobodno.

Iz Novega mesta

n— **Zadnja občinska seja pred volitvami** se je vršila v sredo in je župan g. dr. Rožek med drugim poročal o napredovanju nove občinske ceste v radovskem predmestju. Občinski odbor je njegovo poročilo odobril ter sklenil, da se dela nadaljujejo v isto živahnostjo kakor doslej. Nadalje je občinski odbor sklenil po predlogu g. župana položitev nove vodne cevi po glavni državni cesti, da bo kolodvor z Bršljinom zvezan direktno z glavnim vodovodnim omrežjem. Občinska lovišča v gozdu pri Cegelnici se bodo na javni dražbi oddala v zakup.

n— **Kongres »Prosvete«,** društva naprednih srednješolcev se bo 30. t. m. in 1. okt. vršil v Novem mestu ob udeležbi dijakov cele dravske banovine. Zvečer pred kongresom bo ljubljanski »Preporod« v Sokolskem domu uprizoril Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«.

n— **Volilni imeniki** so volilcem na vpogled pri mestnem županstvu med uradnimi urami. Reklamacije se sprejemajo samo do 27. t. m.

CERGONJA JOSIP
trgovec in krojaški mojster
TOMŠIČ ELZA
17. t. m. poročena
Herpelje-Kozina Ilirska Bistrica
10231

Sokolstvo

Sokolska razstava v Ptuju

(Epilog k slavnostnim dnem).

Med pozitivnimi postavkami, ki jih imajo označiti ptujski slavnostni dnevi, bo ena najznatnejših pač razstava, katero je priredilo ž njim v zvezi za svojo 25 letnico Sokolsko društvo Ptuj. Šele sedaj, ko je vrvenje teh dni že za nami, ko se je povrnilo naše življenje zopet v svoj vsakdanji tek, moremo z mirom in preudarkom »prebaviti« — da tako rečemo — oni tečni zalogaj, katerega pomeni razstava.

Da omenimo najprej njeno zunanjo razpredelbo: bila je nameščena v 2 velikih sobah in sicer v manjši »manjšinska razstava« z zemljevidi, diagrami ter pod., kar smo videli že v Mariboru ob priliki »Mariborskega tedna« v večji pa prava sokolska razstava. Ali že manjšinska razstava je prikazovala marsikaj zanimivega novega, česar v Mariboru ni bilo, namreč dokumente odnarodovalnega dela, ki so ga opravljali v Ptuju in njegovi okolici najrazličnejši činitelji, počenši od državnih in štajerskih deželnih oblasti pa preko ptujske občinske uprave, raznih raznarodovalnih društev, nemških in v nemškem duhu spisanih tiskovin do posameznih oseb bilo poslancev ali preprostih obrtnikov in drugih meščanov.

Sokolska razstava je zavzela vse 4 sobne stene, polici ob 2 podolžnih stenah in pa 3 mize. Ob pročelni steni se je nahajal sokolski lutkovni oder, ki je — simbolično — predstavljal kralja Matjaža z Alenčičo v njegovi votlini — kralja Matjaža, ki ga bo prišel budit Sokol - junak, da odreši svoj še neosvobojeni narod. Kako se junak pripravlja na to dobo, to je predstavljalo vse ostalo. — Na desni podolžni steni je bil tabelarično prikazan razvoj telovadbe za vso dobo, odkar stoji Sok. društvo, in sicer za vse kategorije, od najmanjše do največje, dalje stanje članstva, vsi odbori z odseki, izleti in poleti društva, čete Sok. društva Ptuj, in društvo s svojimi četami v okviru Dravskega Sok. okrožja. Na polici pod temi tabelami ter diagrami so ležale diplome, priborjene od društvenih vrst in pa od posameznikov na raznih tekmah ter nekatere prezanimive fotografije še iz predvojnih let. Eno tretjino te stene je zavzel društveni zdravstveni odsek, ki mu pripada od njegovega obstoja takorekoč kot inicijator br. dr. Vrečko. Nazorno smo vide!! tu vpliv telovadbe na srce, na prebavila, na mišičje itd. ter razna navodila in nasvete zdravnika za telovadca. — Leva podolžna stena je s fotografijami ponazorila delo nekaterih sokolskih čet. Pod tem so se nahajali na policah prav zanimivi modeli sokolskih domov. — Na zadnji steni je bilo predočeno v velikih potezah stanje Sokolske župe Maribor, na koje ozemlju se nahaja Sokolsko društvo Ptuj. (Ta material je bil prvič razstavljen vsekakor že ob priliki »Mariborskega tedna«).

Mnogo zanimivih podrobnosti se je nahajalo na 3 mizah. Ena je bila pokrita s fotografijami in albumi iz življenja Sok. društva Ptuj in njegovih čet, a tudi nekatera sokolska društva dravskega sokolskega okrožja (v izdatni meri Dol. Lendava) so pomnožila ta material s svojo lastnino. Tu bi bilo treba imeti časa najmanj dve uri, ako bi si bil človek hotel razgledati do podrobnosti vse momente, ki jih prinaša s seboj sokolsko udejstvovanje. Pozornost so vzbujale na tej mizi tudi razne listine, ohranjene po previdnosti nekaterih bratov še iz predvojne dobe, tako n. pr. članarinske nabiralne pole, ki so menda edina dokumentarna dokazila, kdo je pripadal nekdaj društvu kot član (knjige so bile namreč ob izbruhu svetovne vojne v izogib preganjanju sežgane).

Dve kolekciji zletnih znakov sta dokazovali, kakih in kolikih prireditev so se udeležili razni društveni pripadniki.

Dve mizi sta bili pokriti izključno s sokolskim tiskom, tako, da je prišla do izraza tudi ta — prosvetna — panoga sokolskega dela v prilično izdatni meri.

Kratki čas in pa omejeni prostori niso dovoljevali, da bi bila prniesla razstava še mnogo drugega materijala, ki se nahaja v posseti bodisi društva bodisi posameznih društvenih pripadnikov. Ko se bo zopet nudila prilika za razstavo, bo treba pravočasno zbrati tudi to in najti dovoljnjega mesta. Ali tudi v tem obsegu ni razstava dokazala le pravilnega razumevanja sok. propagande (za kojo svrho služijo sok. razstave) br. prosvetarja in društvenega prosv. odbora nego služi v čast i društvu i vsemu Ptuju, v katerem se je v kratki dobi ene četrtine stoletja izvršilo toliko sokolskega dela.

M. K—č.

Danes vsi na Turjak!

k javnemu telovadnemu nastopu sokolske čete, ki bo ob 15. na graščinskem vrtu. — Po telovadbi velika narodna veselica s plesom. Avtobus za posetnike iz Ljubljane pelje izpred gostilne »Pri Rastoharju« poleg dolenjskega mostu za polovično ceno ob 13., 14. in 15. uri. Povratek poljubno.

Sokolsko društvo Ljubljana III. za Bežigradom obvešča vse svoje telovadeče članstvo, naraščaj in deco, da se je pričela redna telovadba po naslednjem telovadnem urniku: Člani torek, petek od 1/4 9. do 10. ure zv., moški naraščaj torek, petek od 7.—1/4 9. ure, moška deca torek, petek od 5.—1/2 7. ure zvečer, članice ponedeljek, četrtek od 1/4 9.—10. uri zv., ženski naraščaj ponedeljek, četrtek od 3/4 7.—3/4 8. ure zvečer, ženska deca ponedeljek, četrtek od 1/2 6.—1/2 7. ure zvečer. Bratje, sestre, naraščaj in deca posečajte telovadne ure točno! Vse starše bežigrajskega okraja prosimo, da pošljejo svojo deco v sokolsko telovadnico. Vpisovanje dece se vrši vključno 23. t. m. Zdravo! Uprava.

Sokol Ljubljana II. je začel z redno telovadbo v telovadnici I. drž. realne gimnazije (realka) v Vegovi ulici, po temle urniku: Člani: ponedeljek, sreda, petek od 20—21.30, moški naraščaj: ponedeljek, petek od 18.30—20, moška deca: ponedeljek, sobota od 18—19, članice: torek, četrtek od 20—21.30, ženski naraščaj: torek, četrtek od 19—20, ženska deca: torek, četrtek od 18—19 ure. Deco in naraščaj sprejemamo samo s pismenim potrdilom staršev, da dovolijo gojencem posečanje telovadbe. V pojasnilo staršem dodajamo, da vadbe dece ne moremo preložiti na zgodnejšo uro, ker rabi šola telovadnico vsak dan do 18 ure. Zdravo! — Načelništvo.

Inserirajte v „JUTRU“

Novi grobovi

Včeraj popoldne so spremili izpred biše žalosti na Resljevi cesti št. 12, k zadnjemu počitku pri Sv. Križu poštnega kontrolorja g Miroslava *Šubica*, ki je umrl pretekli četrtek v najlepši moški dobi, star šele 50 let. Pokojnik je bil v Ljubljani splošno spoštovan mož, zlasti cenjen v širokem krogu svojih stanovskih tovarišev in prijateljev. Kot narodnjak pravega kova je bil delaven v društvih, zlasti je bil navdušen Sokol, zato mu je članstvo Ljubljanskega Sokola izkazalo pri pogrebu poslednjo čast. Vdovi ge. Angeli izrekamo iskreno sožalje. Pokojnik si je sam s svojim značajem ohranil najlepši spomin v srcih vseh znancev in prijateljev. V Medvodah je umrla v 74. letu gospa Marija *Žitko*, vdova podpreglednika finančne kontrole. Pokopali jo bodo jutri ob 15. — V Celju je umrl v petek popoldne na Jožefovem hribu št. 3 v starosti 60 let poštni poduradnik in hišni posestnik g Martin Vidic. Pogreb bo danes ob 15. iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Nesrečno naključje v zakonu

Ljubljana, 15. septembra

Žalno opravljena, sivolasa Marija, posestnica in trgovka, je boječe stopila pred mali senat. Državni tožilec jo je obtožil, da je 16. maja letos v prepiru brcnila z boso nogo svojega moža, 57letnega Antona v trebuh tako močno, da mu je počilo tenko črevo, zaradi česar je nastopilo vnetje trebušne mrene ter je mož 21. maja umrl v ljubljanski bolnišnici. Obtožena je bila po paragrafu 178-II. k. z., to je uboja:

Obtoženka se je jokaje zagovarjala in pripovedovala svojo rodbinsko tragedijo. Mož je bil sprva dober in prijazen ž njo. Udal pa se je pijači. V pijanosti jo je psoval in tudi tepel. V zakonu je imela 10 otrok, živi jih še 7. Usodnega večera je zaprla gostilno in šla spat v zgornjo sobo. Mož, pijan je spal v drugi sobi in pri njem mali vnuk. Bala se je za otroka, zato je klicala moža, naj sobo odpre. Ko je sobo odprl, je prišlo med njima do prepira. Otročička je držala v naročju. Res je udarila moža enkrat po hrbtu, drugič po obrazu. Sedla je z otročičem na klop. Naključje je hotelo, da je moža sunila z bosonogo v spodnji del trebuha. Mož je večkrat že pred tem tožil o bolečinah v trebuhu, kuhala mu je zato kamilice. V bolnišnici je slednjič podlegel.

Pri razpravi je bila obramba usmerjena v to, da je obtoženka ravnala po naključju in iz malomarnosti. Obtoženka je bila obsojena le zaradi prestopka po čl. 182. in 177. k. z. na 1 mesec zapora.

Dva požara v ljubljanski okolici

Zadnje dni sta bila v ljubljanski okolici dva požara. V Veliki Ligojni je sredi belega dne nastal požar v podstrešju posestnika Ivana Verbiča. Domači so bili večinoma od doma, gospodar je vozil bukove hlode iz gozda. Prva je zapazila požar dekla. V podstrešju je bilo mnogo sena. S težavo so rešili živino iz hleva in razno pohištvo iz hiše. Na pomoč so takoj prihiteli gasilci z Vrhnike z dvema motornima brizgalnama. Požar so hitro udušili in rešili Verbiču nekaj metrov oddaljeni kozolec. Škoda je krita z zavarovalnino.

Večji požar je bil včeraj, v petek 15. t. m. v Grosuplju. Okoli 11.45 dopoldne sta tovarniški delavec Rudolf Mehle s Perovega in zidarski mojster Anton Ljubič iz Spodnje Slivnice zapazila, da je švignil plamen iz podstrešja objekta Tovarne motvoza in vrvarne, kjer so se nahajale delavnice za ključavničarstvo in mizarstvo, kakor tudi skladišče za drva in stanovanje tovarniškega strojnika Franca Vidmarja. Požar je nastal, kakor so dognali grosupeljski orožniki, pri dimniku. Vnelo se je seno, ki ga je bilo pod streho okoli 4000 kilogramov. Podstrešje s senom je požar uničil, prav tako tudi strojnikovo stanovanje, da trpi mož okoli 1500 Din škode, tovarna sama, ki je tudi pred meseci postala žrtev večjega požara, pa okoli 20.000 dinarjev. Gasilci iz Grosuplja, Ponove vasi, Mlačevega in Št. Jurij so ogenj z naporom lokalizirali in udušili. Bila je nevarnost, da se požar razširi še na druge objekte tovarne.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI
DRAMA.
Začetek ob 20.

Nedelja, 17.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Premiera. Izven.
Ponedeljek, 18.: Komedija zmešnjav. A.

★

»Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, Cankarjeva trodejanska farsa, je brez dvoma najefektnejše odrsko delo naše literature, ki je ostalo stalno v repertoarju. Letošnja izvedba je najskrbneje pripravljena. Skoro vsa zasedba je popolnoma nova, posamezne nosilce glavnih in drugih ulog smo navedli že včeraj. Po daljšem presledku bo nastopil zopet v drami v ulogi Zlodeja g. Bojan Peček. Novo inscenacijo je izvršil g. Uljaniščev.

Priglasi za gledališki abonma se še vedno sprejemajo.

Mariborsko gledališče. Uprava je razpisala abonma in razglasila načrt repertoarja za novo sezijo, ki jo bodo otvorili 1. oktobra. Cene abonmaju, ki se plačuje v sedmih obrokih, so primerne današnjim težkim časom in tako nizke, da jih zmorejo tudi najbolj revni sloji. Na galeriji dobi uradnik obrok že za 9 Din ter prejme zato 3 predstave; Kdor se pa noče vezati na določene dneve in predstave, pa se lahko abonira na blok, ki omogoča obisk predstav pri poljubnih 12 dramskih in 8 glasbenih predstavah. Razpisan je tudi abonma »Četrtek«. Abonenti tega abonmaja bodo prejemali svoje predstave izključno ob četrtkih. Prijave sprejema blagajna (tel. 2382) do sobote 23 t. m.

Za Din 1,712.000
hranilnih posojil je v teh težkih časih dodelila **Hranilna posojilnica »MOJ DOM«, Ljubljana, Tyrševa cesta 3-I.** in v tej vsoti je upoštevano tudi moje posojilo. Tudi jaz sem se prepričal, da so hranilna posojila omenjene zadruge najcenejša in najugodnejša. Zato zidajte in rešite se dolgov potom zadruge »MOJ DOM«.
10204 **TORKAR ERNEST, mesar in posestnik, Zg. Šiška 237.**

Petnajsto ligino kolo

V današnjem liginem kolu so na sporedu štiri tekme — Pozorišča borb so: Zagreb, Split, Beograd in — Ljubljana

Torej smo jo v ligi prignali do petnajstega kola. Nekam počasi ta reč napreduje, vsa sreča je v tem, da so rezultati zelo pogostoma toliko presenetljivi in nepričakovani, da se na tekmovanje ni obesila še monotonost. Monotona pa ta konkurenca kljub svoji raztegnjenosti res ni, narobe, že ena sama tekma je v stanju bistveno vplivati na prvenstveno tablico, kaj še, če so na programu štiri tekme kot danes.

Za vrh tablice sta danes predvsem važni tekmi v Zagrebu in v Splitu. BSK igra s Concordio na njenem igrišču, in čeprav je njegova pozicija na prvem mestu zaenkrat še nedosegljiva, ima vendar razloga dovolj, da se bo pošteno potrudil. Kajti eventuelen poraz in Hajdukova zmaga proti Hašku, bi Hajduka prav tesno priključila BSKu ,ki ima poleg tega že eno tekmo več in igra še s Hajdukom — v Splitu! Po papirnati formi je sicer BSK favorit, toda igra v — Zagrebu! V Beogradu je Concordia o priliki prvega srečanja podlegla z 0:2.

Hajduk ima vzeti revanšo za svoj poraz v Zagrebu — svoj prvi poraz! — v razmerju 0:1. Njegovo stališče je brez dvoma mnogo lažje od BSKovega, toda zgodilo se je že parkrat, da je moral Hajduk tudi na svojih tleh kloniti. Ne sicer pred Haškom, toda zakaj ne bi zagrebški akademiki stremeli za tem zapeljivim ciljem? V ostalem se vse šanse pripisujejo Hajduku in bi bil njegov poraz prvovrstna senzacija.

Niti Hašk niti Concordia si ne moreta z eventuelnima zmagama trenotno mnogo pomagati, pač pa bi si svoja položaja v prvenstvu jako okrepila.

V Beogradu ima BASK opravka z osiječko Slavijo. Ne pretiravamo preveč, če pripišemo vnaprej Basku obe točki, kar ga bo bržčas vrglo vsaj začasno na tretje mesto v tablici. Nasprotno pa je Slavija s svojimi šestimi točkami na koncu tabele neizbežno zapisana izpadu iz lige. Ta tekma torej ne bo vzbudila prevelikega zanimanja.

Tembolj pa nas zanima ljubljanski dogodek. K nam prihajajo Sarajevčani, ki so že na lastnih tleh podlegli našemu ligašu. 2:1 se je glasil tedanji rezultat, prva zmaga našega ligaša na tujih tleh. Kakšen bo danes? Sarajevčani so se za to tekmo specielno pripravili, hoteli bi s protiudarcem parirati pomladno nezgodo. Poleg tega čepi Slavija z desetimi pikami na nevarnem devetem mestu v tablici, iz katerega se bo le s težavo premaknila. In če se premakne, potem le pod pogojem, da prehiti prav naše moštvo. Če pa naši odnesejo obe piki, potem so za Slavijo že skoro nedosegljivi. V tej okolnosti tiči ves čar današnjega srečanja, pričakovati je torej zares ostre borbe.

Včerajšnje »Vreme« napoveduje zmago Primorja. V svojem komentarju k današnjim tekmam pravi pod naslovom »Primorje pred novimi točkami«: Borbeno ljubljansko Primorje, ki je minule nedelje s svojo veliko in lepo zmago nad novosadsko Vojvodino uprizorilo veliko senzacijo, sprejema v obiske sarajevsko Slavijo, ki jo je v »Šeher-gradu« porazilo z 2:1. Vse kaže, da si bo spričo zadnjih rezultatov obeh protivnikov Primorje tudi v revanši vzelo obe piki, s čimer bo definitivno konsolidiralo svoj položaj in si zagotovilo obstanek v nacionalni ligi.

Tako mnenje — pozno sicer — je zelo laskavo za našega ligaša, toda ne sme nas zazibati v brezskrbnost. V danih okolnostih bo zahtevala bitka jakih živcev in je vprašanje, če bodo naši fantje vzdržali še ta napor po veliki preizkušnji v Novem Sadu. Moštvo nastopi v isti postavi kot proti Vojvodini. Tekmo sodi inž. Mika Popović, ki ga v Ljubljani radi gledamo pri delu.

Prva predtekma bo ob 13.45 Primorje I. : Korotan I., druga Primorje jun. II. : Korotan jun. ob 15. Ta bo zlasti zanimiva, ker razpolaga Primorje z izbornim pomladkom. Glavna tekma Primorje : Slavija prične ob 16. uri .

*

Prodaja vstopnic za ligino tekmo Slavija : Primorje. Za današnjo ligino tekmo se dobe vstopnice (sedeži in stojišča) že dopoldne od 10. do 12. v kavarni »Emona«. Apeliramo na občinstvo, da si nabavi vstopnice že prej, ker se s tem izogne navalu pri blagajnah.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje s seje p. o. dne 13. IX. 1933)

Odobrita se prijateljski tekmi Maribor : Atletik SK 17. t. m. v Celju in SK Rapid : SK Olimp 17. t. m. v Celju.

Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa za TSK Slovan Kolarič Ervin, za Bratstvo, Jesenice Činkovič Joze, Mlakar Janko, Kozjek Vinko, za Javornik, Rakek: Strohsack Vladimir, za Hermes, Ljubljana Ninkovič Jovan; s pravom nastopa 23. septembra za TSK Slovan Ferkov Anton, Zemljič Anton, za Bratstvo Thuma Slavko, za Slogo, Loke pri Zagorju Štern Robert, Štern Bartol, Benegalja Alojzij, Bučar Stefan, Primar Ivan, za SK Domžale Zabret Miha, Ručman Avgust, Zule Ivan, za Mars, Ljubljana Humar Ivan, za Gradjanski SK, Čakovec Bujanič Stjepan, Slama Franjo, Istvanović Florjan, Majetič Stjepan, Nemeth Mirko, Mesarič Ljudevit Mayercsak Vladimir, za Savo, Sevnica Gliha Anton; s pravom nastopa 23. septembra t. l. za mednarodne, 13. decembra za prijateljske in 13. marca 1934 za prvenstvene tekme se verificira za Slogo, Loke pri Zagorju Palčič Hinko.

Zavrne se verifikacija igralcev Sigulina Marjana, Jemšaca Josipa in Ruščukliča Djordja za SK Železničar, Maribor, ker ni priložena predpisana pristojbina, nadalje verifikacija igralca Šebeka Karola za SK Bratstvo, ker manjka tretja slika. Igralec Ščurić Stjepan bo verificiran za Gradjanski SK, Čakovec, čim prejme LNP odjavnico od ZNP Zagreb. Čitajo se za SK Delavec, Hrastnik Ramšak Joško, Kosi Ivan, Pogačnik Ernest. Popravlja se verifikacija igralca Jenko Gabrijela za Svobodo, Vič tako, da ima pravo takojšnjega nastopa za vse tekme.

Vzame se na znanje sporazum med SK Železničar, Maribor in Čakovečkim SK, da odigrata prvenstveno tekmo, določeno za 15. oktobra t. l. v Mariboru, 24. t. m. v Mariboru, in sporazum med Svobodo, Maribor in Muro, Murska Sobota, da odigrasta prvenstveno tekmo 17. t. m. v Mariboru.

Vzamejo se na znanje izžrebani pari in termini prvenstvenih tekem MO Celje, ki so: 17. 9. Šoštanj : Jugoslavija, 1. 10. Atletik SK : Olimp, 1. 10. Šoštanj : Laško, 8. 10. Šoštanj : Atletik SK, 15. 10. Olimp : Šoštanj, 22.10. Jugoslavija : Laško, 29. 10. Atletik SK : Laško, 5. 11. Olimp : Jugoslavija, 12. 11. Olimp : Laško, 19. 11. Atletik SK : Jugoslavija. Izžrebani pari prvenstvenih tekem MO Maribor se bodo objavili, čim sporoči MO tudi termine.

Določijo se pari in termini prvenstvenih tekem gorenjsko - notranjskega okrožja: 17. 9. Javornik : Korotan na Rakeku, 24. 9. Bratstvo : Korotan na Jesenicah, 1. 10. Bratstvo : Javornik na Jesenicah, 8. 10. Korotan : Javornik v Kranju, 15. 10. Javornik : Bratstvo na Rakeku, 22. 10. Korotan : Bratstvo v Kranju.

Vzame se na znanje: zapisnik MO Celje od 4. t. m., zapisnika MO Maribor od 4. in 11. t. m., zapisnik MO Trbovlje od 11. t. m., nadalje dopis SK Železničar, Maribor od 4. t. m., dopis Gradjanskega SK, Čakovec od 6 t. m., dopisa Bratstvo, Jesenice št. 237-33, od 8 t. m. in dopis št. 247-33 od 13. t. m., dopis SK Maribora št. 181-33 od 10 t m., dopis Jugoslavije, Celje od 11. t. m., dopis Elana, Novo mesto od 11. t. m., dopis ZNP, Zagreb, br. 132-33-34 in dopis br. 139-33-34, oba od 9. t. m., dopis BLP, Beograd, br. 3706 od 2. t. m., dopis Svobode Maribor od 9. t. m., dopis Korotana, Ljubljana št. 65-33 od 13. t. m., dopis Hermesa, Ljubljana št. 98-33 od 13. t. m.

Dalje sledi.

*

Medklubski odbor LNP v Celju (Službeno). Za jesensko prvenstveno sezono so bili te dni izžrebani pari in provizorično določeni datumi. V primeru, da ostane SK Celje v podsavezni ligi, se bodo nekateri termini spremenili, ker so v tem primeru določene tri tekme podsavezne lige za Celje. Če pa izpade, bodo pari za SK Celje izžrebani naknadno in bo razpored tekem na novo določen. Prvo imenovani klubi volijo igrišča in imajo režijo. Vrstni red prvenstvenih tekem je naslednji: 17. 9. Šoštanj : Jugoslavija, 24. 9. Atletik : Olimp, 1. 10. Šoštanj : Laško, 8. 10. Šoštanj : Atletiki, 15. 10. Olimp : Šoštanj, 22. 10 Jugoslavija : Laško, 29. 10. Atletiki : Laško, 5. 11. Olimp : Jugoslavija, 12. 11 Olimp : Laško, 19. 11. Atletiki : Jugoslavija. Prvoimenovani klubi morajo pravočasno skrbeti za vstopnice. Klubi iz Celja morajo za vsako prvenstveno tekmo določiti po tri starejše energične reditelje in po enega stranskega sodnika.

Službene objave Sekcije Zbora nogometnih sodnikov

(Iz seje upr. odbora dne 2. sept. 1933.)

Redna glavna skupščina Sekcije se odgodi na željo zunanjih članov na nedeljo, 24. t. m. ob 10. dopoldne v kavarni »Emona«, damski salon.

Klubi se obveščajo, da je treba reklamacije glede delegiranja sodnikov nasloviti na LNP in ne na Sekcijo, ker je Odbor za delegiranje sodnikov podsavezni odbor, na čigar poslovanje Sekcija nima merodajnega vpliva in zanj ne odgovarja.

Na redni glavni skupščini LNP dne 13. avgusta so nekateri delegati na zelo neobjektiven način kritizirali delovanje Sekcije, ZNS in zadnje savezne sodniške izpite. Netočni in tendenciozni odstavki glede na Sekcijo so bili celo v oficielnih referatih prejšnje podsavezne uprave. Ker Sekcija po pravilih JNS nima pravice prisostvovati podsavezni skupščini in zato ni mogla na mestu korigirati izvajanj, se obrača s posebno okrožnico do vseh klubov LNP. Obenem bo Sekcija reagirala na napade ljubljanskega dopisnika M. K. v zagrebškem »Sportskem listu«. V zvezi s tem upr. odbor Sekcije v imenu ZNS odločno zavrača očitek, da ZNS in njegovi organi delujejo proti interesom nogometnega sporta. Nasprotno, upr. odbor more glede Sekcije Ljubljana konstatirati, da je bilo njeno delovanje vedno v intencijah pravil, tako da ZNS in JNS, katerima je Sekcija za svoje delovanje odgovorna nista imela nikoli povoda pozivati jo na odgovor. Glede napetih odnošajev z LNP ter glede razmer v podsaveznih odborih za delegiranje in kaznovanje sodnikov je Sekcija že večkrat izjavila, da je vedno pripravljena podvreči se objektivni preiskavi, katera stran je kriva obstoječega stanja. Nedavno je predlagal JNS zoper ZNS, naj dožene to mešana komisija JNS in ZNS in Sekcija samo obžaluje, da se predlog ZNS doslej ni izvršil. Sekciji bi bila dobrodošla tudi intervencija ministrstva za telesno vzgojo naroda — o kateri se je govorilo na podsavezni skupščini — ako bi se s tem normalizirale naše sportne prilike. Sekcija obžaluje, da zadene tolikrat na neuvidevnost in nerazumevanje za težavne naloge sodnikov ravno pri činiteljih ,ki so po svojih funkcijah poklicani in dolžni v pozitivnem smislu poučno vplivati tako na aktivne sportnike kakor na sportno publiko. Upravni odbor je prepričan, da je za resničen napredek našega nogometa neobhodno potrebno, da vsi merodajni činitelji najtesneje sodelujejo s sodniki in njihovo organizacijo — kakor se godi to povsod v inozemstvu, pa tudi n. pr. pri zagreb. NP in raznih drugih na višku svojih nalog stoječih naših podsavezih — zlasti pa da temeljito revidira svoje stališče do Sekcije in do sodnikov sploh uprava LNP, v kateri — menda edini med 11 podsavezi v državi — že dolgo ni niti enega strokovno kvalificiranega sportnega delavca — sodnika.

ZNS je objavil naslednji principielni sklep: »Ako se pripeti, da nastopi kako moštvo v enakem dresu kakor je določen za sodnike, mora seveda sodnik zamenjati svoj dres. Sicer pa se sodniki vnovič pozivajo, da nastopajo v predpisani opremi.« Znaki ZNS za drese so izdelani in jih dobe člani po 10 Din pri tajniku in poverjenikih Sekcije. Od 24. t. m. morajo vsi stalni in začasni savezni sodniki nositi na dresu ta znak.

Sodniški kandidati se vnovič pozivajo v smislu službene objave z dne 18. avgusta t. l., da predlože do 25. t. m. Sekciji predpisano prijavo za savezni sodniški izpit, sicer ne bodo več vpoštevani pri delegiranju. Tiskovine se dobe pri poverjeništvih oz. tajniku Sekcije (naslov: Sekcija ZNS, Ljubljana, kavarna »Evropa«). Stari kandidati, ki so bili že na izpitih dne 24. julija t. l., morejo plačati takso kasneje, ko bo znan termin novih izpitov, morebitni novi kandidati pa morajo poslati takso 100 Din obenem s prijavo.

Dopust do 20. t. m. za sojenje tekem je dovoljen ss. gg. Zupanu in Jordanu. Na znanje se vzame izstop ss. g. Mohorka iz ZNS. Pozivajo se člani, da tekom treh dni vrnejo tajniku Sekcije izposojene strokovne knjige in liste. Tajnik: Deržaj, l. r.

*

Poverjeništvo sekcije zbora nogometnih sodnikov v Celju. 18. t. m. ob 20. obvezen sestanek vseh saveznih sodnikov in sodniških pripravnikov v hotelu »Hubertusu« v Celju.

V Litiji bo danes ob 15.30 tekma med SK Litijo in old-boyi ljubljanske Ilirije.

Današnji nogomet v Celju. Na igrišču pri »Skalni kleti« bo ob 10.30 prijateljska tekma med ISSK Mariborom in celjskimi Atletiki, ob 14.30 istotam tekma med rezervama Olimpa in Atletikov, ob 16. pa prva tekma za prvenstvo celjskega okrožja med Jugoslavijo in Šoštanjem. Dopoldansko prijateljsko in popoldansko prvenstveno tekmo bo sodil g. Oberlindner iz Laškega.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Za blagajniško službo se naprošajo, da pridejo na igrišče ob 14.30 gg.: Stiglic, Šketelj ml., ob 15.30 gg.: Sancin, Jugovec, ob 16.30: gg.: dr. Köstl, Gostiša. Vrhovni reditelj g. Goričan, in reditelji gg.: Kriše, Škrabar, Rakič, Klančnik, Erbežnik, Fuchs, Grzetič, Batič, Lovrač, Grodnik naj pridejo na igrišče ob 13.15. Ob istem času igrači: Logar, Ulaga, Bervar, Sternad, Baum, Pišek II, Boncelj II, Pupo, Calleari, Terček, Svetic III, Petrič, Sovinc.

SK Ilirija — old boys. Odhod v Litijo je danes ob 13.55. Opremo je dvigniti v garderobi na igrišču. — Sabljaška sekcija ima namen otvoriti ob zadostnem številu reflektantov začetniški floretski tečaj za dame in gospode. Prijave sprejema do 25. t. m. tajnik M. Kodrič, Poštni predal 376, telefon 22-60.

SK Grafika. Igralci določeni za tekmo na Jesenicah morajo biti danes ob 11.30 na gl. kolodvoru.

Občni zbor SK Slavije bo v ponedeljek 18. t. m. ob 20. v posebni sobi restavracije »Slon«. Odbor vabi članstvo k polnoštevilni udeležbi.

Zadnje slovo Georga Königa

Ljubljana, 16. septembra.

Hladno sobotno jutro. Pred mrtvašnico pri Sv. Križu stoji majhna gruča ljudi, ki strme žalostno predse. Na rosni travi je kup cvetja. V mrtvašnici je krsta ponesrečenega tujega državljana sama, pričakuje blagoslova. Zbrani so predstavniki ljubljanske nemške cerkvene občine s kuratorjem g. Brandtom na čelu. Navzoče so razne naše in nemške dame.

Evangelski pastor g. Franz Mörgenthaler je pričel malo po osmi uri s cerkvenim obredom. V svojem spominskem nagovoru je poveličeval pokojnikovo življenje, govoril o minljivosti tega sveta, nato pa blagoslovil krsto. Ni bilo človeka, ki ob tej tihi svečanosti ne bi imel rosnih oči. A dasi je bil ta pogreb najbolj skromen, je bil prav v tej skromnosti v grobni tišini pokopališča tako človeški, da je bilo šele tu čutiti vso grozo smrti in veličino življenja.

Po obredu so krsto naložili na avto mestnega pogrebnega zavoda, jo pokrili s šopki in venci in zaprli voz, ki je zemske ostanke nesrečnega Königa prepeljal na kolodvor. Vagon je bil že pripravljen, listine v redu. Brez posebnih ceremonij so krsto prenesli z avtomobila v železniški voz.

Tačas se je na peronu zbrala precej velika množica ljudi, ki se je nemo poslavljala od mrtvega prijatelja naše zemlje. Beograjski brzovlak je imel 25 minut zamude. Namesto ob 10.02, se je vlak premaknil proti Jesenicam šele ob 10.30. Krsto spremlja pooblaščenec Königove rodbine g. Stein. V Nürnberg prispe ob pol dveh po polnoči.

Pred odhodom je g. Stein izrazil navzočim zastopnikom tiska iskreno priznanje vsem, ki so mu kakorkoli pomagali glede prevoza pokojnika. Poudarjal je zlasti, dobrosrčnost našega ljudstva. Ljubljana mu je zelo prirastla k srcu.

Danes, v nedeljo pokopljejo Georga Königa v Nürnbergu. Jugoslovensko mejo je prestopil dne 10. septembra vesel in poln nad, z željo da ugleda naše morje. Ni mu bilo dano. Le dva dni je sijalo nanj jugoslovensko solnce, potem ga je pa v meglenem jutru 12. septembra doletela nenadna smrt. — Vrlemu mladeniču bodi zemlja lahka!

Dobrodelna pomoč „Jutrove“ zavarovalnine

Zopet je bilo izplačanih dvakrat po 10.000 Din

Z nezgodnim zavarovanjem svojih naročnikov je »Jutro« storilo že mnogo dobrega, ker so dobili svojci ponesrečenih naročnikov pomoč v veliki, nepričakovani sili. Nihče ne ve, kje in kdaj ga čaka nesreča, vsem pa služi najboljše tako zavarovanje, pri katerem ni treba misliti na razne roke, stopnje in formalnosti. Mnoge sploh zelo ovira vsako obvezno odplačevanje za nekaj, kar si niti ne želijo doseči. Ko pa je v naročnini potrebnega dnevnega lista tudi zavarovanje, si boljše priprave na nesrečo, ki jo morda usoda pripravlja, res ni mogoče misliti. Z naročnino plačujemo nekaj, kar nam je vsak dan potrebno in dobrodošlo, namreč svoj dnevnik, in je tako zavarovalnina v primeru nesreče res najizdatnejša pomoč, ki ni zahtevala prej prav nobene žrtve in skrbi. V mnogoštevilnih primerih se je že izkazala ta pomoč in vsi, ki so jo bili deležni, so se zahvaljevali »Jutru«, ki jo je uvedlo. Blagodejna pomoč je odvisna samo od naročnikovih obveznosti, ki pa jih naročnikom nalagajo tudi oni listi, ki se ne brigajo za njihovo usodo. Dovolj zgovorni o vsem tem sta tudi naslednji javni zahvali:

Moj pokojni soprog g. inž. **Jože Mihevc** je bil kot naročnik »Jutra« zavarovan za primer smrti po nezgodi za 10 tisoč dinarjev. Dne 10. julija letos je padel v Drvarju kot žrtev svojega poklica, ustreljen od nekega delavca podjetja »Šipad«. Zavarovalnica »**Triglav**« mi je takoj po ureditvi vseh formalnosti izplačala gornji znesek, zaradi česar se ji kar najlepše zahvaljujem ter jo vsakomur toplo priporočam. Posebna zahvala pa velja upravi »Jutra«, ki je za svoje naročnike uvedla zavarovanje.

Ljubljana, 16. septembra 1933.

Rada Mihevc.

*

Kot »Jutrov« naročnik je bil moj tragično preminil soprog **Marko Banda** pri zavarovalnici »Triglav« zavarovan proti nezgodam. Po predložitvi listin mi je zavarovalnica »Triglav« takoj izplačala zavarovalnino brez vsakih zadržkov, zakar ji izrekam posebno zahvalo.

Pripominjam, da se je nezgoda pripetila 14. dan, ko je bila pogodba še v veljavi ter pozivam vse naročnike »Jutra«, da pravočasno plačujejo naročnino, ker nihče ne ve, kdaj ga čaka nesreča.

Ljubljana, v septembru 1933.

Zofija Banda.

Rekord najstarejšega aktivnega člana SPD

83 letni Josip Vidmar je v 8 dneh prehodil ogromno pot

Težko, da bi imela naša planinska društva starejšega aktivnega člana, kakor je 83-letni upokojeni poštni ravnatelj g. Janko **Vidmar** v Ljubljani. Najbrž pa tudi drugod ne bo najti turista, ki bi v tolikih letih še napravil ture, kakršne zmore g. Vidmar.

V svoji lepi starosti še vsako leto z mladeniško prožnostjo poseča naše planine od Šmarne gore do Triglava, navadno sam, po raznih potih. Dostikrat jo kar peš mahne iz

Ljubljane na Triglav in nazaj po različnih ovinkih. Letošnja njegova pot na Triglav pa je gotovo rekord, po katerem se g. Vidmar lahko meri z najboljšimi turisti mladih let. **Hodil je osem dni in je bil v tem času na nogah 90 ur.** Le spremljajte ga na zemljevidu!

Prvi dan, 17. avgusta, se je odpeljal z vlakom v Kamnik potem pa jo je mahnil čez Črni Graben, Podvolovjek, v Luče in Solčavo, kjer je prenočil. Drugi dan je krenil v Logarsko dolino, kjer se je okrepčal pri nekem Turku, ki je pod svojim šotorom na kraju doline kuhal turško kavo. Krenil je mimo slapa Rinke na Okrešelj, do Frischaufovega doma, kjer se je malo odpočil, po kosilu pa je nadaljeval pot čez Savinjsko sedlo skozi nevarno žrelo do Češke koče. Tam je prenočeval v družbi dveh turistov iz Kranja. Tretji dan ga je vodila pot čez Štulerjevo planino, na Jezersko in dalje do Kokre, kjer je obedoval v gostilni pri Kanonirju. Po kosilu je krenil skozi vas Podlog pa slabo markirani poštni poti za Storžcem v Lom in Tržič, kamor je prispel že v mraku in se podal na prenočišče v Lončarjev hotel. Četrti dan jo je ubral do Sv. Ane na Ljubelju, od tam pa na Zelenico, kjer je naletel na večje število romarjev, koroških Slovencev, ki so prepevali prav lepe narodne pesmi. Od koče na Zelenici je šel čez Žirovnico do Jesenic, od tam pa z železnico do Mojstrane, kjer je prenočil.

Peti dan se je odpravil čez Kot na Triglav, a je hodil komaj tri ure, ko ga je zajela najprej gosta megla, potem pa močan dež, da se je moral vrniti v Mojstrano. Med potjo je vedril dve uri v neki drvarski koči. Ko se je popoldne zvedrilo je šel v Vrata do Aljaževega doma, kjer je prenočil. Šesti dan zjutraj je bilo vreme nezanesljivo, ubral pa jo je vendarle v prijetni turistovski družbi (iz Ljubljane) po Tominškovi poti proti Triglavu. Družbo je po triurni hoji zajela huda ploha s točo. Do Staničeve koče so prišli premočeni do kože. To je bilo tem hujše, ker je med, nevihto brila mrzla sapa. Da se ni nihče prehladil ali si nakopal še kaj hujšega, se morajo zahvaliti oskrbnici koče, ki jim je postregla z vročim čajem ter jim nudila tudi priložnost, da so si temeljito posušili obleko. Čez noč je zapadlo precej snega in temperatura je zdrknila pod ničlo. Jutro sedmega dne je bilo jasno in mrzlo. Od Staničeve koče so šli po snegu čez Rž na Kredarico. Žica in klini so bili poledeneli, kajti vlekel je mrzel veter. Na Kredarici se je ločil od prijetne družbe, ki je krenila proti Aleksandrovemu domu, on sam, pa jo je mahal čez Velo polje, mimo Vodnikove koče in čez Uskovnico v Bohinjsko Bistrico, kjer je prenočil. Zadnji dan, 24. avgusta, je krenil peš na Bled, Ribno, Radovljico in na Brezje, od tam pa na Otoče, odkoder se je z vlakom zadovoljen vrnil v Ljubljano.

Po enodnevnem odmoru in raznih opravkih jo je spet mahnil za več dni na drugo stran čez hribe in doline...

Nova elektrarna pri Sv. Ani nad Tržičem

se prav veselo gradi. Dela pri novi strugi Mošenika so v glavnem že končana in struga zbetonirana. Gradbeno podjetje inž. Dedek je v polni meri storilo svojo dolžnost nasproti domačemu kraju in zaposlilo čez poletje skoro vse tržiške brezposelne delavce. Naša slika prikazuje etapo kopanja nove struge in odvodnega ka-

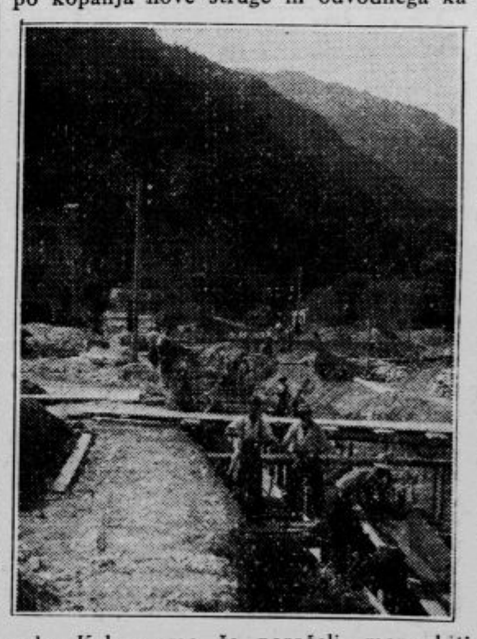

nala. Kakor smo že poročali, mora biti nova elektrarna do konca januarja 1933 v obratu in to bo tudi gotovo, saj ni bila gradnja skoro noben dan ovirana od vremenskih neprilik. Sedaj dela pri elektrarni okroglo 150 delavcev.

Tisoč primerov tihotapstva, 487 tihotapcev kaznovanih

Subotica, 15. septembra.

Subotiška finančna kontrola je izdelala statistiko o uspehih pri preprečavanju tobačnega tihotapstva, ki se je v povojnih letih v teh krajih silno razpaslo. Tihotapci so bili tam sicer že pred vojno, a so bili to le redkejši primeri in tihotapile so se le manjše količine. V zadnjih letih pa se vkljub nevarnosti in strogi kazni bavi s tihotapstvom vedno več ljudi in po nekod tudi cele družine. Največ tihotapcev je v vasi Telečki, kjer bo težko najti družino, ki ne bi imela dohodkov od tihotapstva. Tekom let in v borbi s tolikimi nevarnostmi so postali tihotapci silno spretni in iznajdljivi. Poleg tega pa so nenavadno smeli, naravnost junaški.

Ker je Subotica po razmejitvi postala obmejno mesto, je tu tudi torišče mnogoštevilnih tihotapcev iz inozemstva. Sprva je bil tujim tihotapcem mestni okoliš pravi eldorado, finančni organi pa so postali tako energični, strogi in iznajdljivi, da se tihotapci ogibljejo Subotice v kolikor mogoče velikih ovinkih. Po statistiki subotiške finančne straže, ki ima v svojem delokrogu največji del nekdanje Bačke, se da razumeti in oceniti vsa žilavost in iznajdljivost obeh taborov: tihotapskega in finančnega. Finančna straža je organizirala poseben oddelek proti tihotapstvu s tobakom. Ta oddelek je tekom leta vodil preiskave v tisoč primerih, kaznoval pa je z globami in zapori 487 tihotapcev. V sami Subotici so zalotili 206 tihotapcev, ostale pa po vaseh in največ od njih, kakor vsako leto, v Telečki. Zasačenim tihotapcem so zaplenili 3116 kg tobaka, na treh mestih pa so odkrili prave tobačne plantaže. Poleg tobaka so zaplenili tudi velike množine cigaretnega papirja, vžigalnikov in preko meje donešenih vžigalic.

UDELEŽITE SE DANAŠNJIH SEPTEMBRSKIH SVEČANOSTI

Kraljestvo mode

Pariška moda

Pariški modni umetniki znajo izvrstno uveljaviti svoje ideje, kajti nadarjeni so ne samo v modni umetnosti, temveč tudi v reklami za svoja najnovejša dela. Izkušnja pa uči, da se občinstvo najbolj zanima za kako novost, če smo krog te novosti znali ustvariti ozračje neizvestnosti in napetega pričakovanja. Za tako »atmosfero« pa je v Parizu vedno dobro poskrbljeno!

Tako se ob pričetku sezone vsaka modna novost skrbno čuva, vodilni modni saloni se obdajajo s kopreno molčečnosti, ki gre tako daleč, da se vsi nastavljenci — od prvega risarja pa do zadnje prodajalke — zavedajo dolžnosti popolnega molka o tej stvari. In gorje onemu, ki bi molčečnost prekršil!

Tako so prve modne revije velikih modnih hiš prave senzacije, obisk pa je dovoljen le proti vstopnici s polnim imenom, ki vsebuje tudi obvezo za nakup. Tako se vodilni modni saloni ščitijo pred modnimi vohuni in »nekupovalci«! Da upravičijo take »ukrepe«, morajo pariški modni saloni prinesti res nenavadno posrečene modele. Letošnji obiskovalci jesenkih modnih revij kar ne morejo prehvaliti novih kolekcij. Oglejmo si jih nekoliko še mi!

Seveda se moramo žal omejiti le na nekaj modelov, ki pa so izmed najbolj značilnih za novo pariško modo in ki bodo odločilno vplivali na smernice svetovne mode.

Pričnimo s salonom Gabrijele Chanel, ki že nekaj let sem zavzema vodilno mesto na polju mode in ki nas letos preseneča s fantazijo svoje kolekcije. Mnoga značilna, v lastnih tvornicah izdelana »Chanel« tvoriva in objestni mali pernati klobučki so najbolj izraziti komadi te kolekcije. Tudi kombinacija raznih tvoriv je pri Chanelu jako učinkovita. Kot primer nam služi črna večerna obleka z rokavi in široko volano iz organdija na krilu, in sicer v obliki »lotosove cvetlice« (srednja skica zgoraj).

Philippe & Gaston se posebno odlikuje po učinkovitem okrasju. Ker ima ta tvrdka mednaroden sloves v krzneni modi, ni čuda, da posveča posebno pozornost krznenemu okrasju. Ona je prva vpeljala v modo opičje kože, iz katerih sestoji črn plašč, ki ga predstavlja naša druga skica v zgornji vrsti.

Tudi Lucile Paray zametuje »talmi« učinke. Njena kolekcija sestoji iz razkošnih baršunov in lakastih svil, dragocena posebnost so črne lakirane svile s finimi zlatimi ornamenti v kitajskem slogu. Prav tako dragocene so krznene opreme na plaščih. Z nercom podloženi plašč pešćene barve je tudi na vnanji strani okrašen z istim krznom, in sicer tako, da sestoje rokavi in gornji del života iz nerca (zadnja skica spodaj).

Kolekcija »Agnes« odkriva največ ženske ljubkosti. Najljubše poglavje te izrazito pariške modne umetnice so popoldanske in večerne obleke, z eno besedo »la grande tenue«. Toalete iz lakaste svile, kombinirane s povoščenimi čipkami so najlepši komadi te kolekcije. Umetnina je tudi črn večerni plašč iz svilenega baršuna z nenavadnimi rokavi iz belega transparenta, ki so ob ramah obrobljeni z belo lisico (prva skica levo).

Marcel Rochas je novi Poiret. On je bil prvi, ki je izumil linijo razširjenih ramen. Njegova kolekcija je zakladnica za one, ki iščejo nenavadno. Progast plašč, ki je na rokavih opremljen z romboidnimi krznenimi ploščami iz perzijanca in z enakim mufom ter kravato nam služi kot značilen primer Rochasove nove linije.

Vsaka ugledna pariška modna tvrdka ima svojo posebno noto. Bruyere se naslanja na modo prejšnjega stoletja, kar nam očito dokazuje plašč iz svetlega velurja, ki ima manšete in ovratnik iz istega tvoriva, nabranega v zanimive gube (leva skica spodaj).

Ljubki in specifično pariški so jesenski modeli od Leniefa. Poudarjajo otmeno noto in so vendar mladostni, to pa je ono, česar si želijo elegantne ženske vsega sveta. Posebno pozornost zasluži nova vrsta »fregoli «obleke, ker je to pot izpreminjanje še bolj enostavno, kakor navadno. Gre namreč za stopnjičasto obleko, pri kateri moremo zadnjo stopnjo odstraniti, tako da je obleka s stopnjo dolga, torej večerna, brez stopnje pa normalno dolga, torej popoldanska. Zadnja stopnja obleke je namreč našita na spodnje krilo, tako da je cela procedura kar najenostavnejša (predzadnja skica).

Najokusnejše toalete! **Modni atelje M. ŠARC**, Gajeva ulica. Od kraljeve banske uprave dovoljeno **učilišče** damskega krojaštva za dom in poklic. Prikrojevanje toalet. 10168

Schroll

Od leta 1813 odličen bel šifon.

Dvobarvnost

bomo ohranili tudi v jesenski modi. Obleko, izdelano iz enobarvnega tvoriva, poživimo z okrasjem iz kontrastnega tvoriva.

Naša skica nas pouči, kako naj si predstavljamo tako obleko, ki ima šal in pas iz drugačnega tvoriva. Tudi jesenske rokavice izdelamo iz istega blaga, prav tako torbico in zaponke na jesenskih čevljih.

Damam za zimo

nudimo največjo izbiro modernega krzna, kakor tudi krznenih izdelkov: boe, pelerine, mufe, jopice in plašče

L. ROT,
krznarstvo
LJUBLJANA,
Mestni trg štev. 5

Levstikova ulica na Vrtači

Sivi lasje dobe takoj svojo prvotno barvo z uporabo preparata »WIE VORHER«. Uporaba posebno enostavna, a učinek preseneča. — 1 steklenica Din 20 — S pošto pošilja Nobilior parfumerija, Zagreb, Ilica 34. 10016

Tudi naš pes

rabi določen prostor za hrano in prav nič ne bo težko, priučiti ga na novi red v gospodinjstvu. Tako novo »pasjo mizo« izdelamo iz deske, ki je v sredi izdolbena za krožnik, navpično nanjo pa je pritrjena stenska deska, ki prepreči, da bi se zid umazal s kostmi in hrano, medtem ko pes je. Deska je iz naravnega lesa, ali pa je prelakirana. Na vrh navpične deske pritrdimo izrezljano pasjo podobo, ki seveda predstavlja našega ljubljenca.

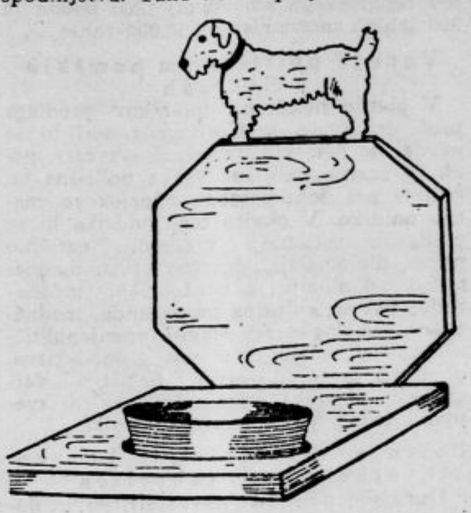

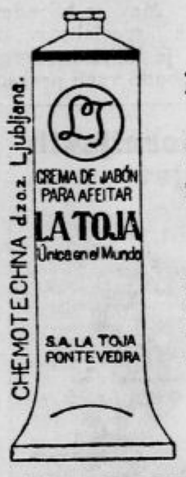

Krema „LA TOJA“ za raziranje

Edinstvena na svetu, kajti le ona vsebuje učinkovite soli iz zdravilnih term otoka La Toja v Španiji.

Zdravniška posvetovalnica

M. A. Abscesi so gnojne, navadne podkožne otekline. Predstavljajo obrambno sredstvo telesa proti tujim telescem, ki so vdrli v organizem. Ta telesca so lahko mala nevidljiva bitja (bacili) ali pa mrtvi, tudi večji predmeti, n. pr. trn. Pri vstopu takih nezaželjenih gostov v telo jih skuša telo odstraniti s tem, da v okolici telesca poveča število belih krvnih teles in množina vseh teh je gnoj, s katerim skuša telo neprijatelja izprati. Stremljenje narave moramo torej samo podpirati s tem, da pospešimo gnojenje s toplimi obkladki itd., da »tur dozori« kakor pravi narod. Do abscesov torej pride po navadi zaradi infekcije skozi kožo, zato je glavni pogoj, da se jih očuvamo, skrajna čistost. Bolj redki so notranji abscesi, n. pr. v pljučah, kateri nastanejo zaradi notranje infekcije. So pa tudi mali abscesi (furunkuli), ki nastanejo zaradi nepravilne prehrane ali pa pri gotovih boleznih n. pr. pri sladkorni bolezni. **Nadloga.** Izpuščaj, ki se vam pojavi spomladi in jeseni in ki je večkrat v zvezi z nabreklostjo na obrazu in rokah, spada v tako zvane alergične bolezni, kojih vzrok še ni docela pojasnjen. To so notranje bolezni v zvezi s prehrano ali pa konstitucijo. Notranjo vam priporočamo kalcium, proti srbenju pa vnanje mentolov špirit. — **R. A. v S. J.** Rjavkasto pego, ki vam je ostala na ustnicah po krasti, poskusite odpraviti z vodikovim superoksidom, če pa ne bi šlo, pa po elektrolizi v kakem kozmetičnem zavodu. — **M. H.** Prav verjetno je, da se vam je Bazedowova bolezen po operaciji slepiča, ki pa je bila neobhodno potrebna, poslabšala. Če vam je višinski zrak tako dobro pomagal, bi bilo seveda najbolje, če nekaj let bivate v taki višini, mogoče se da tudi vaša služba tako urediti. Če pa ne, pa poskusite z notranjimi zdravili, ki vam jih pa mora predpisati zdravnik, ki vas stalno nadzoruje. Varujte se razburjenja ter skrbite za duševni in telesni mir. Uživajte krepko hrano, pa ne preveč slaščic. Dobre so oglijkove kopelji in obkladki na srce in vrat. V skrajnem primeru pa pride v poštev operacija.

Nova krvna bolezen

Na Aalandskih otokih so odkrili novo krvno bolezen, ki je podedljiva in nastopa najbolj v pubertetnih ter »nevarnih« letih. Na koži, sluznicah, v nosu in dlesnih se pojavljajo skorbutu podobna obolenja in dolgotrajne krvavitve.

Bolezen sliči nekoliko znani hemofiliji, samo da kaže kri povsem normalno sestavo. Našli pa so v njej veliko število večjih ploščic, ki so težko lepljive, tako da razlagajo ž njimi pojav trdovratnega krvavenja.

Živi mrtvec

Iz Szentesa na Madžarskem poročajo, da se je nenadoma pojavil med ljudmi za časa vlade Bele Kuna ugrabljeni čevljarski pomočnik Emerik Hanak. Zaradi izginotja so ga oblasti proglasile za mrtvega, njegova žena pa se je omožila z njegovim bratom.

Hanak, ki je zdaj s svojim povratkom osupnil vse ljudi, zahteva, da se zakon njegove žene z njegovim bratom razveljavi. Temu pa se protivi njegova žena, ki pravi, da je sam zakrivil to, kar se je zgodilo, ker se ni tako dolgo javil. Žena vztraja pri tem, da ostane v veljavi njen zakon z moževim bratom.

Radio

Nedelja, 17. septembra

LJUBLJANA 8.15: Poročila. — 8.30: Gimnastika. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Gledališče kot umetnost. — 10.30: Ročno in umsko delo. — 11: Radio orkester: operna ura. — 12.: Čas, plošče. — 15: Kmetijska ura. — 15.30: Slovenske narodne v duetu pojeta gg. Gostič in M. Rus. — 15.30: Komedija »Extemporari«. — 17.30: Plošče. 20: Pesmi Indijancev Sev. Amerike, poje gdč. J. Perdanova, vmes angleška glasba na ploščah. — 21.30: Čas, poročila. — 21.45 Harmonika. — 22.30: Plošče.

BEOGRAD 12.05: Narodne pesmi. — 15: Orkester. — 16.30: Narodna glasba. — 19: Mešan program. — 22.30: Ciganska godba. — ZAGREB 12: Koncert na ploščah. 17: Godalni trio. — 20.30: Orkestralen in pevski koncert. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19.05: Komorna glasba. — 19.25: Prenos iz Brna. — 20: Dramski večer iz Bratislave. — 22.20: Plošče. — BRNO 19.05 Koncert iz Prage. — 19.25: Slušna igra. — 20: Prenos iz Bratislave. — VARŠAVA 17.15: Glasba s Podolja. — 20: Večer lahke glasbe. — 21: Igra. — 22: Plesna glasba. — DUNAJ 9: Orgle. — 12.40: Orkestralen koncert. — 15.30: Komorna glasba na kitare. — 17.20: Orkester. — 18.45: Impresionizem v glasbi. — 20.20: »Polet okrog sveta«. — 22: Barska muzika. — BERLIN 20.05: Operetni večer. — Plesna glasba. — KOENIGSBERG 20.10: Ves program iz Berlina. — MUELACKER 20: Orkestralen koncert operne glasbe. — 22.45: Plesna glasba iz Berlina. — BUDIMPEŠTA 19.30: Vojaška godba. — 21.10: Koncert orkestra in solistov. — 21.55: Lahka in plesna glasba. RIM 17.15: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.45: Večer španske glasbe. — Plesna glasba na ploščah.

Ponedeljek 18. septembra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Radio orkester. — 20: Prenos opere iz Beograda, vmes čas in poročila. —

BEOGRAD 16: Orkester. — 19.30: Plošče. — 20.30: Prenos opere iz gledališča. — Lahka glasba. — ZAGREB: 12.30: Plošče. 20.30: Prenos opere iz Beograda. — PRAGA 19.10: Godba na pihala. — 20.05: Prenos iz Brna. — 21.25: Razvoj klavirske sonate. — BRNO 19.10: Godba na pihala. 20.05: Iz veselega vojaškega življenja. — 21.25: Program iz Prage. — VARŠAVA 17.15: Komorna glasba. — 20: Operetni večer. — 22.45: Godba za ples. — DUNAJ 12: Opoldanski koncert. — 17.25: Koncert solistov — 19: Variacije. — 20.30: Glasba Bruna Granichstädtena. — 22.15: Plesna glasba na ploščah. — BERLIN 20.05: Slovo od poletja. — 21: Brahmsova komorna glasba. — 22.30: Nočni koncert iz Hamburga. — KOENIGSBERG 20.10: Koncert solistov. — 21.: Godalni trio. — MUEHLACKER 20: Literaren program. — 21.20: Pregled novih plošč. — 23 Nočni koncert iz Lipskega. — BUDIMPEŠTA 18.45: Klavirski koncert. — 20: Lahka glasba. — 21.30: Orkestralen koncert. — 23: Jazz. — RIM: 17.15: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.45 Mešan program.

Torek, 19. septembra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Radio orkester. — 20: Resnica in zmota o duševljenosti narave. — 20.30: Schumannove duete pojeta gdč. Korenčanova in g. Brandsteter. — 21.15: Radio orkester in radio jazz, vmes čas in poročila.

BEOGRAD 16: Narodne pesmi. — 20: Kompozicijski večer g. Reisserja. — 20.30: Klavirski koncert. — 21: Orkester. — Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Beethovnove simfonije na ploščah. — 22.40 Jazz. — PRAGA 19.10: Mešan program. 20.05: Veseloigra. — 20.50: Orkestralen koncert. — 22.15: Plošče. — BRNO: 19.10: Ves program iz Prage. — VARŠAVA 17.15 Koncert solistov. — 20: Orkestralen in pevski koncert. — 22.20: Plesna glasba. — DUNAJ 12: Orkester. — 17.05: Komorna glasba na harmonij. — 18.45: Lahka glasba. — 20.30: Koncert dunajskih filharmonikov. — 22.05: Lahka godba orkestra. — BERLIN 20.05: Wagnerjev večer. — 21: Spomin na skladatelja Webra. — Godba za ples. — KOENIGSBERG 20.05: Literaren program. — MUEHLACKER 20: Orkestralen koncert. — 22.40: Lahka glasba. BUDIMPEŠTA 17.30: Koncert ciganske kapele. — 20: Lahka godba. — 21.45: Orkester. — 23.15: Lahka in plesna glasba. —

Križaljka „Naš mali“

Vodoravno: 2. Klic na pomoč, 4. pesnitev, 5. predlog, 7. veznik, 9. grška črka, 10. prva črka abecede, 11. mesto v Italiji, 15. glavar samostana, 16. sestra (hrv.), 17. at, 19. da (it.), 20. otok na Jadranu, 24. dokmovanje, 26. ploščinska mera, 27. učenje, 29. osebni zaimek, 30. del voza, 31. grška črka, 32 ploščinska mera, 33. predlog, 35 igralna karta, 37. svojilni zaimek, 39. veznik.

Navpično: 1. nada, 2. svojilni zaimek, 3. pesniška oblika, 4. kraj na Švedskem, 6. pride po vojni, 8. del obraza, 11. padavina, 12 zopet (hrv.), 13. poljska cvetlica, 14. gora v Grčiji, 18 junakinja v Puccinijevi operi »Boheme«, 19. morska riba, 21. egiptsko božanstvo, 22. domača žival, 23. turški bojni klic, 25. igralna karta, 28. matematični pojem, 33 del voza, 34 vrsta drevja, 36. svojilni zaimek, 38. grška črka.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Z začetkom jeseni postaja tudi šahovski svet živahnejši. Vsi klubi čutijo novo življenje. Priprave so v teku za zimski turnir, večeri so daljši in zato šahu naklonjenejši, glave so spočite.

Ljubljanski šahovski klub si je že uredil pripravljalni turnir za semifinalno medmestno tekmo. V Zagrebu se bo vršila. Zaključni boj pa bo v Beogradu. Kakor znano, gre za klubsko prvenstvo v državi. To prvenstvo pa je seveda usojeno Ljubljani.

Kaj bodo naši mladi borci naredili iz te usojenosti, bo pokazal boj. Važno pa je, da se pripravljajo. Brez vaje je vsak šahist, tudi največji mojster, v resni borbi, zelo neokreten.

Naš savez ima bajé v mislih tudi mešan turnir. Vsi naši mojstri naj bi se ga udeležili, poleg njih pa naj bi stopili v areno tudi še drugi močni igralci. Turnir naj bi se vršil na Jadranu, spomladi.

Ideja je dobra. Ideja sama pa ne zadostuje. Udeleženci turnirja, tudi mešanega, morajo biti skrbno izbrani. Na to prvo zahtevo je treba zgodaj opozoriti prireditelje. Vsak nepotreben udeleženec bi seveda povečal stroške in trud.

Če bo turnir tako zasnovan kot je bil zadnji v Somboru, je to najnovejše dete že mrtvo rojeno. Ne morem si predstavljati mojstra, ki bi mogel umetniško igrati ob popolnoma nezadostni preskrbi. Tudi ne verujem, da bodo hoteli udeleženci bodočega saveznega turnirja sami zložiti nagrade.

Ni izključeno, da bo na Jadranu to ali ono kopališče hotelo prirediti turnir, da si z dnevnimi poročili v svetovnem časopisju pridobi dragoceno reklamo. To bi bil potem turnir, kakor se mojstrom spodobi. Toda poročila v inozemstvu bodo le takrat zares koristila, če jih listi ne bodo preprosto zavračali.

Inozemstvo se zanima za internacionalne turnirje. Nacionalni, pa še mešani turnirji, mu niso vredni papirja. Na tem dejstvu se križajo namere našega saveza in pa onega kopališča, ki naj turnirju nudi dostojen okvir. Kopališče ne more popustiti, savez pa lahko.

*

Kako igra nemška šahovska (mojstrska) mladina, naj pokaže naslednja partija iz nemškega nacionalnega turnirja, ki se je pred nekaj tedni vršil v kopališču Pyrmont.

Beli: dr. Rödl	Črni: Helling
1. d2—d4	Sg8—f6
2. c2—c4	g7—g6

To je čudno potezna kraljevo-indijska obramba.

3. f2—f3	— — —

To čudno potezo je prvi igral Njemcovič. Beli hoče seveda z e2—e4 zasesti centrum.

3. — — —	d7—d5
4. c4×d5	Sf6×d5
5. e2—e4	Sd5—b6
6. Sb1—c3	Lf8—g7
7. Lc1—e3	0—0
8. f3—f4	— — —

Beli pričakuje Sb8—c6, pa ne bi rad odgovoril d4—d5. Zakaj ne? Pred očmi mu stoji slika slavne partije Aljehin-Bogoljubov, igrane v turnirju na Bledu. V tej partiji je svetovni prvak igral d4—d5, pa je zašel v silne težave. Da se je pozneje še rešil, je stvar za sé.

8. — — —	f7—f5

Dvorezna poteza.

9. Dd1—b3+!	— — —

Beli ne daje šaha kakor kak začetnik. Važno mu je, da črni lovec ne pride na e6. Zato izrablja ugodno priliko pred naslednjo potezo.

9. — — —	Kg8—h8
10. e4—e5	e7—e6
11. Sg1—f3	Sb8—c6
12. h2—h4	a7—a5

Začetek vojne na dveh frontah.

13. h4—h5	g6×h5
14. Th1×h5	Dd8—e8
15. Th5—h3	a5—a4

Nasprotna ofenziva.

16. Db3—d1	a4—a3
17. b2—b3	Sc6—b4
18. Lf1—d3	Lc8—d7
19. g2—g4	— — —

Beli je sedaj na vrsti.

19. — — —	Ld7—c6
20. g4×f5	Sb4×d3+
21. Dd1×d3	Tf8×f5
22 Kg1—f2	Lc6×f3
23. Kf2×f3	Ta8—d8
24. Ta1—h1	h7—h5
25. Sc3—e2	De8—g6

Na 25. — — — Lg7×e5 je beli hotel igrati 26. Dd3—e4 in Se2—g3. Mlada mojstra igrata grozovite reči.

26. Th1—g1?	— — —

Odkod naj vzame mlad človek v takem boju potrebno hladnokrvnost, da zadrži takojšnji udar? Močnejše je bilo 26. Dd3—e4 z grožnjo Se2—g3.

26. — — —	Dg6—f7
27. Se2—g3?	— — —

Zopet bi bil moral beli igrati Dd3—e4.

27. — — —	Tf5×e5
28. Sg3—e4	Lg7—h6
28. Kf3—e2	Lh6×f4?

To je katastrofa. Črnemu je očividno zavrela kri.

30 Le3×f4	Te5—f5

Trideseta poteza in prestana časovna kontrola. Nesrečni Helling je ob figuro. V zadnjem trenutku je zapazil, da sledi na 30. — — — Df7×f4 31. d4×e5! Td8×d3, 32. Th3×h5+ in Th5×h6 mat.

31. Lf4—e3	Td8—f8
32. Se4—g5	Df7—g6
33. Tg1—h1	Kh8—g7
34. Th1—g1	Kg7—h8

Črni skuša sramežljivo ponavljati poteze in tako remizirati. Seveda ni bil beli sporazumen.

35. Sg5—f3	Dg6—f6
36 Tg1—g5	Tf5×g5
37. Le3×g5	Df6—f7
38. Lg5—f6+!	Črni se vda.

Na 38. — — — Df7×f6 sledi seveda 39. Th3×h5+ in Dd3—h7 in mat.

Iz življenja in sveta

Ceste iz jekla

Nov način gradnje modernih cest

Gradnja cest je kazala še pred nekoliko desetletji zelo malo napredka. Vozni promet se je vršil pač izključno z živalmi in zaradi njegove majhne brzine in razmeroma majhne teže prevažanih tovorov. To seri tip ceste zadostoval popolnoma. To se je pa spremenilo, ko je nastopil avtomobil, ki mu cesta starega tipa ni mogla več zadostovati. Dočim je začetkoma še šlo, ker so mogle neprimerne ceste zadrževati razvoj avtomobilizma, se je to kratko pred vojno popolnoma spremenilo, kajti cesta se je morala sedaj podrediti avtu in ne narobe.

Divje naraščajoča brzina in čedalje večje teže prevažanih tovorov so povzročile, da so začeli graditi novovrstne ceste, med drugimi iz armiranega betona. Toda te ceste se niso dobro obnesle, ker so imele v konstrukciji še preveč ozira na tip starih cest (posnemale so jih na primer v tlaku, podlagah itd.) ali pa so svoje elemente izvajale iz popolnoma drugih gradbenih strok, n. pr. iz gradnje nebotičnikov. Uporaba železa in jekla za gradnjo cest je bila čisto nestrokovna.

V to stanje je prišel nov izum, ki si je začel na mah pridobivati tal po vsem naprednem svetu. Šlo je za cesto iz jeklenih mrež. Takšna cesta sestoji iz kakšnih 6 m dolgih in 1 m širokih plošč, ki se na licu mesta strnejo z vijaki zaklinitvijo ali zvaritvijo tako skupaj, da je videti vsa cesta pokrita kakor s preprogo iz valovite jeklene mreže. Ta mrežna odeja je že sama na sebi uporabna za promet, vendar pa jo praviloma pokrijejo še z asfaltno ali drugo podobno maso za kakšen centimeter. Te mase ni treba še posebe vtisniti v presledke med posameznimi mrežnimi palicami, ker opravi to delo promet sam. Polnilna masa ima samo to nalogo, da pač napolni te presledke, da prepreči nabiranje vode itd. Doslej še niso opazili, da bi jo gumijasti obroči avtov odnašali stran, pač pa se zaradi prometa čez nekaj časa malo poleže, tako da gledajo mrežne police, tam kjer se po dve mreži stikata skupaj, 3 do 5 milimetrov iz tal, tako da dobi vsaka cesta značilno valovito strukturo, ki varuje v zvezi z mrežno podlago vozila pred drčanjem.

Teža vozil se razdeli enakomerno čez cesto in to je velika prednost tega gradbenega načina, ker pomeni, da ni treba mrežni cesti nobene posebne podlage, da, v potrebi se mreže brez nadaljnjega položijo na zarasla tla in se ne izpopolnijo z maso, tako da se nova, trpežna cesta zgradi tako rekoč v hipu. Prav tako hitro pa se lahko demontira in prenese drugam, kajti glavno delo se izvrši že prej v tovarni, kjer takšne mreže izdelujejo. To, da je glavno delo preloženo s ceste v tovarno, jemlje gradnji cest nje dosedanji izrazito sezonski značaj ,cesta se pač zgradi lahko ob vsakem času brez posebnega truda in odvisnosti od vremena. Na neki dunajski poskusni progi so ugotovili, da se da vsak meter ceste po tem sistemu položiti vštevši delo s podlago, montažo in napolnitev z maso v — petih minutah. Ni dvoma, da bo jeklena mrežna cesta v bodočnosti zavzela tisto mesto, ki ga imajo danes vse druge ceste — kvečjemu če človeški duh ne izumi še kaj trpežnejšega, praktičnejšega in cenejšega.

Praktičen izum za slabe plavače

46-letni francoski sportnik Robert Ferber, sin v predvojnem času znanega francoskega letalca, ni nikakršen strokovnjak

v plavanju in je preplaval te dni skoraj 14 km dolgo progo na ženevskem jezeru v rekordnem času 5 ur 50 minut, ne da bi se pri tem utrudil in ne da bi si pri plavanju pomagal z nogami. Uporabil pa je novovrstne plavalne rokave lastnega izuma iz usnja, ki jih je dobro videti na naši sliki in ki dajejo tudi neveščemu plavaču zadovoljivo brzino v vodi.

Gospodom za jesen

nudi izvrstna oblačila, zlasti površnike, trenchcoate, raglane ter veliko izbero blaga za obleke, kakor tudi že izgotovljene obleke in po meri najceneje

DRAGO SCHWAB

Aleksandrova cesta

Pristopajte k Vodnikovi družbi

Črne vrtnice

Iz klasične dežele vrtnic, Bolgarije, poročajo, da se je ondotnim rožegojcem slednjič vendarle posrečilo vzgojiti črno vrtnico.

Bolgarija goji vrtnice zaradi pridobivanja rožnega olja, ki ji donaša lepe dohodke. Zato pazijo bolgarski vrtnarji pred vsem na kakovost rož. Med gojitelji pa je tudi mnogo takšnih, ki jim je kultura vrtnic v veselje. Ti se bavijo s križanji.

Nedavno so bolgarski vrtnarji zvedeli, da se je holandskim gojiteljem cvetlic posrečilo vzgojiti črni tulipan. Takoj so napravili poskuse, ali se ne bi dala po istih pravilih vzgojiti črna vrtnica. In glej! Poskus se je obnesel. Zadoščenje vrtnarjev pa vendarle še ni popolno, kajti vrtnica, ki napravlja vtis črne barve, pokaže v sončni svetlobi nekoliko preveč vinskordeče barve. Posebnost črne vrtnice je, da nima nobenega vonja. Njen cvet nima dolgega obstanka in ostane svež samo od zore do mraka. Ker uspeva le v najčistejši zemlji in je silno podvržena temperaturnim vplivom, ne bo mogoče iz nje napraviti modne rože, kakor se je to zgodilo z orhidejo. (V najnovejšem zvezku tedenske revije »Življenje in svet« je izšel zanimiv članek »Zakaj ni modrih vrtnic?«)

NEKAJ ZA VSE

Hipokrata imenujejo »očeta zdravilne vede,« Dioskorida pa »očeta znanosti o zdravilih«.

*

Listi rdečega naprstnika (digitalis) poživljajo delovanje bolnega srca, na zdravo srce pa nimajo vpliva.

Odmevi iz Nemčije

Politika rešuje gospodarsko krizo

Nemški državni računski urad je objavil naslednjo listo vseh nakupov ob priliki narodno socialističnega zborovanja v Norimberku: 200.000 m blaga za dekoracije, 1500 m vencev, 150.000 kozarcev, 150.000 kosov jedilnega pribora, 75 šotorov po 80 metrov v dolžino, 2600 vrčev iz cinka, 500 tisoč kilogramov mesa in klobas preko normalne potrebe, za umetni ogenj: 40 stotov bengalskega smodnika, 1800 težkih in 300 lahkih možnarjev in 50.000 raket...

Vnanja politika na nemških univerzah

V glasilu nemških pravnikov predlaga prof. dr. Kraus iz Göttingena, naj bi se uvedel na nemških univerzah obvezen pouk iz vnanje politike. Vsaka politična fakulteta naj dobi poseben oddelek za vnanjo politiko. V okviru tega oddelka bi se predavali naslednji predmeti: narodno pravo, diplomacija, državna etika, mednarodna psihologija in pedagogika, mednarodni tisk in kulturna propaganda, mednarodna sociologija ter odnosi, vnanjepolitični nauk o načelih, svetovno gospodarstvo, obmejno in izvendržavno nemštvo, versailleska pogodba, vprašanje o krivdi svetovne vojne, vojno pravo in jeziki.

Pošta v steklenici iz koncentracijskega taborišča

Dunajsko policijsko ravnateljstvo je dobilo v roke več zaprtih steklenic, ki so jih bili njeni organi potegnili iz Donave. Večina steklenic je vsebovala propagando za narodni socializem. V eni izmed steklenic pa je bil listek, na niem pa s svinčnikom napisane besede: »V koncentracijskem taborišču nas mučijo! Pomagajte!«

Vsakdanji samomor

V nekem hotelu v Küssnachtu v Švici sta se smrtno otrovala Berlinčana Bruno May-Wolf in njegova žena. Dr. May je bil eden najbolj znanih berlinskih specialistov za očesne bolezni. Ker pa je bil židovskega porekla, se je bal, da mu bodo vzeli prakso.

Kraljica kalifornijskih farmarjev

Celotno njeno dvorno spremstvo sestoja iz nagrajenega prašiča

Povratek justificirane ženske

Čudna zgodba francoske aristokratinje: zamenjala je svojega evropskega moža za vahabitskega šejka zaradi — znanosti...

veliko spoštovanje v evropski koloniji. Toda bila je tudi strastna jahalka in je gojila ta sport tako neugnano, da je večkrat pojahala do roba puščave. Na nekem jahalnem izletu se je seznanila z

domačini Beduini,

kar pa ni bilo njenemu možu nič posebno všeč. V zakonu je zaradi tega nastal spor in vikomt je naposled zahteval ločitev ter jo tudi izvedel.

Po ločitvi je mlada žena popolnoma izginila v puščavi. Baje je zaživela pastirsko življenje, ki ji je tako ugajalo, da je čez dve leti

vzela za moža

nekega vahabitskega šejka. Potem so umolknile govorice o vikomtesi. Šele letos v začetku leta je beseda spet oživela, in sicer tedaj, ko so našli šejka neko jutro mladim možem vikomtom d' Andurainom v Palmiro, kjer sta

mlada zakonca

prevzela vodstvo nekega velikega hotelskega podjetja. V začetku se je vikomtesa z veseljem posvečala delu. Zato si je stekla

V pariški javnosti je zbudil največjo senzacijo nedavni povratek vikomtese Pierre d' Andurain. Mlada plemenitašinja je bila namreč pred kakšnimi tremi meseci zaradi zastrupljenja svojega muslimanskega moža justificirana v Egiptu in listi so celo podrobno poročali o eksekuciji. Zdaj pa se je justificiranka nenadoma pojavila živa v Parizu.

L. 1925 je odšla vikomtesa s svojim v šotoru mrtvega. Obdukcija je dognala, da je bil šejk

zastrupljen z arzenikom.

Zločina je bila osumljena šejkova evropska žena, ki so jo navzlic temu, da je tajila, prijeli, postavili pred sodišče v Jedaku ter jo

obsodili na smrt.

Kažo so listi poročali, da so jo tudi usmrtili.

Kakor rečeno, pa se je morala tu zgoditi pomota ,kajti vikomtesa se je zdaj iznenada pojavila v Parizu, kjer je dala reporterjem naslednje pojasnilo:

»Vest o moji smrti je bila, hvala bogu, pretirana. Res pa je, da sem bila šejkova žena in da sem zaradi šejkove smrti prebila dva meseca v ječi, čeprav sem bila povsem nedolžna, kajti šejk je padel kot

žrtev politike.

Šele ko se je to temeljito pojasnilo in sem dokazala svojo nedolžnost, so me na intervencijo francoskega konzula izpustili iz ječe. Vrnila pa se nisem takoj v Evropo, marveč k svojim dragim Beduinom. Povedati moram, da sem vzela šejka za moža samo zato, da sem mogla kot

muslimanska žena

priti v ozemlje, kamor sicer nimajo dostopa Evropejci. Ta zakon je bil torej zakon samo po imenu, ne pa v resnici. Mene je zgolj iz znanstvenih ozirov zanimalo življenje Arabcev. Ko sem končala svoja raziskovanja, sem se vrnila v Evropo, kjer bom zdaj objavila rezultate svojega življenja v arabski puščavi.«

Tihotapstvo na francosko-belgijski meji

zavzema čedalje večji obseg in oblasti segajo po vseh pripomočkih, da bi ga zajezili. Slika, ki spominja na vojne čase, nam govori, da uporablja francoska carinska oblast celo zaporo cest s španskimi jezdeci, da ustavi vozila s tihotapsko robo

Letnik 1933

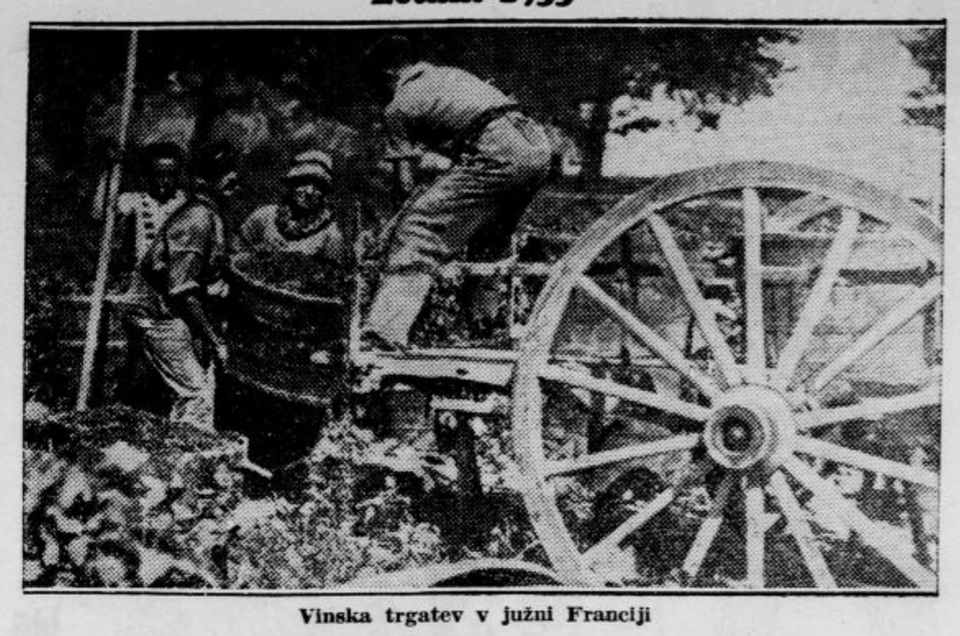

Vinska trgatev v južni Franciji

Bolgarski Tarzan

Necivilizirano življenje v dosmrtno ječo obsojenega in iz ječe ubeglega kaznjenca

O priliki velikega lova v okolici Gabrova (blizu znanega prelaza Šipke) v Bolgariji so naleteli ljudje v najgostejši šumi na čudnega gosta.

V vejah stare, močno razvejane bukve je bilo spleteno gnezdo, spretno zaščiteno pred vremenskimi neugodji. Nekaj radovednih udeležencev lova je splezalo na drevo, kjer so odkrili z gosto dlako poraščeno, opici podobno bitje, ki se je z vso silo branilo vsiljivih zvedavcev. Nekega lovca, ki se ni odstranil na cvilijenje, je celo pahnilo z drevesa na tla tako, da se je pri tem močno ranil.

Zaradi tega so lovci priredili pravcati pogon na bitje v drevesnem gnezdu, obenem pa so sklenili, da ne sme bitja nihče ubiti. Šele po tri dni trajajočem zalezovanju se je posrečilo priti bitju blizu, in sicer v trenutku, ko je hotelo, gnano od lakote, na zemljo, da bi si utešilo glad.

Pri natančnejšem ogledu so lovci v bitju spoznali kakšnih petdeset let starega moškega, ki se je skušal na vse načine izviti ujetništvu. Ta moški se je že dalj časa skrival v gozdu in živel divje življenje. V goščavi je popolnoma podivjal. Glava mu je bila zaraščena z lasmi in brado, telo pa je bilo zavito v kožuhe. Šele po dolgem prigovarjanju je lovcem uspelo izvabiti podivjanemu bitju človeški glas. Pri tem pa se je pokazalo, da je podivjani človek skoraj pozabil pravilen človeški govor. Namestu da bi odgovarjal z besedami, je dajal od sebe samo artikulirane glasove, ki so spominjali na živalsko grožnjo in strah.

Lovci so »Tarzana« odvedli s seboj, ga ostrigli in obrili ter oblekli v človeška oblačila. Končno so uvedli preiskavo, ki je dognala, da gre za nekega pred štiri in dvajset leti pobeglega kaznjenca, ki je bil leta 1905. obsojen na dosmrtno ječo zaradi umora. Iz ječe je pobegnil naravnost v gozd in tam samotaril ter se slednjič popolnoma vdal v divjaško življenje, ki ga je skoraj popolnoma oropalo človeškega dostojanstva.

Otroci in spanje

»Zgodaj spat« je za otroke važnejše nego »zgodaj vstati«. Preden leže otrok v posteljo se ne sme duševno preveč truditi, n. pr. z mnogim čitanjem, izdelovanjem nalog itd.

•

Starši, ki jemljejo zvečer otroke v zabavišča in nočne lokale, škodujejo njihovemu zdravju in ravnajo brezvestno.

•

Majhni otroci bi morali že ob 7. v postelj, šolski otroci ob 8.; 12—15letni otroci bi morali spati vsaj ob 9.

•

Kakor odraslim tudi otrokom škoduje večerja neposredno, preden ležejo spat. Med večerjo in posteljo mora preteči vsaj ura časa.

•

Pri spanju naj jim glava ne bo previsoko ne prenizko. Poleti zadostuje lahka odeja, na vsak način pa jim ne sme biti hladno, ker potrebujejo toplote za svojo rast.

•

Nauči otroka, da se navadi ležati na strani (najbolje na desni), ne pa na hrbtu, kar pospešuje težke sanje. Roke naj ne ležijo pod glavo.

*

Dolgo govorjenje z otroki v postelji ni umestno.

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna **»Franz Josefova« voda** z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je **»Franz Josefova« voda** posebno v srednjih letih in starostni dobi, izborno čistilno sredstvo za želodec in črevo. **»Franz Josefova« grenčica** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

S čolnom in opico okrog sveta

Možje, ki so s preprostimi ladjicami prejadrali svetovne oceane, niso baš pogosti, a tudi ne redki. Eden med njimi bo Angležem Percy G. Kelvey iz Manchestra, ki hoče z objadranjem zemlje preizkusiti svoj izum, po katerem naj bi bilo majhnim jadrnicam nemogoče, da bi se prekucnile v še tako razburkanem morju.

Za to pot se je pripravil dobro. Odplul bo iz Liverpoola do Kanarskih otokov, od tu proti otoku Trinidadu v Panamski prekop, čez Tihi ocean v Indijo, čez Indski ocean v Kapsko mesto in vzdolž Afrike domov.

V ladjici bo imel rezervno zalogo jestvin v konservah in tank s 180 litri vode, v vsakem pristanišču pa si bo obnovil jestvine na račun neke velike tvrdke. Neki tovarnar mu je daroval dober radio sprejemnik, drugi pa pisalni stroj. Edini spremljevalec pogumnega jadralca bo majhna opica.

Netočna zemlja

Nedavno je predaval v švedskem astronomskem društvu v Stockholmu Američan E. W. Brown o vrtenju zemlje. Diskusija, ki je sledila predavanju, je pokazala, da so si poslušalci edini v naziranju, da se zemlja ne vrti točno okolu svoje osi.

Nepravilnosti pri vrtenju je opaziti več ali manj pri vseh nebesnih telesih, ne samo pri našem planetu. Niti sonce ni točno in strokovnjaki so izračunali, da je imelo sonce v svojem stalnem gibanju l. 1650 30 minut prehiter tek, l. 1790 pa je imelo 30 sekund zamude. S posebnimi urami bi bilo mogoče ugotoviti vsako, še tako neznatno zamudo v gibanju vsemirskih teles, toda doslej se še ni rodil tisti genialni urar, ki bi napravil tak časomer.

Pariška jesenska moda

Eleganten kostum za sprehode v hladnem letnem času

Švedi rasejo

Statistični zavod v Stockholmu ugotavlja, da so Švedi na najboljši poti, da postanejo najvišji narod na svetu.

Že sami na sebi so Švedi visoke rasti, v zadnjih štiridesetih letih pa se je njih povprečna telesna višina povečala za 4 cm. Statistika iz l. 1887 navaja povprečno višino Šveda s 169.2 cm. Pri novačenju l. 1931 pa so komisije dognale, da znaša povprečna višina vojakov 173 cm. Stockholmski zdravnik dr. Slum pravi, da se imajo Švedi za svojo visoko rast zahvaliti edinole moderni prehrani.

ANEKDOTA

Henrik IV. se je hotel po dolgem pohodu malo odpočiti, pa so mu javili deputacijo, ki jo je moral sprejeti, čeprav ga je zelo jezilo. Tako so odposlanci vstopili in njih vodja je začel svoj nagovor z besedami:

»Največji, najmilostljivejši, najpogumnejši, najdobrotnejši...«

»Ne pozabite pred vsem na presežnik: najutrujenejši!« ga je prekinil vladar.

VSAK DAN ENA

Slovo

»Ti greš,«
»Da, kakor vidiš.«
»In kdaj se vrneš?«
»Kadar pridem.«
»Dobro, toda niti minuto pozneje!«

Gospodarstvo

Obrtni zakon in zavarovanje obrtnikov

Prošli teden so se vršile po Zbornici za TOI sklicane ankete okrožnih odborov obrtniških združenj ter delegatov obrtniških združenj dravske banovine v Ljubljani, Celju, Mariboru in Novem mestu. Šlo je za razpravo o sklepih konference obrtniških zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic, ki se je vršila od 4. do 9. septembra v Beogradu in ki je razpravljala o vprašanju izvajanja sedaj veljavnih določb obrtnega zakona, o glavnih smernicah za pravilnike in uredbe, ki jih je treba izdati še k obrtnemu zakonu ter o spremembah, ki naj bi se izvršile v zakonu samem in končno o važnem vprašanju, ali in v koliko naj se izvede zavarovanje obrtnikov za slučaj starosti, onemoglosti, invalidnosti, bolezni in smrti.

Ob navzočnosti zborničnega podpredsednika g. **Josipa Rebeka** je zborični referent dr. Pretnar podal poročilo o sklepih beograjske konference. Važno je zlasti stališče, ki so ga zbornice zavzele glede zaščite obrtništva pred šušmarstvom, ki se izvaja na podlagi nekaterih določb uvodnega člena k obrtnemu zakonu (izločitev postranskih pridobitnih del v okviru kmečkega gospodarstva, rokodelskih delavnic v kaznilnicah in poboljševalnih zavodih, opravil, ki spadajo v delorog takozvanih domačih obrtov), dalje glede zaščite pred izigravanjem obrtnih predpisov od strani raznih družb ter gospodarskih in pridobitnih zadrug z o. z., javnih trgovskih družb itd. Posebno zanimanje so vzbudili sklepi glede nove preureditve rokodelskih obrtov v § 23. obrtnega zakona in glede določitve sorodnosti med poedinimi obrti na podlagi § 31. obrtnega zakona, izvrševanja obrta po poslovodjih v raznih podružnicah in poslovalnicah, o ugodnostih za obrtniške vdove in sirote, o gradbenih obrtih in o elektrotehničnih strokah ter o razmejitvi obsega obrtnih pravic poedinih strok. Pokazalo se je, da delajo velike težkoče za enotnost obrtne prakse in za izvajanje obrtnega zakona razlike poedinih pokrajin z ozirom na socialne in gospodarske prilike obrtništva.

Obrtništvo je na teh anketah, ki so jim predsedovali v Ljubljani za ljubljanski okrožni odbor predsednik g. **Filip Pristou**, v Celju g. Kirbiš in v Mariboru g. Franjo Bureš, vzelo poročilo in energično zastopstvo obrtniških interesov dravske banovine od strani ljubljanske Zbornice za TOI z zadovoljstvom na znanje ter je stavilo še svoje dopolnjevalne predloge in zahteve.

Anketa v Novem mestu se bo še vršila 17. t. m.

Glede zavarovanja obrtništva je referent podal poročilo o sklepih, ki se tičejo glavnih načel, na katerih naj bi bilo zgrajeno to zavarovanje. Na konferenci je prodrla zahteva, **da morajo biti obrtniške zavarovalne institucije po poedinih banovinah, odnosno zborničnih okoliših z najmanj 10.000 zavarovanci popolnoma samostojne in neodvisne**, da se bo zbrani denar, ki se bo pupilarno varno nalagal, uporabljal za kreditiranje obrtništva dotične pokrajine in da se je treba čuvati pred napakami, ki jih je pokazala izkušnja v delavskem zavarovanju. Ugotovilo se je, da slovensko obrtništvo sicer načeloma pristaja na zavarovanje kot za obrtnika koristno in potrebno instituciio da pa sedanji kritični gospodarski časi ne dopuščajo, da bi se pristopilo že sedaj k izvajanju zavarovanja, odnosno, da naj se to zavarovanje uvede postopno. Beograjska konferenca je bila po večini mnenja, da naj se bolezensko zavarovanje zaenkrat sploh ne uvede. Poročilo je obsegalo tudi podrobnosti glede obvezne starosti zavarovanja, karenčnega roka in pogojev za dajatve in prejemke.

V Mariboru je bila sprejeta resolucija, ki jo je predlagal g. Jakob Zadravec in se glasi: »Da zadostimo socialnim potrebam obrtništva in predpisom zakona glede socialnega zavarovanja, želi slovensko obrtništvo administrativno popolnoma avtonomno in samostojno institucijo obrtniškega zavarovanja pod nadzorstvom zbornice za dotični zborični okoliš. Poedine vrste zavarovanja naj se uvedejo postopno z vso previdnostjo, pri čemer naj se temeljito izvrše priprave in kalkulacije, da bo efekt zavarovanja tak, da bo imelo obrtništvo brez posebnih žrtev res korist od njega. Glede na težke gospodarske prilike obrtništva pa naj se izvedba zavarovanja do časa, ko se ta položaj izboljša, preloži.«

Trošarina na vino

Od Zveze združenj gostilničarskih obrti dravske banovine v Ljubljani smo prejeli:

Vinarsko društvo za dravsko banovino se je po časopisnih poročilih na seji dne 1. septembra t. l. bavilo z vprašanjem trošarine na vino. Kot interesno zastopstvo vinogradnikov je umevno razpravljalo to vprašanje enostransko z vinogradniškega stališča. Zaradi tega smatrajo gostilničarji za potrebno, da se to vprašanje, ki je zanje eksistenčnega pomena, pojasni tudi z njihovega stališča.

Ukinitev trošarine na vino in njena nadomestitev s trošarinsko takso ima za gostilniške obrate dalekosežne posledice. Nevzdržnost položaja gostilničarjev glede teh taks uvideva tudi Vinarsko društvo. V svojem komunikeju samo priznava, da jih je treba izpremeniti. Poleg teh taks pa ustvarja gostilničarjem še težje težave dejstvo, da je zakon priznal vinogradnikom pravico prodajati vino v količinah nad 5 litrov, odnosno 10 litrov. Ta pravica se v praksi le v premnogih primerih zlorablja na škodo gostilničarjev, ker prodajajo vinogradniki, poleg teh pa v izdatni meri tudi razni prekupčevalci, vino tudi izpod teh količin, to je na drobno ne le v svojem domačem kraju, ampak tudi drugje, za kar je podanih nešteto dokazov.

Rentabilnost gostiln stalno nazaduje. Na eni strani jo onemogočajo visoke in stvarno neutemeljeno razdeljene točilne takse, na drugi strani pa stalno pada količina pijač, ki gre v konsum preko gostilničarjev. Zato streme gostilničarji za tem, da se trošarinske takse preurede, ako že ni mogoče iti zla do dna in nanovo uveljaviti trošarine na vino. Gostilničarji prihajajo vedno bolj do prepričanja, da bi samo preureditev trošarinske takse bila le polovičarska rešitev sedanjega stanja. Posebno streme gostilničarji za tem, da se prepreči, da bi vinogradniki posegali v njihovo pravico prodajanja pijač na drobno. Ne more se jim tudi zameriti, ako v boju za svojo eksistenco zahtevajo, da se vinogradnikom vzame pravica, da prodajajo vino v količinah nad 5 litrov, odnosno 10 litrov, brez trošarine in takse, ker to v preizdatni meri vpliva na konsum pijač v gostilnah. Interesi vinogradnikov s temi zahtevami niso najmanj prizadeti, ker imajo za prodajo svojega pridelka na drobno itak možnost, da si izposlujejo dovoljenje za točenje vina pod vejo v smislu § 437. zakona o obrtih.

Gostilničarji si spričo tega z vso pravico prizadevajo, da se jim prizna v smislu zakona o obrtih izključna pravica prodajati vino na drobno. Obenem zahtevajo, da se trošarina na vino nanovo uveljavi ter preuredi tako, da se bo pobirala od gostilničarja, ko nastavi sod na pipo.

Vprašanje, ali je sedanji položaj glede trošarine na vino vzdržen za državo, banovino in občine, je po ugotovitvah kralj. banske uprave v publikaciji »Samoupravno gospodarstvo« izven debate. Te ugotovitve jasno dokazujejo nujno potrebo, da se vzpostavi v tem pogledu, če ne prejšnji stan, pa vsaj prejšnjemu stanju sličen položaj.

Kakor ugotavlja Vinarsko društvo, je sedanja ureditev koristna za vinogradnika, pa tudi samo za vinogradnike, za gostilničarje in drugo prebivalstvo pa je škodljiva, in sicer za gostilničarje neposredno, za ostalo prebivalstvo pa posredno, ker mora donos prejšnje trošarine nadomestiti z drugimi dajatvami, ki niso malenkostne, ampak še trše nego je bila trošarina.

V vprašanju, ki posega tako globoko v interese gostilničarjev, naj sliši naša širša javnost tudi drugo plat zvona, da si more ustvariti objektivno sodbo. Kdor objektivno presoja položaj, mora priznati, da ne posegajo gostilničarji v interese vinogradnikov, pač pa si vinogradniki prisvajajo pravice, ki jim ne gredo. Maloprodaja je bila od nekdaj edina in izključna pravica gostilničarjev, katere si ti ne dajo kratiti!

Gospodarske vesti

= **Najnižje stanje dolarja.** Ameriški dolar je zadnje dni ponovno popustil. V ponedeljek je deviza Newyork notirala v Curihu 366, do včeraj pa je tečaj zdrknil že na 349.50. S tem je dolar padel na doslej najnižje zabeleženo stanje, zakaj za časa naglega padanja v juliju je bil dosežen najnižji tečaj 354 (19. julija). Na naših borzah je v petek deviza Newyork padla na 50.12 Din za 1 dolar (srednji tečaj skupaj s premijo 28.5%). Kakor poročajo iz Washingtona namerava ameriška vlada izdati prihodnji mesec navodila za omejitev tečajnega valovanja dolarja. Istočasno pa poudarjajo, da vlada ne misli trenutno niti na stabilizacijo niti na inflacijo.

= **Ureljavljenje dodatnega dogovora z Nemčijo.** Kakor poročajo iz Berlina, bo dodatni trgovinski dogovor z Nemčijo, ki je bil te dni podpisan v Beogradu, stopil v veljavo 24. t. m

= **Koncentracija v zavarovalni stroki.** Kakor smo izvedeli, sta upravna odbora zavarovalnih družb »Vardar« in »Triglav« na svojih sejah dne 7., odnosno 9. t. m. sklenila združiti obe družbi s fuzijo. Zavarovalna družba »Vardar«, ki se bavi z vsakovrstnimi elementarnimi in življenjskimi zavarovanji ter »Triglav«, družba za zavarovanja in pozavarovanja, s svojim zelo obširnim poslom v vseh vrstah elementarnih zavarovanj, se bosta medsebojno koristno izpopolnjevali in prevzeli v novem nazivu tvrdke obe imeni »Vardar - Triglav«. S tem se bosta na celem teritoriju naše države, kjer imenovani družbi delata, najbolje uveljavili. S stališča gospodarstvenosti pozdravljamo najtopleje ta prvi korak koncentracije v jugoslovenskem zavarovalništvu, kajti s povečanim delokrogom je brezdvomno doseženo, da se riziki bolje izenačijo, s čimer bo združeni zavod »Vardar - Triglav« znatno pridobil na svojem pomenu.

= **Vplačila za bednostni fond.** Davčna uprava Ljubljana mesto razglaša: Po pravilniku o davščinah za kritje izrednih izdatkov proračuna Bednostnega sklada dravske banovine za leto 1933./34. (»Službeni list« od 5. avgusta 1933) morajo službodajalci odpremljati mesečno v gotovini s seznamom v duplo izza dne 1. julija 1933 pristojni davčni upravi od zaslužkov, odnosno mezd svojih nameščencev in delavcev, ki so zavezani socialnemu zavarovanju in pokojninski ustanovi in od vseh prejemkov pokojnin in sredstev samostojnih pokojninskih ustanov po 1½% od zaslužka, oziroma prejemkov, in sicer plača 1% delodajalec, ozir. pokojninska ustanova in ½% delojemalec, oziroma upokojenec. Od uslužbencev, ki niso zavezani uslužbenskemu davku, plača 1% od zaslužka samo delodajalec. Hrana se računa kot gotovina v znesku 350 Din mesečno. Za zaposlitev oseb, ki niso pristojne na ozemlju kraljevine Jugoslavije, se plačuje, kolikor to ne nasprotuje mednarodnim pogodbam, od prejemkov 1% pri mesečnih prejemkih od 2500 do 3500 Din. Za vsakih nadaljnjih polnih 1000 Din mesečno se davčna stopnja zviša za ½%, vendar pa ne sme znašati več kakor 12%, če se zaslužek plačuje tedensko ali dnevno, se preračuni na mesečni iznos.

= **Nova industrijska podjetja.** V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: »Jugopamuk« tekstilna družba z o. z. v Kamniku (mehanično izdelovanje vsakovrstnih tkanin in njih razpečavanje; osnovna glavnica 100.000 Din; poslovodje: Jos. Čeh in Jurij Nemec, tekstilna strokovnjaka iz Studencev pri Mariboru); Valjčni mlin Dragotin Ljubič, družba z o. z. v Ljubljani (obrat valjčnega mlina, trgovanje z moko in žitom; osnovna glavnica 200.000 Din; poslovodkinja Ela Ljubič, žena bančnega ravnatelja, Ljubljana); August Ehrlich, Maribor (izdelovanje konfekcijske vate, obratovanje predilnice, tkalnice, barvarne in apreture na tvorniški način); Leo Kudiš »Elka«, tekstilna tvornica Celje. — Nadalje so se vpisale nastopne tvrdke: »Kanada«, uvoz in izvoz sadja, družba z o. z. v Mariboru (osnovna glavnica 100.000 Din; poslovodje: Maks Pulouc, Joško Petan in Frid. Krkoč, trgovci iz Maribora); Jos. Marčan in drug, Ljubljana (nakup in razpečavanje klavne živine, predelava in razpečavanje mesa; družabnika Jos. Marčan, mesar in Karolina Botoš, zasebnica, oba v Ljubljani); Rudolf Mulej, trgovina z lesom, Bled - Rečica; Plešivčnik Jos., trgovec z lesom, Farna vas pri Prevaljah; Šalamon Alojz, Fikšinci, ps. Rogaševci, trgovina s sadjem in deželnimi pridelki; Huber Franc, Kuzma, p. Gornja Lendava, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki; Lang Karol, Nuskova, p. Rogaševci, trgovina s poljskimi pridelki in izvoz sadja; Šalamon Josip, trg. z deželnimi pridelki, Nuskova, p. Rogaševci.

= **Povečanje svetovne produkcije železa in jekla.** Berlinski institut za proučevanje konjunkture je objavil posebno razpravo o svetovni produkciji železa in jekla, ki kaže, da je v tej panogi opažati letos znatno oživljenje. Če vzamemo, da je svetovna železarska industrija v prvem polletju l. 1929. izkoriščala spričo ugodne konjunkture vso svojo kapaciteto, tedaj je znašalo lani sredi leta izkoriščanje kapacitete le še 30 do 35%. Od lanskega najnižjega stanja pa se je sedaj stanje že toliko izboljšalo, da se je odstotek izkoriščanja kapacitete dvignil že na 50 do 55%. V primeri z najnižjim lanskim stanjem (večinoma v juliju in avgustu se je mesečna svetovna produkcija jekla letos v juliju dvignila že za 90%; za posamezne države pa znaša to povečanje: v USA za 304 odst., v Nemčiji za 63 odst., v Angliji za 57 odst., v Italiji za 56 in v Franciji za 31 odst.

= *Prvi jugoslovenski perutninarski kongres* z razstavo perutnine iz vse države v Valjevu se bo vršil 22., 23. in 24. oktobra t. l. v Valjevu. Na kongresu se bo razpravljalo o naslednjem: 1. Perutninske zadruge. 2. Nalezljive bolezni perutnine, zdravljenje itd. 3. Proizvajanje plemenskih živali in ukrepi za izboljšanje narodnega perutninstva. 4. Farmarsko perutninstvo (v odgojevališčih). 5. Perutninarstvo na kmetih. 6. Trgovina z jajci. O gornjih vprašanjih bodo razpravljali naši najboljši strokovnjaki. Po kongresu se bo načelno razpravljalo o vprašanju ustanovitve Zveze vseh perutninskih zadrug, družb itd., zato so vabljene vse te ustanove, da pošljejo svoje pooblaščence, ki jih naj predhodno prijavijo Na perutninski razstavi lahko sodeluiejo vsi ljubitelji in odgojitelji perutnine iz vse države s pravico na nagrado. Razstavile se bodo kokoši, race, gosi, pure, biserke, fazani, pavi, in to čistokrvne plemenske, križane in domače živali. Na razstavi bo poseben oddelek za železničarje, ki so v poslednjem času pokazali veliko volje za širjenje plemenske perutnine med narod. Obiskovalci imajo pravico na 50 odst. popust za sebe in za prevoz perutnine, katero želijo razstaviti. Vpis do 5. oktobra t. l. Za prijave in ostale informacije se je obrniti na »Živinarsko podružnico v Valjevu«.

= *Oddaja popravil na vojaški zgradbi* se bo vršila potom pismene pogodbe dne 28. t. m. pri inženjerskem oddelku komande savske divizijske oblasti v Zagrebu.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Hmelj

+ **Žatec**, 16. septembra. Nadaljnje mirno nakupovanje po 2100 do 2500 Kč in izjemno do 2600 Kč za 50 kg.

+ **Žalec**, 16. septembra. Kljub mirnemu razpoloženju je bilo sklenjenih danes nekaj kupčij po neizpremenjenih cenah 70 — 75 Din za kg. Slabše blago se je nakupovalo tudi pod temi cenami. Današnji dovoz je znašal nad 800 bal. Kakor doznavamo, nekl domači trgovci nočejo prevzeti blaga, ki je bilo kupljeno po 90 Din za kg, kar povzroča pridelovalcem nepotrebna pota in stroške. Početje teh trgovcev je proti uzancam in v pretežni večini primerov neupravičeno. Kakor je sklepati iz poročil s tujih hmeljskih trgov, sedanji nižji nivo cen v Savinjski dolini ne ustreza svetovnemu hmeljskemu trgu. Zato je očitno, da se vrši na ceno umeten pritisk.

+ **Petrovac**, 15. septembra. Trgovina s hmeljem je nekoliko zastala. Računa se, da je v Petrovcu še 500 do 800 metrskih stotov neprodanega hmelja. Plačuje se do 70 Din za kg.

+ **Čvrstejše cene v Žatcu.** Praški »Venkov« od 16. t. m. poroča: Na žateškem trgu se nakupovanje nadaljuje v okviru 2100 do 2600 Kč za 50 kg (92 do 114 Din za kg). Cene za prima blago so se izboljšale (za 100 Kč); hmeljarji so v prodaji vzdržljivi, v cenah pa čvrsti.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 16. septembra.

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 3.25 milijona Din nasproti 2.22, 3.00, 3.19 in 1.77 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Na deviznem trgu sta bili v središču pozornosti devizi Newyork in London, ki sta vzporedno popuščali.

Na efektnih tržiščih je bila tendenca v Vojni škodi v prvi polovici tedna mirna, proti koncu tedna pa se je tečaj nekoliko dvignil in se je Vojna škoda trgovala po 244 in 245 (ob koncu zadnjega tedna po 243 do 244).

Devize.

Curih. Pariz 20.215, London 16.34, Newyork 349.50, Bruselj 72.05, Milan 27.21, Madrid 43.25, Amsterdam 208.20, Berlin 123.35, Dunaj 57.75, Stockholm 84.25, Oslo 82.10, Kobenhavn 73, Praga 15.31, Varšava 57.75, Bukarešta 3.08.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.57, London 28.84, Milan 47.86, Newyork 612.56, Pariz 35.58, Praga 25.42, Curih 175.91, 100 S v zlatu 128 S papir.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago**, 16. septembra. Začetni tečaji: **Pšenica:** za september 88.125, za december 92, za maj 96.25; **koruza:** za december 52.625, za maj 59; **oves:** za september 50.375, za december 53.625; **rž:** za september 74.50 za december 70.50.

+ **Novosadska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca omahujoča. Promet 42 vagonov. **Pšenica** (78 kg): baška, okol. Novi Sad, gornjebanatska, srednjebaška 103 — 105; baška, okolica Sombor in slavonska 102 do 104; gornjebaška potiska in baška ladja Tisa 107 — 109; sremska 101 — 103; baška ladja Dunav in Begej 102 — 104; južnobanatska 94 — 96. — **Oves:** baški, slavonski in sremski 52.50 — 55 *Ječmen:* baški in sremski 64-65 kg 62.50 — 65 *Koruza:* baška 62 — 64; baška okol. Sombor, banatska, sremska 63-65; slavonska 65-67; baška ladja Sava 65-67; ladja Begej 66 — 68; ladja Dunav 67 — 69.

Izjava.

Podpisani sem ob smrti mojega sorodnika v redu in točno dobil izplačano podporo od podpornega oddelka

„NAPREDNI GOSPODAR“

r. z. z o. z. v Zagrebu

potom glavnega zastopstva v Celju.

KUNSTEK VALENTIN, Celje, Aškerčeva 4.

Celje, dne 16. septembra 1933. 10249

Izjava.

„NAPREDNI GOSPODAR“

r. z. z o. z. v Zagrebu

katere članica je bila moja pokojna soproga, mi je takoj po njeni smrti točno izplačala po svojem glavnem zastopstvu v Celju od pokojne mi določeno posmrtinsko podporo.

Celje, dne 16. septembra 1933.

10250 **PLANKO JERNEJ, krojaški mojster v Celju.**

ZAKUP

III. vazduhoplovni puk daje svoju

oficirsku menažu na aerodromu u Skoplju pod zakup

od 1. novembra 1933 godine.

Uslovi se mogu dobiti kod Uprave Oficirskog Doma na aerodromu u Skoplju po ceni od 10 dinara.

10239

TOVARNIŠKO SKLADIŠČE

katerekoli stroke za mesto Zagreb ali za vso Jugoslavijo

bi prevzeli v lastni režiji, 10.227

kakor tudi vso manipulacijo glede ekspedicije blaga. Ravno tako pride v poštev vsako izgotavljanje blaga ali laboriranje glede njega, katerega ne bi iz katerihkoli razlogov popolnoma izgotavljal tovarnar (izdelovalec). Za vse nudimo moralne in materielne garancije. — Ponudbe na Publicitas d. d. Zagreb, Ilica 9, pod br. 35300.

ZAHVALA.

Vsem, ki so v tako obilnem številu izkazali naši preljubi pokojni materi

JERI ŠVIGELJ

zadnjo čast in jo spremili na njeni zadnji poti, posebno častiti duhovščini in borovniškemu pevskemu zboru, kakor tudi vsem, ki so nam ob teh težkih urah izrazili svoje sožalje in sočutje, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Borovnica, dne 16. septembra 1933.

10109 ŽALUJOČI OSTALI.

Ni vam treba več pokazati

938 odličen sprejemalec za majhen denar. Sprejema vse valove od 15—2000 m. Za isti denar imate dva sprejemalca. Poleg evropskih postaj slišite tudi one postaje, ki so nekoliko tisoč kilometrov oddaljene od vas. Vse to se imate zahvaliti kratkim valovom.

834 Naši Super Inductance sprejemalci so dobili novega člana. Imeti Super Inductance 834 znači imeti zadovoljnost v vsej hiši.

634 je združil dovršeno selektivnost z odlično reprodukcijo Opremljen je z avtomatskim izenačenjem fadinga. Oddaljene postaje sprejema kakor tudi lokalne. »Elektor« gumb služi za iskanje močnejših postaj.

636 Popolnost radio-tehnike. Nemoten sprejem vseh postaj. Reguliranje občutljivosti po volji. Avtomatsko reguliranje jakosti zvokov, Neslišno iskanje postaj.

„Super-Inductance“ **PHILIPS**

Ugodni plačilni pogoji.

Zahtevajte brezplačno predvajanje od naših trgovcev!

Starši, preden kupite čevlje za svoje otroke, oglejte si našo izbiro.

Bata

45.- Vrsta 3162-00

Za dijaka, ki mora daleč v šolo peš, močne čevlje iz mastnega usnja z neraztrgljivim in nepremočljivim podplatom. Za deco do 10 let Din 45.-, za deco do 14 let Din 59.-.

49.- Vrsta 3222-00

Za skavte in dijake udoben polčevelj z jezikom iz dulboksa, ki je najlepši okras za deco. Za dijake do 10 let Din 49.-, za dijake do 14 let Din 69.-.

49.- Vrsta 5662-00

Lahki čevlji z usnjenim podplatom iz najfinejšega boksa, fleksibel, na robu šivani. V zalogi imamo črne in rumene Din 49.- za otroke do 6 let, za otroke do 10 let Din 69.-.

79.- Vrsta 6622-22

Za dečke in deklice čevlji iz najboljšega boksa z močnim usnjenim podplatom in usnjeno peto. Za dijake do 10 let Din 79.-, za dijake do 14 let Din 99.-.

79.- Vrsta 6262-00

Za dečke visoki čevlji iz dulboksa z močnim usnjenim podplatom za vsak štrapac. Za dijake do 10 let Din 79.-, za dijake do 14 let Din 99.-.

VSI TI ČEVLJI SO IZDELANI Z JUGOSLOVENSKIMI ROKAMI V NAŠIH JUGOSLOVENSKIH TVORNICAH.

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

K poedinemu gospodu
na deželo se sprejme dobro hrvatsko in nemško čitajoča, popolnoma zanesljiva resna oseba, ki zna tudi šivati in gospodinjstvo nadzirati. Ponudbe s sliko poslati na podruž. »Jutra« Maribor pod »Opora«. 35798-1

Intelig. družabnico
dobro izobraženo v restavracijski stroki s kapitalom 100.000 Din sprejmem takoj za [illegible] dobro idočo restavr[illegible] v večjem mestu S[illegible] Poznejša ženitev ni izključena. — Cenj. dopise na podružnico »Jutra« Maribor pod »Restavrater«. 35801-1

Natakarico
sprejme dobra gostilna v mestu ob Savi. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 35714-1

Gospodinjo
srednje starosti z dežele sprejmem. Sem osamljen starejši vdovec, mali posestnik v lepem trgu: želim dobro pridno in pošteno gospodinjo, ki zna tudi dobro kuhati. — Plača po dogovoru. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35720-1

Natakarja
lahko začetnika, veščega igranja na klavir, iščem. Ponudbe s sliko na kavarno Paris, Jesenice, Gorenjsko. 35827-1

Šofer mehanik
ki je vozil in zna tudi vsa popravila pri avtobusu Tatra z 2 diferencijaloma (Zwischenschaltung), dobi službo takoj. Predstaviti se je osebno na svoje stroške. Vsi drugi izključeni. Avtopodjetje Rajhenburg. 35837-1

Poslovodjo
veščega za vodstvo podružnice trg. z senjem v Prekmurju, sprejmemo. — Kavcija 10.000 Din v gotovini. 40—50 let stari prednost. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Zanesljiv poslovodja«. 35834-1

3—4 pletilje
sprejmem takoj. Specijelno za rokavice in tudi drugo delo. Ponudbe na Anton Savnik, Škofjaloka. 35833-1

Plačilno natakarico
solidno, z večjo kavcijo, sprejmem takoj. Cenjene ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod »Stalno mesto — restavracija«. 35802-1

Višjega natakarja
mlajšo moč, z znanjem več tujih jezikov z jamščino v gotovini 20.000 dinarjev sprejmem. Dober in stalen zaslužek. Ponudbe s sliko in prepisi s pričeval na »Publicitas«. Zagreb, Ilica 9 pod Br. 35920. 35842-1

Pekov. pomočnik
vojaščine prost, verziran v vseh delih, ki bi hotel raznašati tudi kruh, dobi stalno nameščenje. Ponudbe pod »Vesten 150« na oglasni oddelek »Jutra«. 35850-1

Prodajalko
za trgovino v Ljubljani smo že sprejeli. Tovarna dežnikov in nogavic Josip Vidmar, Ljubljana, Pred škofijo 19. 35478-1

Natakarico
ki zna tudi samostojno kuhati za družino dobi takoj solidno stalno službo. Gostilna Fatur, Ljubljana, Večna pot 7. 35976-1

Osebo za pranje
in fino likanje, ki vzame perilo na dom iščem. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 35990-1

Pletilje ali pletilce
sprejmem takoj. Pismene ponudbe na Tvornico pletene robe d. d. Karlovac. 35840-1

Vrtnarja
samostojnega, oženjenega, brez otrok, z večletnimi spričevali za Slovenijo iščem. Pismene ponudbe s priporočili na G. Pongratz, Zagreb, Opatička 6. 35839-1

Kuharica
samostojna, prijazna in čista, za vse, ki rada opravlja ostala domača dela, dobi službo. Imeti mora dobra spričevala in dobro obvladati nemščino. Seller, Breg 20/III. 35860-1

Služkinja
ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, poštena, zelo snažna in pridna ter lepega vedenja, dobi službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35892-1

K 2letnemu dečku
iščem učiteljico (abiturijentko) z znanjem nemščine in klavirja. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dolenjka«. 35675-1

Razpečevalci srečk
(tudi trafike) zmožni kavcije, se iščejo za državne razredne loterije. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Loterija«. 35745-1

Frizerko
dobro in delovno sprejme takoj ali pozneje salon Dobaj, Maribor, Gosposka ulica 38. 35799-1

Tesarski mojster
s koncesijo za tesarsko in event. tudi gradbeno stroko, starejši, izkušen, se išče proti fiksni plači. — Ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru z navedbo starosti in dosedanjega delovanja, pod »Skromen«. 35805-1

Klavir. pomočnike in učenca
sprejme tvornica klavirjev in harmonijev Ivan Kacin, Domžale. 35790-1

Gospodinjo
samsko ali vdovo brez otrok, nepreko 30 let staro, išče trgovec v inozemstvu (sosedna država), vdovec z majhno hčerko. — Ponudbe po možnosti s sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Gospodinja«. 35554-1

Pletilje
prvovrstne — z večletno prakso, sprejmem takoj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35663-1

Iščem mehanika s koncesijo
za vpeljano delavnico — če mogoče z nekaj gotovine. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Družabnik«. 35919-1

Trg. poslovodjo
z znanjem italijanščine, po možnosti z 10—15.000 Din iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dober sotrudnik 21«. 35932-1

Stalno mesto dobi gospodična
ki založi 3000 Din. Starost 25—35 let. Resna, poštena, odkritosrčna, po možnosti šivilja. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stalna eksistenca«. 35934-1

Korespondentinjo
popolnoma samostojno, ki obvlada slovenščino, srbohrvaščino in nemščino ter stenografijo in strojepisje v teh jezikih išče velika tovarna na Gorenjskem za takojšen nastop. Podrobne ponudbe z navedbo zahtev nasloviti na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Prvovrstna«. 35952-1

Kleparski pomočnik
za stavbna dela, dobro vpeljan dobi delo takoj. Plača po zaslugi. Žužek, klepar na Bledu. 35969-1

Prikrojevalka za moško perilo
samostojna moč, dobi takoj stalno službo pri tovarni perila Klanc pri Kranju. 35974-1

Fotopomočnika (co)
brezpogojno zanesljivega, hitrega kopista za amat. dela sprejme v stalno službo Fototrgovina. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Kopist«. 36055-1

Šiviljo
iščem za skupno otvoritev salona. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Moda«. 36026-1

Kroj. pomočnika
za boljše delo sprejme takoj Krefl Viktor, splošno krojaštvo. Braslovče, Savinjska dolina. 36095-1

Brivskega pomočnika
sprejmem za stalno. Pismene ponudbe na naslov: Pepernik, frizer, Celje. 36091-1

Metal. strugarja
veščega poliranja, ali tiskanja (Drucker) iščemo. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Samostojen«. 36044-1

Šivilje
dobro izurjene na Overloock in Interloock stroje, za izdelovanje pletenin. — sprejme Henrik Franzl, Ljubljana, Privoz št. 17. 36124-1

3 raznašalke peciva
sprejmem. Maks Cvenkelj, pekarna Cerklje. 36118-1

Vzgojiteljico
ki poučuje francoščino, srbohrvaščino in po možnosti gosovir, sprejmem. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36114-1

Vajenci(ke)

Pekov. vajenca
sprejmem z vso oskrbo v hiši. Prednost ima tisti, ki se je že učil. Ant. Smrekar, Mokronog. 35835-44

Učenko
s potrebno šolsko izobrazbo sprejme bonboniera v Ljubljani. — Pojasnila daje Resman v Florijanski ulici številka 22. 36039-44

Brivski vajenec
z dovršenimi 2 leti učne dobe išče takojšnje namestitve v svrho nadaljnje izučitve. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35880-44

Učenko
pošteno in pridno, ki ima potrebno šolsko izobrazbo, sprejmem takoj v špecerijsko trgovino. M. Potočnik, Maribor, Koroščeva ulica 54. 35695-44

Močan fant
z 2 razredi meščanske šole se želi izučiti v trgovini, kjer bi imel vso oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35795-44

Učenko
v trgovino z mešanim blagom, v mestu na Gorenjskem sprejmem takoj. Pogoj: zdrava, poštena, pridna in dobra računarica. — Prednost imajo tiste, ki so se že učile. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Pridnost«. 35874-44

Učenko
sprejme galanterijska trgovina. — Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 35980-44

Brivske ali krojaške obrti
bi se rad izučil 14 leten fant. Oskrba pri mojstru. Stanislav Hočevar, Zg. Šiška 200. 35992-44

Učenko
s predpisano šolsko izobrazbo sprejme trgovina Turk v Prešernovi ulici štev. 48. 36027-44

Vajenko
z najmanj 3 razr. meščanske šole, sprejme knjigarna Glasbene Matice v Ljubljani. 36082-44

Vajenca
sprejme elektrotehn. podjetje. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Ljubljančan«. 36045-44

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Prodajalka
mešane stroke z dovršeno mešč. šolo in s predpisano izobrazbo, poštena in delavna, želi premeniti mesto. Nastop takoj ali kasneje, najraje s 1. oktobrom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Mlajša moč 22«. 35773-2

Revno dekle
staro 16 let, z 3 razredi meščanske šole in dveletno pisarniško prakso, se želi izučiti v trgovini v 2-letni učni dobi z vso oskrbo v hiši. N. Pirih, Ribnica na Dolenjskem. 35712-2

Prodajalka
z dežele, dobra računarica, stara 19 let, mešane stroke, z dobrimi spričevali, vajena vseh hišnih del, ki zna tudi kuhati, išče službo za takoj ali pozneje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35830-2

Absolventinji
trgovske šole iščeta zaposlitve v pisarni, trgovini ali kot blagajničarki, vzgojiteljici otrok ali kaj sličnega. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35829-2

Trgov. pomočnica
mešane stroke, začetnica, z dobrimi spričevali, išče službo kjerkoli, takoj ali pozneje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35828-2

Pekovski pomočnik
z obrtno pravico in dolgoletno prakso pri večjih podjetjih išče zaposlenja najraje kot mešalec. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Letna praksa«. 35826-2

Natakarica
zmožna večje kavarne, išče boljšo službo za takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Poštena 20«. 35848-2

Pisarniška moč
knjigovodja, 14 let prakse, večletna spričevala slovenski, nemški in srbohrvatski korespondent, išče službo. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 35611-2

19letna mladenka
išče kakršnokoli službo pri boljši družini. Ana Svarc, Ljubljana — Zg. Šiška 135 35782-2

Trgov. pomočnik
mlad, vešč mešane stroke, dobro verziran, z znanjem slovenščine, srbohrvaščine, italijanščine ter nekoliko nemščine želi nameščenja. Gre kamorkoli za prav nizko plačo. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Hvaležen Primorec«. 35852-2

Dobra šivilja
se priporoča za izdelovanje perila, obleke, poceni. Sprejmem gospodične, ki bi za sebe šivale. Soklič, Domobranska 23. 35863-2

Samostojna šivilja
fina, neporočena, išče mesto, kjer bi ji bila eksistenca zasigurana. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sprememba življenja«. 35843-2

Trgovski pomočnik
z štiriletno pomočniško dobo, s službovanjem v mestu na deželi, manufakturne in mešane stroke, sprejme službo takoj! — Cenjeni dopisi na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vsestransko delaven!« 35808-2

Akademik
išče mesto instruktorja za vse predmete, posebno matematiko. Najraje za stanovanje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35615-2

Gospodična
ljubiteljica otrok — išče službo varuhinje ali v pomoč gospodinji. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Otrok vajena«. 35676-2

Absolventka
državne dvorazredne trg šole, išče službo v kakršnikoli pisarni. Gre rada tudi za prodajalko. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Poštena in delovna«. 35730-2

Dekle
poštena, ki bi opravljala vsa hišna dela in samostojno kuhala, išče pri manjši družini službo — najraje v Ljubljani. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobro kuham«. 35706-2

Službo blagajničarke ali gospodinje
sprejmem. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Zanesljiva«. 35814-2

Mesto začetne natakarice
išče 21 let staro dekle, z večletnimi spričevali, vsestransko zanesljivo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Boljša gostilna«. 35750-2

Gospodična
stara 15 let, s 4 gimnazijami, gre 6 mesecev brez plačno k nemški družini kot varuhinja otrok. Ima veselje do nemščine. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35758-2

Orožniška kuharica
z dobrim spričevalom, že išče službo. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35804-2

Dekle
za vsa gospodinjska dela, vajena tudi dela na vrtu, išče službo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35796-2

Elektromehanik
vojaščine prost, samostojen motač (selbständiger Motor Wickler) išče službo Ponudbe na naslov: Elektromehanik, Maribor, Magdalenska ulica 18, vrata 1 35800-2

Natakarico
marljivo začetnico, vajeno gostilniškega in gospodinjskega dela, najtopleje priporočam strogi gospodinji. Ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod šifro »Vedno udana«. 36106-2

Mesto pek. mojstra
iščem. Imam obrtni list. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36128-2

Kuharica
gospodinjska in hotelska, išče stalno službo v restavraciji ali boljši privatni hiši. Nastopi takoj. Naslov pove ogl. odd. »Jutra«, Maribor. 36115-2

Mlada postrežnica
pridna, poštena, močna in zdrava, vajena vseh del, išče službo. Sv. Petra cesta št. 81. 35984-2

Privatni uradnik
z mnogoletno prakso, na meščen v večjem podjetju, trg. naobražen, vešč pisarniških poslov, išče nameščenje v svojstvu ekladišnika, blagajnika, knjigovodje in drugo slično. bilo v katerikoli stroki. — Za dobro službo položi event. 15—20.000 Din kavcije. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35500-2

Mlada prodajalka
izobražena v trgovini mešanega blaga, zmožna tudi pisarniških poslov, išče zaposlenje. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »2635«. 36123-2

Dama
stara 25 let, iz plemiške rodbine, išče službe kot varuhinja pri fini rodbini s par otroci. — Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro: »Humanost«. 36119-2

2 vrtnarska delavca
izkušena iščeta delo v tej stroki. Najugodnejši čas za gradbo novih vrtov je jesen! — Sprejmeta tudi akordno delo. Ponudbe na oglas oddelek »Jutra« pod »Vrtnar«. 35542-2

1000 Din dobi takoj
tisti, ki mi preskrbi stalno službo hišnika, sluge, nočnega čuvaja ali kaj sličnega, za takoj ali s 1. oktobrom Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35310-2

Šofer
priden in trezen, vojaščine prost, želi nastopiti čez trt leta brezplačno službo pri osebnem ali tovornem avtomobilu. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 35381-2

Trg. pomočnica
išče v kakršnikoli trgovini zaposlitev v Ljubljani ali v kakem večjem mestu. Pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Verzirana«. 35760-2

Bolniška strežnica
srednje starosti, zmožna nemščine, išče zaposlenja. Gre kamorkoli. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Vestna in zelo potrpežljiva«. 35902-2

Gospodinja
čednega značaja, vajena vsakega dela in kuhe, želi stalno službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Samostojna gospodinja«. 35907-2

Pekovski pomočnik
oženjen, zanesljiv delavec, s svojim obrtnim listom — želi zaposlenje. Jankovič, Moste pri Ljubljani, Ribniška ulica štev. 27. 35943-2

Šivilja
za obleke in perilo, gre šivat na dom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35931-2

Knjigovodinja
(bilancistka) starejša moč, lesne stroke, išče mesta. — Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »98«. 35928-2

Mlajša frizerka
z znanjem nemščine, prvovrstna moč, išče službo v boljšem salonu s takojšnjim nastopom. Naslov: M. K. pri Franjo Vinkovič, Aleksandrova 4/IV., vr. 21. Ljubljana. 35944-2

Bivši trgovec
išče kakršnokoli zaposlitve potnika, skladiščnika ali sluge ali trg. delavca ali kaj sličnega proti majhni mesečni odškodnini. Cenj. ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Stalno mesto v Ljubljani«. 35933-2

Poslovodinja za damsko krojaštvo
išče mesta. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Mojstrca«. 35996-2

Gospodična
perfektna v vseh pisarniških poslih in vodstvu gospodinjstva ter vzgoji otrok išče primerne službe. Gre tudi kot gospodinja. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Nujno«. 36008-2

Krojaški pomočnik
za boljše delo, išče stalno službo. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 36093-2

Postrežnica
ki zna vsa hišna dela, išče zaposlenje. Gre tudi kot gospodinja. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Poštena 19«. 35947-2

Kuharice, sobarice
dekleta za vsa hišna dela priporoča gospodinjam posredovalnica v Šelenburgovi ulici 7/I. Naroča se list »Gospodinjska pomočnica«. — Brezposelna dekleta dobe prenočišča. 35960-2

Mlad zakonski par
brez otrok se priporoča za mesto hišnika. Žena je že 5 let v eni in isti službi. Naslov pove ogl. odd. »Jutra«. 35955-2

Ključavničar-inštalater
absolvent strojne delovodske šole išče primerne službe. Vešč tudi centralnih kurjav. Pripravljen takoj nastopiti službo. Vladko Bajde, Trbovlje I., Loke 6. 36018-2

Kuharica
pridna, zanesljiva, vajena vseh hišnih del, želi nastopiti mesto kot gospodinja k boljši obitelji. Nastopim lahko takoj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 36030-2

Vrtnar
Pot na rakovo jelšo 42 sprejme vsako delo po konkurenčni ceni takoj. 36037-2

Mlada vdova
išče mesta k otroku. — Vešča je nemščine. — Cenj. ponudbe pod šifro »Nemščina«. 36070-2

Knjigovodinja
z dolgoletno prakso, zanesljiva, perfektna v slov., nemškem in srbohrvatskem jeziku, samostojna, želi namestitve. Gre tudi izven Ljubljane. Ponudbe pod »Poštena«. 36060-2

Absolventinja trg. šole
začetnica, vešča srbohrv., nemščine, strojepisja in stenografije išče službo. Ponudbe pod »Začetnica 88« na oglas. odd. »Jutra«. 36072-2

Gospodična
stara 33 let išče mesto gospodinje pri majhni družini event. tudi z otroci. Gospodje vdovci imajo prednost. Naslov pove ogl. odd. »Jutra«. 36080-2

Mesto natakarice
želi mlado in pošteno dekle, ki zna kuhati in vsa hišna dela opravljati. Ponudbe na podruž. »Jutra« v Celju pod »Marljiva«. 36107-2

Gospodična
vajena trgovine, gostilne in gospodinjskih del — išče kjerkoli primerno mesto. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 36065-2

Mlad pek. pomočnik
verziran v vsakem delu, ki nastopi lahko tudi kot samostojni delavec, želi službe. Pismene ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod značko: »Priden in soliden«. 36111-2

Natakarica
marljiva začetnica, poštena in simpatična, zelo agilna, želi mesto. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Skromna«. 36108-2

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din (4)

Klavirski pouk
po nizki ceni. Sv. Petra nasip 41. 35894-4

Dekliški penzijonat
Schloss Hubertus Amstetten. Avstrija: gospodinjstvo, dunajska fina kuhinja šivanje, vrtnarija, reja perutnine, jeziki, umetna obrt, glasba, ples, telovadba, sabljanje, zimski šport. Mesečno: avstr. šilingov 200. 26747-4

Nemška konverzacija
za 5—9letne otroke. Elfi Segula, Ljubljana, Gledališka ulica štev. 7/I. 35762-4

S klavirskim poukom
prične R. Gallatia, Poljanska cesta 18/I dne 1. oktobra. Prijave dnevno od 2—5. 35897-4

Dame, pozor!
Redni pouk v krojnem risanju in prikrojevanju damskih oblek za dom in poklic, se vrši pri strokovno izprašani učiteljici, ter lastnici modnega ateljeja Rozi Medved, Ljubljana, Mestni trg 24/I. — Dobijo se kroji po meri in sliki. Istotam se izvršujejo obleke, kostumi ter plašči itd. po zmerni ceni. 35685-4

Nemščino in francoščino
poučuje učiteljica — tudi v večernih urah. Novi trg št. 6, I. nadstropje, stopnjice iz dvorišča. 35788-4

Profesor glasbe
poučuje klavir. Informacije cvetličarna Bajt. Šelenburgova ulica. 25571-4

Gosli poučuje
abs. učitelj konservatorija. Studentovska ul. 9/I 25777-4

Italijanščino, francoščino
nemščino, angleščino poučuje diplomirana gospa. Prijave dnevno od 13. do 14. in 18. do 20. Pavla Kovač, Miklošičeva 22/III. 35942-4

Pia Menardi
diplomirana učiteljica klavirja, sprejema učence. — Prijave dnevno od 11 do 14. in od 18.—20. Trubarjeva ulica 2/I (pri mostu sv. Jakoba). 26841-4

Diplom. učiteljica
angleščine in nemščine — sprejema učence. Pouk posamezen ali v tečajih. — Prijave od 11.—14. in od 18.—20. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27842-4

Klavirski pouk
daje gospa po zmerni ceni. Več v trgovini v Fügnerjevi ulici štev. 86. 35431-4

Gdč. Francozinja
ki zna slovensko, poučuje francoščino in franc. konverzacijo. Gre tudi kot vzgojiteljica par ur dnevno na dom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35447-4

Diplom. učiteljica
poučuje klavir, nemščino in francoščino. Priglasiti se med 1. in 4. uro na naslov, ki ga pove oglasni oddelek »Jutra«. 36097-4

Učiteljica
državno izprašana, poučuje nemščino in glasovir. Ura 10 Din. Dijakinje in uradnice imajo prednost. Marta Kuder, Gosposka ulica 10/I. 35909-4

Učiteljica
poučuje vse predmete, posebno v nemščini — tudi odrasle. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Učiteljica«. 35940-4

Nemško
govoriti in teorijo se vsi hitro nauče z najboljšim uspehom po moji metodi. (Otroci tudi v skupinah.) Salendrova ul. 4/II. blizu Križevniške cerkve, Ljutova. 35995-4

Profesorica
daje instrukcije iz matematike in vseh predmetov gimnazije. Najvestnejši pouk. Ponudbe pod: »Profesorica« na ogl. odd. »Jutra«. 36028-4

Klavirski pouk
prvovrsten, posebno predvajanje in nemška konverzacija se nudi Pod Trančo št. 2/II desno. 36046-4

Francoščina
pouk (tudi pomožni učencem srednjih in višjih šol) daje učiteljica francoščine, diplomirana v Parizu. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 36120-4

Šofer. šola E. Čeh
Tyrševa (Dunajska) cesta št. 36. Zahtevajte prospekt

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Železne peči
emajlirane, prezidavam — vseh modelov »Lutz« postavljam, oblagam štedilnike »Zarja«, peči v zalogi. Tone Kovče, Ljubljana, Tyrševa cesta štev. 47. 35792-3

Entlanje 1 m 1 Din ažur 1 m 2 Din
plisiranje, montaža bridgestor, pranje in likanje svetenin, ročno vezenje monogramov, strojno vezenje in predtisk najm. ... vzorcev. Dunajska c. 1a/IV 155-3

Pozor, trgovci!
Pletenine, trikotaže in zimsko blago se vzame v komisijo za Ljubljano. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 35981-3

Stalen zaslužek
mesečni, 5000 Din, ima oseba, ki prevzame za Ljubljano monopolske vrste edinstven koncesioniran posel; potrebno 15.000 Din gotovine. Nujno; pridejati znamko za odgovor. E. V. P. Zagreb, Željeznička cesta 16. 35841-3

Belo perilo
šivam, entlam in ažuriram. Izdelujem tudi filet poceni. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 26001-3

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača za besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Kraj. zastopnike
za Slovenijo išče Kanc, tov. kvasa, Mengeš. 35784-5

Zastopnika
mladega, agilnega iščem za Ljubljano. Nov patent za dekoracijo izložbenih oken. Pismene ponudbe na hotel Slon pri vratarju. 35825-5

Spretni na plan!
Vsak dan 100 Din za vsakogar. Poceni gospodinjski predmeti za obisk trgovcev, krojačev, gostilničarjev. Chapiero, Tyrševa 36. 36100-5

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Otroški vozički
najmodernejši in najcenejši v tovarni otroških vozičkov Stanko Kucler, Celovška cesta 42, Ljubljana VII. 252-6

Sadno drevje za jesensko saditev!
Lastniki vrtov in sadonosnikov se opozarjajo, da si čimpreje rezervirajo potrebno število dreves pri Kmetijski družbi iz nove drevesnice na Bokalcih. — Po sadnem izboru zajamčene vrste od visokodebelnih in pritličnih jablan in hrušk, češpelj, črešenj, višenj, breskev, marelic, agrasa in ribeza po najnižjih cenah. Zahtevajte cenik pri Kmetijski družbi v Ljubljani — Novi trg 3. 35793-6

Otroški voziček
dobro ohranjen. Vprašati dnevno dopoldne. Gajeva ulica 6/III, vrata levo (hiša kjer je salon »Elly«. 35900-6

Perje
8 Din kg. gosje. puh. ter **volno in žimo** za madrace najceneje prodaja Sega, Wolfova ul. 12 (dvorišče). 26189-6

Mikroskop
z imerzijo prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35820-6

Pristna »Nerzstola«
ugodno naprodaj. Vprašati v Gradišču štev. 13/I. 35426-6

»Zephir« peč
primerno za pisarno, ugodno proda »Ekonom«, Kolodvorska 7. 35811-6

1500 kom. zabojev
primerni za prevoz sliv, železna vrata, več okvirjev za okna in vrata naprodaj v Ljubljani, Medvedova 7. 35757-6

Mizarji!
Okovje in orodje kupite najugodneje tudi na hran. knjižice pri »Jeklo«, Ljubljana. 24266-6

Lesen stenski opaž
(Lamberie) 19 × 2 m, mehek les, dobro ohranjen, pripraven za gostilno itd., naprodaj za 1400 Din v Ljubljani, Puharjeva ul. 14 (za Nar. domom). Event. vprašati telefonično 2002. 35724-6

Železen štedilnik
lep, in otroški **sportni voziček**
prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35910-6

Gumijaste nogavice in pasovi
zopet dospeli. Tvrdka Adela Bosednik, Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 6. 35912-6

Otroški vozički
igralni vozički, tricikli, lepi modeli, nizke cene. — M. Tomšič, Sv. Petra cesta št. 52. 35986-6

Železne sode
dobro ohranjene, po 300 in 700 litrov, od rafiniranega špirita, prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35991-6

Na javni dražbi ugodno naprodaj:
novi radio aparati, dne 21. septembra 1933 ob pol 15. uri, Ljubljana, Aleksandrova 5. — Moderno pohištvo, dne 23. septembra 1933, ob 17. uri, Ljubljana, Baragova 13. — Oprema za brivnico, dne 18. septembra 1933, ob 17. uri, Ljubljana, Tyrševa 5. — Šivalni stroj, dne 22. septembra 1933, ob 17. uri, Dravlje 78 pri Ljubljani. — 120 m² hrastovih parketov, dne 18. septembra 1933, ob 9. uri, Ivančna gorica, pri Stični, tov. parketov. 36051-6

Krasen servis
za 12 oseb, 108 kom. 1800 Din, alpacca - srebro, garnitura velika skleda podstavek, razno, 42 kom. 2000 Din, brokat, svileni zastori 8 kom. 1800 Din, preproga, nova, 400 Din prodam. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 36086-6

Kopalno banjo
in peč s prho, masivno, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 36087-6

Amerikan. sesalec
prahu 1200 Din, neporušljiv, v mesečnih obrokih 200 Din. Šapiero, Tyrševa 36. 36099-6

Totalna razprodaja
Gramofoni 250 Din, patentne krtače za sesanje prahu 40 Din, nadomeščajo sesalec prahu: damastni namizni prti 35 Din, posteljne garniture 220 Din. Omnia, Tyrševa 36.

Otroški voziček
za 190 Din in košaro za 50 Din proda Anton Fuchs, Rožna ulica štev. 41/I — Gosposvetska c. 16. 35988-6

Otroško posteljico
železno, belo emajlirano, poceni prodam. — Istotam oddam čedno **opremljeno sobico**
za eno osebo. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 36010-6

Pozor, industrijalci
Prodam patent ali ga dam v izdelavo, Izdelek nujno potreben. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 36063-6

G. Th. Rotman:

Nove prigode gospoda Kozamurnika

77.

O jej, o jej! Gospod Kozamurnik je bil kratkoviden, in slika, ki se je dvigala prav na ovinku, je bila tako dobra, da ga je premotila Skratka, gospod Kozamurnik je mislil, da je to pot, in se zaletel naravnost vanjo. Gospod Mazon se je prestrašen obrnil, in njegova lestvica je zadela nedolžnega kolesarja, ki se je pripeljal mimo, baš v obraz.

Zbirko starin
in umetnin razproda posamezno Tribuč, Glince, Tržaška 6, telefon 2605. 36075-6

Specerijski inventar
prodam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 36049-6

Starinski lestenec
baročen, proda Tribuč na Glincah, Tržaška cesta 6, telefon 2605. 36073-6

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Rolleiflex
fotoaparat kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Rolleiflex«. 35864-7

Klubsko garnituro
in pisalno mizo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Klub garnitura«. 35868-7

Fotoaparat
čim manjšega formata, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Foto«. 35651-7

Gumi klinika
kupuje in prodaja vse vrste rabljene avto pneumatike. Tyrševa c. 9. 25459-7

Za kg avtogumija
plačam 6 in 7 Din. — Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova 14. 25856-7

»Bock-bücks« puško
dobro, kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »28«. 35056-7

Majhno blagajno
(Wertheimer), dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe z označbo cene pod šifro: »Mala blagajna« na ogl. odd. »Jutra« 35961-7

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (8)

»Ljubljanski Zvon«
in druge knjige proda posamezno Tribuč, Glince, Tržaška 6. 36074-8

Radio

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (9)

Radioaparat
trocevni, kompletni, na akumulator, zamenjam za fotoaparat. Jože Gogala, Kranj. 35838-9

Kolesa

za besedo. Oglasi socijalnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (11)

Moško kolo
skoraj novo, prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35731-11

2 rabljeni kolesi
tricikelj in škarje za pločevino do 6 mm, poceni proda Peter Škafar, Ljubljana, Borštnikov trg. 35631-11

Žensko kolo
naprodaj v Zeleni jami — Val. Vodnikova štev. 2. 35662-11

Žensko kolo
dobro ohranjeno naprodaj v Cegnarjevi ulici št. 4/III. 36066-11

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Motorno kolo
s prikolico, 750 ccm. električna razsvetljava, novejši model, proda F. Kure, Vevče pri Ljubljani. 35845-10

Avto »Fiat 509«
štirisedežni, odprt, zelo dobro ohranjen, po ceni naprodaj. Davek plačan, rabi 7—9 l benzina na 100 km. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35851-10

»Ford«
limuzina (2 vrata) Typa 929-Tudor, štirisedežna, 40 Ks, 4 cilindri — ter

»Chevrolet«
odprt, Typa 929, štirisedežni, 46Ks, 6 cylindrov, oba v popolnoma dobrem stanju prodamo, samo za gotovino. Kolinska tovarna, d. d. v Ljubljani. 35592-10

Limuzino
dobro ohranjen 5—sedežen avto — pripraven za avtotaksi, kupim s hranilno knjižico. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35302-10

Avto
poltovorni, 2—3000 kg, iščem proti najemnini za dobo 3 mesecev, eventuelno istega kupim. Roškar, Florjanska 13. 35901 10

Avto
štirisedežen — v izbornem stanju kupim. Ponudbe s podrobnim opisom na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Hermes«. 35962-10

Harley-Davidson
350 ccm, dobro ohranjen, proda Kopač, mehanik, Bleiweisova cesta. 35906-10

Avtomobile in motocikle
svetovnih znamk, najnovejše modele, nove, pa tudi rabljene, kupite lahko proti hranilnim knjižicam pri avtotvrdki Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 11 35967-10

Majhen avto
znamke BMV, dvosedežni, skoraj nov prodam. — Poizvedbe pri Gavoza Lojze, Ljubljana. 35918-10

Elektromotorja
nova, po 1 in 2 Ks, 220/380 proda Klofutar, Ljubljana VII. 35963-10

Motorno kolo
s prikolico, znamke Harley Davidson, malo rabljeno, se ugodno proda. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. Delno odplačilo tudi na knjižico. 35959-10

Osebni avto
rabljen, limuzina, Chrysler 72, pet (ev. 7) sedežev, 4 vrata, kovčeg, v najboljšem stanju, ker letos v glavni reparaturi, prodam. — Sprejmem ev. dobro hranilno knjižico za del cene. — Vprašanja na Mahorčič, Ljubljana. — Puharjeva 14. 36052-10

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Pohištvo
Na obroke. Na hranilne knjižice.

Sperane orehove politirane spalnice

češnjeve masivne politirane spalnice

šperane spalnice	3000.—
pleskane spalnice	1800.—
kuh. oprave	850.—
kuh. kredenca	450.—
postelje	200.—

Vse drugo pohištvo dobite najceneje pri Mizarstvu »Sava«, Kolodvorska 18. Miklošičeva 6. — Telefon 2780. 35751-12

Spalnico
s psiho, in kuhinjo, novo, poceni prodam. Poljanski nasip 58. 35879-12

Pozor!
Spalnice, jedilnice, kuhinje, kakor tudi okna in vrata za stavbe Vam nudi najceneje in garantirano solidno delo tvrdka Golmajer, Ljubno, pošta Podnart, Gorenjsko. Zahtevajte ponudbe. 35616-12

Spalnico
zelo poceni proda Bitenc, Gosposka ulica 10. 35979-12

Jedilnica
skoraj nova, iz trdega lesa (palisander) zaradi odpotovanja poceni naprodaj. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 36035-12

Oblačila

Trg. oglasi po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (13)

Nov moški plašč
ženski jesenski in več oblek v dobrem stanju prodam v Gregorčičevi ulici 17/b/I. 35883-13

Trenchoat
dobro ohranjen, za močnejšega gospoda, prodam za ceno 500 Din. Strossmajerjeva ulica 4, I. nadstr., desno. 35923-13

Predpasnike, halje
črne, za šolo in za trgovine dobite že od 35 dinarjev dalje. Velika izbira vseh velikosti. — J. Tomšič, Sv. Petra c. 38. 35994-13

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Bukova drva
(cepanice), zdrava, suha, kupujem franko vagon Zagreb. Ponudbe na Josip Volović, Zagreb, Sv. Duh br. 55a. 35832-15

Bukova drva
v kolobarjih po 6 Din in mehka po 5 Din nudi St. Krže-Siard, Trnovski pristan 12. 24657-15

Suha drva
bukova, grčeva, metrska, 2 vagona franko Ljubljana, potrebujem takoj. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Drva«. 35953-15

Testone
kupimo v večji količini: deske jelove III. vrste, v širinah 22 do 25 cm, 4 m dolge. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« z navedbo cen in količine pod značko »Takojšnje plačilo«. 35950-15

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

1000.— Din
kratkoročnega posojila nujno rabim. Cenj. ponudbe pod »Popolno kritje, visoke obresti« na oglasni oddelek »Jutra«. 35847-16

200.000 Din posojila
iščem proti vknjižbi na prvo mesto veleposestva in primernim obrestim. Izplača se mi lahko event. v 4 obrokih. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Sigurno naloženo«. 35989-16

Knjižico
Spodnještajerske ali Celjske ljudske posojilnice kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »35.000 Din«. 35821-16

S 50—70.000 Din
želim soudeležbe pri dobrem trgovskem podjetju. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Polna varnost«. 35613-16

Hranilne knjižice
kupuje in prodaja

M. Jankole

komand. družba, Ljubljana Aleksandrova c. 4/II (palača »Viktorija«). Telefon 3052. 26921-16

Hranilne knjižice
kupite, prodaste, lombardirate posojila najkulantneje pri: Poslovni zavod d. d., Zagreb, Praška ul. št. 6/II. Za odgovor priložiti znamko za 3 Din. 232

25.000 Din posojila
iščem proti vknjižbi na prvo mesto. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »1905«. 35749-16

Dame in gospodje!
Poslovodja večjega hotela in restavranta v nekem večjem prometnem mestu ob morju v Dalmaciji, 45 let star, Slovenec, neodvisen, s 60.000 Din gotovine, išče v svrho takojšnjega prevzema istega hotela (v najem in odkupa inventarja), **družabnico po možnosti neodvisno, ali družabnika z najmanj 50.000 Din gotovine.** — Hotel posluje celo **leto, promet preko pol milijona letno.** — Prednost imajo **neodvisne natakarice,** katere posedujejo osebno točilno pravico, ali pa hotelske sobarice, odnosno gospodje hotelske stroke. Ker se nudi izredna ugodna prilika s sijajno trajno eksistenco (kar je mogoče osebno se prepričati na licu mesta) prosi se cenj. reflektante za takojšnjo odločitev in sporočilo na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Hotelski strokovnjak«. V poštev pridejo le resni in neanonimni dopisi. 35437-16

Vloge Mestne hran.
se v polni vrednosti od 1 do 2 milijona Din zasigura z delno gotovino na prvem mestu večjega posestva z vknjižbo ali prodajo v najlepši legi mesta Ljubljane. — Ponudbe s polnim naslovom pod šifro »Zisiguran denar« na ogl. odd. »Jutra«. 35938-16

25.000 Din posojila
iščem proti vknjižbi na prvo mesto. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »25«. 35066-16

20.000—25.000 Din posojila
iščem, ki ga vrnem v 4 obrokih z obrestmi vred. Dam garancijo. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Jamstvo«. 35869-16

Mlajšo sodružico
z nekim kapitalom želi podjetje v Dalmaciji. Obširne ponudbe pod »Rentabilno« na oglasni odd. »Jutra«. 36013-21

Knjižico
Mestne hranilnice ljubljanske v znesku 7000 dinarjev prodam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 36007-16

Naš bančni oddelek
kupuje in prodaja

hranilne knjižice

Strogo solidno poslovanje. — Naš zastopnik: Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 36056-16

130.000 Din posojila
iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zasigurana garancija«. 36084-16

Posojilo
iščem na novo stavbo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Vknjižba na prvo mesto«. 36047 16

Finanserja-družabnika
za povečanje glavne zaloge, dobro vpeljanega in vsaki hiši potrebnega predmeta, kateri se prodaja samo proti takojšnjemu plačilu z velikim zaslužkom, sprejmem. Potrebno 150.000 do 200.000 Din. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Velezaslužek«. 36102-16

Kam pa, kam?

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (18)

Na jagnje
pečeno na ražnju v gostilni v Kersnikovi (Novi) ulici št. 5. Priporoča se Milan Prijič. 36081-18

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Gostilno
vzamem v najem. Kavcija po dogovoru. Ponudbe pod šifro »Mlad gostilničar« na oglasni oddelek »Jutra«. 35713-17

Stara gostilna
dobroidoča, na prometni točki v centru mesta, pod ugodnimi pogoji oddam v najem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35889-17

Restavracijo
oddamo v najem v Sokolskem domu v Slovenj gradcu. — Pojasnila daje Sokolsko društvo Slovenjgradec. 35502-17

DAMSKI
JESENSKI IN ZIMSKI

PLAŠČ,

ki vam ga dobavi firma

Drago Gorup & Co.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16/I.

je zadnje mode, najboljše kvalitete, prvorazredno delo.

Nizka cena

10229

Mlin
umetni ali prost, na stalni vodi, ozir. z elektr. motorno silo, vzamem v najem na prometnem kraju. Poleg naj bi bilo tudi nekaj zemlje. Založim kavcijo. Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dober mlinar«. 35625-17

Gostilno ali vinotoč
na prometni točki v Ljubljani ali na deželi v industrijskem kraju, vzamem takoj v najem. Položim potrebno kavcijo. Ponudbe z opisom prometa na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kavcija 33«. 35091-17

Trafika v Celju
pripravna tudi za branjarijo ali manjšo trgovino, event. tudi s stanovanjem se takoj poceni odda v najem. Natančneje se poizve v trafiki na Glavnem trgu v Celju. 36096-17

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Halo mesarji
V Zagrebu v najprometnejši ulici, Ilica 146, naprodaj dobro uvedena mesnica z vsem inventarjem. Rado Krenik, Zagreb, Ilica 146. 38854-19

Slaščičar. delavnica
z inventarjem, stroji na električen pogon naprodaj. Ponudbe pod »Slaščičarska delavnica« na oglasni oddelek »Jutra«. 35890-19

Sirarna, delikatesa
stara, zelo dobro vpeljana prodajalna, v centru Zagreba takoj naprodaj. F. in B. Bairich, Zagreb, Ilica 146. 35624-19

Trgovski lokal
velik, moderno opremljen, takoj oddam na Tržaški cesti, Glince štev. 15. 35547-19

Gostilna
dobro idoča, na periferiji Celja naprodaj. Istotako naprodaj vile, hiše in posestva. — Pojasnila daje Karol Breznik, Celje. 35692-19

Lokal za bufiet
oddam. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »1200«. 35561-19

Pisarniške prostore
večje ali manjše takoj oddam nasproti glavne pošte. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35914-19

Trgovino
na zelo prometnem kraju po ugodni ceni prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35920-19

Gostilno-mesarijo
na periferiji v Zagrebu takoj prodam zaradi preselitve v inozemstvo. Potreben kapital 20.000 dinarjev. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Veliki promet«. 35957-19

Parno pekarno
novo, dobro vpeljano, zelo ugodno proda Jože Jerko, Ljubljana, Dunajska c. 97. 35983-19

Manjši vinotoč
prevzamem. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Center«. 35970 19

Vinotoč
v Ljubljani na zelo prometni točki poceni odda Realitetna pisarna Grašek, Ljubljana, Masarykova 12. 36089-19

Mlad zakonski par
prevzame gostilno ali bufet na račun. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko: »Takoj«. 36094-19

Trg. zastopnika
vzamem kot (za) souporabo pisarne (pritličju) takoj eventualno 1. novembra odnosno oddamo 2 sobi za pisarno. Vršič, Gledališka 4. Telefon 3304. 36031-19

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

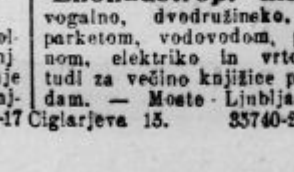

Enonadstrop. hišo
vogalno, dvodružinsko, s parketom, vodovodom, plinom, elektriko in vrtom, tudi za večino knjižice prodam. — Moste - Ljubljana, Ciglarjeva 15. 35740-20

Hiše, posestva, vile
od 30.000 dalje,

gostilne, graščine

prodaja Posredovalnica Maribor, Frančiškanska ulica 21. 35853-20

V bližini izvira Krke
lepem kraju, kjer je bodočnost, prodam tudi proti hranilni knjižici veliko stavbeno parcelo, m² Din 4.—. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35822-20

Nova hiša
v Vižmarjih, tri sobe, kuhinja, shramba s kletjo in vrtom prodam. Pojasnila v trgovini Petač, Vižmarje. 35865-20

Hišo
veliko, v Trnovskem okraju poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35872-20

Zemljišče
ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35888-20

Posestvo
z lepim stanovanjem, 3 ha zemlje, sadonosnikom, ev. tudi z gostilno, oddam v najem. Naslov: Breclan, Oplotnica pri Konjicah. 35606-20

Pritlično hišo
z vrtom po nizki ceni prodam v Zg. Šiški, Kosesko št. 81. 35531-20

Kmetsko posestvo
arondirano, 85 oralov, dve tretjini gozdov in ribnikov, na malem griču, četrt ure od postaje juž. železnice, radi starosti prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35595 20

Posestvo
z gospodarskim poslopjem, v lepi legi blizu ceste prodam pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje Jože Štajner, Mikote, pošta Raka pri Krškem. 35392-20

Hišo z vrtom
in zemljiščem, 2—3 km od Maribora, v lepi legi kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Cena 88«. 35719-20

Lepo posestvo
s 30 orali zemlje, pri Dobrni ugodno odda za več let v najem Karol Breznik, Celje. 35691-20

Krasna vila
naprodaj na kraju ob Tyrševi (Dunajski) cesti za delno gotovino, ostalo pa proti knjižicam Mestne hranilnice ljubljanske. Iz prijaznosti daje pojasnila Rifel, Ljubljana, Ipavčeva 2 — za artiljerijsko vojašnico. 35726-20

Svet
za postavitev barake za prodajanje jestvin na prometnem prostoru dam brezplačno. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35785-20

Petstanovanj. hišo
novo, pripravno za vsako obrt, na zelo prometnem kraju prodam za 80.000 Din Potrebno 40.000 Din, ostalo po dogovoru. Ivan Lorber, Trbovlje II. 35794-20

V Celju
naprodaj dvostanovanjska vila, slična hiši, s cca 1200 m² zemljišča, četrt ure od kolodvora. Event. se zamenja za enako vredno v Ljubljani ali okolici. Dopise na podružnico Jutra v Celju pod značko »Vrt«. 35689-20

Posestvo
v dobrem stanju, v solčni legi, blizu Šmarne gore (Medno) proda Fani Jenko, poštno ležeče, Ljubljana. 35534-20

Parcele
od 300—400 m², v najlepšem in najbolj zdravem delu Ljubljane, po nizkih cenah naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 35594-20

Lep mal vinograd
z nad 2000 kom. novonasajene trte, ki že tri leta zapored daje po 2000 l letno. Lep sadonosnik, njiva, vrt, nov hlev za živino in razno, ter majhna hišica s predsobo, kuhinjo, 2 sobama in kletjo. V kuhinji napeljan vodovod. Z letošnjim pridelkom in sodi prodam takoj za 35.000 Din. Posebno ugodno za penzijonista. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35669-20

Enonadstropno vilo
novo, z balkonom, terasami, sobe vse parketirane, mrzla in topla voda, 15 minut od Celja, radi odhoda poceni prodam. Polovico kupnine vzamem tudi v hranilnih knjižicah dobrih zavodov. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Nova vila«. 35690-20

Vilo ali hišo
v okolišu centra Ljubljane kupim. Plačam 100.000 Din v gotovini, 200.000 Din v knjižicah in prevzamem nekaj hipoteke. Ponudbe in točen popis hiše na oglasni oddelek »Jutra« pod »300.000«. 35904-20

Tristanovanj. hišo
z gospodar. poslopjem in vrtom pod ugodnimi pogoji proda Planinšek, St. Vid nad Ljubljano, poleg šole 35929-20

Parcelo
ob glavni cesti blizu remize v Zg. Šiški prodam. — Poizve se na Starem trgu št. 22. 35946-20

Hišo v mestu
ugodno prodam. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Hitro«. 35948-20

Enodružinsko vilo in parcelo
prodam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 35945-20

„POSEST"
Realitetna pisarna

družba z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva c. 4

proda:

HIŠO, novozidano, podkleteno, dve dvosobni stanovanji, 500 m² vrta, Zg. Šiška, 115.000 dinarjev.

HIŠO, novozidano, eno enosobno, 1 dvosobno, dve trisobni stanovanji, pritikline, 600 m² vrta, Zg. Šiška 210.000 Din.

HIŠO, dvonadstropno, 5 enosobnih, 4 dvosobna stanovanja, 550 kv. m vrta in dvorišča, Sp. Šiška, 320 tisoč dinarjev.

HIŠO, novozidano, eno dvosobno, dve trisobni stanovanji, čez 500 kv. m vrta, mesto, 225.000 Din.

HIŠO, novozidano, tri enosobna stanovanja, elektrika, vodovod, kanalizacija, Kolezija, 300 m² vrta, 165.000 dinarjev.

PARCELE 500 do 550 m² pri »Stadionu« od 120 do 130 Din.

DVE PARCELI nad 600 kv. m ob Linhartovi ulici a 170 Din.

PARCELO 8800 m² na Rakovniku a 10 Din za m².

Poleg tega več drugih stanovanjskih, trgovskih hiš, gostilniška in kmečka posestva, v največji izberi, parcele v vseh delih mesta po najugodnejših cenah. 35958-20

Za knjižice
Mestne in Kmetske posojilnice kupite novozidano vilo v mestu. Cena 420.000 Din. Potrebno 30.000 Din gotovine. Posredovalnica Adamič, Ljubljana, Vošnjakova 4 35965-20

Zemljišče
9000 m², desno ob Ljubljanski cesti, se ugodno proda, event. za dobre knjižice ali pa se zamenja za primerno hišo. Dopise pod: šifro »Lepo zemljišče« na ogl. odd. »Jutra«. 35982-20

Zamenjam hišo
na Glincah (vrt, manjši sadovnik, tramvaj, elektrika) za hišo v Ljubljani ali Šiški. — Pisma pod »Glince« na ogl. odd. »Jutra«. 36061-20

Dvodružinsko hišo
poceni prodam v Zgornji Šiški na Celovški cesti 233 nasproti gostilne Kavčič. 36048-20

Stavbne parcele
oddaljene 5 m od cestne železnice na Viču, naprodaj. Poizve se v pisarni Battelino, Rožna dolina. 36014-20

Hišo ali vilo
z vrtom kupim takoj v mestu. Prevzamem tudi hipoteko. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Hiša«. 36016-20

V mestu Celju
in okolici ima mnogo lepih hiš, vil, gostiln itd. po zmerni ceni naprodaj Arzenšek, Celje, Kralja Petra cesta 22. 36103-20

Hišo
eno- ali dvostanovanjsko, ali parcelo kupim. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Mesto ali okolica«. 36064-20

Hišo na Jesenicah
Kralja Petra cesta št. 15 prodam po dogovoru. — — Naslov prodajalca pove oglasni oddelek »Jutra«. 36113-20

Travnik
na Galjevici proda Josip Sirk, Poljanska cesta 64. 36067-20

Hišo z gostilno
na prometni točki kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Gotovina«. 36073-20

Trinadstrop. hišo
v centru Ljubljane prodam. Dopisi na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ugodni plačilni pogoji«. 36032-20

Zidana hiša
s cca 1 johom rodovitne njive, z malim sadonosnikom, blizu zdravilišča Dobrna naprodaj. Pojasnila daje Leopold Mastnak, mesar, hotel »Union«, pošta Dobrna. 36104-20

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Dvoje enosobnih stanovanj
eno z verando, oddam za 200, ozir. 230 Din na Ilovici, Jurčkova pot štev. 55. 36101-21

Trisob. stanovanje
komfortno, solnčno, nasproti drame oddam s 1. nov. Erjavčeva cesta 4/I levo. 36069-21

Več stanovanj
poceni odda Realitetna pisarna Grašek, Masarykova 12. 26090-2

Drž. upokojenec
dobi prosto stanovanje z nekaj vrta, ako prevzame nadzorstvo poslopij. Ponudbe na podr. »Jutra« v Celju pod značko: »Bližina Celja« 36109-21

Pritlično stanovanje
lepo, solnčno, suho, soba, predsoba, kuhinja, vse pod enim ključem, ugodno oddam s 1. oktobrom. Naslov v oglas. odd. »Jutra«. 36088-21

Stanovanje
v Kamniku, dvosobno s kuhinjo, renovirano, oddam mirni, zanesljivi stranki. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 35861-21

Komfortna stanovanja
oddam zavarovalnica »Dunav« v svoji palači na Aleksandrovi cesti. Informacije se dobijo istotam v družbeni pisarni. 35862-21

Stanovanje
4 sobno z vsemi pritiklinami, Aleksandrova cesta, za mesec november oddam. Vprašati palača Viktorija. 35871-21

Stanovanje
v podpritličju oddam z novembrom. Podmilščakova ulica 27, Ljubljana 7. 35878-21

Stanovanje
2 sob s kabinetom, parket, elektrika, in sobe in kuhinje oddam. Podaljšana Verovškova 60. 35884-21

2 enosobni stanovanji
s pritiklinami oddam, ali prodam celo hišo. Vič 147 35642-21

Štirisob. stanovanje
s kopalnico, v vili sredi Ljubljane takoj oddam. — Ugodno za zdravnika ali zobotehnika. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35702-21

Štirisob. stanovanje
visokopritlično, s kopalnico, plinom in vsemi pritiklinami oddam s 1. novembrom. Pojasnila v Subičevi ulici 3/I. 35532-21

Štirisob. stanovanje
komfortno, s centrál. kurjavo, kopalnico, plinom itd.

in 2 trg. lokala

s stranskimi prostori oddamo. Poizve se v upravi palače Grafike, IV. nadstr. Masarykova ulica št. 14 26663 21

Štirisob. stanovanje
pritlično, s pritiklinami, na Gosposvetski cesti poleg kavarne »Evropa« oddam — event. tudi v pisarniške namene. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Lepi prostori«. 35327-21

Pristopajte
k Društvu stanovanjskih najemnikov. Gajeva ulica. Nebotičnik III. 873-21

Trisob. stanovanje
s kopalnico, komfortno, balkon, oddam boljši družini za oktober ali november. Vodovodna 5/I. 35008-23

Dvosob. stanovanje
kompletno, oddam boljši družini. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 35936-21

Enosob. stanovanje
in sobo s štedilnikom takoj oddam v Mali vasi št. 49, Ježica. 35915-21

Za pletiljsko obrt
primerno stanovanje in izložbo oddam, ter prevzamem šivanje pletenin. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35049-21

Trisob. stanovanje
komfortno — s kopalnico oddam. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Sončno«. 36041-21

Trisob. stanovanje
solnčno, v najstrožjem centru, moderno, oddam boljši stranki. Istotam oddam dvosobno stanovanje s kopalnico za dve osebi. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 35951-21

Enosob. stanovanje
opremljeno ali prazno oddam takoj eni ali dvema osebama za 6 mesecev. — Gasilska 6. 35926-21

Dvosob. stanovanje
solnčno, komfortno, prostorno, s kopalnico, balkonom in posebno sobo, oddam z novembrom. Informacije na Tržaški cesti 8. 35954-21

Stanovanje
2 sob, kabineta, kuhinje in pritiklin, na Tyrševi c. 66 odda s 1. novembrom Weissbacher. 35917-21

Trisob. stanovanje
3 sobe, III. nadstr., solnčno, Gorupova 2, oddam za 1. november. 35927-21

Enosob. stanovanje
s pritiklinami oddam. — Istotam oddam tudi prazno

sobo s štedilnikom

Ciglerjeva ulica št. 17 — Moste. 35971-21

Enosob. stanovanje
s pritiklinami oddam z oktobrom ali novembrom v Rožni dolini, cesta VII/4. 35999-21

Enosob. stanovanje
lepo, oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 36012-21

Enosob. stanovanje
oddam s 1. oktobrom v Mostah, Pokopališka št. 4. 36003-21

Stanovanje
šest- ali petsobno, s kopalnico, komfortno urejeno, del stanovanja uporabljiv za poslovne prostore, zdravnika ali slično oddam. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Centrum«. 36042-21

Več stanovanj
odda takoj Tribuč, Glince. Tržaška 6, telefon 2605. 36077-21

Stanovanje
2 sob. kabineta in pritiklin oddam v Korytkovi ulici 31 Pojasnila daje J. Bogataj, Poljanska cesta štev. 5. 36024 21

Trisob. stanovanje
zelo lepo, oddam s 1. oktobrom. event. novembrom. Strogi center. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 36034-21

Dvosob. stanovanje
oddam v Mostah, Predovičeva ulica 9. 26125-21

Enosob. stanovanje
oddam s 1. oktobrom v Rožni dolini, cesta VIII št. 26. 36083-21

Dvosob. stanovanje
lepo, s kopalnico in predsobo, oddam z oktobrom ali novembrom. Vprašati popoldne od 3. ure dalje v Postojnski ulici štev. 8. 36079-21

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Dijake
sprejmem na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35887-22

Dijakinjo
z dežele, sprejme majhna družina v Celju za 350 Din na hrano in stanovanje. — Naslov pove podruž. Jutra v Celju. 35688-22

Dijaka
(srednješolca) sprejme učiteljska družina v dobro oskrbo in strogo nadzorstvo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35701-22

Dijaka (injo)
(nižješolca) v fino oskrbo z vzornim nadzorstvom sprejme v komfortno stanovanje s klavirjem skrbna rodbina poleg dramskega gledališča Pomoč pri študiju. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra« 35664-22

Akademik
inštruira in deloma plača za hrano in stanovanje. — Ponudbe na podruž. »Jutra« v Trbovljah pod »Inštruktor«. 36017-22

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Stanovanje
2 sob, kuhinje, velika rodovitna njiva ter vrt in veliko klet iščem v najem v ali v bližini Ljubljane. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Za dalje časa«. 35797-21a

V centru ali bližini
išče starejša uradnica primerno stanovanje za december ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Snažno solnčno«. 35867-21a

Enosob. stanovanje
solnčno — s pritiklinami, blizu tramvajske postaje išče z novembrom ali pozneje miren upokojenec brez otrok. Ponudbe pod šifro »Točen plačnik« na oglasni oddelek »Jutra«. 35873-21a

Stanovanje
sobe, kuhinje in pritiklin iščem v bližini Tabora. — Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 35634-21a

Zračno stanovanje
z vso oskrbo, pri boljši družini v Ljubljani iščem za abiturientko — kjer bi imela klavir na razpolago. Dopise z navedbo cene na naslov: Oražem, Celje, Gledališka ulica. 35687-21/a

Samska šivilja
boljša, išče majhno pripravno stanovanje. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Stalna in redna«. 36120-21a

Dvosob. stanovanje
čisto, zračno in solnčno, če le mogoče s kopalnico, v centru ali v neposredni bližini, iščem za takoj ali kasneje. Pri zmerni najemnini enoletno plačilo v naprej. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Prijetno«. 35574-21/a

Štirisob. stanovanje
z modernim komfortom, v vili z vrtom, iščem z novembrom ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »V mestu«. 35937-21/a

Dvosob. stanovanje
v mestu ali bližini išče za oktober tričlanska družina. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Jutra« pod »Čisto — solidno«. 35916-21/a

Trisob. stanovanje
traži bračni par bez djece, mirno, čisto, komfortno s plinom, mirna lega prvi sprat ili drugi, najradje u vili blizu centra. Samo vrlo mirno i čisto stanovanje. Ponudbe pod februar ali maj na ogl. odd. »Jutra«. 36053-21a

Stanovanje
dvo- ali trisobno s pritiklinami, po možnosti v Šiški (bližina mitnice) iščem s 1. oktobrom. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Inženjer«. 36043-21/a

Zakonski par
išče eno- ali dvosobno stanovanje. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 36025-21/a

Damski salon
Šivilja išče stanovanje z 1 ali 2 sobama event. večja prazna soba ali lokal. Najraje v bližini trga pod pogojem sredina mesta. F. Abe, — Igriška 3. Modna trgovina. 36117-21a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Za pisarno ali zdravnika
oddam dve ali tri sobe s predsobo; vhod iz stopnjišča. Resljeva 5/I. 35944-23

2 sobici
primerni tudi za mirno obrt, oddam. Celovška 85 35855-23

Lepo sobo
parket, elektrika, poseben vhod, oddam s 1. oktobrom solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35859-23

Lepo sobo
opremljeno, s prostim vhodom oddam dvema gospodoma ali zakonskemu paru brez otrok s 1. oktobrom za 100 Din. Vipavska ul 6, Trnovo, Pucihar. 35893-23

Sobo
opremljeno, z dvema posteljama, električno razsvetljavo, posebnim vhodom, oddam. Moste. Poljska pot 29. 35875-23

Sobo
opremljeno ali prazno, s posebnim vhodom, parket in elektrika, razgled na kamniške planine, zračno, takoj oddam solidnemu gospodu s hrano ali brez nje. Sprejme se tudi dijake. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35876-23

Sobo
poseben vhod, elektrika, oddam za 200 Din, z 2 posteljama 300 Din. Sprejmem tudi dijake. Zupančič, Kolodvorska 11/II. 35881-23

1—2 opremljeni sobi
s posebnim vhodom, parket, elektrika, oddam. Povšetova cesta 35a, Kodeljevo. 35882-23

Na stanovanje
sprejmem 1 ali 2 gospodični. Soba lepa, zračna, blizu kolodvora, učiteljišča. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35885-23

Sobo
opremljeno, zračno, s posebnim vhodom in elektriko oddam takoj stalni osebi. Janševa 10, Ljubljana 7. 35686-23

Opremljeno sobico
skromno, z dvema ali z eno posteljo, oddam čednim in poštenim osebam po nizki ceni. Cegnarjeva ulica 4, dvorišče, rudeča vrata, blizu bolnice. 35896-23

Prazno sobo
z vhodom iz veže, oddam blizu Tabora. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35509-23

Opremljeno sobo
mirno in čisto, takoj oddam po znižani ceni, v bližini sv. Petra. Kröpfl, Jegličeva 11. 35587-23

Gospodično
sprejme samostojna gospa kot sostanovalko. Naslov: Frankopanska ulica 23/II. poleg gorenjskega kolodvora. 35626-23

Kot sostanovalko
sprejmem boljšo gospodično v lepo in zračno, parketirano sobo s posebnim vhodom, v centru mesta takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35818-23

Lepo sobo
koncem Miklošičeve ceste oddam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 35407-23

Opremljeno sobo
z 2 posteljama in posebnim vhodom oddam na Borštnikovem trgu 1. 35753-23

Sostanovalca
mlajšega, sprejme boljša rodbina v zelo dobro popolno oskrbo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35095-23

Opremljeno sobo
z 2 posteljama, parketom in souporabo kopalnice, oddam v vili na Mirju — Lepi pot 12. 35754-23

Sončno sobo
veliko, v bližini univerze, trg. akademije in srednje tehn. šole oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 35737-23

Dve prazni sobi
pripravni tudi za pisarno, oddam v Šelenburgovi ul. št. 6/II levo. 35809-23

V hotelu »Jelen«
oddajam mesečne sobe s centralno kurjavo, z že dolgo znano dobro hrano po jedilnem listu. Cena za osebo 750, za 2 osebi skupaj po 700 Din. 35817 23

Lepo solnčno sobo
s separiranim vhodom oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35903-23

2—3 gospode (gdč)
sprejmem v lepo zračno sobo z vso oskrbo. Istotam sprejmem tudi na dobro domačo hrano. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 35905-23

Opremljeno sobo
pri sodišču oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 35913-23

Elegantno sobo
s posebnim vhodom, blizu univerze takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35935-23

2 gospoda ali 2 gdč.
sprejmem na stanovanje v Zeleni jami pri Ljubljani. Zvezna ulica 3. 35941-23

Čedno sobo
v centru oddam gospodu. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 35922-23

Prazno sobico
s posebnim vhodom, oddam na Kongresnem trgu št. 8, vhod Gledališka stolba. 35964-23

Opremljeno sobo
event. tudi z dvema posteljama, veliko, čisto in zelo mirno, s posebnim vhodom, parketom ter elektriko — na željo

tudi 2 sobi skupaj

v I. nadstropju, v centru mesta oddam s 1. oktobrom Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 35993-23

Opremljeno sobo
čisto, takoj oddam gospodu ali gospodični v Rožni ul. št. 15. 35985-23

Sobo
za enega ali dva gospoda, v sredini mesta oddam takoj ali s 1. oktobrom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 36000-23

Sobo
z 2 posteljama oddam. — Istotam naprodaj lepa **spalnica z žimnicami.** Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36002-23

Separirano sobo
z 1 ali 2 posteljama oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35973-23

Prazno sobo
6 × 6 m, primerna za pisarno, oddam v Tavčarjevi ulici 2/I desno. Najemnina po dogovoru. — Poizve se istotam. 35978-23

Opremljeno sobo
srednje veliko oddam v Fuegnerjevi ulici 3/I. — Istotam oddam

prazno sobo

s posebnim vhodom. 35975-23

2 opremljeni sobi
s posebnim vhodom z eno in dvema posteljama takoj oddam v bližini II. drž. gimnazije. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 35977-23

Sostanovalca
sprejmem po solidni ceni. Glince c. XVII/4. 36009-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam v vili Cesta v Rožno dolino št. 14/II. 36029-23

Sobo
zračno, z elektriko, na željo tudi z vso oskrbo oddam dvema gospodoma, gospodičnama ali dijakoma. Krakovski nasip štev. 10 — dvorišče. 36038-23

Opremljeno sobo
z uporabo kopalnice oddam zakoncema, gospodičnam ali gospodom v Gajevi ul. 3/V. Dvigalo. 36021-23

V Celju
oddam opremljeno sobo z verando, v vili »Livada«, Gaberje. 36110-23

Opremljeno sobo
solnčno, blizu glavnega kolodvora oddam solidni in mirni osebi za stalno. — Vprašati pri hišniku na Tyrševi cesti štev. 36. 36062-23

Sobo
z 2 posteljama, v bližini kolodvora oddam s 1. oktobrom. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 36122-23

Opremljeno sobo
popolnoma separirano, blizu tehnike oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36054-23

Lepo sobico
solnčno, s centralno kurjavo, se odda solidni gospodični, tudi dijakinji. Pražakova ul. 8/IV. (vogal Miklošičeve). Ogled od 14. do 16.) 36117-23

Prazne sobe
odda Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. 36076-23

Krasno sobo
z vsem komfortom v Dukićevem bloku oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36085-27

Dve sobi
prazno in opremljeno pri glavni pošti oddam. Sprejmem tudi abonente. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 36059-23

Lepo sobo
s separiranim vhodom v sredini mesta oddam takoj. Telefon v stanovanju. Naslov v oglas. odd. »Jutra«. 36071-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

2 mali prazni sobi
ali sobo s predsobo, sončno, v bližini Napoleonovega trga iščem. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Prazni«. 35752-23/a

Sobo s klavirjem
event. tudi s hrano, iščem Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Takoj soba« 35778-23/a

Prazen kabinet
strogo separiran, išče gospa. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Kabinet 10«. 36005-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, v bližini nebotičnika iščem z oktobrom. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Stalen 88«. 36050-23/a

V Škofji Loki
išče abiturijent stanovanje in hrano. Podpira starše pri vzgoji in studiju otrok. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod: »Arbiturijent«. 36042-23a

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (24)

Gospodično
fen. mlado, prijateljico plesa išče istotak, situiran gospod družbe radi. Samo resne ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »St. 2117«. 35846-24

Samostojna gdčna
želi znanja z inteligentnim gospodom do 36 let v svrho dopisovanja in prijateljstva. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Prijateljstvo«. 35858-24

Fotoizlet 7. X. Slov. Gorice
Katera gospodična ali gospa veselega značaja in prijetne zunanjosti bi se udeležila v družbi zabavnega gospoda tega izleta? Dopise pod »Nimam družbe« na oglasni oddelek »Jutra«. 35870-24

Zdravnik na deželi
želi resno znanje z mlado gospodično. — Ponudbe s sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod »Jesen 1933«. 35629-24

Družbe radi
iščem poznanstvo neodvisne elegantne dame. Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod »Jesen 40«. 36023-24

Puči
Digni odmah pismo. 36126-24

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Prvovrstne pianine
od 11.000 Din dalje dobite pri R. Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5. — Najmanjši obroki tudi proti hranilnim knjižicam. — Dolgoletna garancija. — Ugodnejše in strokovnjaška popravila se izgotavljajo točno in ceno. Najcenejša izposojevalnica! 35866-26

Močan klavir
zelo dobro ohranjen, proti gotovini za 4400 Din na prodaj v Cerkveni ul. 21/I — vrata 13. 35513-26

Pianino
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Pianino«. 35715-26

Koncertni pianino
nov, dobro ohranjen klavir in majhen, pravi ameriški harmonij prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 35789-26

Meister-čelo
prodam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 35733-26

Violino
(3/4) proda Bajde, Gosposvetska cesta 12, dvorišče. 35924-26

Ženitve

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din (25)

Samostalan udovac
traži za vođenje kavane hotela povjerljivu samostalnu udovicu, penzioneru ili nadkonobaricu srednih godina sa jamčevinom. Ozbiljne dame koje reflektiraju na doživotnu sreću molim slati opis preživota sa slikom i visinu jamčevine. Sa većom gotovinom dajem garanciju. Ili katnicom jednim gradilištem sa prizemnicom ili primam kao suvlasnicom kavane. Sa oboje strane simpatije ženidba nije isključena. Adresu upitati u oglasnem oddelku »Jutra«. 35723-25

Gospod
poroči takoj gospodično 20 do 26 let z gotovino od 30.000 Din, ki ima ali dobi trgovsko koncesijo z meš. blagom. Slika zaželjena. Ponudbe pod »Posestnik« na ogl. odd. »Jutra«. 35997-25

Vdova
30 let stara, želi poročiti vdovca z otroci. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Ljubim otroke« 35823-25

Gospod
s 100.000 Din, želi spoznati naobraženo, do 32 let staro gospodično, ki ima lastno dobro trgovino ali posest. Dopise z naslovom na oglasni oddelek Jutra pod »Bled 2«. 35614-25

Gospod
srednjih let, v dobri poziciji, ki razpolaga s preko 200.000 Din v gotovini, poroči gospodično, ki ima večje podjetje, gostilno — prednost trgovina — da je njena last. Starost do 30 let. Pogoj čista preteklost. Ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod značko »Dvojno vodstvo«. 35686-25

Simpatična gdč.
samostojna, srednje starosti, z lastnim stanovanjem, želi znanja z inteligentom nad 40 let, v sigurni poziciji. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Lepa jesen«. 35727-25

»Fortuna«
Ljubljana, poštni predal 221, pisarna za ženitno posredovanje Vam pošlje prospekt proti predplačilu 10 Din. 23863-25

Mlada
povsem neodvisna kristijanka iz posestniške rodbine, dobra gospodinja, s premičnim in nepremičnim imetjem, išče solidnega in značajnega soproga — lahko je tudi vdovec z enim otrokom, ker ima otroke zelo rada — v svrho eko rajšnje možitve. Ponudbe s polnim naslovom pod šifro »Dobar drug« na ogl. oddelek »Jutra«. 35397-25

Mlajši obrtnik
poroči mlajšo samostojno obrtnico z večjim kapitalom. Vdove z gostilniško koncesijo niso izključene. Ponudbe s sliko na ogl. odd. »Jutra« pod »Mlajši obrtnik«. 35987-25

Vdovec obrtnik
samostojen, išče poznanstva s starejšo gospodično ali vdovo brez otrok z lastnim domom ali gotovino. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »Takojšnja ženitev«. 35891-25

Izgubljeno

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (28)

Dežnik
damski, se je našel. Dobi se v trgovini Kramar, Kolezija. 35877-28

Denarnico
s precejšnjo vsoto denarja in več važnih dokumentov sem izgubil od Stupice do gl. kolodvora. Pošten najditelj se naproša, naj jo odda proti nagradi v oglasnem odd. »Jutra«. 36040-28

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Dresiranega psa čuvaja
boksarja ali druge pasme kupim. Ponudbe s točnim opisom lastnosti psa in ceno poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Čuvaj«. 35857-27

Kupim psa
dobrega čuvaja. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Hud pes«. 35458-27

Kokoši
A. Inkret, Šenkovturn, pošta Vodice, proda lepe, enoletne čistokrvne plimetke (1, 13) po 50 Din komad 35972-27

Leghorn peteline
lepe, proda Leopold Gorišč, Ljubljana, Veliki štradon št. 11. 35490-27

Jazbečar-brak
čistokrven, eno leto star, naprodaj. Ivan Rus, Grosuplje. 45492-27

Nemški bokser
z rodovnikom in oceno, 1 leto star, se proda v dobre roke. Pojasnila iz usluge pri J. Dorčecu, brivcu v Dalmatinovi ulici. 36006-27

Mlad pes
volčje pasme, je naprodaj v Ročni dolini, cesta VII št. 11. 35996-27

Obrt

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Britje 2—3 Din striženje 4—5 Din
Najcenejše v »Rapidu« na Sv. Petra cesti štev. 25 (zraven Tratnika). 35775-30

Kavcije zmožnemu
oddam v najem moderno urejeno gostilniško in kavarniško obrt z veliko prosto kletjo v Ljubljani. Pismene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Dvojna obrt«. 35939-30

Damske in moške klobuke
najnovejših oblik, barv in kakovosti, po konkurenčnih cenah vam nudi tvrdka Franc Bernik, Ljubljana, Dunajska cesta 12 in Šiška, bivši perutninski zavod. — Sprejemajo se vsakovrstna popravila. 35968-30

Dražbe

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (32)

Javna dražba premičnin
se vrši 28. t. m. ob ½ 15. uri v Ljubljani VII, Medvedova 8. Prodajalo se bo več pletilnih strojev, razno pohištvo, ogledalo, slike in drugo. 35911-32

Javna dražba
Dne 18. septembra 1933 ob 14. uri se bodo prodajali v Ljubljani, Gledališka ulica št. 12/III. po javni dražbi sledeči predmeti: Razno pohištvo, slike, servisi, perilo, šivalni stroj in drugo. Kupci se vabijo 36036-32

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Šivalni stroj
pogreznjen, prvovrstne znamke, poceni naprodaj. Dvorakova ulica 3/I levo. 35824-29

Sesalko
za vodo 2—2½" kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Voda«. 35609-29

Pekovski mojstri!
Stroj za razdelitev testa na 25 delov, skoraj popolnoma nov, se proda po prav ugodni ceni. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 35104-29

Dinamo
istosmerni tok, 440, odnosno 2 × 220 voltov, 40 kilovatov, s kompletno delilno ploščo in aparati ter delilcem napetosti, kakor tudi avtomatskim živosrebrnim regulatorjem, izvrstno ohranjeno, se proda. — Vprašanja na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dinamo« 35711-29

2 šivalna stroja
krojaški in ženski, dobro ohranjena, ugodno naprodaj. Hrenova 14. 36004-29

Razmnoževalni stroj
(s črkami) proda Unitas, Šelenburgova 7/I. 36058-29

Stružnico
za železo, rabljeno, dobro ohranjeno kupim. Ponudbe s popisom in ceno stroja je poslati podružnici »Jutra« v Novem mestu pod »St. 40«. 36019-29

Mesarji!
kupim Wolfov stroj na motorni pogon, večji, dober, prodam ali zamenjam svojega manjšega na motor ali ročno, Koslevčar, Šoštanj. 36015-29

Pisalni stroj
»Yost«, rabljen, zelo poceni prodam. — Tel. 32-50. 36033-29

Vreteno
za brušenje in poliranje kupi Unitas, Šelenburgova 7/I. 36057-29

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (35)

Srebrne krone
staro zlato in srebro
kupuje afinerija dragih kovin v Ljubljani, Direkcija ulica štev. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste — pri gostilni Možina. 70

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Zlato, srebro, platin
kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata — Maribor, Orožnova ulica štev. 8. 230-35

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Izjava
Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, katere bi napravil moj oče Polajnko Alojzij na moje ime. Lojze in Kati Polajnko, Moste, Društvena ulica št. 11. 35856-31

Premogovnik Šemnik, Zagorje ob Savi
vljudno naznanja vsem odjemalcem premoga, da je rudnik počel z rednim obratovanjem ter se za odjem premoga, kateri odgovarja kvaliteti trboveljskih rudniških revirjev, kar najtopleje priporoča. Kalorična vrednost je 5138 kal. kg pepela malo. — Cene premogu so naj ugodnejše. Vse tozadevne informacije na Bonča Ivan, Ljubljana 7, Dermotova ul. 44, ali Rudnik Šemnik, Zagorje ob Savi. 36068-31

Javna zahvala
g. narednику Zorenč Gvidonu in podnaredniku Fr. Kuljatu za njiju trud pri hitri izsledit vi šoferja avtomobila, ki mi je povozil konja do smrti. Ivan Capl, Gornja sv. Kungota. 35694-31

Cenjenim damam
vljudno sporočam, da sem preselila svojo staro in vpeljano trgovino damskih klobukov iz Židovske ulice v Šelenburgovo ulico št. 6, ter Vas zagotavljam, da bom vedno postregla s najmodernejšimi klobuki po solidnih cenah. Priporoča se modni salon Ana Stuchly-Maške. 35810-31

Filatelija

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (29)

Albumi za znamke
kompletna izdaja, sedaj na novo izdani. Zelo praktični, prvovrstna obdelava in izdelava. — Album za znamke Bosne-Hercegovine Din 40, za znamke Crne gore Din 20, za znamke Srbije Din 40, za znamke kraljevine Jugoslavije Din 85, poštnina 5 Din. Priporočeno 3 Din več. Denar v naprej. Izidor Steiner, Zagreb, Masarykova ul. 5. 250-39

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Seno
sladko, gorsko, zdravo, oddam vagon postaja Kostrivnica-Podplat. Uprava kostrivniških vrelcev, Kostrivnica pri Rogaški Slatini, pošta Podplat. 35836-33

Surovo maslo
prima, sveže, cena Din 18.—, sladki sir (ekuta) Din 3.— kg, dnevno sveže, polnomastni in polmastni sir à Din 10.—, 14.—, 16.—, razpošilja od 4 kg naprej po pošti ali brzovozno po najnižji ceni Mara Pungartar, mlekarna Makole pri Poljčanah, Dravska banovina. 35895-33

Zakuhavajte
sadje in sočivje v priznanih Weckovih aparatih in kozarcih, katere naročita pri Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg. 35610-33

Slamo
v škopnikih, rženo in pšenično, vagonske količine promptno dobavlja najceneje tvrdka Franjo Šoper, Hrastnik. 35483-33

Ia štajerske brusnice
vsako množino Vam dobavi F. Ks. Petek, Ljubno, Savinjska dolina. 36092-33

Orehe
letošnje, vsako množino kupim po dnevni ceni. Ponudbe z navedbo količine na naslov: Kveder, Celje 53. 35803-33

Kislo zelje
novo, prvovrstno rezano in cele glavice za sarmo, v sodčih, v vsaki množini dobavlja po brezkonkurenčni ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo 10, telefon 25-91. 236-33

Koroške brusnice
(Preiselbeeren) prvovrstne, dnevno sveže, dobro pakovane, razpošilja od 5 kg naprej po pošti ali brzovozno Zechner Henrik, trgovec, Libeliče, Koroško. 35899-33

Jabolka
obrana, namizna, in jabolka za prešanje kupuje Trgovska in gospodarska družba z o. z., Ljubljana. 35930-33

Jabolka za prešo
prodajamo. Savinjčani zglasite se direktno pri Drago Ribizel, Šmartno ob Paki. 35931-33

Jabolka
za prešo, kupim. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Jabolka«. 36105-33

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Mizarsko in stavbeno tovarno
na strojni pogon ter
hišo z vrtom
oddam v najem ali prodam. Poslopje je tudi primerno za druge svrhe. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod značko »Takoj«. 10248

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrov« mali oglasnik.

za tri stopinje in v treh dneh!

Ni več drgnenja s ščetkico, nekoristnega in razdražljivega. Poslužite se edinega postopka za odpravitev grdih rumenih madežev: en centimeter KOLYNOSA na suhi ščetki dvakrat na dan. Po treh dneh boste videli razliko.

KOLYNOS ozdravi usta, dela dih vonjiv in daje zobem njihovo prirodno belino.

»KOLYNOS« pasta je najbolj ekonomična. Ena tuba traja delj ko dve drugi katerekoli paste. 340-4

KOLYNOS
antiseptično sredstvo,
najizdatnejše sredstvo za negovanje zob. En centimeter zadostuje.

Javna zahvala.

Po smrti zavarovanca mi je »KARITAS« takoj izplačala celo zavarovano vsoto. »KARITAS« je pravo, na solidni podlagi zgrajeno zavarovanje, zato ga vsem toplo priporočam.

Ihova, dne 13. septembra 1933.

10241 PEKLAR JANEZ l. r.

Javna zahvala.

»KARITAS« mi je izplačala celo zavarovano vsoto po rajni zavarovanki Antoniji Dvoršak in se ji za to javno zahvaljujem. Prepričal sem se se, da je zavarovanje »KARITAS« pošteno in res varno.

Ljubljana, dne 12. septembra 1933.

10241 KARL ČUČEK l. r.

Na pljučih bolni

Več tisočev ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnjenje konča bolezen.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej počnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

Povsem zastonj

dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno odpošiljanje samo

10.000 komadov,

pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike. 10153

Zbiralno poštno mesto:

GEORG FULGNER
BERLIN-NEUKÖLN
Ringbahnstrasse 24, Abt. 490

ZASTOPNIKE - CE
zmožne in agilne za vsa večja mesta in trge za prodajo predmeta, ki ga rabi vsaka boljša in praktična gospodinja, sprejmem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Dober zaslužek«. 10237

Tkalskega mojstra
ki je popolnoma vešč izdelave raznih krepov in umetne svile
sprejmemo takoj.
Samo prvovrstne moči pridejo v poštev. Ponudbe z referencami je poslati na Beograd, poštni pretinac 414. 10240

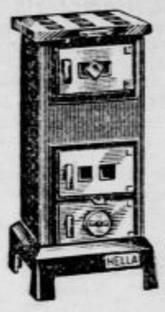

Kupujte peči „HELLA“
modernih odličnih oblik. Velik prihranek goriva, nizka cena. Izdelujejo:
VOJVODJANSKE LIVARNE D. D. NOVI SAD
10172

Raznovrstne knjigoveške potrebščine
platno, usnje, marmor-papir, zlato, sukanec itd. Vam nudi po najnižjih cenah
A. JANEŽIČ
LJUBLJANA, Florjanska ulica, štev. 14
Telefon 32-20

Javna zahvala.

Povodom znano tragične smrti mojega soproga Markota Banda, ki je bil na doživetje in smrt zavarovan pri

domači zavarovalnici „VARDAR“

mi je imenovana zavarovalnica hitro in kulantno izplačala po kratkem obstoju zavarovanja celotno zavarovalno vsoto. Za to točno in hitro poslovanje izrekam imenovani zavarovalnici tem potom svojo javno zahvalo.

Ta zavarovalnina mi je bila kot vdovi brez sredstev prva gmotna pomoč po izgubi hranitelja družine. Zatorej priporočam, naj se vsak hranitelj družine v pomoč svojcem ob enaki usodi, kot je zadela mene in mojo družino, pravočasno zavaruje pri domači zavarovalni družbi »Vardar«.

Ljubljana, v septembru 1933.

SOFIJA BANDA l. r.

10233

✝

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da nas je naš iskreno ljubljeni, nenadomestljivi soprog, skrbni oče, brat, tast, gospod

MARTIN VIDIC

poštni poduradnik v p. in hišni posestnik

danes ob 4. uri popoldne po kratki, mučni bolezni, v 61. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 17. t. m., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Celju, Hrib Sv. Jožefa štev. 3, na okoliško pokopališče, kjer bodo položili zemeljske ostanke k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 18. septembra, ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi v Celju.

Priporočamo dragega pokojnika v prijazen spomin.

Celje, dne 15. septembra 1933.

Žalujoča soproga, otroci in ostalo sorodstvo.

10251

✝

V neizmerni žalosti naznanjata rodbini Žitko - Gruden vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena mama, stara mama, tašča, sestra, teta, gospa

Marija Žitko

vdova podpreglednika fin. kon.

danes v 74. letu starosti preminula. Pogreb bo 18. septembra ob 15. iz hiše žalosti.

Medvode-Maribor, 16. IX. 1933.

ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala

Ob tužnih trenutkih tragične in prerane smrti našega iskreno ljubljenega

VLADKA

smo bili deležni tolikega srčnega sočutja, pozornosti in tolažil, da nam je sploh nemogoče izraziti vsem zadostno zahvalo. Prijateljem, tovarišem in izredno velikemu številu sočustvujočih meščanov, ki so spremili našega dobrega Vladka na zadnji poti, ogromnemu številu ljudstva, ki je tvorilo časten špalir sprevodu, in vsem, ki so počastili milega nam sina in brata ob bridki ločitvi, veljaj naša najsrčnejša zahvala. Veliko hvaležnost dolgujemo vsem sočustvujočim darovalcem vencev in šopkov cvetic, ki so jih pokojniku prinesli iz srčne ljubezni in ga z njimi obsuli.

Posebno zahvalo smo dolžni preč. duhovščini za obredne molitve, gg. banskemu inšpektorju dr. Alojziju Guštinu kot zastopniku bana dr. Marušiču, divizionarju Vladimiru G. Cukavcu, podpolk. Radoviću kot zastopniku ministra vojske in mornarice ter komande vazduhoplovstva — na čelu delegacije oficirskega zbora ljubljanske garnizije in rezervnih oficirjev, dekanu teh. fak. ing. dr. Kralu in zastopstvu ljubljanske občine. Nadalje se zahvaljujemo komandi mesta za častno vojaško spremstvo, častno stražo ob krsti in vojaško godbo, Aeroklubu za zadnji pozdrav z zračnih višav, akademikoma gg. Viktorju Hrovatinu in Andreju S. Uršiču za lepa in tolažilna govora, pevovodji g. Fr. Venturiniju in pevskemu zboru emigrantskega društva »Tabor« ter pevskemu zboru J. n. a. d. »Jadran« za v srce segajoče žalostinke pred hišo, v cerkvi in na grobu; korporativni udeležbi njegovih tovarišev Akademskega kluba elektrotehnikov, J. n. a. d. »Jadran«, »Kluba jugoslovenskih primorskih akademikov«, »Kluba »Primork« in Emigrantskega društva »Tabor«; veliki udeležbi članov Sokola Ljubljana-matica, Starešinske družine K. J. P. A., Sadjarskega in vrtnarskega društva, društva »Soča«, Kluba koroških Slovencev in Zveze gospodinj, vsem korporacijam in poedincem, ki so na kakršenkoli način počastili spomin našega Vladka.

Končno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v tem težkem času stali ob strani ter nam lajšali gorje. Prosimo vse njegove prijatelje in tovariše, da ga ohranijo v častnem spominu.

Bog plačaj!

Maša zadušnica za blagopokojnega bo v četrtek, dne 21. septembra, ob 7. uri zjutraj, v cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 17. septembra 1933.

10246 **Žalujoča rodbina Štrekljeva.**

Uspeh za uspehom

žanje, kdor se ob vsaki priliki poslužuje »Jutrovega« malega oglasnika.

Zahvala.

Prisrčno se zahvaljujem vsem, ki so nam ob bridki izgubi našega predobrega papana na kakršenkoli način tešili gorje, posebno še ministru g. Albertu Kramerju, županu g. Cirilu Pircu, podstarešini SKJ g. E. Ganglu, predsedniku notarske zbornice g. dr. Kuharju, poslancu g. Lončarju, čestiti duhovščini, vsem darovalcem vencev, predstavnikom sreske organizacije JNS, viteški sekciji Narodne Odbrane, Sokolu — zlasti gornjelogaškemu —, zastopniku centrale Narodne Odbrane in predstavnikom Narodne čitalnice, številni deputaciji poštne direkcije ter zlasti vsem govornikom za tople besede na grobu nepozabnega.

V Kranju, dne 16. septembra 1933.

10232 **Rozalka Tavzesova.**

J. H.: 25

Jezero ljubezni

Roman

»Ošabni ste, dragi Vilhar, kakor marsikateri človek, ki ni premožen. Vaš pogled na denar je takisto napačen kakor pogled ljudi, ki jim pomeni denar vse. V bodoče ne bova več govorila o tem, kaj ne da ne?«

In ko je samo v zadregi pokimal, je hitro dodala: »Lahko bi že izprevideli, da bi bili medve s Sybilo brez vas popolnoma zapuščeni. S tem, da nama omogočate spoznanje tega mesta in te dežele, nama dajete nesorazmerno več kakor medve vam. In misel, da vas morijo skrbi, ko hodite z nama, bi mi pokvarila vse veselje. Vam se pa to upira?«

Ne, tega res ni hotel. Molče je sprejel ovoj, v katerem je bil kakor prvikrat, ček za banko.

Ellen bi se čutila brez njega zapuščeno! Te besede so odmevale v njegovi notranjosti in ga navdajale z neskončno, osrečujočo radostjo.

Pazi, nikar ne sanjari, ga je svaril notranji glas. Ne izgubljaj se v blodnjah domišljije! Zakaj razen Ellene je bila tu še pametna, nekoliko posmehljiva Sybil. Ellen je bila izrečno vštela prijateljico v svoje besede. Predrzno je bilo iskati v njih kakega globljega jedra.

Saj je bilo že tovarištvo, ki jih je družilo, tak nezaslužen dar!

Ellen je vztrajala na tem, da ne sme zamujati svojih predavanj. Ure, ki jih je presedel v predavalnicah, je porabljala za to, da sta delali s Sybilo izlete na svojo pest. A Krištof ni bil več ves pri stvari. Namestu profesorjeve oduhovljene učenjaške glave je vstajal pred njim Ellenin pogumni, čisti obraz. Sredi predavanja o nalezljivih boleznih je slišal njen zvonki glas in videl njen svetli smehljaj. Kako bi bil mogel paziti, ko ga ni misel nanjo niti za trenutek zapustila?

Nazadnje je Krištof našel izhod. Tako navdušeno ji je opisoval predavanja, da ga je iz radovednosti prosila, naj jo vtihotapi s seboj.

Zdaj je bil ves srečen. Tik zraven njega je sedela v veliki predavalnici, v eni izmed zadnjih, amfiteatralno se dvigajočih klopi. Z duhom po etru, ki je prihajal s sosednih klinik, se je mešal nežni vonj parfuma, ki jo je zmerom obdajal.

Poln skritega hrepenenja se je oziral vanjo. Vzdignila je bila glavo, da bi izza dveh dijakov, ki sta sedela spredaj, bolje videla predavatelja. Krištof je bil ves zamaknjen v prečudno čisto črto, ki je vodila od njenega čela po nosu nizdol do ust.

Ali je začutila njegov plašno koprneči pogled? Okrenila je glavo. Rahel, dobroten smehljaj ji je zaigral na obrazu.

»Pazite!« mu je šepnila. Krištof je zardel in se vneto zagledal v črno desko, kjer je profesor pravkar nekaj risal in razlagal.

Ellen je imela prav. Res je bilo treba paziti. Le tako silno težko je bilo, če si vedel, da sedi zraven tebe bitje, kakršna je bila Ellen Blackova.

»Kako se počuti vaša prijateljica Vida?« je vprašala Ellen, ko je šla po predavanju s Krištofom preko dvorišča.

»Hvala, nekoliko bolje. Zdaj ima strežnico, hvala bodi vaši dobroti.«

»A, tako.« Ellen je razumela. Denar, ki ga je zaslužil, je porabljal za prijateljico. Toplo ga je pogledala.

»Ali ne bi bilo moči pri priliki obiskati vaše male tovarišice?«

»Ne vem, kaj bi rekel; vprašal bom.« Krištof je bil nekoliko v zadregi. Vedel je, da je Vida, odkar se je začela njena stiska, proti tujcem zelo plaha in odljudna. Obisk neskrbnega, bogatega dekleta iz krogov, ki so bili siromašnim ljudem zaprto nebo, ji je utegnil po nepotrebnem zagreniti dušo.

Ellen je videla njegovo obotavljanje. Čuvstvo, ki si ga ni mogla razložiti, jo je obšlo. Kakšna je neki bila ta prijateljica, da je Krištof žrtvoval zanjo svoje poslednje prihranke?

A že jo je postalo teh misli sram. Krištofov značaj je bil tako pošten in prozoren, da ga ni smela dolžiti nelepih čuvstev.

Šele tu, v Beogradu, tem glasnem, hrumečem, delavnem mestu, je Ellen razločno čutila, kako preprosto in polno sreče utegne biti človeško življenje. Na Bledu sta bili narava in pokrajina jasni, čisti in nepokvarjeni, a ljudje, ki so stanovali v razkošnih hotelih, so ju bili napravili za kuliso svojega prerazgretega družabnega življenja.

Podobne misli so obhajale tudi Sybilo. V grozo svoje matere je bila iznenada stopila v neplačano službo pri nekem stavbenem podjetju. Zdaj je stala od jutra do poldne v beli halji nad risalno desko, risala načrte, goltala v kratkih oddihih kruhke, ki jih je nosila s seboj, in popolnoma pozabljala, da je Sybil Ashbeyeva, hči nekajkratnega milijonarja Samuela Ashbeya iz Chicaga.

Mrs. Ashbeyeva, njena mati, je bila že davno naveličana Beograda. Trdila je, da ga je spoznala bolj, nego zasluži, in da bi bilo čas nadaljevati »trip« po Evropi, češ, da se njene znanke že odpravljajo v London.

»Jaz ne pojdem s teboj,« je odločno rekla Sybil, ko jo je mati boječe vprašala, kaj misli — zakaj s hčerami, posebno če so odrasle, ne moreš biti nikoli dovolj oprezen. »Ostala bom v Beogradu, dokler ostane Ellen.«

13. POGLAVJE

To, da ostane Ellen delj časa v Beogradu, je bilo že sklenjeno. Na kratkem snidenju s stricem Milanom je bila vse določila. Tudi njen oče je bil privolil, kakor vselej v vse, samo da je bila hči zadovoljna.

Novice, ki jih je prinašal stric Milan iz Ljubljane, tudi niso bile zelo vabljive. Stavka je bila sicer končana, a položaj tovaren je bil resnejši ko kdaj poprej. Tuja konkurenca je ponujala blago po takih nizkih cenah, da domača industrija skoraj ni mogla več tekmovati z njo, ako je hotela ostati zmožna življenja. Izidor se je odkrito upiral očetu, in konec njunega sodelovanja je bil samo še vprašanje časa. Teta Nina, ki ji je bilo v Ljubljani »na smrt« pusto, je že govorila o novem potovanju. Najrajši bi bila šla v Pariz. A Milan Črne je temu odločno nasprotoval, češ, da bi bilo neopravičljivo proti drugim ljudem. Kadar stotisoči rojakov ne vedo, odkod naj vzamejo sredstva za golo življenje, si tudi njegova žena ne sme privoščiti dragega potovanja. Prav nič prenapeto ni, če zahteva od nje, naj vendar že ostane nekaj tednov doma!

Skratka, razpoloženje pri Črnetovih ni bilo Bog si ga vedi kako skladno. Jela se vobče ni menila za vnanji svet. Še Vlasta Črnetova, ki ji je bila gospa Nina skrivaj nekaj namignila o Jeli in njenem razmerju do Benedettija, se spričo Jelinega obraza ni upala stresati svojih večnih pikrih opazk.

Gospod, preden kupite čevlje, oglejte si našo izbiro!

Bata

79.-

Vrsta 0167-00

Močni čevlji za delo in štrapac iz mastne kravje kože z gumijastimi podplati, ki se ne raztrgajo.

99.-

Vrsta 1977-22

Čevlji za vsako priložnost iz boksa z gumijastimi podplati. Moderna špicasta oblika.

99.-

Vrsta 3967-22

Udobni čevlji za široko nogo, praktični, Močni in neraztrgljivi, iz prima boksa.

149.-

Vrsta 1677-27

Eleganten čevelj, šivan na rob, izdelan iz najboljšega boksa, z usnjenim podplatom in peto.

Vrsta 9897-82

Gumijasti škornji za lov in za delo na močvirnatem in blatnem terenu.

129.-

Vsi ti čevlji so izdelani z jugoslovenskim i rokami v naših jugoslovenskih tvornicah.

ALI STE ŽE BILI V MODNI TRGOVINI

Frank Abe

Igrišča ulica 3, za dramskim gledališčem, in se prepričali o nizkih cenah modnega, galanterijskega blaga, konfekcije. Plašči, že od 175 Din, obleke od 40 Din, volneno blago od 25 Din, kravate 4 Din, nogavice od 2.75 Din i. t. d. samo pri F. ABE.

Specijelni entel oblek, ažuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukel.

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila zaves, pregrinjal; entlanje, izdelovanje gumbnic. Vsled najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene. 79

USTANOV. 1912.

Sanatorium Emona

Ljubljana Komenskega ul. 4.

Oskrbnina (stan, hrana in postrežba) dnevno: Din 75.—

Zdravnik: DR. FR. DERGANC šef-primarij v p.

MODNE ŽURNALE

kakor tudi vse ostale

tuje novine in časopise,

v kolikor jih še nimajo, zamorejo naročiti knjigarnarji in ostali prodajalci pri tvrdki:

DEPOZITAR

za promet novin in časopisov Zagreb, Amruševa 19, telefon 38-97. Poverjenik Agencije Avale a. d. Brzojavi: Depozitar, Zagreb. 10201

SOKO PEČI

čudovito poceni in dobre

iz brona, ne iz pločevine za kurjenje z vsakovrstnim gorljivim materijalom. Dobivajo se v vsaki trgovini z železnino.

Izdeluje:

Vojvodjanska livnica d d Novi Sad

V palači Ljubljanske kreditne banke Ljubljana, Tyrševa cesta

se oddajo **pisarniški** in obsežni **poslovni prostori**

Točnejše informacije pri upravi zavoda. 10223

Celuloidne ščitnike za vrata

dobavlja v vseh barvah in fazonah

Franjo Zrnec,

steklarstvo

LJUBLJANA,

Cankarjevo nabrežje 5

10048

VENDAR samo SCHNEIDER GLAZBILA",

ker so najpopolnejša in najcenejša,

pravijo tisoče in tisoče mojih strank

Violine od Din 71.- dalje
Gitare „ „ 148.- „
Mandoline „ „ 98.- „
Harmonike „ 75.- „

Havajske gitare, klavirske harmonike, saksofoni, trobilje in t. d. po najnižjih cenah

NAJVEČJA DOMAČA STROKOVNO ODPREMNA TVRDKA GLAZBILA

KRALJEVSKI DVORNI DOBAVITELJ

F. SCHNEIDER

PROIZVOD GLAZBIL IN POTREBŠČINA

ZAGREB, Nikolićeva ul. 12./c.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI POUČNI CENIK

RADIO 8870

popravila, zamenjava zastarelih tip za moderne

RADIO APARATE

izvrši najkulantneje

RADIOVAL LJUBLJANA

Dalmatinova ulica 13 Telefon 3363

Dobro vpeljan zastopnik

s prvovrstnimi referencami

IŠČE ZASTOPSTVO

tekstilnega, galanterijskega in drobnega blaga za Zagreb, okolico ali kaka druga mesta. — Ponudbe na Interreklam d. d. Zagreb, Masarykova 28, pod »Siguran uspjeh P-3111«. 10228

Tekstilna zastopstva za mesto Zagreb

iščemo — z jamstvom vpeljemo nove industrije. Najboljše reference. Prosimo cenjene naslove poslati na Jugomosse, Jelačićev trg 5, pod »Energija«. 10184

VATO

v tablah in za odeje. Preden krijete svojo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenik!

ARBEITER

Maribor 9965

Univerzalna borza,

dravske banovine »Jutrov« mali oglasnik. Poslužujte se ga!

Slovenci v Zagrebu

radi obiskujejo domačo

Seršenovo ljutomersko vinarno

v Radićevi ulici 12 (prva ulica od Jelačićevega trga proti gradu). 10092

KVAS nove nekartelirane tvornice Al. Kanca v Mengšu si osvaja trg s kvaliteto in ceno

ZAHVALA

Vsem, ki ste se javno spomnili blagopokojnega in njegovih vrlin, ki ste nas tolažili v obupni nesreči in ki ste kakorkoli pripomogli do ganljive poslovitve od našega zlatega

očka

izrekamo iskreno zahvalo.

Sv. maša za dragega nam rajnkega se bo brala v cerkvi Marijinega oznanjenja v sredo dne 20. septembra ob 7. uri.

LUŠINOVI.

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti našega nad vse ljubljenega soproga, očeta, tasta, svaka in strica, gospoda

Matije Sokliča

TRGOVCA, GOSTILNIČARJA IN POSESTNIKA

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, g. zdravniku, Pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za lepo žalno petje, zastopnikom raznih oblasti, društev in korporacij in končno vsem prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

V Ljubljani, dne 16. septembra 1933.

10215 **Žalujoča rodbina Sokličeva.**

Gospodinje, preden kupite čevlje, oglejte si našo izbiro Baťa

69.-

Vrsta 3925-03

Za delo, za štrapac, za blato in vodo praktični čevlji iz boksa z gumijastimi podplati, ki se ne raztrgajo.

69.-

Vrsta 1845-54

Črni ali rjavi iz žameta, kombinirani z usnjem. Elegantni in udobni za vsako nogo in vsak žep.

89.-

Vrsta 2945-11

Čevelj za vsako priložnost iz dobrega boksa z usnjenim podplatom in peto. Praktičen in okusen.

99.-

9875-05

Eleganten, soliden čevelj iz laka z visoko ali nizko peto. Isti iz črnega boksa, samo Din 79.—. Iz lastina Din 49.—.

129.-

Vrsta 9005-97

Iz najfinejšega sevroa, laka ali semiša z raznimi okraski poslednjih modelov. Pri nas stanejo taki čevlji samo Din 129.—.

Vsi ti čevlji so izdelani z jugoslovenskimi rokami v naših jugoslovenskih tvornicah.

PERJE

KOKOSJE, PURJE, GOSJE in RAČJE NAVADNO, S STROJEM ČIŠČENO in ČOHANO

PO ZNATNO NIŽJIH CENAH.

★

VZORCI SE POSILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO

★

DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI

E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3, 4.

Žične vloge po 109 Din

Žične vloge iz izvanredno trde žice Din 159. Plačljivo vnaprej, franko vsaka železniška postaja. Preprodajalci dobijo popust. Pri naročilu se prosi, da se navede natančna notranja mera postelje.

„WEKA", MARIBOR 9.

RADIO ZA VSAKEGA

PHILIPS 2 cevni baterijski sprejemnik „Sava" z zvočnikom, akumulatorjem in mrežno anodo. Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po 90.-- Din

PHILIPS 2+1 cevni mrežni sprejemnik „Jadran" z vdelanim zvočnikom. Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po 176.- Din.

»JADRAN« Dobi se samo pri: PHILIPS RADIO ZASTOPSTVU

H. SUTTNER, LJUBLJANA 8

Tyrševa (Dunajska) c. 1B (poleg nebotičnika). Zahtevajte brezplačni cenik!

Mi moramo biti poceni, ker imamo mnogo kupcev

Mi moramo paziti, da je blago dobro, ker postrezamo tisoče in tisoče kupcev, ki naročajo naše blago iz naših katalogov, po slikah. Ljudje kupujejo blago, če tudi ga niso videli. To zaupanje je najlepše priznanje našemu delu. In zato polagamo največjo skrb v najvestnejše izvrševanje poštnih naročil, zato kontroliramo vsako poštno pošiljko dvakrat. Mi pazimo na kupce, ker varujemo naš sloves največje trgovske in odpremne tvrdke v Jugoslaviji.

Naročite, vse kar vam je treba po našem katalogu. Jamčimo vam za pravo kakovost blaga. Zamenjamo ali vrnemo denar če blago ne ugaja. Ako osebno še nimate kataloga pišite nam dopisnico. Poslali vam ga bomo takoj brezplačno. In potem se prepričate, da se izplača biti odjemalec največje trgovske in odpremne tvrdke v Jugoslaviji.

Kastner i Öhler
Zagreb.

10051

Tekstilna tovarna
Beer, Hribernik & Comp.
Št. Vid nad Ljubljano
sprejme za takojšen nastop

tkalskega mojstra, prevzemalca blaga in kosmatilca

(Rauher) s prakso. Prednost imajo vojaščine prosti jugoslovenski državljani. Lastnoročno pisane ponudbe s prepisi spričeval in zahtevki se sprejemajo do 25. t. m. 10139

---

1 milijon

odjemalcev ima tvornica glasbil Meinel & Herold, torej več ko vse druge glasbene firme v Jugoslaviji skupaj. To gotovo nekaj pomeni in zato zahtevajte tudi Vi predvsem

katalog

te tvrdke, ki ga dobite brezplačno. Nudi se Vam:

Violine	od Din	69·—
Ročne harmonike	„ „	69·—
Mandoline	„ „	99·—
Gitare	„ „	148·—

Havajske gitare, saksofone, kromatične in klavirharmonike itd.

Meinel & Herold
tvornica glazbil in harmonik, prod. podr.
Maribor Št. 101

PARKETNE DEŠČICE

hrastove in bukove dobavlja in polaga najceneje

JOS. R. PUH
Ljubljana, Gradaška ul. 22.
Zahtevajte ponudbe!

Pohištvo

jedilnice, spalnice, gosposke sobe, kuhinje v stalni zalogi, moderna prvovrstna izdelava z 2 letnim jamstvom nudi

TOVARNA POHIŠTVA
FRANJO VEHOVAR, CELJE

Sprejema naročila po načrtih za pohištvo in stavbe — Hranilne knjižice Ljudske posojilnice in Celjske posojilnice d. d. se sprejemajo v polni vrednosti v plačilo. 10117

TRGOVSKA HIŠA

na najbolj prometni glavni Celovški cesti v Ljubljani se radi bolezni lastnika proda. Hiša ima veliko dvorišče in veliko skladišče ter je posebno pripravna za trgovino z železnino. Ker ni take trgovine v okolici je trgovski uspeh siguren. Kupnina se plača večji del s prevzemom hipoteke. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Trgovska hiša«. 10220

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška c. 4.

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, prevoznih tricikljev motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franko

---

Ves elektromaterijal

kakor lestence, namizne svetiljke, žarnice, likalnike, kuhalne plošče, električne stroje za striženje las, masažne aparate kupite najceneje pri

CIV. ING. M. A. ŠTEBI
zastopstvo Škodovih tovarn
Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 4
v pasaži palače Viktorija

Opozarjamo Vas posebno na našo veliko zalogo elektromotorjev in avtomatičnih sesalk, katere prodajamo tudi na hranilne knjižice. 10132

USODA LJUDI!

Znameniti astrolog prof. Helén se je odločil brezplačno izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo, meji na čudovitost. Prof. Helén Vam pove po resnici vso Vašo usodo; napove Vam, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo itd. Njegov popis minulih sedanjih in bodočih dogodkov gotovo vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni, ne jadikujte, vse se obrne na bolje.

Čitajte, kaj Vam piše prof. Helén:

Spoštovani prijatelji! Že sama objava, da bom izdeloval horoskope brezplačno, je povzročila, da je moj tukajšnji zavod naravnost preplavljen s takimi prošnjami. Smatram za svojo dolžnost, da se Vam tem potom zahvalim za Vaše zaupanje. Svoje sposobnosti dajem sedaj na razpolago vsem. Sporočite mi svoje naslove, poklic, dan, mesec in leto rojstva in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več, nego bi Vi smatrali za možno. Samo za izdatke priložite v pismo 10 Din. Dopise naslovite na moj zavod: Astrol. labor. K. Havelka, Praga 31 — Vinohrady, poštni predal 28, J.—350. Upam, da Vam pokažem boljšo pot v bodočnost in ostajam Vaš prijatelj

prof. Helén, astrol.

PORENAL

POUDRE
CRÈME
ROUGE
SAVON

Enostavno, sigurno in uspešno

Te tri prednosti odlikujejo sledeči način negovanja kože, s katero zadobite mladosten in svež izgled:

Predno ležete spat: otrite obraz in vrat z nekoliko kapljic **Poremilka** (biološko mleko, ki čisti obraz in pore) zatem vmasirajte v kožo **mastno Porenal-kremo,** ki preko noči hrani, obnavlja in pomlaja kožno staničje.

Zjutraj: umijte se z blagim **Porenal-milom** in pred pudranjem uporabite suho **Porenal kremo.** Ta krema varje obraz preko dneva, a je obenem odlična podloga pudru.

Steklenica Poremilka Din 32.—, tuba suhe ali mastne Porenal-kreme Din 18.—, škatlica Porenal-pudra Din 24.—, komad Porenal-mila Din 12.—.

ZAHTEVAJTE POVSOD!

Glavno skladišče: **Nobilior parfumerija, Zagreb, Ilica 34 — Jelačićev trg 15.**

Glavna zveza vinogradnikov in sadjarjev Kraljevine Jugoslavije priredi od 7. do 15. oktobra 1933 v Beogradu

veliko vinarsko in sadjarsko razstavo.

Obiskovalci razstave imajo na železnici 50% popusta. Pojasnila daje in prijave sprejema častni uradni zastopnik. **PETAR I. MIOVIĆ, dvorni dobavitelj, MARIBOR, Kopitarjeva ulica 6, telefon št. 24-38.** 10221

Politehnični institut v Parizu

Jugoslovenska sekcija

Višja tehnična šola pismenega pouka v jugoslovenskem jeziku vpisuje vsakodnevno za poklice

MONTERJEV,
NADZORNIKOV,
POMOČNIKOV INŽENJERJEV
IN INŽENJERJEV

v elektro-strojnem in stavbno-arhitektonskem odseku. Za vsa pojasnila in brezplačen program pouka se obrnite na naslov: **Institut Polytechnique 53 ter Bd. Suchet, Paris (16e).** 94

SPOLNE BOLEZNI

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih injekcij, brez živega srebra in salvarzana, priprostim, toda radikalnim potom. Tisoči žen in mož se zahvaljujejo za popolno ozdravljenje in trajno zdravje ravno tej kuri. Tisoči zahvalnih pisem. Uspeh v vsakem slučaju zajamčen. Kura je zdravju neškodljiva. Ne trpite dalje! Pišite nam in mi Vam pošljemo zastonj razpravo, kako se iznebite bolezni. In tako se boste šteli med srečnike. Laboratorij Havelka, Praha 65-Nusle, Božetechova ulica 10, J. 17. ČSR. 162

Glavna filijala v LJUBLJANI

Državna hipotekarna banka

Kraljevine Jugoslavije — Beograd

Centrala v BEOGRADU

Ustanov. l. 1862 — Sprejema hranilne vloge in plača letno 6% obresti. -- Za vse bančne obveze jamči država — Ustanov. l. 1862

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.